Ameerika ühiskond [illegible]
seksikam on kirjutada [illegible]
kes on mingisuguse [illegible]
miljardite eest mõuele [illegible]
mitte aga neist umbes 4 [illegible]
kogu tehnoloogiasektorit [illegible]
töötades tihti pidevas [illegible]
madala palga eest. [illegible]
tuhandeid teisi, kes [illegible]
Lessardi ja Baldwini poolt [illegible]
lood räägivadki "luuseritest", [illegible]
õnnetuseks alal , kus [illegible]
tõsilood on imelikumad [illegible]
või kultusajakirjanik [illegible]
painajalikud [illegible]
Prügikollide, Võmmide, [illegible]
Taksojuhtide, Kauboide, [illegible]
kaevajate, Preestrite, [illegible]
Muttide ja paljude [illegible]
elutsevate ja töötavate [illegible]
Autorite netiavarustesse [illegible]
kestis täpselt ühe aasta. [illegible]
loevad end kogenud "[illegible]
nad palju üllatusi – [illegible]
lood neile hästikirjutatud [illegible]
Kuid kõik autorite poolt [illegible]
on tõepoolest aset leidnud, [illegible]
Kui te tahate võrku põhjalikult [illegible]
peate te kohtuma netiorjadega.

www.h2futuro.ee

ISBN 9985-9263-5-8

NETIORJAD

Bill Lessard
Steve Baldwin

NETIORJAD

Tõsilood Internetimaailma tolgitagustest

Bill Lessard
Steve Baldwin

NETIORJAD

TÕSILOOD INTERNETIMAAILMA TELGITAGUSTEST

BILL LESSARD
STEVE BALDWIN

Originaal tiitel: Netslaves
McGraw-Hill Co 2000
New York, USA

Tõlkinud: Oliver Roots
Toimetanud: Helju Jüssi
Küljendanud: SINA

Copyright C by Bill Lessard & Steve Baldwin 2000
Copyright C K-Kirjastus 2000
Forelli 10, Tallinn
ISBN:9985-9263-5-8

SISUKORD

	Tänusõnad	vii
Tase .90	**Sissejuhatus**	1
Tase .91	Selle raamatu eesmärk	3
Tase .92	Kas te olete netiori? Testige ennast!	8
Tase .93	Viirusekontroll: Uue meedia kastisüsteemi reisijuht	12
Tase 1.0	**Prügikollid: Y2K viirus hävitab mu pitsa!**	17
Tase 1.1	Kes nad on?	19
Tase 1.2	Üldiseloomustus	20
Tase 1.3	Matti lugu	22
Tase 2.0	**Politseinikud ja prostituudid: Kas sul on taskus kaasaskantav modem või on sul lihtsalt rõõm mind näha?**	49
Tase 2.1	Kes nad on?	51
Tase 2.2	Üldiseloomustus	52
Tase 2.3	Kilmartini lugu	54
Tase 3.0	**Sotsiaaltöötajad: Puhas ja hästivalgustatud paik on hiireklõpsu kaugusel**	75
Tase 3.1	Kes nad on?	77
Tase 3.2	Üldiseloomustus	78
Tase 3.3	Cindy lugu	81
Tase 4.0	**Taksojuhid: Uus päev, uus käivitus**	99
Tase 4.1	Kes nad on?	101
Tase 4.2	Üldiseloomustus	102
Tase 4.3	Jane'i lugu	104

Tase 5.0	**Kauboid ja kaardihaid: Verised probleemilahendused**	123
Tase 5.1	Kes nad on?	125
Tase 5.2	Üldiseloomustus	126
Tase 5.3	Zorni lugu	128
Tase 6.0	**Küpsetajad: Tõeliste "Dilbertite" pihtimused**	147
Tase 6.1	Kes nad on?	149
Tase 6.2	Üldiseloomustus	150
Tase 6.3	Boydi lugu	153
Tase 7.0	**Kullakaevajad ja *gigolod*: Seks, valed ja hüpertekst**	177
Tase 7.1	Kes nad on?	179
Tase 7.2	Üldiseloomustus	180
Tase 7.3	Kellneri lugu	183
Tase 8.0	**Preestrid ja hullumeelsed: Lõpmatus ühes liivateras**	205
Tase 8.1	Kes nad on?	207
Tase 8.2	Üldiseloomustus	208
Tase 8.3	Barstow' lugu	210
Tase 9.0	**Robotid: Tapa, purusta, vallanda!**	221
Tase 9.1	Kes/mis nad on?	223
Tase 9.2	Üldiseloomustus	224
Tase 9.3	Husseini lugu	226
Tase 10.0	**Röövelparunid: Kellele on vaja dünamiiti, kui meil on olemas IPOd?**	247
Tase 10.1	Kes nad (meie arvates) on?	249
Tase 10.2	Üldiseloomustus	250
Tase 10.3	Welchi lugu	252

Alamtase - 1.0	**Muttinimesed: Hea elu interneti nurgatagustes**	281
Viirusraport:	Viirusekontroll on leidnud teie kõvakettalt muttinimesi	283
Alamtase - 1.1	Kes/mis nad on?	284
Alamtase - 1.2	Üldiseloomustus	285
Alamtase - 1.3	Outise lugu	287
Järelsõna	**Beetaversioon pole veel valmis**	305

TÄNUSÕNAD

Ilma alljärgnevalt mainitud inimeste abi ja toetuseta poleks käesolev raamat kunagi ilmavalgust näinud:

Lisa Swayne - meie agent, kes töötas väsimatult meie heaks ja oli alati inspiratsiooniallikaks.

Susan Barry - meie toimetaja, kes päästis meie raamatu esildise pimedast netirentslist ning suunas meie muidu hullumeelset sonimist oma terava mõistuse ja oskusliku käega.

Kevin Hemenway, alias "Morbus" - meie süsteemiadministraator, webmaster ja digitaalse allmaailma avataara, kes andis netiorjade veebilehekülgele ulualuse siis, kui keegi teine sellesse ei uskunud.

Cheolan Kim (Pine Tree Design) - kes andis meile maskoti ning varustas meid mitmete graafiliste lahendustega, mis leidsid kasutamist ka projekti lõppvariandis.

Selle aasta jooksul, mis meil kulus uurimistööks ja raamatu kirjutamiseks, andsid meie perekonnad ja sõbrad meile tohutult vaimset toetust. Bill Lessard soovib tänada oma ema, sõbratar Joanne'i ja oma virtuaalseid vendi, need on J.P., Freddie, Al, Rob, Matt ja Kyle. Steve Baldwin tänab oma vanemaid, Carl ja Mary Ellen Baldwinit, oma tütart Tessi; Teri Baldwinit; Kathy, Julio ja Luis Grandat; Feargal O'Sullivani; Kaye Bettigat ning Juliet Hanlonit.

Samuti soovime me tänada oma mitteametlikku elukutseliste "katsejäneste" gruppi, mis varustas meid oma hindamatute kommentaaridega. Gruppi kuuluvad: Robin Miller, Steve Gilliard, Noah Robischon, Lev Grossman, Bryan Parola, Monique Elwell, Scott Samios, Nathaniel Wice, Josh Quittner, Chris Stamper, Gian Trotta, Andrew Susman, David Flores,

TÄNUSÕNAD

Ilma alljärgnevalt mainitud inimeste abi ja toetuseta poleks käesolev raamat kunagi ilmavalgust näinud:

Lisa Swayne - meie agent, kes töötas väsimatult meie heaks ja oli alati inspiratsiooniallikaks.

Susan Barry - meie toimetaja, kes päästis meie raamatu esildise pimedast netirentslist ning suunas meie muidu hullumeelset sonimist oma terava mõistuse ja oskusliku käega.

Kevin Hemenway, alias "Morbus" - meie süsteemiadministraator, webmaster ja digitaalse allmaailma avataara, kes andis netiorjade veebilehekülgele ulualuse siis, kui keegi teine sellesse ei uskunud.

Cheolan Kim (Pine Tree Design) - kes andis meile maskoti ning varustas meid mitmete graafiliste lahendustega, mis leidsid kasutamist ka projekti lõppvariandis.

Selle aasta jooksul, mis meil kulus uurimistööks ja raamatu kirjutamiseks, andsid meie perekonnad ja sõbrad meile tohutult vaimset toetust. Bill Lessard soovib tänada oma ema, sõbratar Joanne'i ja oma virtuaalseid vendi, need on J.P., Freddie, Al, Rob, Matt ja Kyle. Steve Baldwin tänab oma vanemaid, Carl ja Mary Ellen Baldwinit, oma tütart Tessi; Teri Baldwinit; Kathy, Julio ja Luis Grandat; Feargal O'Sullivani; Kaye Bettigat ning Juliet Hanlonit.

Samuti soovime me tänada oma mitteametlikku elukutseliste "katsejäneste" gruppi, mis varustas meid oma hindamatute kommentaaridega. Gruppi kuuluvad: Robin Miller, Steve Gilliard, Noah Robischon, Lev Grossman, Bryan Parola, Monique Elwell, Scott Samios, Nathaniel Wice, Josh Quittner, Chris Stamper, Gian Trotta, Andrew Susman, David Flores,

Michele Masterson, Sal Cataldi ja teised, kes külastavad regulaarselt netiorjade meililisti. Võlgneme tänu ka Clifford Stollile, David Hudsonile, David Shenkile ja Douglas Rushkoffile, kelle julgustavad sõnad ajendasid meid käesoleva projektiga algust tegema.

Suur tänu netiorjadest kirjutanud ajakirjanikele. Need on Austin Bunn, Mary Huhn, Judith Messina, Clive Thompson, Lisa Napoli, John Whalen, Thomas Hoffman, David Becker, Joanna Glasner, Laura Rich, Courtney Pulitzer, Adam Fisher, Ron Bel Bruno, Karl Taro Greenfeld, Adam L. Penenberg, Katharine Mieszkowski, Mel Duvall ja Ty Burr.

Kõige rohkem oleme me tänu võlgu neile anonüümsetele netiorjadele, kel jätkus julgust esile astuda ning meile oma lood ära rääkida. Sooviksime neid inimesi teile ka nimepidi tutvustada, ent kuna enamik neist töötab endiselt tehnoloogiasektoris, siis on nad palunud oma nimesid mitte avaldada.

Kus sa tead, kus sa oled? Sa oled džunglis, kullake!

- Guns N´ Roses

TASE .90

SISSEJUHATUS

91 Selle raamatu eesmärk

"Kas te saite mu CV kätte?"

"Üks hetk. Ma otsin ta siit kuhjast üles." Paberikrabinale järgnes pikem vaikus.

"Kas te leidsite selle üles?"

"Jah, ma just loen seda."

Veel veidi vaikust ning lõpuks köhatas värbaja toru teises otsas oma hääle puhtaks. "Härra Lessard, teie elulookirjeldusest võib välja lugeda, et viimase seitsme aasta jooksul on teil olnud keskmiselt üks töökoht aastas."

"Nii see on."

Mees päästis valla lühikese, pilkava naerupahvaku. "Härra Lessard, ma olen kindel, et kui me oleksime Californias, siis oleksite te potentsiaalsete tööandjate meelest küllaltki stabiilne kuju. Kuid see siin on New York. Ma kardan, et minu kliendid arvaksid, et teil on mingi viga küljes. Kas on olemas mingi põhjus, miks te olete nii palju ringi liikunud?"

"Te ei mõista," kogelesin ma. "Ma töötan interneti vallas. Seal on kõik väga ebakindel. Viimane ettevõte, milles ma töötasin, ühines teise firmaga ning kõik koondati; eelviimane koht läks pankrotti ning koht enne seda..."

"Härra Lessard!" katkestas ta mind, ning pilge tema hääles oli muutunud järsuks otsekohesuseks. "Te võite väita mida iganes soovite, ent faktid jäävad faktideks. Sellise heitliku elulookirjelduse alusel ei palkaks teid mitte ükski mõistlik kompanii. Mul on kahju, kuid ma ei saa teid aidata."

Telefonitorust kuuldus klõpsatus. Tututamist kuulates vajusin oma alaliselt ülestegemata voodi äärele. Tundsin oma sisemuses hoovavat raevu ning kaalusin viivuks mõtet värbajale tagasi helistada ning tal nägu täis sõimata. Ent ma heitsin selle idee küllaltki kiiresti kõrvale, kuna taipasin, et see sell polnud tegelikult milleski süüdi.

Nagu enamik inimesi, nii oli ka see talendiotsija jäänud uskuma legendi, mis kõlab umbes niimoodi: kui te töötate internetiäris, siis olete te 25-aastane, 30 miljoni dollarilise IPOga (esmane avalik aktsiaemissioon) nooruk. Kui te nendele kriteeriumidele ei vasta, siis olete järelikult armetu

luuser - lõppude lõpuks, kuidas võikski keegi alt minna äris, mis on kasvanud plahvatuslikumalt ja loonud rohkem rikkust kui ükski teine valdkond pärast Oklahoma naftabuumi, ilma et tal oleks küljes mõnda suurt isiklikku viga?

Mida rohkem ma mõtlesin neti universaalsele edumüüdile - ideele, et võitjad on selles äris

ülekaalus ning kaotajad on erandiks - seda enam käis see vastu minu enda ja peaaegu kõigi minu

tehnoloogiasektoris töötavate tuttavate kogemustele. Mina ise olen elav tõend selle kohta, et enamik

internetikarjääre on ebameeldivad, jõhkrad ja lühiajalised, ning ma ei ole üksi. Näiteks minu

kaasautor Steve on vaesunud vabakutseline internetitööline, kes viimased paar aastat on elanud peost

suhu, ilma mingisuguse tervisekindlustuseta.

Meie ülejäänud kolleegid on märksa paremal järjel. Andekas programmeerija - kutsugem teda Joe'ks - lakub parasjagu oma haavu, millede põhjustajaks oli 1000 töökohta hävitanud verine puhastusaktsioon (ta vallandati juba teist korda selle aasta jooksul). See meeleheitele viidud juhtkonna samm vähendas kompanii suurust 50 protsendi võrra. Suzie (veel üks pseudonüüm) on veebidisainer, kes lahkus ühest töökohast, kus ta tegi 14-tunniseid vahetusi ning maandus teises ametis, kus ta töötab veelgi rohkem - keskmiselt 16 tundi päevas. Ning ma ei tohi unustada oma sõpra Johni - see on tema õige nimi - kes on töötanud tehnoloogiasektoris 1987. aastast alates ja kes hakkab praegu lahkuma oma 25. töökohalt - fakt, mis sobiks hästi Guinnessi ebastabiilsete töökohtade raamatusse.

Kuid milleks muretseda? Vähemalt saavad nad kõik ju lõppude lõpuks rikkaks, eks ole?

Vale puha.

Iga vaevalt puberteedieast välja jõudnud juhatuse esimehe kohta, kes saab oma ühikatoas asutatud kompanii abil loteriil peavõidu, tuleb tuhandeid teisi, kes haledalt läbi kukuvad. Isegi siis, kui see süsteem, mille kallal nad töötavad, ei kärssagi kuue kuu pärast läbi ning hakkab isegi raha tagasi tooma, näevad vaid üksikud neist kunagi "suurt palgapäeva" - juhul kui neil pole õnne kuuluda firma kuue tähtsama töötaja hulka, kelle optsioonilepingud lubavad neil osta 300 triljonit aktsiat hinnaga 25 senti tükist. Ülejäänud õnnetud - nii nimetan ma neid umbes 4 miljonit töötajat, kes iga päev tehnoloogiaalal rabavad - töötavad kõrge stressi ja vähese kindlustatusega ametikohtadel, kus nad näevad oma postkastis palju suurema tõenäosusega vallandamisteadet kui Las Vegase stiilis palgatšekki.

On olemas väga hea põhjus, miks inimesed ei soovi rääkida sellest, kui raske on tegelikult internetialal töötada. Ameerika kultuur ning tavalised massiteabevahendid, kes seda enda väitel esindavad, on edukultusest haaratud (millal nägite te viimati ajakirja People kaanel mitteprominenti?). Paljud internetist kirjutavad ajakirjanikud ei tunne tegelikult eriti hästi selles vallas tegutsevaid inimesi - kes nad tegelikult on ja mida nad tegelikult teevad. Tõele au andes on palju seksikam rääkida mingist kutist, kelle Ameerika unistus täitus pärast seda, kui ta oli mingi digitaalse jubina suurele konglomeraadile rahahunniku eest maha müünud, mitte aga neist arvutijobudest, kes teevad närustes elektrontöökodades 90-tunniseid töönädalaid. Sedasama suhtumist väljendasid ka need lugematud kirjastajad ja agendid, kes selle raamatu ära põlgasid, enne kui McGraw-Hilli head inimesed ta rentslisse sattumisest päästsid: "Keda see huvitab? Kes tahab lugeda raamatut oma tööga rahulolematutest tehnofriikidest?"

Meie Steve'iga pole niivõrd rumalad uskumaks, et kõik tehnoloogiaäris töötavad inimesed on õnnetud. Kuid uskuge meid, homse päeva "digitaalmajandust" üles ehitavate töötajate hulgas on küllaldaselt õnnetuid, kellega tasub lähemalt tutvust teha. Internet on ikka veel uus meedium ning seniajani on tema ajalugu suures osas kirjutatud võitjate poolt (kui te ei tea, kes need võitjad on, siis sirvige mõnda Wiredi või Upside'i numbrit või ükskõik millist teist uue meedia hagiograafia pühadest tekstidest).

Niisiis, põledes soovist näidata asju õiges valguses, relvastasime me end iminapaga mikrofoni ja 500 ülisuure kohviga (lahja, kolme suhkrutükiga) ning asusime teele - nagu kaks amatöörist antropoloogi - , et vestelda iga netitööstusest leitud inimesega, kes oleks nõus meile oma tööelust isiklikult rääkima. Paljud inimesed, keda me kohtasime, olid üsna sõbralikud

ning lobisesid oma saladused meelsasti välja; mõned kartsid nurgaruumis pesitseva vulkaanijumala kättemaksu, ajasid meid minema, ähvardades teha meie nülitud nahkadest hiirematte.

Meie uurimisretk kestis täpselt ühe aasta - 1998. aasta kevadest kuni 1999. aasta kevadeni. Kuigi Steve ja mina pidasime end küllalt vilunud netiveteranideks, kes on kõike näinud ja kogenud, näitasid uuritavad meile kiirelt koha kätte, õpetades meile palju uut selle kohta, mida netialal töötamine endast tegelikult kujutab.

Kõik jutustused, mida te järgnevatelt lehekülgedelt lugeda võite, pärinevad reaalselt eksisteerivatelt inimestelt, kes töötavad tõeliselt olemasolevates internetifirmades. Nende isikute kaitsmiseks oleme ära muutnud nii nende endi kui ka neile tööd andvate kompaniide nimed ning mõnel üksikul juhul oleme loonud ühise koondkuju.

Tulemus kujutab endast nii mõneski osas austusavaldust Studs Terkeli klassikalisele raamatule "Tööpostil", mida on uuendatud vastavalt 1990. aastate olukorrale. Selle asemel, et käsitleda laia kutsealade ringi, oleme me keskendunud ainult ühele - internetile - ning paljudele tõeliste "Dilbertite" alaliikidele, kes selles vallas mitmesuguseid töid teevad. Sellest hoolimata on "Tööpostil" jätnud meie raamatusse ühe kindla jälje - me asendasime netiametite kirjeldused tavaliste ametinimetustega, kuna netiametite puhul kasutatav tehnokeel muudab sageli segaseks selle, millega tööline tegelikult tegeleb. Näiteks ringireisivaid vabakutselisi veebitöölisi kutsutakse "taksojuhtideks" ning ületöötanud ja halvastikoheldud kasutajatoes töötavaid tehnikuid nimetatakse "prügikollideks".

Milleks selline vahetus? Kahel põhjusel:

1. Et demüstifitseerida žargoonist küllastunud professionaalset terminoloogiat, mille ülesandeks on külvata segadust meie aja kõige enam vääritimõistetud ärifenomeni kohta.
2. Et kasutada ära avastust, mille me tegime oma tosinaid intervjuulinte läbi töötades - hoolimata väidetest, et inter-

netiäri on purustanud kõik senised normid, kehtib seal oma kirjutamata, ent väga reaalne võimuastmestik.

See hierarhiline võimuastmestik - mida meie nimetame "kastisüsteemiks" - moodustabki

käesoleva raamatu struktuuri (üksikasjalikuma ülevaate saamiseks vaadake peatükki .93). Me alustame kõige madalamalt astmelt ning läbime koos teiega süsteemi kõik 11 taset. Iga tööhõive redelipulka kirjeldatakse läbi sissejuhatuse, lühiiseloomustuse ning jutustuse, mis uurib iga meie poolt intervjueeritud kastiliikme iseloomu ja käitumist.

Siinkohal tahaksime teile öelda, et kuigi meie arvates on tehnoloogiasektori töötajaid mõjutavate tingimuste näol tegemist tõsiste sotsiaalsete küsimustega, mis omakorda nõuaksid tõsist sotsioloogilist uuringut (ning võib-olla isegi poliitilist lahendust), oleme püüdnud hoiduda moraalijutlustest ja pedantsusest. Me loodame, et teil on seda raamatut lugedes sama lõbus, kui meil oli seda kirjutades. Me soovime, et te naeraksite - ja naeraksite kõvasti - nende kibenaljakate jutustuste üle ning laseksite end kaasa tõmmata mõnede äärmiselt huvitavate inimeste häältest, kellest Wired arvatavasti iial ei kirjuta.

Enne seda, kui me saadame teid kummalisse paralleelmaailma, mida kutsutakse "internetiajaks", on meil teile veel üks viimane pseudo-antropoloogiline tähelepanek: inimesed on napakad, ükskõik mis ametis nad ka ei töötaks, ent inimesed, kes on sunnitud töötama nagu loomad, aktsiaoptsioonidest ja tohututest rikkustest koosnev prääник nina ees rippumas, on eriti napakad.

Kui te meid ei usu, siis pöörake lehekülge.

.92 Kas te olete netiori? Testige ennast!

Enne uue meedia kastisüsteemi sisenemist soovitame me teil läbida lühikese enesehindamise testi, et kohandada end esmapilgul imeliku ja võõrana näiva keskkonnaga ning teada saada, kas ka teie kannatate lepingulise digitaalorjusega kaasnevate haigusnähtuste all. Palun olge avameelsed - testi tulemusi ei tabuleerita ega saadeta mingisse marketingiorganisatsiooni (see siin on raamat, mitte mõni närune veebilehekülg) ja ärge tüssake - alljärgnevates lugudes on pettust niigi küllaga.

Esimene osa: Teie tööelu

1. Oma viimasel uue meedia tööintervjuul näitasite te üles:
☐ A. optimismi
☐ B. kerget ettevaatlikkust
☐ C. ohjeldatud vaenulikkust
☐ D. hüsteeriat

2. Kirjeldage oma töökohta:
☐ A. Grupp ettevõtlikke ja dünaamilisi inimesi, kes laovad tulevikumajanduse aluspõhja.
☐ B. Punt küsitava käitumisoskusega jobusid.
☐ C. Ängistuses vaevlevate, tagaselja laimavate näpuganäitajate kamp.
☐ D. "Metsiku jõugu" lõpustseen.

3. Kirjeldage oma kodu:
☐ A. Väike, ent töötamiseks ideaalne.
☐ B. Teistega jagatud ning meenutab ühiselamut.
☐ C. Haisev prügimägi.
☐ D. Ma ei suuda seda meenutada (kuid võin kirjeldada oma ametiruumi).

Teine osa: Kuidas te suhtute tehnoloogiasse?

4. Minu personaalarvuti:
☐ A. Maksimeerib mu produktiivsuse.
☐ B. On mu parim sõber.
☐ C. Võimaldab mul kodus nõrkemiseni tööd teha.
☐ D. On mu korteri ainus soojusallikas.

5. Minu piipar:
☐ A. Annab mulle mugava võimaluse oma töökohaga ühenduses olla.
☐ B. Hakkab piiksuma kell 3 öösel, kui Hongkongis ei oska mõni inimene Wordi kirjatüüpi vahetada.
☐ C. On ajutiselt töökorrast välja viidud.
☐ D. On alatiseks hävitatud.

Kolmas osa: Mida te internetist teate?

6. Mida tähendab täht "I" terminis "IPO"?
☐ A. Initial (esmane)
☐ B. Imaginary (imaginaarne)
☐ C. Impossible (võimatu)
☐ D. Insolvent (maksejõuetu)

7. Mida tähendab täht "e" sõnas "e-commerce" (e-kaubandus)?
☐ A. electronic (elektrooniline)
☐ B. enigmatic (mõistatuslik)
☐ C. error-prone (vigadealdis)
☐ D. exploitation (ekspluateeriv)

8. Millised kolm C-d iseloomustavad internetti kõige paremini?
- ☐ A. content (sisu), community (ühiskond) ja commerce (kaubandus)
- ☐ B. cults (kultused), chats (jututoad) ja clutter (segadus)
- ☐ C. chee-tos (krõpsud), chinese food (hiina toit) ja Coke (kokakoola)
- ☐ D. cost (kahjum), confusion (korratus) ja chaos (kaos)

9. Mis on "Windowsi keskkond"?
- ☐ A. graafiline operatsioonisüsteem
- ☐ B. maailmavalitsemise vahend
- ☐ C. viirustest vaevatud hädaorg
- ☐ D. kabinet, kus ülemus haub teie vastu suunatud salaplaane

10. Kes on interneti tegelik esiisa?
- ☐ A. Vinton Cerf
- ☐ B. Jerry Yang
- ☐ C. Barry Diller
- ☐ D. George Orwell

11. Miks internet loodi?
- ☐ A. et aatomirünnakut üle elada;
- ☐ B. et Dow Jonesi aktsiaindeksit üle 10 000 punkti upitada;
- ☐ C. et anda teile veel üks põhjus, miks kool pooleli jätta;
- ☐ D. et teie ülemus saaks hea võimaluse pakkuda teie töökohta mõnele Pakistani koolilapsele.

Neljas osa: Teie tulevikuga seotud lootused ja hirmud

12. Miks te internetiäris töötate?
- ☐ A. et rikkaks saada;
- ☐ B. et ots-otsaga kokku tulla;
- ☐ C. kuna see on keskkoolis käimisest lõbusam;
- ☐ D. kuna keegi teine mind ei palka.

13. Kas te olete oma poliitilistelt vaadetelt:
- ☐ A. täielikku tegevusvabadust pooldav kapitalist
- ☐ B. ludiit
- ☐ C. tavaline populist
- ☐ D. relvastatud terrorist

14. Milline on teie religioosne suundumus:
- ☐ A. monoteism
- ☐ B. futurism
- ☐ C. satanism
- ☐ D. Linux

15. Mis juhtub 2000. aasta 1. jaanuaril?
- ☐ A. Paljud vanemad arvutisüsteemid lihtsalt enam ei tööta.
- ☐ B. Teie sõbratar laseb koos riskikapitalistiga jalga.
- ☐ C. Teie tervisekindlustuse tähtaeg jõuab lõpule.
- ☐ D. Teid koondatakse ja teie viimanegi rahanatuke saab otsa.

Kuidas oma tulemusi hinnata?

Kui te andsite kasvõi ühele ainsalegi eelnevale küsimusele vastuseks "A", siis on teie IEQ (interneti ekspluateerimiskoefitsient) null - te ei ole netiori ning arvatavasti võite te selle raamatu edasi lugemata käest ära panna. Kui te valisite vastusevariandiks "B", siis olete te tõenäoliselt just alustanud töötamist tehnoloogiaäris või elate mingisugust nõiduslikult hurmavat (müütilist?) elu, millest meie ülejäänud võime vaid unistada. Need, kes te vastasite kas "C" või "D" - teie IEQ on väljunud igasugustest raamidest ning te peaksite kohe psühhiaatri poole pöörduma, ent mitte enne, kui te olete järgmisest peatükist oma haigusele õige diagnoosi saanud.

.93 Viirusekontroll: uue meedia kastisüsteemi reisijuht

Mitte kõik netiorjad pole võrdõiguslikud. Et tehnoloogiaäris ellu jääda, peate te lisaks nimetatud faktile teadma ka seda, milline on teie koht selle tööstusharu kirjutamata, ent vägagi reaalses hierarhias. Kuna me soovime teid selles osas abistada ning aidata ka neil õnnelikel inimestel, kes netiorjade hulka ei kuulu, käesolevast raamatust aru saada, siis oleme me koostanud alljärgneva retooriliste küsimuste loetelu. (Hoiatus: võimalikeks kõrvalmõjudeks on peapööritus, äkiline kihk tappa oma boss ja kustutamatu janu šoti viski järele.)

Tase 1.0: Kas te olete prügikoll?

Kas te kannate mobiiltelefoni, piiparit või teisi elektroonilisi köidikuid? Kas te veedate enam kui 10 protsenti oma nädalast midagi koostades, tehnilisi kaebusi lahendades või komponente masinatesse sisse või neist välja lülitades? Kas te raevutsete ühe teatud operatsioonisüsteemi (OS) põhituuma vastu täiesti kohatutel aegadel (nimelt keset ööd)?

Tase 2.0: Kas te olete politseinik või prostituut?

Kas internetis leiduv materjal on teie seksuaalseid huvisid sedavõrd virgutanud või riivanud, et teist on saanud armastustungi kõikide digitaalsete avaldumisvormide elukutseline tarnija või summutaja? Kas teile makstakse stalkerite ja teiste elektroonilise maailma ebasoovitavate isikute jahtimise eest?

Tase 3.0: Kas te olete sotsiaaltöötaja?

Kas te olete küllaldaselt distantseerunud läbi digitaalse allmaailma voolavast filtreerimata info-roiskveest, et pidada end sellest kõrgemal seisvaks isikuks? Kas te elatute võrgus toimuvate vestluste juhtimisest või usute tõsimeelselt, et "ühenduses peituv jõud" võib muuta teie elu? Kas te peate jututubades peetavaid vestlusi legitiimseks kirjandusliigiks? Kas te olete süsteemioperaator või "giid", või olete te mõnel muul viisil seotud digitaalse mulisemistööstusega?

Tase 4.0: Kas te olete taksojuht?

Kas te olete üks neist näotutest rändparasiitidest, kes elatise teenimiseks võrgulehekülgi kodeerivad? Kas te arvate, et tervisekindlustus on mökude jaoks? Olete te kunagi pidanud palgatšeki nimel nõrkemiseni tööd rabama, kandma alandavat "ajutise töötaja" nimesilti või valima, kas toita oma kassi või iseennast?

Tase 5.0: Kas te olete kauboi või kaardihai?

Kas te kasutate selliseid sõnu nagu "upside" või "lairiba" rohkem kui üks kord päevas? Kas te võitlete "pärandatud rakendüste", "vastikute võimaluste" ja teiste konsulteerimisräkiti luupainajate vastu? Olete te kunagi mõnest linnast jalga lasknud, et vältida kokkuvarisevat ERPd? Kas te töötate projektide kallal kaks korda kauem lihtsalt sellepärast, et paar dollarit rohkem tasku pista?

Tase 6.0: Kas te olete küpsetaja?

Kas te higistate kuue projekti kallal, mis peaksid kõik otsekohe valmis saama? Kas te peate vaheldumisi kellelegi pugema ja kellelegi jalaga tagumikku virutama? Kas teid kollitab terve leegion müügimehi, kes on lubanud kliendile

kõikvõimalikke asju siin päikese all? Kas kogu teie arendajate personal vihkab teid kogu südamest, süüdistades teid selles, et te oska õigesti "ootusi juhtida"? Kas te unistate töögraafikutevabast maailmast?

Tase 7.0: Kas te olete kullakaevaja või gigolo?

Kas te teate, mis vahe on niitnuudlil ja C++ real? Läheb see teile üldse korda? Kas te olete niivõrd osav läbirääkija, et olete suutnud oma täielikust tehnikaalasest võhiklikkusest hoolimata jõuda soojale kohale müügi- või äriarendusosakonnas? Kas teie tööülesandeid võib kirjeldada sõnaga "moosimine"?

Tase 8.0: Kas te olete preester või hullumeelne?

Kas te teenite elatist sellega, et esitate interneti tuleviku kohta pööraseid ja põhjendamatuid väiteid? (2005. aastal ületab leibkondade lemmikloomade poolt tekitatud e-kaubanduse käive 3 triljoni dollari piiri). Kas te hoiate kingatelefonide turul silma peal? Kas termin "siseinfo kasutamine" tuleb teile tuttav ette? Kas te olete alustanud ringsõitu, et reklaamida loengute abil oma uut raamatut pealkirjaga "Kuidas selle internetivärgiga algust teha? Digitaalsed marketingistrateegiad võhikutele ja psühhopaatidele"?

Tase 9.0: Kas te olete robot?

Kas te olete tehnikageenius, kelle *lingua franca* koosneb ühtedest ja nullidest? Kas te saate rahulduse, lugedes salaja teiste inimeste e-kirju? Kas te palkate ja vallandate inimesi samasuguse rahuga, nagu te internetiühenduse pakkujaid vahetate? Kas fail nimega "Inimlikkus" on teie põhikataloogist ära kustutatud? Kas te olete kuue piipari, kolme pihuarvuti ja tosinajao mobiiltelefonide uhke omanik?

Tase 10.0: Kas te olete röövelparun?

Kas te olete pelgalt ülespuhutud kuulujuttude toel kuulsaks ja rikkaks saanud? Kas teie firma on hiljuti korraldanud supereduka IPO, hoolimata sellest, et teil pole mitte mingisugust tuluallikat ega äriplaani? Kas te arvate, et rikkus kompenseerib selle, et te olete kõigest nohiklik, seksinäljas teismeline?

Alamtase -1.0: Kas te olete muttinimene?

Kas te tõesti arvate, et oma veebisaidi uuendamine on lõbus tegevus? Kas teile meeldib tundide viisi jututubades istuda ja faile vahetada? Kas te olete kunagi ehitanud koduleheküljе GeoCitiese peale või kaalunud mõtet luua isiklik ajakiri, raadiojaam või rõvedavõitu kogunemiskoht?

Kuidas oma tulemusi hinnata?

Nagu kõikidele teraapiasessioonidele omane, olete te lõpuks jõudnud turvalisse tsooni, kus teie üle kohut ei mõisteta. Kuid ettevaatust! Kui te kuulute uue meedia kastisüsteemi ülemisse ossa, siis üritage vältida seda, et te mõnel pimedal kõrvaltänaval Steve'i ja minuga kokku põrkate. Vahepeal võite te aga õppida mõningaid kasulikke enesekaitsevõtteid prügikollidelt, kes moodustavad esimese netiorjade grupi, keda me oma teekonnal kohtasime.

Tase 1.0

PRÜGIKOLLID

Y2K VIIRUS HÄVITAB MU PITSA!

1.1 KES NAD ON?

Steve ja mina alustasime oma retke püüdega leida üles uue meedia kastisüsteemi rõhutuim ja põlatuim inimgrupp. Me otsisime seda gruppi nii maa pealt kui ka maa alt (enamjaolt siiski alt) ning leidsime ta selle sassiaetud kaablite ja pitsakarpide lasu alt, mille nimeks on Suur Ameerika Tagaruum.

Hoolimata sellest, et nad kasutasid endi iseloomustamiseks selliseid võluvaid epiteete nagu "töölaua-ahvid", "koodikojamehed" ja "piiparisaast", sobib termin "prügikollid" meie arvates vahest kõige paremini kirjeldama seda, mida need inimesed on iga päev sunnitud läbi elama. Prügikollid teevad kõike - ajavad end serveri taaskäivitamiseks öösel üles, taluvad nende juhmide arvutikasutajate röökimist, kes ei tea, kuidas veebibrauserit avada ning puhastavad oma aja ära elanud tarkvara kõikvõimalikest viirustest. Lühidalt öeldes on prügikollid interneti unetud, halvastikoheldud ja ületöötanud sanitaartehnikud, kelle ristiks on kõigi teiste inimeste tehnoloogiliste äparduste koristamine.

Kuna Steve ja mina teame, et lugejate hulgas on küllalt palju neid, kes ootavad, millal ometi nende e-post ära parandatakse või laptop töökojast tagasi tuuakse ("Teil pole see ikka veel valmis saanud? Kolm nädalat on juba läinud!"), siis ei üritagi me teis prügikollide vastu sümpaatiat tekitada. Ka meil endil on olnud nendega rohkem kui paar pahandust, ent pärast nendega peetud usalduslikke vestlusi tundub meile, et me mõistame küllaldaselt nende täbarat olukorda ja võime väita, et nende nõndanimetatud saamatus ei ole täielikult nende endi süü.

Prügikollid on aheldatud tavalisel tööajal esitatavate kaebuste ning nende probleemide külge, mida nad on sunnitud lahendama sel ajal, mil teie oma koduvoodites puhkate. Nende elu meenutab Sisyphose müüti - nad lükkavad kivirahnu mäetippu, kust see iga kord tagasi alla veereb ning nad lömastab. Paljud teist tõenäoliselt teevad või on teinud tänamatut tööd, ent meie Steve'iga oletame, et teile maksti palju rohkem raha kui prügikollidele, kes peavad taluma sellist väärkohtlemist.

Igal juhul pakume me teile järgnevalt oma ettekujutust prügikollidest ning rollist, mida nad mängivad teie tööelus ja lisaks sellele ka uue meedia kastisüsteemis. Me ei oota teilt seda, et peatüki lõppedes nutaksite te ohjeldamatult oma taskurätikutesse, kuid me loodame oma põlatud netiorjadest vendade ja õdede nimel koputada teie südametunnistusele ja saavutada vähemalt seda, et järgmine kord, kui te ei suuda oma printerit tööle panna, karjute te nende peale veidigi vaiksema häälega.

1.2 ÜLDISELOOMUSTUS

Kust neid leida võib? Kõige pakilisema probleemi asukohast - kaablitehunniku alt, kõrbenud kõvaketta söestunud jäänuste vahelt või higise telefonitoru otsast liigselt valgustatud ja köetud, palavikulise õhkkonnaga toakesest, mida nimetatakse tehnoabi ruumiks.

Töötundide arv nädalas: 60 kuni ? (kaasa arvatud ööd, nädalalõpud ja ükskõik millised juhuslikud vabad tunnid, mil süsteem arvab heaks üles öelda).

Keskmine vanus: 23 kuni 25. Prügikolliks olemine on iga juhul noorte inimeste värk. Vanakesed (s.t kõik üle 25-aastased) ei peaks sellise töötempo ja stressi juures nädalatki vastu.

Haridus: Paljud prügikollid on iseõppijad või omavad selliseid võltsitud, ent (töökoha saamiseks) vajalikke dokumente, mis tõendavad, et nad on "sertifitseeritud võrgulehekülgede insenerid" ja "litsentseeritud elektronpostitehnikud".

Paaritumisharjumused: Prügikollid ei ole netiorjadest just need kõige seltsivamad ja seetõttu on nende seltskonnaelu peaaegu olematu, eriti selles osas, mis puudutab meelitamist ja kudrutamist. Kuigi lõplikke statistilisi andmeid pole veel avaldatud, võib päris kindlalt väita, et prügikollide näol on tegemist seksuaalselt kõige vähem aktiivse kastiga - nende romantilised ettevõtmised piirduvad sektoris G töötava uue marketingi-tibi ihaldusväärse tagumiku imetlemisega ning "Sõjaprintsess Xena" teatud episoodide ihara jälgimisega (eelistatavalt vaadatakse viimast videosse võetud osa aegluubis, pilt pildi haaval).

Protsentuaalne osa netiorjade populatsioonist: 40 protsenti.

Keskmine sissetulek: 20 kuni 25 dollarit tunnis. (Tuleb tunnistada, et prügikollid teenivad rohkem kui kastisüsteemis neist kõrgemal positsioonil netiorjad - küberpolitseinikud ja sotsiaaltöötajad. Ometi on nad meie arvates viletsamatest viletsamad, kuna nende elukvaliteet on olematu).

Vaenlased: Vöötorava häälega sekretär, kes helistab 20 korda päevas ja karjub: "See skriinseiveri-sõnum on jälle tagasi!" Firmajuht, kes tõmbab pidevalt oma arvutisse poolküpset vabavara, mis purustab ta süsteemi.

Viimatiloetud raamat: Ükskord üritas lugeda romaani "Teel", ent jättis selle tehniliste viidete puudumise tõttu pooleli. Nüüd loeb ainult oma eriala käsitlevaid ajakirju (üldiseks lemmikuks on Router Weekly).

Moesolevad tehnilised fetišid: Kingatelefonide uued mudelid, Linuxi-põhised otsingumootorid, IOU D-COM 2.06 protokolli kasvav tunnustamine.

Karjääriredelil tõusmise võimalus: Hea. Netiorjad, kes on uue meedia kastisüsteemis niivõrd madalal ja vääritul tasemel, saavad liikuda ainult ülespoole. Tüüpilised prügikollid saavad kas ametikõrgendust uute sertifitseerimisprogrammide ("Java selgeks ühe päevaga", "Võrgusüsteemid koos kartulitega - kiirtoidumeetod") läbimise teel või muidu põlevad nad läbi -tehnoloogia viskab neil nii üle, et nad rakendavad oma praktilised oskused müüriladumiseteenistusse.

Karjääriunistused: Sõita aluspesu väel kodust tööle ja tagasi või viibida operatsioonilistest probleemidest nii kaugel kui võimalik. (Mis te Tahitist arvate?)

1.3 MATTI LUGU

Matt oleks võinud kuuluda Aggro Software'i juhtivtöötajate hulka, kuid selle asemel valis ta prügikolli-ameti õppetarkvara väljatöötavas kompaniis, et teenida "kõrgemat" eesmärki. Matt ei teadnud, et Royster G. Pfeifferi, Aggro miljardärist juhatuse esimehe eest ei ole pääsu - sa kas oled tema lojaalne alluv või suurim vaenlane. Matti jaoks oli see tema elu raskeim katsumus.

Matt Swifti mobiiltelefon helises. Ja helises. Ja helises. Ent ta ei kuulnud seda. Ta oli end maailmast välja lülitanud ning oma pea padja alla peitnud. Seljataga oli järjekordne kurnav, 14-tunnine viirustega võitlemisest koosnev tööpäev. Õhtul kell 11 koju jõudes oli ta sedavõrd väsinud, et jättis oma riided põrandale hunnikusse ja ronis otse voodisse.

Kui Matt oleks töötanud mõnel mitte nii pöörasel erialal, siis oleks ta võinud loota, et pärast pikka laupäevast vahetust on ta öise puhkuse igati ära teeninud. Ent hetkekski peatumatu internetimaailma kohta see ei kehtinud. Matti positsiooniga netiorja jaoks tähendas uni töögrupi järeleandmatute vajaduste reetmist. Matt oli IntelliCompi, California osariigis San Joses asuva kitsikuses õppetarkvarakompanii kvaliteediinsener. Kuigi Matti ametinimetus näis kinnitavat, et tegemist on tohutult tähtsa töökohaga, tähendas see tegelikkuses seda, et tema oli see tööloom, kelle ülesandeks oli valvata, et:

1. Tarkvaraarendajad kirjutavad "puhast" koodi.
2. Arendajad lähtuvad oma töös tarkvara viimasest versioonist (ehk "ehitusest").
3. Nad ei kaldu oma ülesannetest kõrvale - mitmed IntelliCompi projektid olid nurjunud arendajate sabotaaži tõttu. Selle asemel, et panna kokku gaasimootoriga odava auto ekvivalent, tahtsid arendajad tingimata koostada pika limusiini koos mullivanni, baari ja aurusaunaga.

Muretu loomuga Mattile ei meeldinud oma diktaatorlikku võimu näidata. Ent oma tööülesannete

tõttu pidi ta mängima sellise paha poisi rolli, kes pidevalt näägutab, torgib ja norib selle programmeeritud segapudru kallal, mille autoriks oli IntelliCompi koodikrigistajate okkaline meeskond. Mõned neist kõrge palgaga jobudest olid egomaniakkidest primadonnad, teised aga sõna otseses mõttes väsimusest kokku kukkumas, ent nad kõik vihkasid kogu südamest seda, et meister Matt neil silma peal hoidis. Matt tahtis vaid seda, et tema meeskond programmist kinni peaks (sõna otseses mõttes), ent kodeerijad nägid asja teises valguses. Nad süüdistasid teda liigses karmuses või selles, et ta juhib nad hukatusse, ning nad käitusid nii, nagu sõjavangid tihti teevad: tegid kurja nägu, põrnitsesid teda resigneerunud ja pahura pilguga ning kui ta oli nende silmist kadunud, siis näitasid talle keskmist sõrme.

Matti psühholoogilist stressi suurendas asjaolu, et ta oli elektrooniliselt köidetud kõrgematasemeliste IntelliCompi arendajate külge. Arendajad asusid mitmetes eri ajavöönditeS, Californiast Londoni ja Hongkongini - see väike üksikasi tähendas seda, et lõppematud esmatähtsate hädajuhtumite seeriad lõid tema elurütmi segamini. Kui Matt sai ühelgi ööl enam kui kolm tundi segamatult magada, siis oli see tõeline ime.

Matti närvisüsteemile ei mõjunud hästi ka teadmine, et tema meeskonnale oli seatud täiesti ebarealistlik tähtaeg - SmartSpell, IntelliCompi tähtsaim toode ja tema poolt juhitud projekt, pidi kolme nädala jooksul oma 3.0 versiooni Kuldkoodi paika panema. Nende ebaõnnestumise korral jõuaks kompanii pearivaal Aggro Software oma tootega varem turule ning litsuks IntelliCompi laiaks nagu putuka. Kuna IntelliCompi aktsia oli omadega peldikus ning koondamiskuulujutud said üha uut hoogu, siis ei tulnud läbikukkumine kõne allagi. Olukorra muutis veelgi halvemaks asjaolu, et Aggro tegi kõik, mis tema võimuses, et IntelliCompi pankrotti ajada. Aggro salaagendid levitasid ametialase ajakirjanduse kaudu hirmu, kahtlusi ja ebakindlust, lasid lendu valeliku kuulujutu võimaliku ülevõtmise kohta ning kasutasid IntelliCompiga peetud mitteametlikelt kohtumistelt saadud informatsiooni

selleks, et lansseerida omaenda toodet, SpellRighti. Viimase noahoobina planeeris Aggro hakata seda toodet võrgus tasuta levitama, mis oleks IntelliCompi õhukraani lõplikult kinni keeranud.

Kes oleks osanud arvata, et õppetarkvara näol on tegemist sedavõrd brutaalse äriga?

Igatahes mitte Matt. Kui ta IntelliCompis kaheksa kuu eest tööd alustas, siis unistas ta värske ülikoolilõpetajana parema maailma loomisest, kus puhas kood saadaks kõik õigekirjavead ja grammatilised vääratused ajaloo prügikasti. Matt teadis, et seda unelmat pole kerge saavutada, ent ta poleks iialgi uskunud end sattuvat sellisesse süngesse ja kurnavasse maailma - lõputusse kaevikusõtta, mis hõlmas matsidest restoranigurusid, poliitilisi arveteklaarimisi, positsioonivõitlust ja mobiiltelefone, mis undasid läbi öö nagu vihaleaetud vaablased.

Telefonikõne

Telefonihelin vaikis ning Matti kõnepost hakkas tööle. Helistaja karjus vastajasse midagi seosetut ja helistas viie minuti pärast uuesti. Seekord ärkas Matt üles - või tuli vähemalt niikauaks teadvusele, et padjad kõrvale heita, end teisele küljele veeretada ning segamini öölaualt telefon haarata.

"H-halloo?" ägas ta ebakindlalt.

"Kus dokument? Sa lubama dokument!"

"Mina lubasin? Mis dokument?"

"MATT! ÄRKA ÜLES! Siin on Steve Leung Hongkongist. Mul vaja dokumenti JUST NÜÜD!"

Matt hüppas voodist üles, nagu oleks ta elektrilöögi saanud.

"Ma laadisin ehituse õhtul enne lahkumist," ütles ta paanikavärinaga hääles. "Kas sa võrgus "Arenduse"-nimelist kausta kontrollisid?"

"See mitte seal! Kas sina mõtlema, et ma helistan, kui seal?"

"Okei, okei - juba lähen. Sa saad selle 20 minuti pärast kätte."

Matt pani toru ära ja kobas oma riiete järele. Et mitte raisata kalleid sekundeid puhaste riiete otsimise peale, viskas ta selga needsamad kortsus ja haisvad hilbud, mis ta oli paari tunni eest oma väsinud ihult maha koorinud ning jooksis uksest välja. Ta oli juba poolenisti treppidest alla jõudnud, kui talle meenus, et ta oli oma prillid maha unustanud. Ta tormas korterisse tagasi, haaras öökapilt prillid ja aluselt mobiiltelefoni.

Telefoni võtmine oli suur viga, sest see oli nagu üleskutse vägivallale - samahästi oleks ta võinud kleepida oma seljale suure sildi kirjaga "lööge mind". Ning tõepoolest, ei läinud kümmet minutitki, kuni see kuri asjandus taas pirisema hakkas. Ta teadis, et see on Steve, kuid vastas sellest hoolimata.

"Tere hommikust!, IntelliComp," ütles Matt pilkavalt. "Kellega ma võin teid ühendada?"

"Kus dokument?"

"Kuule, ma keeran just parkimisplatsile. Viis minutit veel, okei?"

Asi võttis tõepoolest vaid viis minutit. Matt tuiskas liftist välja, sprintis läbi kuubikujuliste toakeste kobara oma tööruumi ning oli just siirdamas tarkvara viimast versiooni "Arenduse" kausta, kui telefon tema laual helisema hakkas. Matt tõstis viivitamatult toru ja röögatas: "SEAL SEE ON! PÜHA JEESUS OLGU KIIDETUD! SEAL SEE ON!"

Telefoni teises otsas valitses hetkeline vaikus, millele järgnes klõpsatus. Jumal tänatud, Steve oli läinud.

Matt ohkas pikalt ja heitis pilgu kellale oma arvutiekraani paremas allnurgas. Kell oli 2.51 öösel. Kuna ta oli liialt ärritunud ja vihane, et tagasi voodisse minna, siis üritas ta veidi tööd teha - Londonist oli saabunud paar meili, millele oli vaja vastata, ent Matti mõtted olid laokil ning keha tundus olevat kokku surutud. Tema meeli täitsid vägivaldsed fantaasiad. Matti huuli kõverdas nõdrameelne naeratus - ta mõtles sellele, kuidas ta istub lennukisse, laseb kõigepealt maha Steve'i ning tuleb seejärel järele oma bossile ja neile vastikutele C++ kretiinidele, kes teda kogu südamest vihkasid. Kuid ta peletas need kurjad mõtted eemale. Mitte ükski püstol ega saabel, isegi mitte vesinikupomm ei oleks

suutnud teda päästa sellest supist, mille sisse ta oli sattunud - ja selles ei saanud ta süüdistada kedagi peale iseenda.

Ülekeemise äärel

Vähesed Matti tundvad inimesed oleksid osanud aimata, et ta haub selliseid mõrvarlikke plaane. Väliselt oli ta otsekui Silicon Valley normaalelu kehastus - prillide ja hoolitsetud välimusega (vähemalt tehnoloogiaäri standardite järgi) ning umbes 15 naela ülekaalus. Tähelepanelikum vaataja oleks aga näinud, et viimase paari nädala jooksul oli Matt kokkuvarisemisele üha lähemale nihkunud. 80-tunnised töönädalad, mille põhiolemus seisnes tema teotamises ning tema bossi täielik idiotism olid muutmas Matti "hullumajakandidaadiks".

Kui Matt oleks pidanud valima, keda ta kõige rohkem vihkab, siis oleks ta ilma suurema pingutuseta oma bossile osutanud. Marty - nii pidid kõik teda kutsuma - oli üle neljakümneaastane endine hipi Santa Cruzi ülikoolist, keda oleks pidanud ärimaailmast eemale hoidma. Nagu paljudel teistelgi internetialal tegutsevatel inimestel, oleks ka temal läinud palju paremini juhul, kui ta oleks jäänud sinna, kus oli tema tegelik koht - mõnda superarvutitega täidetud laboratooriumi kvarke jahtima. Mattil ei olnud 60ndate põlvkonna vastu tõsiseid eelarvamusi, ent teda ajas närvi see, et selle vananeva hipi suhtlemis- ja juhtimisoskused olid olematud ning et ta plahvatas esimest hädaohu märki nähes. Martyl oli ka paar omapärast nägemust selle kohta, mida Matt ühele korralikule töökohale kohaseks pidas. Ta suitsetas oma büroos marihuaanat, mis Matti eriti ei häirinud. Ent teda ajas marru see, et Marty võttis iga päev oma koera Floppy tööle kaasa ja sundis Matti loomaga jalutama, junnide koristamiseks mõeldud kühvel käes.

Kuu aega varem oli Matt otsinud abi doktor Linkilt, kes oli tehnoloogiaäris töötavate inimeste ravimisele spetsialiseerunud terapeut. Doktor Link oli viiekümnendates aastates mees, kes nägi välja nagu Marty vanem versioon, kuid ta mängis hoolitseva psühhiaatri rolli lausa suurepäraselt. Ta

nõjatus oma polsterdatud tooli seljatoele ja kuulas süvenenult iga Matti poolt lausutud sõna. Ta noogutas täpselt õigetel hetkedel ning ütles isegi "Oh, jumal küll!", et demonstreerida oma empaatiat selle noormehe kannatuste suhtes. Kuid kui Matt oli oma südamepuistamise lõpetanud, siis pakkus terapeut talle vaid oma töölaua ülemisest sahtlist võetud tillukest ravimipudelit.

"Mis see on?"

"Planax - väga pehme toimega depressioonivastane rohi, mida ma määran kõigile oma patsientidele, kui neil hakkavad närvid üles ütlema."

"Ega see sõltuvust ei tekita?"

"Nagu ma ütlesin, on see väga pehme toimega ravim. Ainsa kõrvalmõjuna peaksite te tundma kerget unisust."

"Okei, ma proovin selle ära. Kuid minu arvates vajan ma tegelikult paremat töökohta. Ja... kas te mu lapsepõlve kohta midagi ei küsigi?"

"Nendest asjadest võime rääkida siis, kui te järgmine kord siia tulete," naeris tohter südamlikult. "Vahepeal aga vaatame, kuidas beetaversioon teile mõjub."

Nagu Matt oli juba endamisi arvanud, osutusid doktor Linki pillid täiesti mõjutuks, kui mitte arvestada seda, et nad muutsid tema suu kuivaks ja panid ta silmad vett jooksma. Magada nad teda igatahes ei aidanud. Matt ei läinud enam kunagi doktor Linki juurde tagasi. Tal oli nendest nimetatud professionaalidest kõrini - kui ta vajaks narkotsi, siis seda saaks ta ka tänavanurgal seisva kuti käest. Tema parimaks tegutsemisviisiks - nii ta vähemalt järeldas - oleks oma probleemidele kindlalt vastu astuda.

Ja seda oli Matt teinudki, ajaga võideldes ning oma meeskonda kõvasti tagant sundides. Tempo oli tappev, kuid Matt arutles, et kui ta suudaks seda veel vaid mõne nädala jooksul hoida, siis oleks ta omadega mäel. Ent kui Matti unetusest vaevatud mõistus taas kella hakkas märkama ja nägi, et see oli kõigest 2.54, siis hakkas aeg käituma kõige kummalisemal viisil. See venis ja venis, kuni Matti tuimastatud meel ei suutnud enam aru saada, kas käes oli homne või ülehomne päev. Aeg muutus abstraktseks ja ebareaalseks - nagu mõni salapärane koodijupp, mis kunagi valmis ei saa.

"Ma pean midagi ette võtma," ütles ta väsinult, "või muidu ei lõppe see iialgi."

Matti silmades oli metsik, klaasistunud pilk ning ta kiikus oma toolis edasi-tagasi. Esimest korda taipas ta seda, et tema mõistus oli täpselt nagu server: kui seda pommitataks liiga paljude pakettidega või kui selle toide muutuks liialt nõrgaks, siis kärssaks emaplaat sisse ning katteümbrise nurkadest hakkaks voogama paksu suitsu.

"MA PEAN MIDAGI ETTE VÕTMA!" hüüdis ta tühjale toale.

Oma ringkäiku sooritav turvamees jäi nagu naelutatult seisma ja hõikas üle boksikuubikute Mattile: "Teie seal, kas teiega on kõik korras?"

Matt ei pööranud talle vähimatki tähelepanu, kui mitte arvestada seda, et ta jätkas oma mantra kordamist veidi vaiksema häälega. "Ma pean midagi ette võtma. Ma pean midagi ette võtma."

Turvamees jalutas vaikselt minema. Kuna ta oli selles majas töötanud juba 1980ndate keskpaigast saadik, siis tundis ta närvivapustuse kohe ära. Ta oli juba ammu õppinud seda, et kui need tehnilised tüübid hakkavad lolliks minema, siis on targem neist kaugele eemale hoida.

Kell oli 2.55 ning magamise ja ärkveloleku vahepeal hõljuv Matt vahtis üksisilmi paari oma lauale kogutud mälestuseset. Seal oli vana foto tema endisest sõbratarist, kellega ta polnud juba mitu kuud rääkinud; ülesvõte tema vanematest, kes tema hämarat mäletamist mööda olid ikka veel elus; ning üks foto, mis näis olevat klassipilt keskkooli lõpuaktuselt. Esimeses reas oli Matti ähmane ja laialivalguv kujutis - ta nägi välja mitu aastat noorem, õnnelikum ja paremini puhanud. Esiplaanil oli uhke, aristokraatliku naeratusega Royster G. Pfeiffer, maailma rikkaim mees, seismas koos Aggro Software´i 1997. aasta programmeerimispraktikantide lennuga.

Unepuudusest uimane Matt vahtis Roysteri naeratavat nägu ning taipas siis midagi, millele ta polnud kunagi varem mõelnud. See oli midagi niivõrd selget ja endastmõistetavat, et hetkeks sai sellest ainus tõsiasi siin maailmas: kõiges oli. süüdi Royster G. Pfeiffer. Tema oli mees, kes oli vastutav

miljonite unetute tundide, rikutud närvide ja mobiiltelefonide abil toimuva rõhumise eest terves maailmas. Tema oli suur Darth Vader, maailmade hävitaja, kelle eriline võistluslik suurushullustus sundis Matti, IntelliCompi ja kogu inimkonda hoidma sellist tapvat tempot.

"KURADI VÄRDJAS, kes sa enda arust oled?" kisendas Matt. "KES SA ENDA ARUST OLED?"

Matt oli maruvihane ja see oli hea tunne. Ta pööras oma tooli, naksutas sõrmenukke ning alustas trükkimist. Matt hakkas kirjutama Pfeifferile pikka ja salvavat e-kirja, teadmata isegi täpselt, kuhu tema sõnad teda lõpuks välja võivad viia. Sõnum algas kirgliku üleskutsega aru pähe võtta:

Kui Aggro tooted on sedavõrd head ning sa oled niivõrd suur ja kõva mees, miks pead sa siis looma turu, kus sul pole võistlejaid? Miks sa ausat mängu ei mängi? Kas sa ei mõista, et sa hävitad kõik bürootarkvara turul tegutsejad, sundides meid - meie arendustsükleid - hullumeelsele tempole, mis ähvardab meid tükkideks rebida?

Kuna Matti avalaused tundusid olevat nõrgad, siis otsustas ta kangemat kraami juurde panna:

Sa tuled meie juurde oma sõbrakätt pakkuma, ent seejärel pigistad sa selle rusikasse. Sa väidad end teenivat klienti, kuid sinu metsik, patoloogiline "võida iga hinna eest" mõttevõis ei teeni isegi mitte sinu enda huve - see teenib vaid kurjuse jõude. Meie, kes me kunagi olime sinu sõbrad ja lojaalsed liitlased - kes me uskusime sind ning kõike seda, mille eest Aggro näis seisvat - taunime sinu põletatud maa taktikat, imperialistlikku tormamist läbi bürootarkvara maailmaruumi. Ütle mulle, Royster, kes seisab sinu kõrval siis, kui kõik teised on surnud - kui sa seisad üksi, sinu kuriteod on avalikuks tulnud ja sinu hing on Kohtumõistmise kõikenägeva silma ees alasti kistud?

Ta luges sõnumi veel kord üle, parandas mõned õigekirjavead ning kirjutas sellele alla "Matt Swift, IntelliComp". See oli suurepärane sõimukiri. Matt naeratas oma kätetööle ning

nautis veel viimaseid hetki, mis pidid eelnema tema elektroonilise reaktiivmürsu eetrissesaatmisele. Selline viis oma pingeid välja elada erutas iga närvi tema kehas - ta tundis end elavat nii, nagu ta polnud elanud juba mitu kuud.

Kuid Matt ei suutnud end veel sundida vajutama nupule *send*. Kaua-kaua istus ta väga vaikselt, põrnitses oma kirjakastis hõõguvat süütepommi ning mõtles kõigele sellele, mis oli teda niikaugele viinud.

Tulevane praktikant

Õigupoolest polnud Matt ei Royster G. Pfeifferi sõber ega ka lojaalne liitlane. Kuid kaks aastat tagasi, kui ta veel kolled?is käis, oli ta veetnud pika ja mälestusväärse suve Aggro Software'is, mis asus kaugel põhjas Bellevue's, Washingtoni osariigis. Aggro Software polnud kaugeltki mitte mõni näljane vastalustanud ettevõte - see oli maailma suurim tarkvarakompanii, mille hiiglasliku õppelinnaku iga nurga, prao ja allosakonna kohal hõljus Roy - ta soovis, et kõik teda nii kutsuksid - juhendav ning lahke vaim. See, kuidas kompanii ja selle taga peituvad ajud olid maailma vallutanud, oli kaetud saladuselooriga, ent üks asi oli selge: Aggro oli praeguse positsiooni saavutamiseks teinud kõvasti tööd ning tipus püsimiseks palkaks ta vaid kõige helgemaid noori päid, kelle IQ on ääretult kõrge.

Aggro praktikandikohtade pärast peetud võitlus oli äge - Matt oli võistelnud parimate koolide õpilastega ning võitnud. Kuid isegi tema väga head hinded ja asjaolu, et ta oli järgmise põlvkonna rakenduste arendustööriistadest ülimas vaimustuses, ei säästnud teda Aggro veidrast värbamis- või paaritumisprotsessist.

Keset oma eelviimase kolledzhikursuse kevadet oli Matt märganud arvutilabori kuulutustahvlil Aggro reklaamlehekest ning saatnud oma CV e-postiga kuulutuse alla märgitud aadressile. Möödus mitu nädalat. Ta oli kogu selle asja juba peaaegu unustanud, kui ühel hilisõhtul tuli talle väga kummaline telefonikõne.

"Kas Matthew Swift?" küsis monotoonne, lollusi mittesalliv

mehehääl, kes ei võtnud vaevaks isegi mitte teretada.

"Jah, ma kuulen. Kellega ma räägin?"

"Siin on Aggro Software'i personaliosakond. Me helistame sellepärast, et eelintervjuu aega kokku leppida. Kuidas teile sobiks järgmine neljapäev, kell seitse õhtul?"

"Oh!" vastas Matt entusiastlikult. "Teile meeldis mu CV! Te võtsite minuga ühendust praktikandikoha pärast, eks ole?"

"Härra, ma ei saa seda informatsiooni kinnitada," vastas hääl kuivalt. "Niisiis, kas järgmine neljapäev, kell seitse õhtul on teile vastuvõetav?"

"Jah, on küll."

"Suur tänu teile."

"Oodake!" katkestas Matt, kui rääkija oli just toru hargile panemas. "Ega te ei tea, kes mind küsitlema hakkab?"

"Härra, ma ei saa teile selle kohta informatsiooni anda."

"Kuidas on teie nimi - kelle poole ma võiksin tulevikus pöörduda?"

"Ma ei saa teile ka selle kohta informatsiooni anda."

"Okei, hästi, ee...Ma ootan siis järgmisel neljapäeval siinsamas teie kõnet."

"Suurepärane," vastas hääl, millesse oli viimaks siginenud kübe inimlikkust. "Head õhtut teile."

Telefon jäi tummaks. Mehaaniline rääkija oli toru hargile pannud, jättes Matti üsna hämmeldunult seisma keset oma ühikatuba, just nagu oleks ta tarkvarakompanii praktikandikohale kandideerimise asemel üritanud pääseda CIA salajase osakonna poolt antud ülitähtsat ülesannet täitma. Matt esitas mitmele oma klassikaaslasele telefonikõnet puudutavaid küsimusi ning kõik kinnitasid, et taoline käitumine oli Aggro puhul täiesti normaalne. Tema sõber Rick, kes oli eelmisel suvel Aggro praktikant olnud ja nüüd magistrikraadi taotles, oli asjaloo selgitamisel eriti suureks abiks.

"Kas sa tahad öelda, et viis, kuidas see inimene mind kohtles, on nende jaoks kohustuslik?" küsis Matt.

"Täpselt nii, vennas."

"Aga see oli nagu stseen mõnest Chuck Norrise filmist."

"Nende meelest see peabki just nii olema."

Saabus neljapäev ning Matti tabasid uued üllatused.

Intervjueerija jäi 20 minutit hiljaks ja kui ta lõpuks helistas, siis osutus ta nimetu ja robotliku hääle täielikuks vastandiks.

"Terekest, vennas," lausus hääl. "Tad siinpool! Ega Matti kodus pole?"

"Jah, Matt kuuleb."

"Matt, Tad Stone Aggro Software'ist helistab. Kuidas sa end täna õhtul tunned, sõbrake?"

"Hästi. Aga teie?"

"Suurepäraselt. SUUREPÄRASELT! Ma olen nii rõõmus, et saan Cal Tech'is õppiva koolikaaslasega juttu puhuda."

Seejärel alustas Tad ekstaatilist monoloogi, kirjeldades seda, kuivõrd lõbus tal koolis oli olnud ja kui lõbus on tal praegu Aggros töötades. "Mees, siinsed peod on võimsad. Peod ruulivad ikka raskelt!"

Mattil polnud aimugi, kuidas sellesse kõike suhtuda, ent ta mängis kaasa nii hästi kui sai. Kui Tad oli veidi maha rahunenud, siis küsis ta Mattilt paar tavalist küsimust, mis puudutasid tema haridustausta ja suhtumist tehnoloogiasse. Matt üritas võimalikult mõttekalt vastata, kuid teda vapustas see, et Tad reageeris igale tema vastusele samamoodi, röökides täiest kõrist: "OTSE KÜMNESSE!"

"Intervjuu" oli kestnud vaevalt 10 minutit, kui Tad selle järsku lõpetas, öeldes: "Kuule, vennas. Ma pean minema."

"Lahe," sõnas Matt, kellele oli Tadi lainelauasõitjat meenutav esinemisviis hakanud tasapisi külge jääma (hoolimata sellest, et Matt oli pärit Massachusettsist ning oli ookeani ainult televiisorist näinud). "Mis nüüd juhtuma hakkab?"

"Okei, noh, keegi võtab sinuga järgmisel nädalal ühendust. Ma tahaksin, et sa tuleksid siia ja räägiksid veel mõne inimesega."

"Ega te ei tea, millal see võiks täpsemalt aset leida?"

"Keegi helistab sulle järgmisel nädalal. Võta asja rahulikult, Okei?... Ma pean minema."

Ning Tad hüppas oma lainelauale ja sõudis tagasi ookeanile järgmist lainet püüdma. Vähemalt nii tundus Mattile, kes jalutas üle koridori Ricki juurde, et temalt Aggro viimase kõne kohta aru pärida. Ricki vastus oli veidi pahaendeline.

"See on mängu teine osa."

"Mida sa silmas pead?"

"Küll sa näed."

Rick ei öelnud midagi rohkemat ning hakkas taas lugema tihedat tehisintellektist rääkivat traktaati. Matt oli ruumist väljudes täielikus segaduses, ent siiski jätkuvalt optimistlik. Talle tundus, et ta oli jätnud Tadile hea mulje ning et kõigest hoolimata oli ihaldatud Aggro praktikandikoht tal juba samahästi kui käes.

Järgmisel nädalal jäi Matt igal õhtul koju, oodates lubatud kõnet, kuid telefon ei helisenud. Võib-olla oli Tad pärast helistamist kõvasti marihuaanat suitsetanud ja nende jutuajamise ära unustanud. Möödus veel üks nädal. Ning siis läks kõik nagu mingi imeliku kellavärgi järgi - täpselt sel hetkel, kui Matt oli kõik oma lootused maha matnud, sai ta Aggrolt kirja teel teate: ta pidi ilmuma kohe järgmisel päeval (see oli laupäev) Bellevue'sse nende õppelinnakusse, et läbida rodu intervjuusid. Kirjale olid lisatud lennukipiletid ning nende inimeste nimed ja asukohad, kellega ta pidi kohtuma.

Matt seisis nagu naelutatult oma postkasti ees ja jõllitas ümbrikku. "See on suur närvide mäng," pomises ta omaette, saades lõpuks aru, mida Rick oli selle all mõelnud.

Kutse Bellevue'sse

Matti arusaamine sellest, et Aggro mängib tema närvidel, oli tähtis kontseptuaalne verstapost, mis muutis Aggro värbamisprotsessi isikliku etapi läbimise tema jaoks hõlpsamaks. Pärast seda, kui Aggro Software'i ametkondlik liinitakso oli talle SEA-TACi rahvusvahelisse lennujaama vastu tulnud ja metsade keskel laiuvasse õppelinnakusse kohale toonud, algas Matti esimene intervjuu kohe kell üheksa hommikul ning sellele järgnes kiires korras veel kuus samasugust usutlust.

Inimesed, kellega ta vestles, olid küllaltki kenad, kuid Mattile tundus, et neis oli midagi ersatslikku. Muidugi ei uskunud Matt, et kõik tema intervjueerijad on kookonitest välja hautud või mõnes laboris sama DNA-šablooni järgi välja trükitud, ent nende ühiseid tunnusjooni oli raske märkamata

jätta. Kõik olid valged, väga hea haridusega ja äärmiselt sõnaohtrad, ning kõik kandsid sama univormi: taevasinist päevasärki, pruunikaid pükse, paksu ja mustrilise tallaga matkasaapaid ning vööle kinnitatud mobiiltelefone või piipareid. Nad näitasid oma emotsioone ainult siis, kui mingi Matti poolt öeldud asi neile meeldis ning tihtipeale avaldasid nad oma heakskiitu kiire ja reipa väljendiga "super!". Ent enamasti nad lihtsalt kuulasid, vältisid silmsidet ja toksisid enda ees olevat klaviatuuri.

Kui Matti oldi Aggro furgoonautoga õppelinnaku eri osade vahel ringi sõidutatud ning tema pikk päev hakkas lõpule jõudma, siis tekkis temas kahtlus, et autos istumise ajal vihjesid linnakus nähtamatud meilid, mis sisaldasid teda usutlenud inimeste poolt talle antud hinnanguid. Tema kahtlused põhinesid asjaolul, et iga uus intervjuu algas sama teemaga, mille juures eelmine vestlus oli pooleli jäänud, just nagu oleks igal nähtud inimesel olnud juhtunust intiimne ja täpne ülevaade. See oli kummaline tunne - Matt oli justkui dokument, mida töötles ja revideeris kummituslik töögrupp, mis elutses otse kõrgete männipuude taga asuvas paralleelmaailmas.

Pärast seda, kui tema viimane intervjuu kell 7 õhtul lõpule jõudis, oli Matt vaba. Tal polnud isegi olnud mahti einetada, kuid kõhukorisemine teda ei häirinud. Raske osa oli möödas ning nüüd polnud tal teha midagi muud, kui oodata lakkamatus uduvihmas liinitaksot, mis teda tagasi lennujaama viiks. Ta oli väsinud, ent rahul - ta oli läbinud kadalipu, töötajatega hästi läbi saanud ning vähemalt kõigi inimeste kirjelduste järgi otsustades tundus töö olevat huvitav.

Ainus asi, mis talle kõigest hoolimata judinad peale ajas, oli koht ise. Päeval nägi linnak välja nagu linnak ikka. Kuid õhtul võttis ta täiesti uue, pahaendelise ilme: kõrged A-kujulised hooned näisid pärinevat Fritz Langi filmist "Metropolis" ning asjaolu, et parkimisplatsid olid täis ja kõik inimesed olid sellisel laupäevaõhtusel tunnil ikka veel tööl, tugevdas seda futuristlikult põrgulikku muljet veelgi.

Kus peldik on?

Umbes kolm nädalat hiljem sai Matt kirja, milles teatati, et ta on Aggro Software'i praktikandiprogrammi vastu võetud. Talle makstaks 10 dollarit tunnis, osaliselt kaetaks tema elamiskulud ning ta saaks soodsa tervisekindlustuse koos spordiklubi liikmekaardiga. Ta sai oma varasematest kõhklustest üle, helistas viivitamatult tagasi ja teatas, et võtab koha vastu.

Juuni lõpus tassis Matt oma ainsa sumadani linnamajja, mis pidi järgmise paari kuu jooksul tema koduks olema. Kui ta oli ukse enda järel kinni pannud, siis tervitas teda tema toanaaber - suur ja tugev jalgpalluri moodi kutt, kes oli end diivanile pikali sirutanud ja vaatas pimedas kaabel-TVd, õlleklaas pihus. Alguses ei kuulnud ta ühtegi selli sõna, kuna televiisori heli oli põhja keeratud ning elutuba täitis lõhkevate pommide kaja.

"Minu nimi on Matt!"

"MIDA?"

"MA ÜTLESIN: "MINU NIMI ON MATT?""

"RHETT?"

"EI... MATT!... MIKS SA TELEVIISORI HÄÄLT MAHA EI KEERA?"

"MA EI SAA. MA LÕHKUSIN PULDI ÄRA."

Kutt ajas end seejärel oma kohalt üles, pani teleri kinni ja vaitles end veidi viisakamalt.

"Minu nimi on Frank. Kuidas su nimi oligi?"

"Matt."

"Kus koolis sa käid?"

"Cal Techis."

"Lahe."

"Ja sina?"

"Montana ülikoolis."

"Lahe. Millal sa siia jõudsid?"

"Eile õhtul. Ma tahtsin kindlasti peo ajaks kohale jõuda."

"Millise peo ajaks?"

"Juhatuse esimees Roy, tähtis nina, korraldab oma majas peo. Kõik hoiatasid mind, et ma seda maha ei magaks. Tema peod pidavat ikka raskelt ruulima. Kui sa tahad kaasa tulla,

siis pead ennast kiiresti liigutama."

Matt viskas oma koti magamistuppa ja hüppas duši alla. Kuigi Frank oli jõudnud siia vähem kui 24 tundi tagasi, valitses vannitoas täielik segadus - nii seinad kui ka torud olid karvu täis ja tualett oli nagu bussijaamas. Kuna Matt oli ühikaeluga harjunud, siis ei teinud ta korratusest väljagi ja oli minekuks valmis, kui liinitakso neile kell pool kaheksa järele tuli.

Frank lõbustas Matti ja teisi peolesõitjaid lugudega oma rõvedate naljade lõputust varasalvest. Ta rääkis kõmiseva häälega, mida oli raske ignoreerida. Ta oli üks neist inimestest, keda kas armastatakse või vihatakse, ning enamik vagunisviibijaist ei tundunud teda just eriti armastavat. Franki auks tuleb mainida, et teda ei huvitanud absoluutselt, mis teised inimesed temast arvavad. Seetõttu jätkas ta oma naljade rääkimist, samal ajal kui Aggro praktikandid läbi Roy häärberi välimiste väravate sõitsid ja nende sõiduk hakkas järsust mäenõlvast üles ronima.

Matt lootis näha mäetipus midagi tõeliselt hiilgavat - tänapäeva Xanadud - kuid oma üllatuseks nägi ta suurt ja ilmetut erinevate tasapindadega ehitist, mis oli otsekui mõnest eeslinnast välja tõstetud. Roy maja oli igav, kuid sealt avanev vaade oli imeilus: mäed, järved ja metsatukad olid otsekui peo peal. Sõiduk jäi seisma ning Matt nägi khakivärvi särkides turvameeste väikeseid horde, kes sissepääsu juurde kogunenud inimeste ID-kaarte kontrollisid.

"OKEI, HÄRRA RAHAJÕMM, SIIN ME OLEME!" hüüdis Frank. "PIDU VÕIB ALATA!"

Frank oli oodanud Vana-Rooma orgiat meenutavat üritust, kuid peagi selgus, et pidu on üsna igav. Tagumisele muruplatsile olid üles seatud lauad, mida teenindasid valgetes vormiriietes kokad, kes serveerisid kõike alates suitsulõhest kuni makaronideni. Franki hinnangul polnud ka "meelelahutus" palju parem. Väikeses "A" logoga ilustatud telgis oli üksainus näljane DJ, kes mängis 1980. aastate keskpäraseid poplaulukesi sellistelt artistidelt nagu Huey Lewis või Culture Club.

"Mis kuradi pidu see on?" küsis Frank Mattilt.

"Rahune maha. Seal jagatakse tasuta õlut."

Matt laksas Frankile pudeli pihku ja sellest piisas, et teda niikuinii vaikima sundida, kuni Matt ümbruskonda uurib. Peol oli suur hulk noori nägusid, kelle seas liikusid ka mõned Aggro töötajad, kes nägid välja täpselt samamoodi nagu need inimesed, keda ta oli oma intervjuude ajal kohanud: valged, hästiriietatud, ilmetu välimusega, keskmine vanus 30,5 aastat jne. Matt nägi kohe ära, et käimas on kõva persenoolimine. Iga Aggro töötajat ümbritsesid neli või viis praktikanti, kes muudkui naeratasid ja noogutasid ning tundusid hinge kinni pidades kuulavat iga nende sõna. Matt uuris rahvahulka veelgi hoolikamalt, lootes leida pealikku ennast - Royster G. Pfefferit. Paari minuti pärast märkaski ta teda muruplatsi kaugeimas nurgas, ümbritsetuna keskmisest suuremast praktikantide ja mitmesuguste palgasõdurite jõugust.

"Seal ta on," ütles Matt Frankile, osutades Pfefferi suunas.

Frank vaatas, pilgutas silmi ning vastas oma täiesti talumatul moel: "No on alles nohik. Vean kihla, et suudaksin talle ka siis tappa anda, kui mu mõlemad käed oleksid selja taha seotud."

Matt naeris. Roy nägi tõepoolest välja nagu viimane nohik - ta oli pikk, kõhetu, veidi noorem kui neljakümneaastane mees kergelt kühmus õlgade ning paksude prillidega, mille raamid olid vanemad kui mängiv muusika. Kuid kõige silmapaistvam asi tema juures oli tema soeng, või õigemini selle puudumine. See oli kõikidele jobudele omane kausikujuliselt lõigatud jama mall, mis isegi kaugelt vaadates eriti rasvane välja nägi.

"Võiks arvata, et kogu oma rikkuse juures jõuaks ta endale ka veidi šampooni osta," torkas Frank ning küsis seejärel äkitselt Mattilt, "kuule, palju sa mulle annaks, kui ma läheks ja küsiks Roy käest, kus peldik on?"

"Mis asi?"

"Meeste WC."

"Seda sa küll teha ei julge," lausus Matt.

"Veame kihla."

"Mul on ainult 20 dollarit," vastas Matt umbusklikult, ulatades talle raha.

Frank toppis rahatähe oma särgitaskusse, läks teise Aggro praktikantide rühma juurde ja tegi neile samasuguse pakku-

mise.

"Kui sa teda puudutad, siis annan ma sulle 50 dollarit," ütles üks.

"Ma annan sulle 100 dollarit, kuid selle eest pead sa talle siinsamas jala peale kusema," lisas teine.

"Ma puudutan teda 50 dollari eest. Okei, kutid, maksko raha ära."

Õllepudel käes ja 150 dollariline riskikapital taskus, lonkis Frank muruplatsi teise otsa, tõmbas sügavalt hinge ning sammus Roy juurde, kes pidas väiksele Aggro marketingiinimesto rühmale loengut interaktiivsete CD-ROMide tulevikust.

Ta astus Pfeifferile seljatagant ligi ja andis mataka tema kondise biitsepsi pihta, katkestades teda poolelt sõnalt.

"Kuule mees, kus peldik on?"

Rabatud Pfeiffer pööras end pooleldi ümber. Frank mängis oma mängu edasi. "Rutemini, vennas, mul on ilge häda. Kus peldik on?"

Roy oli endiselt sõnatu. Möödus mitu sekundit, enne kui ta suutis end uuesti koguda.

"Peldik," lausus Frank. "On ta sul siin kuskil olemas või pean ma järve laskma?"

Et oma sõnade mõju veelgi suurendada, hüples Frank pissihäda imiteerides jalalt-jalale ning Roy koos ülejäänud rahvahulgaga jäid teda jõllitama, olles tema jämedusest šokeeritud. Kõikide hämmastuseks manas Roy Frankile teed juhatades oma näole kerge naeratuse.

"Otse läbi maja. Vasakult teine uks."

"Suur tänu, vennas," vastas Frank ja eemaldus tantsiskledes.

Rahvahulka läbis summutatud naerupahvakute laine. Neile, kellele Franki teod polnud kohutavana tundunud, avaldas tema teguviis tohutult suurt muljet. Üksmeelselt arvati, et ta on mingisugune napakas teadusemees - geenius arvutite vallas, ent muus osas maniakaalne mühakas. Selleks ajaks, kui Frank "peldikust" tagasi jõudis, oli temast saanud tõeline legend - kogu Aggro Software'i ajaloo jooksul polnud keegi julgenud Royga niimoodi rääkida, karistamatult pääsemisest rääkimata.

"Ma üritasin lihtsalt elu veidi lõbusamaks muuta,

sõbrakesed."

"Sul vedas, et sind maha ei lastud," ütles Matt.

Aggro puudutamatud

Matt oli kerges pohmeluses, kui ta oma esimesel tööpäeval hoonesse 8G kohale jõudis. Teda tervitas erariietes turvamees, kes saatis Matti talle mõeldud väikesesse boksi ning andis talle ID-kaardi ja tunnussõna tema arvuti jaoks. Kui Matt oli end pärast sisseseadmist arvutisse loginud, leidis ta sealt suure kuhja talle adresseeritud e-kirju. Esimene kiri oli lühike endalt, kes tervitas kõiki praktikante; ülejäänud olid kõik kelleltki Ruth Thomaselt, kes osutus tema ülemuseks. Matt luges meili hoolikalt läbi: see andis talle ülevaate selle projekti ajaloost, mille kallal ta pidi tööd alustama ning loetles hulga tähtaegu, mille saabudes pidi tema osa projektist valmis olema. Ta pidi töötama beetatestijana Know-Xi nimelise CD-ROM entsüklopeedia kallal, mida taheti koos võrgulehekülgega uuesti välja anda. Matt tegi arvukalt ülestähendusi ja oli valmis tööga pihta hakkama, kuid arenduameeskonnast polnud kedagi kohal. Õigupoolest oli Matt ainus inimene kogu korrusel - nii teda ümbritsevad boksid kui ka seinu palistavad kabinetid olid täiesti tühjad.

Inimesed hakkasid alles kella 11 ajal kohale jõudma. Boksid täitusid kiiresti ning enamjaolt hõivati nad veidrat tüüpi töötajate poolt, kellesarnaseid Matt polnud varem näinud. Erinevalt innukatest robotitest, kes näisid moodustavat enamuse Aggro tööjõust, olid need inimesed punt kahekümnendates eluaastates kaltsakaid. Oma teksade ja tossudega tundusid nad kuuluvat pigem mõne kohaliku kohviku leti taha kui Aggro tööhoone 8G antiseptilisse maailma koodi häkkima. Kuid nende kõige šokeerivam ja värskendavam omadus oli neist õhkuv kindel "käi persse" suhtumine. Kuna uudishimulik Matt soovis seda veidrat alaliiki paremini tundma õppida, siis kallutas ta end üle oma boksiserva ja tutvustas ennast peenikesele blondile naisele, kelle juustes olid roosad triibud. Naise vastus oli aga selline, mida ta ei osanud oodata.

"Sa oled üks nende hulgast, eks ole?" uratas ta.

"Nende? Mis mõttes "nende"?"

"No kuule, sa oled ju tark, sa käid ju eliitkoolis, ära tule mulle ütlema, et sa aru ei saa."

Matt vajus hämmeldunult oma boksi tagasi. Tal ei olnud aimugi sellest, mida naine oli oma sõnadega öelda tahtnud, ent olukord muutus selgemaks pärast seda, kui ta oli end arendajate juhile esitlenud.

"Tervist, minu nimi on Matt Swift," lausus ta oma kätt ulatades.

Arendaja pilk libises otsekohe tema turvamärgile ning ta naeratas sardooniliselt. "Ah purpurpunane? Nojah, minu oma on sinine. Sa ei meeldi mulle, kuid nähtavasti peame me kuidagi koos hakkama saama... Minu nimi on Rich."

Matt lasi oma väljasirutatud käel alla langeda. Ta pidas paremaks mitte liialt familiaarseks muutuda - nähtavasti oli siin käimas mingit tüüpi klassisõda, mis võis talle ebameeldivusi tekitada. Selle asemel kuulas ta tähelepanelikult arendajat, kes selgitas talle töögraafikuga seotud asjaolusid.

"Arvatavasti sa juba lugesid oma meili ja tead, et Know-Xi projekti tähtaeg on 20. august. Seega on meil koodi külmutamiseni 11 nädalat aega. Heaks uudiseks - vähemalt sinu jaoks - on see, et tööriistariba osas, mille eest sina vastutama pead, oleme me kõvasti graafikust ees. Õigupoolest on nii, et kui sa viitsid oma perset liigutada, siis jõuad sa ta kuu ajaga vigadest puhtaks teha ja võid ülejäänud aja jooksul nautida neid hüvesid, mida sinusugusele kõrgest seisusest isikule siin pakutakse."

Rich tahtis teda selgelt proovile panna - vaadata, kas ta solvub tema torkivate märkuste peale. Kuid Matt ei läinud õnge. Ta järeldas, et parem on nende inimestega mitte tüli norida, eriti pärast seda mõnitamist, millega tema kõrvalboksis istuv naine oli teda kostitanud.

"Kust ma võiksin leida viimase ehituse?" küsis ta rahulikult.

Rich kirjutas vastava võrguaadressi üles ning sellega asi piirdus. Matt läks oma boksi tagasi ja hakkas tööle. Umbes pool tundi hiljem helises tema laual telefon. Helistajaks oli Ruth, tema ülemus, kes kontrollis, kuidas tal läheb. Matt kinnitas, et ta sai aru, mida ta peab tegema ning et ta on juba kõigi asjadega kursis.

"Super," vastas Ruth. "Mul on hea meel seda kuulda. Kui sa mind vajad, siis leiad mind hoonest 35G. Vastasel korral võtame augusti alguses ühendust ja vaatame, kuidas sa oled omadega edasi jõudnud."

Vaat see on alles näide juhtimisest, kus võim tõepoolest alluvatele delegeeritakse, mõtles Matt. "Okei, ma ei peta teie lootusi," jätkas ta. "Ma ei jõua töölehakkamist ära oodata, Ruth - see on tohutult huvitav projekt."

Kui Matt toru hargile pani, tegi tema roosakasblond naaber talle eriti salvava märkuse: "Sa oled suurepärane pasajahuja ja esmaklassiline persenoolija. Selles firmas jõuad sa veel kaugele."

Matt ei pannud torget mikski ja pöördus oma töö juurde tagasi. Õhtul helistas ta Rickile, oma ülikoolikaaslasest sõbrale, et temalt oma töökohal valitseva õhkkonna - ehk täpsemalt öeldes pulbitseva vaenukatla - kohta aru pärida.

"Ära pane neid inimesi tähele," sõnas Rick käega lüües. "Need on ainult ajutised."

"Ajutised? Kes need veel on?"

"Lepingulised töötajad, keda Aggro Software iialgi täiskohaga tööle ei võta."

"Mispärast?"

"Kuna nende IQ pole küllalt kõrge. Kuna nad käisid kõigest kohalikes kolledžites. Kuna neil pole korralikku tervisekindlustust ning haiguspäevade ja puhkuse ajal neile palka ei maksta. Kuna kompanii silmis on nad lihtsalt rämps."

"Kuid nad teevad ju sama tööd, mis minagi. Kas nad end üles töötada ei saa?"

"Siin ei aita miski, sõbrake. Nagu ma juba ütlesin, nad pole lihtsalt küllalt head."

"Nii et ma ei saa oma suhteid nendega mitte kuidagi parandada?"

"Ei. Nad vihkavad sind igal juhul, ükskõik mida sa ka ei teeks."

"Ma arvan, et kui ma nende nahas peaksin olema, siis vihkaksin ma ennast samamoodi."

Järgmisel päeval istus Matt üksinda sööklas ja sõi lõunat,

kui sisse astus Frank, keda ümbritses terve parv Aggro töötajaid. Töötajad olid naerust lõhkemas, kuna Frank lõbustas neid terve portsu anekdootidega, mis ühendasid nende kahte lemmikteemat: "Star Trek'i" ja Royster G. Pfeifferit.

"Mil viisil sarnaneb Roy Borgiga?" hüüdis Frank talle iseloomulikul moel.

Rahvas vakatas hetkeks, oodates vastust.

"Teid assimileeritakse. Macintosh on ka-su-tu!"

Nad pidid end selle nalja peale peaaegu surnuks naerma ning Mattil oli oma toanaabri pärast hea meel - vähemalt üks inimene näis suutvat kohalikega sõprust sobitada.

Raputa oma rahapuud

Kuna Matt ei suutnud käituda nagu Frank või Tad - see polnud lihtsalt tema stiil - siis tegutses ta nagu iga teine sellisesse olukorda sattunud tüüpiline netiori: ta pani oma suu kinni, hoidis madalat profiili ja süvenes oma töösse. Ta saabus iga päev tööle täpselt kell 9 hommikul ja töötas väsimatult, ainsatki puhkepausi pidamata seni, kui ta ei suutnud enam oma silmi lahti hoida. Töö ise oli igav, kuid ta armastas seda. Kood tähendas tema jaoks kõike. Kood oli püha. Ta luges läbi iga rea, tõlgendades ja kontrollides selle tähendust, just nagu oleks see püha tekst, mis sisaldab kõiki universumi saladusi. Matti töökus avaldas sügavat muljet isegi ajutiste hordidele ning isegi Rich, arendajate juht, austas teda paaril korral sõnadega "tubli töö". Selline kiitus oli talle üllatuseks, kuna ta ei üritanudki kellelegi muljet avaldada. Matt lootis vaid olla endale seatud perfektsionistlike normide vääriline ja kindlustada endale seeläbi Aggro Software´is tulevane töökoht.

Möödus poolteist kuud - 45 ööpäeva täis 14-tunniseid tööpäevi ja 7-päevaseid töönädalaid, kuni äkitselt ühel pärastlõunal kell 3 vaatas Matt koodi ja kuulutas endale: "Valmis. Mul ei ole selle projekti juures tõepoolest enam midagi teha." Ta läks selle uudisega kohe Richi juurde ja Rich vastas: "Sa töötasid sellise tempoga, et mind üllatab, et sa juba kaks nädalat varem ei lõpetanud, nagu ma alguses arvasin."

"Nojah, tööriistariba linkidega oli rohkem probleeme, kui tehniliste andmete järgi oleks võinud eeldada. Aga mida ma nüüd tegema hakkan?"

Rich naeris rõõmutult. "Ma ütlen sulle midagi Korporatiivse Ameerika kohta - kui sa ei pea tööd tegema, kui sul on vaba aega, siis võta asja lõdvalt ja naudi elu. Seega - mine klubisse, tee trenni, sõida süstaga või tee mida iganes soovid."

Matt noogutas pead ja võttis seda kui selget nõuannet kohe büroost jalga lasta ja jõusaali minna. Matt kordas seda rituaali iga päev kella kolme paiku pärastlõunal, kuigi ta teadis, et see ärritab ajutisi, kellel polnud iial minutitki vaba aega ja keda Aggro paljudesse klubidesse sisse ei lastud.

Saatuslik valik

Augusti teisel nädalal kohtus päevitunud ja hästipuhanud Matt esimest ja viimast korda Ruthiga. Ruth oli tüüpiline Aggro töötaja nii oma välimuse kui ka käitumisviisi poolest. Hellest hoolimata sai Matt temaga hästi läbi, kuna Ruthile jätsid tema edusammud väga hea mulje.

"Matt, sa oled teinud oivalist tööd. Kas sa sooviksid meie juures tööle hakata?"

"See on olnud ka mulle suurepärane kogemus. Kui mõelda, et te oleksite nõus mulle kooli lõpetamiseni kohta hoidma, siis on see harukordne."

Ruth naeratas ja parandas teda südamlikult. "Matt, mulle tundub, et me ei saanud üksteisest päris hästi aru. Mina sooviksin, et sa otsekohe meie juures tööle hakkaksid - sinust saaks Know-Xi juhtiv beetatestija. Pärast selle turuletoomist ootaks sind juba suurem ja parem töö - tõenäoliselt kodeerimine. Sinu palk oleks alguses 90 000 dollarit pluss aktsiaoptsioonid, tervisekindlustus ja muud hüved - täismäng. Kuidas see kõlab?"

Matti süda hakkas pekslema. "Ruth... Ma olen... rabatud... Ma poleks iial osanud sellist pakkumist oodata. Ma alustan alles oma viimast kolledžiaastat, nii et..."

Ruth naeratas uuesti. "Ma tean, kuidas sa end praegu tunned. Kuus aastat tagasi olin ma ise samasuguses olukorras. Kuid mõtle selle üle õhtu jooksul järele, eks ole?"

Matt oli tema kabinetist lahkudes täielikus hämmingus. Ta oli sedavõrd rabatud, et ta ei jäänud isegi kodu poole sõitvat liinitaksot ootama - tal oli vaja jalutada ja oma mõtteid koguda.

Kui ta tund aega hiljem tagasi koju jõudis, oli augustikuumus ta üleni higistama pannud. Ta leidis eest Franki, kes istus nagu tavaliselt diivanil, õllepudel käes ja televiisori heli põhja keeratud.

"Frank, mul on su abi vaja."

"ÕLU ON KÜLMKAPIS," karjus Frank vastuseks.

"Ma ütlesin, et MUL ON SU ABI VAJA."

"*SORRY*, VENNAS. MA JUST KASUTASIN OMA VIIMAST KANTOSSI."

Matt ohkas ja keeras teleka kinni.

"Frank, asi on tõsine. Mul on probleem."

"Okei, mees. Sa segasid vahele just siis, kui pesapallimäng oli viigis ja algas viimane löögivoor. Ma tõepoolest loodan, et sul on midagi tähtsat öelda."

"Hea küll, ma teen kähku. Nad pakkusid mulle tööd, ma peaksin kohe pihta hakkama, palk oleks 90 tonni pluss aktsiad ja muud hüved."

"VENNAS, kas selle asja pärast pean ma mängust ilma jääma? Siin pole ju midagi mõelda. Nad pakkusid mulle ka just nüüdsama programmeerimisotsa - tööd nende brauseri kallal - kas sa mõtled, et ma jätan sellise võimaluse kasutamata? Mille nimel? Aggro Software ei tule just iga päev su uksele koputama, sõbrake!"

"Kas sa kooli lõpetada ei taha?"

"Nende aktsiate abil, mis nad mulle andsid, saan ma juba 28-aastaselt miljonäriks. Siis võin ma pensionile minna ja kogu oma ülejäänud elu jooksul koolis käia! Mis sul viga on? Võta see töökoht vastu!"

Kogu maailm oli Matti ees valla, ent ta tundis end kohutavalt rusutuna. Selles tulevase rikkuse ootuses oli midagi mäda, midagi mõistusevastast. See oli liiga hea - liiga kerge - et olla tõsi. See käis risti vastu tema vanemate unistustele, kes

tahtsid, et nende poeg lõpetaks kolledži akadeemilise kraadiga. See oli loomuvastane. See oli... Matti ajud olid hakanud üle kuumenema. Ta puges oma tuppa peitu ja pani ukse kinni. Ta vahtis mitu tundi tumedat lage. Lõpuks võttis ta südame rindu ja helistas Rickile - ainsale inimesele, kes suudaks teda mõista.

"Sa pead esitama endale kaks küsimust," alustas Rick. "Esiteks "kas ma olen usklik?" ja teiseks: "kas ma saan hakkama ka siis, kui ma pole usklik?"."

"Mida sa "uskliku" all silmas pead?"

"Usklik on inimene, kes on Aggro Software'is valitseva mõtteviisi kogu täiega omaks võtnud. See on inimene, kes arvab, et nad muudavad selle tarkvara abil maailma ja kes oleks nõus selle nimel oma elu andma."

"Noh, mulle siin meeldib, aga ma pole kindel, et ma olen usklik."

"On ainult üks viis, kuidas seda teada saada - sa pead otsustama, kas sa tahad muutuda üheks nende seast."

"Kuid mis saab siis, kui ma ei ole üks nende seast ja ei taha selleks ka saada?"

"Siis tuleb mängu teine küsimus. Sa kas põgened sealt nii kiiresti kui võimalik või jääd paigale ja teeskled usklikku. Paljud neist teevadki niimoodi."

Ühest uksest välja, teisest sisse

Nädal aega hiljem pakkis Matt oma asjad kokku ja lahkus. Olles näinud Aggro töötajate kummaliselt ülientusiastlikke nägusid ja seda, kuidas nad elasid või õigemini ei elanud - alati töötades, täiesti kasutamata süstad eeshoovis - otsustas ta, et tahab midagi enamat. Ta ei teadnud, mis see "midagi" võiks olla, kuid igatahes ei hõlmaks see oma hinge müümist Royster G. Pfeifferile.

Matt pöördus tagasi koolipinki ja lõpetas oma viimase koolipäasta suhteliselt rahulikult. Kuigi ta oli kaalunud mõtet Ricki jälgedes magistriõppesse astuda, muutis ta meelt niipea, kui teda hakati pommitama tööpakkumistega firmadelt, kellest enamus temaga omal algatusel ühendust võttis.

Vajame Aggro Software´is töötamise kogemust omavat inimest oma arendusmeeskonda juhtima, kirjutas üks.

Oleme valmis pakkuma teile alustuseks 100 000 dollari suurust palka koos aktsiaoptsioonidega, kirjutas teine.

Tema ühikatoa laual oli kõrge virn niisuguseid kirju. Ta murdis nende kallal pead nii päeval kui ööl ning võttis lõpuks vastu IntelliCompi pakkumise. IntelliComp pakkus küll palju väiksemat palka, kuid andis talle eesmärgi, mille nimel tööd teha. IntelliComp oli väike tegija, ent tal oli õilis kutsumus. Seal töötades saaks ta järgida oma püha koodeksit peast segaseks minemata - tal ei oleks vaja muutuda tõsiusklikuks ega ühedimensiooniliseks korporatiivseks klooniks.

Nupulevajutus

Kell oli nüüd 3.31 öösel. Oma Royster G. Pfeifferile adresseeritud plahvatusohtlikku e-kirja jõllitav Matt taipas, et ta ei olnud Aggro eest kuhugi pääsenud - tuhandete miilide kauguselt tõmbasid nad ikka veel niite, mis jõnksutasid teda nagu marionetti, samal ajal kui IntelliComp pidas hiiglasliku koletisega viimaseid meeleheitlikke lahinguid.

"Kõik pöörleb raha ümber. Nii see on. Ainult raha," ütles Matt endale. Seejärel, olles veel viimaseid hetki teadvusel, vajutas ta sõrmisele *send*. Ta pea muutus raskeks, silmad läksid fookusest välja ning ta vajus sügavasse, unenägudeta koomasse, pea hiirepadjal puhkamas.

Pühapäeva hommikul kella kümne paiku hakkas Matti mobiiltelefon üha uuesti ja uuesti helisema. Kuid seekord ei jahtinud teda mingi suvaline arendaja, vaid Dave Strike, IntelliCompi juhatuse esimees. Kui paari koridoris vahetatud lühikest ja pealiskaudset repliiki mitte arvestada, siis polnud Matt mitte iialgi varem Strike'iga rääkinud.

"Swift, ma rääkisin just telefoni teel Roy Pfeifferiga. Ta oli su e-kirja peale ülimalt pahane ja edastas mulle koopia sinu... noh, kirjast. Ta ütles mulle, ja ma tsiteerin: "Kui teie ja teie inimesed meist niimoodi mõtlevad, siis ei jää meile muud üle, kui teid purustada."

"Ta tahab mind purustada?"

"Meid, sa idioot. IntelliCompi. Mida kuradit sul arus oli, et sa hakkasid Pfeifferit niimoodi torkima? Ta tegutseb juba praegu selle nimel, et meid kõiki mättasse lüüa."

"Mul on väga kahju, söör, ent ma lihtsalt ei suutnud end tagasi hoida."

"Kuidas sa end vähemalt niipalju talitseda, et oma tagumik esmaspäeva hommikul kell kümme, pärast nõukogu koosolekut minu kabinetti hiivata? Ma pean lahendama selle küsimuse nii diskreetselt kui võimalik."

Matt teadis, et arvatavasti antakse talle kinga. Ta vaarus hoonest välja, istus oma autosse ja sõitis koju. Ta toppis oma mobiili padja alla, keeras magamistoa telefonil heli maha ning magas 18 tundi järjest. Kui teda ootab hukkamine, siis vähemasti läheb ta sellele vastu täiesti väljapuhanuna.

Epiloog

Asjalood läksid aga nii, et Matt säilitas oma töökoha. Kuid seda vaid seetõttu, et esmaspäeva hommikul kell 10 oli IntelliCompi nõukogu hääletanud selle poolt, et tagandada kogu juhtide meeskond, tema ülemuse Martyni välja. Mattil polnud neist põrmugi kahju - nad olid eelmise tarkvaraversiooni kasutute iseärasustega üle koormanud ja sel viisil nii jõhjalikult tuksi keeranud, et nõukogu otsustas kogu meeskonna välja visata.

Ametisse nimetati uus ajutiste volitustega juhatuse esimees ning juhtus väike ime - kõigist segadustest hoolimata jõudis SmärtSpell 3.0 demonteeritud versioon õigeks ajaks turule. Uus juhatuse esimees ei suutnud küll takistada IntelliCompi pidevalt Aggrole oma turuosa kaotamast, ent kompanii suutis vähemalt senikaua vee peal püsida, et Matt jõuaks ära näha selle, kuidas tema kirja Roysterile kasutati tõendusmaterjalina pahurväägitud kohtuprotsessil, mille käigus Aggrot süüdistati ebaausate ärimeetmete rakendamises ja trustidevastase seaduse rikkumises.

Matt teadis, et üks hüsteeriline märgukiri või isegi terve rägunitäis tõendeid ei suuda iial Aggrot peatada. Tõele au andes ta isegi lootis, et FBI agendid lubaksid Aggrol nende

"põletatud maa taktikat ja imperialistlikku tormamist lä
bürootarkvara maailmaruumi" igavesti jätkata. Teatud im
likul viisil, mida Matt poleks osanud iial ette näha, oli ta nüü
Royster G. Pfeifferile palju tänu võlgu. Ja seda seetõttu, et i
kord, kui IntelliComp taas oma turuosa kaotas, oli kompan
sunnitud oma järjekordse välismaal asuva esinduse kinni pan
ma - esimesena suleti kontor Londonis, siis Pariisis
järgmiseks ohvriks oleks kindlasti Hongkong.

IntelliComp võis küll olla teel hukatusse, ent Matti mobi
telefon oli vaiksem kui kunagi varem, mis tähendas seda,
lõpuks ometi sai ta natuke magada.

TASE 2.0

POLITSEINIKUD JA PROSTITUUDID

KAS SUL ON TASKUS KAASASKANTAV MODEM VÕI ON SUL LIHTSALT RÕÕM MIND NÄHA?

2.1 Kes nad on?

Kas *online*-porno tekitab teis tülgastust?

Ükskõik kuidas te sellesse nähtusesse ka ei suhtuks, tuleb selle tarnijäile kahel põhjusel au anda:

1. Erinevalt enamikust internetifirmadest oskavad nad raha teha.
2. Nende udujuttudest mittehooliv suhtumine interneti kasutamisse on üllatavalt vaba petlikust propagandast, mida kastisüsteemi kõrgematel astmetel paiknevad netiorjad taluma peavad. (Näide: mitte ükski neist inimestest, kellega Steve ja mina rääkisime, ei maininud neid kolme kardetud tähte "IPO".)

Noor naine, kes nimetas end Trixie'ks, ütles nii: "Ma tean, mida ma teen ja miks ma seda teen - see tasub ennast ära." Esitasime sama küsimuse Ralphi-nimelisele kübervõmmile, kes vastas: "Jumala eest, rikkaks ma selle tööga küll ei saa. Kuid vähemalt hoiab see mul senikaua katust pea kohal, kuni ma mingi parema tööotsa leian."

Tundsime Ralphi-sugustele inimestele kogu südamest kaasa - kui nad just stalkereid, rassiste ja pedofiile otsides kuulutustahvlites ja jututubades ei patrullinud, siis said nad telefoni teel sõimata hullunud sotsiaaltöötajatelt, kes nõudsid, et mõni raskesti kasvatatav osaleja ukse taha tõstetaks. Mis veelgi hullem - kübervõmmid töötasid ilma haiguspäevade, puhkepäevade ja tervisekindlustuseta. Arvestades kõiki neid raskusi, mida nad taluma pidid, oleksid nad pidanud saama palju suuremat tasu.

Just sellised vaatepildid tegid meie võrgu pimeda poole kaugeimasse nurka suundunud reisi oodatust palju erinevamaks. Me olime oodanud midagi mahlakat, ent pidime pead raputades lahkuma. Isegi prostituutidel, kelle bikiinid olid rahast tulvil, ei paistnud eriti lõbus olevat. Varjatud CUSeeMe-kaamerate taga pesitsevad tüübid olid kas lausa jäledad või siis nüristumiseni ühtmoodi käitumisega.

"Ja mida sa nüüd teed, lapsuke? Mida sa nüüd teed?"

Ja nii see läks, üha uuesti ja uuesti, kutt kuti järel, kuni mulle ja Steve'ile hakkas tunduma, et me oleme rüübanud natuke liiga palju NyQuili.

Kuid... stop, mis annab meile õiguse neid hukka mõista?

Me lubasime juba sissejuhatuses, et ei hakka jutlust pidama ega moraali lugema ning me peame oma sõna. Me laseme teil endil omad järeldused teha. Vahepeal pange ago turvavööd kinni. See, mida te lugema hakkate, pole just eriti ilus.

2.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Jututubadest ja teadetetahvlitelt - ühed patrullivad, teised pakuvad oma kaupa.

Keskmine vanus: 23 kuni 30 (kusjuures politseinikud kuuluvad noorte logardite alamkasti, kelle jaoks pole piisaval korralikke töökohti ning prostituudid näevad sama head välja nagu edukad eraettevõtjad).

Keskmine sissetulek: 10 dollarit tunnis (politseinikud); 10 000 dollarit nädalas (prostituudid).

Riietumisviis: Teksased, tossud, kolm päeva ajamata habe (politseinikud); "Mul pole seljas mitte kui midagi, kullake" (väidavad prostituudid).

Kus nad elavad? Nad elavad kas kodus koos oma vanematega (politseinikud) või on just ostmas mereäärset luksela mut (prostituudid).

Protsentuaalne osa netiorjade populatsioonist: 10 prot senti (põhjus? kübervõmmide ja prostituutide ametikohti o leia te iialgi Upside'i "Tehnoloogiasektori parimate töö kohtade" nimekirjast).

Töötundide arv nädalas: 50 kuni 60 (*online*-seks - nagu tema reaalse maailma vastegi - on midagi palju enamat kui lihtsalt selili lamamine).

Mida politseinikud ja prostituudid üksteisest arvavad! Kui te küsite seda politseinikult, siis tema arvates mahitavad prostituudid kõiki interneti halbu külgi, sealhulgas inimrööve ning kohtumisi "virtuaalsete sõpradega", mis

lõppevad vägistamisega. Teisalt, kui te küsitlete prostituu-ti, siis tema arust esindavad politseinikud kõiki interneti halbu külgi: tsensuuri, repressioone, kõlbelise enamuse viimast näitemängu ja korporatiivse Ameerika püüet teha elutähtsast, tavaliste inimeste ärivõimalusest mingi pornograafiline ostukeskus.

Kõige tähtsam isik nende elus: Gillian Anderson ja beib filmist "Star Trek": Voyager (politseinikud). "Olen terveisti sinu, kallike" (väidavad taas prostituudid).

Interneti osa nende elus: Võimalus rikkaks saada (prostituudid); võimalus ots-otsaga kokku saada (politseinikud).

Kõige sagedasem luupainaja: Redbone Suur, legendaarne *online*'i kasutaja, kelle lemmikfetiš hõlmab kitsi ja segisteid (politseinikud); ravim AIDSi vastu, mille leidmise kor-ral tegeleksid inimesed tõelise, jumalast ausa seksiga selle asemel, et oma nauding arvuti vahendusel kätte saada (prostituudid).

Karjääriredelil tõusmise võimalus: Keskmine - parimatest ja targematest kübervõmmidest võivad saada hästitasustatud digitaalsed "kummitused"; kui prostituudid suudavad oma trumbid õigesti välja mängida, siis saavad nad varakult pensionile minna.

Karjääriredelil langemise võimalus: Suur. Selleks, et mõlemad mainitud rühmad oma töö kaotaksid, on vaja vaid läbimurret interneti sisu filtreeriva tehnoloogia vallas ning vastavat valitsuse määrust.

2.3 Politseinik Kilmartini lugu

1992. kuni 1994. aastani patrullis Kilmartin nn pereko nale-orienteeritud online-teeninduse Synegry ohtlikel tänav tel. Pärast seda on ta töötanud mitmel erineval tehnoloogia valdkonda kuuluval ametikohal, kuid ta peab stalkereid ja tades ja türanliku bossi mõnitusi taludes veedetud aega "ko museks, mis õpetas mulle selle meediumi kohta kõike, mida m tean".

Kilmartin istus sügaval Synergy White Plainsi peakorte sisemuses ja tundis, kuidas kerge külmavärin mööda te selgroogu jooksis. Kell oli pool viis öösel ning tema vahetus just lõpule jõudnud. Ees oli vaid kardetud kojusõit - need pi gelised 50 minutit keerutamist mööda pimedaid Westcheste maanteid, oodates seda, et juhtub midagi tõeliselt hirmsat. T ei kartnud kummitusi ega tulnukaid. Tema hirmu põhjust jateks olid palju maisemad hädaohud nagu roolijoodiku politseinikud ja täiesti ärapööranud inimesed, kes varase hommikutunde enda omaks peavad.

Seda, mida ühed nimetavad "paranoiaks", peavad teise arukaks ettenägelikkuseks. Pooleteise aasta jooksul, m Kilmartin sellisel kellaajal tööl oli käinud, oli ta mitmel korr vaid napilt õnnetusest pääsenud. Ta oli näinud vastassu navööndisse kaldunud autosid, politseinikud olid te peatanud ja trahvinud, kuna ta oli sõitnud kümme kilomeetr tunnis kiiremini kui lubatud; ning ta ei suudaks iial unustad naist, kes jooksis alasti keset tänavat ja karjus "vägistatakse just siis, kui ta üritas teda aidata.

Tema ainsaks sooviks oli oma mõtteid koondada ja unusta da - unustada nii kõik see, mis oli temaga seniajani juhtunu kui ka see, mis võis teda ööpimeduses ees oodata.

Ta kruttis senikaua raadionuppu, kuni leidis džässi mängi va jaama. Läbi odava armatuurlauakõlari voogas Sonny Rollinsi ja Lester Youngi muusika. Paar kuud tagasi, ku Synergyl veel veidi eluvaimu sees oli, kuulas ta oma lem mikviise pisikeses toakeses, mis asus peaaegu selle moodus tise keskel, mida Synergy nimetas "Konfiguratsiooniks" - se

oli suur kuubikujuliste tööruumide ring, kuhu Synergy oli majutanud oma *online*-reguleerijate, tsensorite ja vestlusjuhtide väikese armee. Kuid pärast seda, kui Synergy juhtkond oli seda laadi väikesed rõõmud ära keelanud, kuulis Kilmartin vaid seda monotoonset klõbinat, mida tekitasid tema enda sõrmed, mis revideerisid, töötlesid ja praakisid kahja tuhandeid elektroonilisi ülestähendusi, mis igal öösel Synergy liikmete vahel edasi-tagasi põrklesid.

Kilmartin oli politseinik - kübervõmm, kes patrullis videosilmust koidikuni Synergy ohtlikel tänavatel, otsides perverte, teetrikke, stalkereid ja teisi ebasoovitavaid isikuid, kes ohustasid Synergy hoolega hoitud "perekondlikku" imidžit Ta tegi oma tööd vaatamata sellele, et see oli igav ja väsitav. *Online*-kaitumise valgustkartvam pahupool tundus talle mingil imelikul põhjusel huvi pakkuvat. Ta oli oma igapäevase deviatsioonidoosiga harjuda jõudnud ning sellest teatud mõttes sõltuvusse sattunud. Ta ei olnud alati selline olnud. See töökoht oli temast kindlasti halvema inimese teinud. Ta oli muutunud kummaliseks ööelukaks, kes püsis hinges tänu vaimutoidu lehkavatele jäätmetele, omamata seejuures tavalise töökoha pehilisi mugavusi - vabu päevi, tööpuhkust ega haiguspäevi, raskimata vajadusest oma eluga midagi mõistlikku peale hakata.

Kilmartin tegi garaažist väljudes kiire parempöörde. White Plainsi tänavad olid vaiksed ja rahulikud. Ostukeskused olid oma uksed tänaseks sulgenud ning kerge lumekiht oli katnud hallikasmusta sõidutee õhukese ja säde-leva valge vaibaga. Teadmine, et ta oli põgenenud paigast, kus ta oli viimased kaheksa ja pool tundi vangis istunud, andis talle uut jõudu. Ta seitis veidi aega möödalibisevaid maju vaadates ning mõistatades, kui paljud neist peidavad endas Synergy liikmeid, kes jututubades sadomasohhismist räägivad. Kilmartinit oli alati hämmastanud see, kuidas perverssused näisid õitsevat keset ilusasti pügatud muruplatse ja hästi korraldatud eeslinnaelu.

Ta tegi vasakpöörde ja jõudis ühendusteele, mis viis väikesest mäest alla Saw Mill Parkwayle. Ta oli sõitnud juba mitu kuud sedasama marsruuti mööda, ent täna öösel tundus tee olevat kuidagi erinev. Ta tundis, kuidas masin kiirust lisas ja rool äkitselt tugevasti vibama hakkas. Mõne sekundi jooksul

sai Kilmartin aru, et ta ei suuda enam autot kontrollida. T
libises küljetsi mustal jääl - põrutades otse ohutuspiirde su
nas.

Punavalged komeeditaolised tuled sähvisid risti üle
tuuleklaasi, millele järgnes põrutav mütsatus. Silmad avanu
Kilmartin nägi, et auto seisis põiki üle tee, kusjuures sell
ninaots oli mattunud eelmisest tormist maha jäänud lumeva
li. Olles vapustatud, ent siiski elus, haaras ta oma näost j
tundis kleepuvat verejõge. Tühiasi. Tal oli vedanud, kõvast
vedanud. Ta ohkas raskelt ja toetas oma pea tükiks ajak
roolirattale. Ta kuulas vaikselt raadiot, mis ikka veel mängi
Miles Davise - Pimeduse Printsi - madal, ainulaadne sordiin
ga summutatud trompetihääl libises üle tema viledak
kulunud närvide. See rahustas teda ja andis talle viimaks kü
lalt julgust, et autost välja ronida ja end paljakäsi külmunu
mäest läbi kaevata.

Koju jõudis ta kolmel rattal. Neljas ratas, mida hoidis pa
gal üksainus logisev mutter, püsis vaevu all. Kilmartin lam
mitu tundi voodis, suutmata uinuda, ja nägi oma vaimusilma
seda õnnetust üha uuesti ja uuesti. Paaril korral hõljus t
üsna teadvusetuse piiril, kuid mitte ühelgi korral ei jõudnu
ta päriselt uinuda. See oli õnnelik juhus, sest Synergy o
kavatsenud tal niikuinii magada lasta.

Haarang algab kokkulepitud ajal

Kell 7.55 hommikul hakkas telefon ootamatult helisema.

"H-hallo?"

"Kilmartin, Tom Harris siinpool. Aja ennast voodist välja.
Meil on vaja, et sa kahe tunni jooksul tööl tagasi oleksid."

"M-mis lahti on? Kas on midagi viga?"

"Mul pole praegu aega seletada. Tule lihtsalt kahe tunni
jooksul siia." Harris pani toru hargile.

Harris oli tema järelevaataja. Ta oli tõeliselt vastik
litapoeg. Väliselt jättis ta sõbraliku mulje - umbes nagu
Kapten Känguru. See-eest tema sisemuses peitus vaevatud
hing. Harris oli üle viiekümneaastane mees, ühe panga endine
asepresident, kes oli alkoholismi, seksuaalse ahistamise ja

raamatupidamisdokumentide võltsimise eest Wall Streetilt minema kihutatud. Kaks lahutust ja neli ülalpeetavat last olid teinud temast kibestunud mehe, kelle suurimaks rõõmuks oli teisi õnnetuks teha. Harris, kes oli Kübervõmmide põlatud ridadest juhatajaks ülendatud, juhtis osakonda nagu elektroonilist GULAGi. Keegi ei tohtinud minutitki hilineda, rääkimine oli keelatud ja tööajal raadio kuulamine ei tulnud kõne allagi. Kui Harris rääkis, siis inimesed kas kuulasid või vastasel korral näidati neile otsekohe ust. Kilmartin suhtus Harrisesse vihkamisega, millesse oli segatud annus kaastunnet: see mees oli niivõrd alla käinud, et Synergy oli ainus asi, mis talle veel alles oli jäänud. See oli viimane šanss tema elus, mis oli täis käestlastud võimalusi.

Ent Kilmartinil polnud mõtisklusteks aega. Ta pani end võimalikult kähku riidesse ning jooksis oma auto puuduvaid mutreid meenutades välja lumesaju kätte, et jõuda kell 8.50 väljuvale White Plainsi bussile.

Kui buss hakkas lähenema Synergy hiigelsuurele parkimisplatsile, sai Kilmartin sinna kogunenud autode hulga järgi aru, et toimumas on midagi tähtsat - midagi väga tähtsat. Ühte Synergy akendeta koosolekuruumi oli kokku kutsutud kogu küberpolitseinike väesalk, nii päevane kui öine vahetus - kõik 40 meest.

Umbse toa tagumises otsas seisev Kilmartin teritas kõrvu, et tabada sosinal ringlevat pööraste kuulujuttude puhangut - siin võis kuulda kõike: "nad panevad osakonna kinni", "kompanii müüakse ära", "Ross Fletcher, ettevõtte juhataja, paneb ameti maha". Ta ei võtnud ühtegi neist kuuldustest tõe pähe, arutledes, et temasugustele jätistele öeldakse selliseid asju alati viimases järjekorras.

Kilmartin vaatas ruumis ringi ja silmitses lähemalt oma kübervõmmidest kaaslasi, kes meenutasid pigem arreteeritud noorukite kampa kui Synergy tulevikku kaitsvaid politseinikke. Tema asotsiaalsed seltsilised, kes kandsid kulunud teksaseid ja tosse, lamasklesid toolidel, haigutasid ja toetusid vastu seina. Kõikide märkide järgi oli tegemist sõnakuulmatu jõuguga, kuid nad ei olnud mitte mingil juhul rumalad. Nad virgusid kohe, kui Steve Tannenbaum - üks ettevõtte tippjuhtidest, kes kandis tumesinist ülikonda ja punast lipsu

- tuppa sisse marssis ja pika laua otsas istet võttis. Tannenbaum saatis Harrisele pingutatud naeratuse, köhatas hääle puhtaks ja tegi otsekohe oma kõnega algust.

"Nagu te kõik teate, pakub Synergy kogu perekonnale mõeldud teenust. Seetõttu on juhtkond otsustanud, et edasiminekuks vajab firma mitmeid muudatusi. Täna õhtul kella kuuest alates võetakse igasugune seksuaalselt solvav materjal, alustades "avameelse diskussiooni" kuulutustahvlist, võrgust maha. Et oma tegevuse mõju minimeerida, pole me kasutajaid ega massiteabevahendeid informeerinud ning palume ka teil seda mitte teha. Samuti palume me sisujuhtidel alustada kõigi selliste sõnumite väljapraakimist, mis on teie arvates oma loomult vähegi seksuaalse varjundiga. Kõik Synergy kursimuutusele viitavad märkused tuleb kõvakettale kopeerida. Kas küsimusi on?"

Vaikus. Tannenbaum noogutas ja jätkas: "Me täname teid selle eest, et pühendasite meile oma aega ja tähelepanu. See üleminek ei tule kerge. Sellest hoolimata oleme me kindlad, et te jätkate ka edaspidi oma head tööd, aidates Synergyl oma kliendibaasi rahuldada, säilitada ja kasvatada."

Tannenbaum kadus kiiresti läbi peidetud kõrvalukse, hõljudes otse tippjuhtkonnale mõeldud Olümposele. Kõik ruumisviibivad alamtaseme töötajad oleksid tahtnud samamoodi kaduda, ent Harris, kes oli tähelepanu äratamiseks mõlemad käed üles tõstnud, peatas nad otse lennult.

"Okei, okei! Kuulake nüüd! Meil saab tänu õhtul olema palju vihaseid kasutajaid ja ma tahan, et te oleksite selleks valmis. Ma tahan, et te kirjutaksite kõik reageeringuid sisaldavad kirjad ümber, uuendaksite uuritavate nimekirja ja mis kõige tähtsam, ma tahan, et te peaksite meeles, kuivõrd tõsine see olukord tegelikult on. Meie teenus peab olema seksivaba, igasugune seks on keelatud. Ma mõtlen selle all igasugust mõistukõnet, iga väiksematki vihjet. See peab kaduma, kuulete mind? See peab kaduma. Ei mingit vastuvaidlemist. Ja veel - uued reeglid ei muuda märkuste arvestamise korda. Igaüks teist peab täitma teile määratud kvoodi. Kõik peab minema sujuvalt või muidu... Kas kõik said minust aru?"

Kilmartinile oli asi ammu selge - ta oli juba pikka aega ole-

tanud, et Synergy teenuse eest maksva publiku enamus koosnes pedofiilidest, täiskasvanud lastest ja hullunud neonatsidest. Igatahes oli kedagi kõvasti hirmutatud ja arvatavasti kuulus see keegi kas Data Magicu või Handy-Home'i tippjuhtkonda - need kaks kompaniid olid Synergy ühisomanikud. Kilmartin ei osanud arvata, mis hakkab juhtuma siis, kui Synergy uus direktiiv põrkab kokku kahe miljoni modemiga varustatud nõdrameelsega. Kuid ta oli kindel selles, et Harris teeb peajagu lühemaks igaühe, kes pühakspeetavat kvooti täita ei suuda. Kvoot koosnes teatud arvust märkustest, mida iga kübervõmm igal öösel läbi lugema, heaks kiitma või välja praakima pidi. Kilmartin mõtles Harrisele ja taipas, et ta elab uuesti läbi oma õnnetuse viimaseid hetki, mil ta nägi ohutuspiiret oma tuuleklaasi poole tormavat.

Operatsiooni algusaeg lähenes ning Kilmartin otsustas end teiseks vahetuseks kirja panna - tal ei olnud mingit mõtet paariks tunniks koju minna ja kella kaheksaks õhtul tööle tagasi tulla. Ta teadis oma sisimas, et arvatavasti teeb Synergy suure vea, kuid võib-olla suudavad nad siiski tormile vastu panna. Probleem seisnes selles, et "Avameelne diskussioon" polnud lihtsalt üks Synergy populaarsetest kuulutustahvlitest - see oli kogu teeninduse populaarseim tahvel, mis toi firmale suurt tulu ja oli vähemalt Kilmartini meelest Synergy viimaste aastate hullumeelse kasvu võti.

Kilmartin oli oma ohtlikel tänavatel viibitud aja jooksul mõistnud, et inimesed kasutasid *online*-teenust kahel põhjusel, need olid seks ja vihkamine. Kui perekond oleks neile huvi pakkunud, siis poleks nad üldse arvuti taha istunudki. Kui nad oleksid väärtuste vastu huvi tundnud, oleksid nad läinud kirikusse või sünagoogi, selle asemel et vestelda piitsadest, ahelatest, mähkmetest ja haakristidest. Sellest hoolimata arvas Kilmartin, et Synergy peab tormile vastu - lõppude lõpuks oli teenusel kaks miljonit kasutajat, kes ei saanud ju kõik perverdid ja psühhopaadid olla.

Esimesed hävingule viitavad signaalid saabusid viis minuti pärast operatsiooni algust. Kui kasutajad taipasid, et "Avameelne diskussioon" ei võta vastu ühtegi uut märkust ning et see kustutatakse paari tunni jooksul, siis oli nende

esmaseks reaktsiooniks sügav vapustus, millele järgnes raev ja avalik kättemaks.

Iga kord, kui kübervõmmid mõne alarmeeriva kirjatüki maha laadisid, sadas neile kaela rõvedustega pikitud sõnumite rahe.

"Kas te olete lolliks läinud? Mida te teete?" küsis üks. Teine sõnum koosnes kuuest leheküljest, millele oli üha uuesti ja uuesti kirjutatud üksainus sõna - "sitapead"; sõnumi alla oli kirjutatud "Sitapeade vihkaja".

Lisaks sellele hakkasid lahvatama vägivaldsed meeleavaldused. Igale poole tekkisid sildikesed kirjaga "Synergy imeb" ning peeti elavaid vestlusi, mis olid tavalisest veelgi rõvedamad, rassistlikumad, solvavamad ja liiderlikumad. Veelgi hullem oli see, et mainitud asjad ilmusid mitmetele kindlalt seksivabadele, tsenseeritud teadetetahvlitele. Ilusasti mähitud täiskasvanud beebide jõuk ilmus äkki lastekasvatamise piirkonda, sadomasohhistid raiusid endale nugadega teed ja jõudsid raadioamatööride huviringi ning paganausulised vampiiridest metsalised uhkeldasid religioonile pühendatud territooriumil. 40 kübervõmmi kihutasid kaheksa tundi järjest ühelt foorumilt teisele, jälitades Avameelsest Diskussioonist kõrvaldatud inimesi ning üritades edutult tõkestada rõvedate vestluste kohutavat voolu. Kui paanika hakkas maad võtma, kogunesid vanemad kübervõmmid sõnumite tsenseerimise kiirendamiseks ümber Konfiguratsiooni, samal ajal püüdsid nende pööraseks muutunud alluvad nii kiiresti kui võimalik ekraanidel välkuvate sõnumite sisu edasi anda.

"Keegi ütleb siin: "Mul on jäätisetorbik. Ega kellelgi kirssi ei ole?"."

"VÄLJA PRAAKIDA!" käratas vanem kübervõmm pärast eeskirjade uurimist. "Seksuaalne ettepanek."

"Aga... "Mulle õudselt meeldib vaadata, kuidas rongid tunnelitesse sõidavad"," hüüdis keegi teine.

"VÄLJA PRAAKIDA! Liiga seksuaalne väljend."

"Aga... "Sina too kits, Redbone võtab segisti"?"

"VÄLJA PRAAKIDA! Jõhker labasus."

See lootusetu võitlus liiderlike sõnumite levimise vastu kestis terve ülejäänud öö ning ei vaibunud tegelikult veel

mitme nädala jooksul. Hoolimata sellest, et Synergy kandis üha veel nilbuste poolt löödud arme, võis seksivastast risiretke igati kordaläinuks pidada: tänu Kilmartini ja teiste kübervõmmide väsimatutele ponnistustele oli Synergy varsti puhtam kui Miki-hiir.

Ent just siis, kui olukord näis rahunevat, pidid nad vastu astuma veelgi õudsemale probleemile - see probleem käis koos, tal oli vinniline nägu ning pealtnäha piiritu isu *online*-rempude järele.

Hunnide naljad

Hunnideks nimetati otsekui tühjusest tekkinud *online*-jõuku, mis võitles "Synergy poolt tekitatud ülekohtu" vastu. Tundmatu Valgeks Rüütliks nimetatud korravalvuri juhitud hunnidele andis seksivastane kampaania hea ettekäände rüüsteretki teha. Nende põhiliseks relvaks oli sopp, mida nad kallasid igale poole. Kõige rohkem meeldis neile rünnata väga tõsiseid ja intellektuaalseid tahvleid nagu näiteks "Söök ja vein", kus nad ühel korral katsid kõik teemaread selliste sõnumitega nagu "McDonald'si asendid" ja "Mad Dog 20-20". Kilmartini ja teiste kübervõmmide meelest oli seda naljakas vaadata, eriti siis, kui upsakad ja elitaarsed arvutikasutajad marru läksid, kui nende hallitusjuustust ja merlot' veinist heietav erudeeritud jutulõng lõigati katki mõne hunni poolt, kes kõva häälega Velveeta ja Pabsti voorusi kiitis.

Kui Harris esimest korda hunnidest kuulis, siis andis ta Kilmartinile ja teistele kübervõmmidele käsu "vaenlane hävitada", mis tähendas seda, et nad võisid püsivalt ukse taha jätta mistahes asja või isiku, kes näis väiksemalgi moel jõuguga seotud olevat. Alguses näis see strateegia vilja kandvat, ent kui hunnid erinevate kasutajanimede all tagasi pöördusid, siis sai Kilmartin aru, et tõenäoliselt on Valge Rüütli käsutuses lõputul hulgal vabu kontosid ning nendega kaasnevaid krediitkaarte.

Nad vajasid hädasti hõbekuuli - see näis olevat ainus vahend, millega toda surematut koletist tappa saaks. Kuid kust seda leida? Hunnide jälitamine muutus Harrise jaoks

tähtsaimaks kinnisideeks. Ta sundis nii päevast kui ka öist vahetust nädalate viisi valvel olema. Jaht lõppes alles siis, kui Valge Rüütel tegi vea ja kasutas seaduslikku krediitkaarti, mille jälgi mööda jõudis Kilmartin Roslynis, Long Islandil, elava kasutaja aadressini. Kui politseinikud perekond Bronsteini ukse taha jõudsid, siis juhatati nad 14-aastase poisi magamistuppa. Noormehe nimi oli Jeff ja tema mõlemad vanemad olid psühhiaatrid. Poiss väitis, et tal pole aimugi sellest, et ta tegeles pettuse ja seaduserikkumisega. Teda ei arreteeritudki, ehkki politsei konfiskeeris kaheks nädalaks tema arvuti. Poiss lubas, et ta "ei tee enam kunagi niimoodi" ning süüdistustest loobuti, kuna järjekordne skandaal oli viimane asi, mida Synergy tol hetkel vajas.

Pärast hunnide juhtumi lahendamist oleks Kilmartin juba äärepealt hakanud puhkuse peale mõtlema, kuid jällegi polnud selleks aega. Et oma teenust avalikkuse silmis propageerida, alustas Synergy 1993. aasta alguses suurt reklaamikampaaniat. Kõik televiisorid, raadiod ja ajalehed pasundasid sõnumeid sellest, kuivõrd kerge ja turvaline on Synergy "perekondliku" teenuse abil internetis surfata, ning Harris sundis Kilmartini meeskonda tsenseerima iga suhkurdamata sõnumit.

Sellele vaatamata ei tulnud laiemad rahvamassid kahjuks asjaga kaasa. Liialt paljud neist kasutasid kas tõeliselt vanu arvuteid, või polnud neil modemeid, või nad lihtsalt kartsid internetti kasutada, olles kuulnud neid seal varitsevatest stalkerite ja pervertide leegionidest. Tulemuseks olid miljonid raisatud reklaamidollarid. Ja mis veelgi hullem - Synergyt hakkasid painama seksivastase ristiretke kõrvalmõjud. Kokkukuivanud kliendibaas oli hakanud firmat vihkama ja umbusaldama ning levitas nii Cyber-America, Delphi kui ka CompuTime'i kaudu tsensuuriteemalisi õudusjutte.

Varakevadel jäi liikmeid üha vähemaks ja teenuse popularsus langes püstloodis sellest hoolimata, et juhtkond tegi mitmeid hea tahte avaldusi, üritades eeskirjade lõdvendamise ja mängude korraldamisega teenust "lõbusamaks" teha. Kilmartin teadis, et ainus asi, mis oleks neid jälle tagasi toonud, oli avameelse diskussiooni ehk Frank Discussion'i (mida selle fännid kutsusid nimega Frankie D) taaselusta-

mine. Ent ta teadis ka seda, et firma juhtkond ei laseks sellel palgi sündida.

Kuna kompanii liikmeskond oli verest tühjast jooksmas, siis hakkas Kilmartin oma vaimusilmas taas enda poole tormavat ohutuspiiret nägema. Synergy oli halvas vormis ning Harris vallandas inimesi igal väiksemalgi põhjusel. Hilinemine kahe minuti võrra, rääkimine, ühetunnise märkuste kvoodi täitmata jätmine, mitte kõige paremini sobivate sokkide kandmine - need olid kõik sellised eksimused, mille tõttu võis patustaja hakata ootama seda varahommikust personaliosakonna telefonikõnet, millega talle teatati, et tema leping on lõpetatud. Harris oli ainus, kes sellisest vereisnast mõnu tundis. Pärast kuudepikkust vaheaega mängles tema huultel jälle naeratus. Ta armastas niisuguseid puhastusaktsioone, kuna need täitsid tema tegelikku eesmärki - vabandada osakonna isikkoosseisu paari kuu jooksul neljakümnelt kahekümnele ja siis kahekümnelt viieteistkümnele, hoides samal ajal tootlikkust endisel tasemel.

Fatcula kättemaks

Kübervõmmide olukord oli murettekitav. Kuna Synergy liikmeskonnast olid järel vaid riismed, siis polnud neil eriti palju märkusi, mida töödelda ega ka ühtegi alarmeerivat kirjatükki, millele reageerida. Sellele vaatamata pidi iga kübervõmm oma märkuste kvoodi täis saama. Igasse vahetusse kuulus viis inimest, kelle peamiseks tööülesandeks sai jäte, omaenese eksistentsi õigustavate abinõude leiutamine. Ühed logisid end korraga kahte arvutisse; teised passisid hetke, kui keegi neid ei jälginud, ja vajutasid viis minutit järjest *return*-klahvile. Loomulikult teadis Harris, mida nad teevad, ent teda see ei huvitanud, kuna see tegevus aitas tal oma tootlikkuse plaani täita.

Iga normaalne inimene oleks endale mingi teistsuguse töötaja otsinud. Probleem seisnes selles, et Kilmartin ja teised kübervõmmid polnud teps mitte normaalsed ega saanud ka kunagi normaalseteks muutuda.

Suurema osa selle hingevaakuva osakonna töötajatest

moodustasid vanemad inimesed, kogenud professionaalid, kes olid Data Magicust või mõnest muust raskustes suurkompaniist kinga saanud. Need ärimaailma poolt hüljatud olid enamasti keskmiselt 50-aastased mehed, kelle löödud näoilmed näitasid, et enamik neist oli oma muutunud olukorra tõttu ikka veel šokis. Nende keskealiste sõdurite jaoks oli Ameerika unelm — millesse nad olid uskunud, mida nad olid kalliks pidanud ja mille teenimisele nad olid pühendanud kakskümmend või rohkemgi aastat oma elust — muutunud tõeliseks õudusunenäoks. Läinud oli unistus varakult ametist lahkuda ja minna Floridasse golfikeppi viibutama; läinud oli unelmad priskest pensionist, Kuuba sigaritest, tööandja poolt tasutud arvetest ja kaunite säärtega sekretärist. Unenägu oli äkitselt katkenud kõige magusamal hetkel, just siis, kui koht ülemuse kabinetis näis olevat käeulatuses.

Kilmartin leidis, et see koondatute jõuk on masendav ning võib-olla isegi ohtlik. Kui nad just ilmses šokiseisundis viibides tühja pilguga oma arvutiekraani ei põrnitsenud, siis näisid nad olevat hullumise äärel - tundus, et kohe tõmbavad nad oma tviidjaki taskust püstoli, kõmmutavad kõik ettejääjavad inimesed maha ja kihutavad viimase kuuli endale pähe. Kilmartin teadis, et nende äärmise kibestumise põhjuseks olid neid vaevavad pikaajalised kohustused, mis pärinesid nende eelmisest kõrgelennulisest elust: abikaasad, eksabikaasad, eluasemelaenud, ülikoolis õppivad lapsed - kogu see keskklassi krempel.

Koondatuid hoidis üleval sünge ja õel huumor - kuratlikult julmad ja sadistlikud naljad, mida nad tihtilugu sosinal endale habemesse pomisesid.

Koondatud moodustasid umbes kolmandiku Kilmartini meeskonnast; ülejäänud neist olid Kilmartini-sugused noored, liigagi hea hariduse saanud kunstikalduvustega tobukesed. Kuna erinevalt oma vanematest kolleegidest polnud neil mingit põhjust oma tööd tõsiselt võtta, siis mõnitasid nad seda igal võimalikul juhul, eriti nendel öödel, kui Harris varakult koju läks või helistas ja teatas, et ta on haige. Nad panid raadio täie võimsusega üürgama, pidasid koridoris toolijooksuvõistlusi, rammisid üksteist ratastega arvutilaudadest meisterdatud autodega ja tegid pikki lõunavaheaegu, et lähedalasuvast Galleria keskusest laserplaate osta.

Enamiku neist absurdsetest, lapsikutest ettevõtmistest algatas Kilmartin ning talle meeldis õhutada inimesi mängima "Tõtt või julgustükki", mis oli Konfiguratsioonis juba igapäevaseks harjumuseks saanud.

"Ma oled põlevas toas koos meelemärkuse kaotanud natsist rünnakrühmlase ja "Mona Lisaga". Igal pool möllavad leegid. Sul on vaid niipalju aega, et päästa üks neist. Mida sa teed?"

Seejärel tegi ta ringi ümber Konfiguratsiooni, et vastused kokku korjata. Need olid enam kui ootuspärased.

"Ma võtaksin "Mona Lisa", müüksin selle maali maha ja jääksin pensionile."

Dollarid näisid alati peale jäävat. Võib-olla oli see tingitud sellest, et küsitletud inimesed olid liialt vaesed, et lubada endale ideaale ja eetikat. Igal juhul oli see lõbus viis, kuidas aega surnuks lüüa. Argumendid lendasid Kilmartini ja tema pahaaimamatute ohvrite vahel edasi ja tagasi, kui nad mõne juba niigi ebatõenäolise hüpoteetilise situatsiooni pööraseid variatsioone lahkasid.

"Niisiis, miljoni dollari eest ei teeks sa midagi?"

"Ei!"

"Aga viie miljoni dollari eest?"

"Ei!"

"Kümne?"

"Ei!"

"Nalja teed või? Sa teed sedasama juba praegu ja palju väiksema raha eest. Miks sa ei taha siis sama töö eest kõvemat pappi võtta?"

Kõik ruumis viibivad inimesed purskasid naerma. Nad nautisid seda, kui Kilmartin oli suutnud kedagi nurka ajada. Kuid seda ei saanud võrreldagi naeruröögatuste tormiga, mis puhkes siis, kui Kilmartin nöökis Chris Menckenit, Lahesõja veterani, kes oli tõenäoliselt kogu kompanii parim arvutispetsialist. Lühike ja suure kõhuga Mencken kandis suujooneni ulatuvat põskhabet, mida tihtipeale kroonis veel suur kauboikübar. Ta üritas karmi meest mängida, kuid oma piiratud füüsiliste eelduste tõttu meenutas ta rohkem poosetavat trolli.

Sama veider oli ka põhjus, miks Mencken üldse nende

osakonnas töötas. Hoolimata sellest, et oma tehniliste oskuste poolest oleks ta võinud töötada ka mõnel prestiižikamal ja paremini tasustatud töökohal, oli ta leppinud kübervõmmi ametiga, kuna see sobis paremini tema elustiili ja huvidega. Menckeni hobideks olid häkkimine, mitme pornosaidi käi gushoidmine, relvade kogumine, mootorrattad ja paganausk. Just viimatimainitud huviala tegi temast pilgete märklaua, eriti Kilmartini jaoks, kes teda seepärast pidevalt narris, nimetades teda muuhulgas "puudekallistajaks" ja "kuradikummardajaks".

Harris kiusas Menckenit täiesti erineval moel. Selle asemel, et Kilmartini ja teiste kübervõmmide eeskuju ninatarku märkusi teha, ei öelnud ta talle mitte ühtegi sõna, ignoreerides teda täielikult, kui paari juhuslikku sünget pilku mitte arvestada. Niisugune jäine kohtlemine avaldas Menckenile sügavat mõju, kuna tema hullunud mõtlemisviisi järgi andsid need väikesed žestid tunnistust sellest, et tema vastu peeti mingit kohutavat salanõu. Menckenile meeldis öelda: "See värdjas ihkab mu verd!", kuigi see väide oli täiesti naeruväärne, kuna Harris ihkas kõikide verd, kedagi seal juures eelistamata.

Kilmartini arvates nautis Mencken salamisi seda mõnitamist, sest muidu poleks ta pidevalt teinud tegusid, mis teda kui veidrikku teiste seast esile tõstsid. Viimasel ajal oli tema käitumine veelgi imelikumaks muutunud ning Kilmartin oli endamisi mõelnud, et lõpuks lihtsalt peab midagi juhtuma. Halloween'i-ööl - peaaegu aasta pärast seda, kui see troll oli Synergyga liitunud - hakkasid Kilmartini hirmud täide minema. Mencken ilmus kella üheteistkümnest seitsmeni vältavasse vahetusse täielikus nõiariietuses, mis koosnes pikast mustast kapuutsiga keebist, mustast kroogitud särgist, mustadest teksadest ja mustadest teravaninalistest saabastest. Kuna Harris ei olnud sel ööl kohal, siis hakkasid kommentaarid lendama kohe pärast seda, kui Mencken oli uksest sisse astunud.

"Hei, kes sa enda arvates oled - kas Pillsbury Põrgusõdur?"

"Kas ma ei ole sind kunagi ühes filmis näinud? Selle pealkiri oli vist "Fatcula".

Seekord ei hakanud Mencken mõnitamist vaikides taluma

ga vastanud ka oma tavapärase verbaalse õlakehitusega, vaid andis oma rolliga kooskõlas oleva vastulöögi. Ta tõmbas pausal rippuvast tupest pika ja helkiva mõõga ning pistis täiest kõrist kisama:

"KRISTLASTEST RÕHUJAD, SEL PÜHAMATEST PÜHAMAL ÖÖL NUHTLEN MA TEID TEIE HARIMATUTE SÕNADE EEST!"

Kübervõmmid istusid sõnatuina oma kohtadel. Sel hullul on tõsi taga, mõtles Kilmartin. On alles tore viis, kuidas surra: lasta end Synergy öövahetuses tükkideks raiuda. Valvekorras olnud vanemad võmmid ehk seersandid üritasid Menckenit maha rahustada, kuid nad tegid olukorra ainult hullemaks, sest Mencken kisas üha kõvemini ja suunas oma tiraadi mõne väljavalitud isiku suunas.

"KILMARTIN, LANGEGU SU PEALE HEKATE JA HEKABE NEEDUS!!!"

"STEIN, SA NÄED VÄLJA NAGU HÄRRA SPOCK, SITAPEA..."

Mencken hakkas Kilmartini poole astuma, ent kui ta Steini kuubikust mööda läks, tõstis Stein äkitselt rusika ja saatis oheainsa võimsa hoobiga Menckeni ööbikuid kuulama. Järgnes üldine segadus, mille käigus ülejäänud meeskonnaliikmed rabasid Steini kinni ja lohistasid ta nõupidamisruumi.

Nad ei olnud jõudnud teda isegi toolile istuma panna, kui too pooleldi hullunud koondatu, kes vihkas seda, kui teda härra Spockiks kutsuti, nutma puhkes. "Andke mulle andeks. Ma ei tea, mis mul hakkas. Mu tütar ei saa võib-olla enam sel aastal tagasi kooli minna. Arstiarved, need kuramuse arstiarved..."

Steini jutt ei tahtnud kuidagi lõppeda. Suurem osa temast oli täiesti seosetu, ent Kilmartin suutis paar lausepuppi kokku panna ja asjast niipalju aru saada, et Steinil oli pea greibisuurune kasvaja ning ta oli viiskümmend protsendi kindel, et ei ela kauem kui paar nädalat. Kõik, kes teda kuulasid, olid väga häiritud ja hämmeldunud ning näisid ka ise olevat nutmapuhkemise äärel.

Vahepeal oli Mencken hakanud tasapisi toibuma. Pärast mitut ebaõnnestunud katset sai ta lõpuks jalad alla ning seisis nüüd ägades ja toolile toetudes püsti, tundes end ikka veel

väga ebakindlalt. "Oh, mu jumal. Mis minuga juhtus? M minuga juhtus?"

Kuna Kilmartin tahtis uusi sekeldusi vältida, siis sööstis Menckeni juurde, pani ta ühes tühjas kuubikus toolile istum ja ulatas talle klaasi vett. "Kuule, Chris, kas sinuga on kõ korras? Me tegime ainult nalja."

"Ma löön selle venna maha. Ma löön ta maha!" Ta viskas klaasi ruumi teise otsa, nii et vesi pritsis üle ühe laua. "M löön ta maha, kas kuuled?"

Kilmartin surus oma käed tugevasti tema õlgadele ning lasknud tal toolilt tõusta. Alguses ei tahtnud Mencken enna veenda lasta, ent kui Kilmartin rääkis talle Steini kasvaja siis rahunes ta lõpuks maha ja oli isegi valmis vabandu paluma.

"Heldeke, mul on väga kahju. Mul polnud sellest õrn aimugi. See koht ajab mind hulluks. Sõjaväes olid vähema mingisugused reeglid. Ja me teadsime, kes meie vaenlane on Ta tegi pausi, et veelkord oiata. "Ma luban, et rohkem paha dusi ei tule."

Asi näis sellega lõpetatud olevat. Möödus mitu kuud. Üks neist polnud sellest tormilisest õhtust kellelegi sõnakest hinganud, kuni Stein, kes arstlikel põhjustel ameti mah pani, tegi oma lahkumisintervjuu käigus mõtlematu märku kogu osakonna - ja eriti Chris Menckeni - "imelikkuse" koht

Harrisele sellest piisas. Järgmise päeva pärastlõunaks o põhjalik juurdlus läbi viidud ning kaks tugevat turvamee lohistasid Menckeni hoonest välja. Turvamehed ütlesid tall et kui ta kunagi firma territooriumilt tabatakse või kui ta ju geb kellelegi oma Synergys töötatud aja kohta sõnakestki hi gata, siis ootab teda karm kohtusüüdistus.

Menckeni lahkumisele järgnenud paari päeva jooksu hakkasid levima jutud, et ta oli tegelenud Synergys ka paljud "programmiväliste" asjadega. Sealhulgas selgus, et Mencke oli juba tüki aja jooksul kirjutanud mitmetele naissoos teenusekasutajaile rõvedaid e-kirju. Samuti oli ta kasutanu Synergy võrku selleks, et hoida käigus anonüümset FT serverit, mille kaudu levitati pornot ja tegeleti tarkvara piraatlusega. Need hämmastavad uudised panid Harrise j Synergy tippjuhtkonna õhku ahmima. Mingisugune asotsi

saine, paganausklik, peast põrunud endine sõjaväelane oli neid kuude viisi lollitanud ning firma saatus oli tema kätes: vaiksemgi ajakirjandusele antud vihje oleks nende turvalise, perekonnasõbraliku maine hävitanud.

Kilmartin ja teised kübervõmmid ootasid iga päev enne ajalehe kättevõtmist, et näevad selle esiküljel Menckeni intervjuud ja suurt pealkirja: VETERAN NIMETAB SYNERGYT SATIPORNO ALLIKAKS või vähemalt uudist selle kohta, et peast on leitud Menckeni laip, tema enda lastud kuul peas. Üllatamata sellest, et kumbki neist lugudest teoks ei saanud, ei petnud Mencken nende lootusi. Umbes kolm nädalat pärast Synergyst vallandamist ta arreteeriti - Mencken oli juhtinud politsei eest põgenevat veoautot, kus istus üks rahulolematu eksajakirjanik, kes oli visanud pommi oma toimetaja maja pihta ning lasknud õhku sõiduteele pargitud auto.

Asi olid võtnud suurejoonelise pöörde - see oli palju suudam, kui keegi oleks osanud oodata. Menckeni võimsate vaenlaste tulemusena sai Synergy endale esimese suudimõistetud kriminaalkurjategija ning ta ise läks kübervõmmide ajalukku kui legend ja ajutiste töötajate kaitsepühak. Oma vaimusilmas nägid nad suurt nahkaköidetud raamatut, kuhu munga käsi oli kirjutanud kuldtähtedega järgmised sõnad: "Pärast lühikest vangipõlve jätkas ta oma ristiretke endiste tööandjate vastu ja külastas ühel hilisel ööhutunnil Harrise maja, hoides käes plahvatusohtlikku kingitust."

Kuigi seda kunagi ei juhtunud, leevendas nende pettumust tõsiasi, et kui Mencken neli kuud hiljem vabaks lasti, siis said kõik näha, kuidas Harris paanikasse sattus. Ta hoidis väga madalat profiili ja muutus peaaegu nähtamatuks - ta sulgus terveks õhtuks oma kabinetti, lahkus alati varakult ning suhtles ainult meilide või vanemate kübervõmmide vahendusel. Tema hirm ei piirdunud ainult painava kujutlusega sellest, kuidas Mencken tema autole miini alla paneb või põõsast koos laiateralise mõõgaga välja hüppab. Harrise meeli vaevas tegelikult üksainus küsimus: "Kes järgmisena lolliks läheb?"

Harris suutis vabaduses viibivast Menckenist hoolimata isegi oma julguse taas kokku võtta ning näitamaks, et ta pole ohje käest lasknud, muutus ta varasemast veelgi suuremaks

sitapeaks. Alustuseks ei tohtinud keegi Menckeni nime suh võtta, kusjuures keelust üleastujaid karistati kohese valla damisega. Ning justkui sellest poleks veel piisanud, alustas t uurimist, mis pidi dokumenteerima kõik toimingud (nii tüli põhjustanud kui ka muud), mis olid viimase aasta jooksu osakonnas aset leidnud.

Konfiguratsiooni läbis vali, kollektiivne ohe. Lõpp näis ole vat ähvardavalt lähedal.

Põgenemine inkvisitsiooni eest

Kilmartin nägi, kuidas inkvisitsioon otse tema silmade all oma tööd alustas. Iga päev kutsuti mõni tema kolleeg "vaibale", kus teda piinati poolteist tundi küsimustega, mis puudutasid ammumöödunud sündmusi, protseduure ja mida iganes. See oli võigas vaatemäng. Inimesed sisenesid Harrise kabinetti värisedes ja higistades ning neid praktiliselt kanti sealt välja: nad olid näost täiesti hallid ja mõnel juhul tilkusid nende punaseks muutunud silmadest pisarad. Üks hommikuses vahetuses töötav naine oli niivõrd erutatud, et ta oli sunnitud oma "sessiooni" pooleli jätma ja hullumeelse kiirusega WC-sse tormama - et seal esimesse ettejuhtuvasse kraanikaussi oksendada.

Väljakutsumiste algusest oli möödunud kolm päeva ja kedagi polnud veel tapetud või vallandatud, ent möllavat paranoiat oli juba võimatu ohjeldada. Käisid kõlakad, et osakond saadetakse laiali, et tegevuse võtab üle Greys, Tennessee osariigis asuv saneerimisgrupp, et Harris annab kogu personalile kinga ning alustab otsast peale. Negatiivsetele oletustele ei paistnud lõppu tulevatki.

Viimaks jõudis järg ka Kilmartinini. Ühel varahommikul helises telefon ning tal kästi võimalikult kiiresti büroosse ilmuda. Kell oli 11.06 hommikul, kuupäev 12. juuni 1994. Ta ronis oma vanasse autosse ja alustas sõitu White Plainsi poole. Kuna keegi ei soostunud rääkima sellest, mis oli ülekuulamise ajal aset leidnud, siis ei teadnud ta, mida oodata.

See on lõpp, mõtles Kilmartin. See peab olema lõpp. Teda

ootavad suured muutused. Ent millised? Ta üritas ette kujutada, milline võiks olla tema järgmine samm. Taassipöördumine ülikooli? Õpetamine? Publitsistikarjäär? Pärandate küürimine? Ükskõik kuidas see Harrise kabinetis toimuv terror ka ei lõpeks, võib-olla polegi see nii hull kui need sündmused, mis ta oli juba läbi elanud. Üle tema keha jooksis terge külmavärin. Ta oli ühtaegu õnnelik ja äärepealt meelemärkust kaotamas. Kasuks ei tulnud ka asjaolu, et ta oli vaid kolm tundi magada saanud - ta oli kell viis koju jõudnud ja kuni kella kaheksani televiisorit vaadanud.

Ta pööras parkimisgaraaži ja tundis, kuidas kõik ümbringi aeglustub nagu unenäos, kus unenägija üritab meeleheitlikult teda ähvardava tõusulaine eest ära joosta. Ta naeratas nõrgalt. Ta mõtles ööle, mil ta oli sattunud musta jää meelevalda. Praegu oli ta samasuguses olukorras. Õnn oli ta kõigest maha jätnud. Jumalad olid väsinud teda aitamast. Või nii ta vähemalt arvas.

Harris istus oma kitsas kabinetis tillukese laua taga ning suutteris otse enda ees lebavat suurt paberikuhja. Ta ei märganud alguses lävel seisvat Kilmartinit, kuna näis olevat paberitesse süvenenud: ta luges neid üha uuesti, lisas ühtedele paberitele märkusi ja tõmbas teistele kirjutatud sõnadele sirgvkollase viltpliiatsiga ringe ümber.

Kilmartin koputas vaikselt avatud uksele ning Harris vaatas üles ja naeratas. See oli küll viimane asi, mida Kilmartin oli oodanud. Ta valmistus kõige halvemaks, kui Harris rääkima hakkas.

"Esialgu tahtsin ma kasutada seda aega selleks, et läbi kammida ja hinnata kõiki neid märkusi, mida sa oled viimase nasta jooksul ümber töötanud, ning sulle mõnede ülestähenduste pärast peapesu teha. Tegelikult on aga asjalood nii, et sind puudutavad plaanid on äkitselt muutunud. Arvatavasti sa juba tead, et süsteemi kasutajate arv on kokku kuivanud ning me tahame üles panna paar uut teadetetahvlit, et stimuleerida edasist kasvu koos..."

"Jah?" katkestas Kilmartin teda äkitselt, suutmata oma ärevust ja närvilisust vaos hoida.

Harrisele see vahelesegamine ei meeldinud, kuid sellest hoolimata jätkas ta talle mitteomase rahulikkusega. "Kas sind

huvitaks mõne sellise tahvli juhtimine? Sinu palk oleks kaks korda suurem kui praegu; sa saaksid töötada kodus ja kui sind saadab edu, siis saaksid sa võib-olla selles majas täiskohaga tööle asuda; kuigi praegusel hetkel mina küll aru ei saa, milline idioot võiks seda töökohta ihaldada."

"Ee..., aga mida... sina sellest saad?"

Harris naeris. "Ma olen su hästi üles kasvatanud. Ma olen teinud sust ühe tõeliselt küünilise sitapea! Ah et mis mina sellest saan? Ma saan oma jalga täiesti uue osakonna ukse vahel hoida."

Need sõnad pidid tähendama seda, et Harris helistab talle edaspidi igal võimalikul juhul. Kuid igal asjal on oma hind. Vähemalt saab ta Harrist endast veidi kaugemal hoida.

Kilmartin lahkus kabinetist tantsusammul, hoides käes allkirjastatud töölepingut. Ta ei suutnud ikka veel toimunut uskuda. Ta möödus viimast korda Konfiguratsioonist, lehvitades ja naeratades oma kolleegidele, kellele tema tehingu sisu juba teada oli. See oli magus. Magus võit. Hoolimata sellest, et elektroonilised köidikud teda edaspidigi selle hulluma ja küljes hoiavad, olid autorattad all püsinud. Kinnitusmutter oli vastu pidanud. Ta oli kõigest hoolimata jälle koju jõudnud.

Epiloog

Kilmartin töötas Synergys vestlusjuhina veel poolteist aastat. Tema ülesanne oli olla "isiksuseks" selliste teadetahvlite taga nagu "Kaunid kunstid", "Vallalised" ja "Elustiilid" (viimane oli "Avameelse diskussiooni" järeltulija). Kilmartini meelest oli see ideaalne töökoht, Küberpolitsei täielik vastand. Ta võis nautida päikesepaistet, puhkust ja vabu päevi, kuid see polnud veel kõik - suurema sissetuleku tõttu sai ta lõpuks oma vanemate majast välja kolida ning osta endale uue auto, millel oli neli täies töökorras ratast. Kõige tähtsam oli aga see, et vestlusjuhina töötades sai Kilmartin oma kirjutamisoskusi lihvida. Oma südames oli ta alati soovinud inglise keelt ja kirjandust õppida ning nüüd sai ta arvuti taga istudes pidevalt sõnu seada, see avas talle uusi

ja täiesti ootamatuid võimalusi.

1996. aastaks oli Synergy kaotanud oma juhtiva *online*-firma positsiooni ning praegusel hetkel on ta vaid üks paljudest silmapaistmatutest internetiteenuste pakkujatest. Synergy mandumine tähendas ka Kilmartini kirjanduslike suareede lõppu, kuid tänu oma tõusnud kvalifikatsioonile ja ellujääja mainele sai temast tunnustatud internetianalüütik, kelle artiklid ilmuvad regulaarselt paljudes tehnoloogiat käsitlevates väljaannetes ja veebisaitides. Tänapäeval mõtleb ta Synergyle küllaltki harva, kui mitte arvestada öid, mil ta väga hilja koju sõidab ja kui saabuva lumetormi jahedus talle paari aasta taguseid sündmusi jäise selgusega meelde tuletab. Siis meenuvad talle rõvedused, hullumeelsed töötunnid, pidev vallandamishirm ja piinav teadmine, et ta raiskab mõttetult oma elu.

Eriti kõledatel talveõhtutel mõtleb ta isegi Harrisele, kes oli sunnitud pärast äkilist närvivapustust Synergyst lahkuma. Ning mõnikord küsib ta endalt, kus võiks Mencken parassjagu viibida. Oma vaimusilmas näeb ta seda, kuidas troll oma Halloween'i-kostüümis läbi lumesaju marsib, kandes vikatit ja sametist ruunikirjadega kotikest. Troll naeratab oma suure kõpuutsi all rahulikult ning ümiseb mõnda Miles Davise viisijuppi. Kilmartin ei ole kindel, mida see nägemus tähendab, aga see mõjub talle alati lohutavalt.

TASE 3.0

SOTSIAALTÖÖTAJAD

PUHAS JA HÄSTIVALGUSTATUD PAIK ON HIIREKLÕPSU KAUGUSEL

3.1 Kes nad on?

Mida rohkem aega me Steve'iga võrgu pimedas pooles veetsime, seda enam sai meile selgeks see, et küberruumi politseinikud ja prostituudid pole selle paiga ainsad elanikud. Seal oli ka grupp veidraid ja üleliia sõbralikke indiviide, kes nimetasid end "sotsiaaltöötajateks" - kuigi esmapilgul näisid nende riided ja teenistuskohustused pigem misjonäre meenutavat.

Oma jututubadesse, teadetetahvlitesse ja teatud erilistele huvialadele pühendatud veebisaitidesse üles löödud värvikatest telkidest korraldasid need väsimatud hinged kõikvõimalikke asju: nad lahendasid abieluprobleeme, pakkusid peavarju väsinud surfaritele ning võõrustasid ja juhatasid staare ning teisi elektroonilist ühiskonda külastavaid prominente.

Veelgi enam, kõik selle kasti liikmed tundusid olevat oma isemäralike huvialade eksperdid. Leidus sotsiaaltöötajaid, kes suutsid vurinal ette kanda kõigi aastatel 1919 —1929 valminud Saksa ekspressionistlike filmide kronoloogia. Teised olid tunnustatud eriteadlased mudelraudteede alal. Kolmandad võisid teile õpetada, kuidas te suudaksite ka sel juhul kõrbes kuude viisi vastu pidada, kui teie käsutuses oleks ainult helihark. Sotsiaaltöötajatega peetud vestlused õpetasid Steve'ile ja mulle palju uut. Ja tuleb tunnistada, et seda tunnetetormi oli päris lõbus vaadata, sest inimesed vaidlesid niivõrd kirglikult kõige kummalisematel teemadel. Kuigi me suutsime esiamjaolt säilitada oma professionaalset ja teaduslikku käitumisviisi, pidime me vabanduste saatel lahkuma niipea, kui jutt hakkas kas "nõidade poolt kasutatavate investeerimisstrateegiate" või "polka metafüüsiliste aspektide" poole veeretma.

Meie tagasihoidlikkuse põhjuseks oli pigem hirm kui ülemäärane viisakus. Sedavõrd tihedalt seotud kogukondades olete te kas "oma" või "võõras" ning võõras-olemine võib sageli ohustada teie digitaalset tervist. Sotsiaaltöötajad on üldiselt arusaajad inimesed, kuid nad võivad silmapilkselt muutuda modemiga varustatud fuuriateks ja seda iga kord, kui nad tunnevad, et keegi ähvardab nende territooriumi. Kujutage

endale ette Hulk Hoganit kirgliku kalamehena - see on kõige leebem neist õudustest, mis ootavad seda ninatarka võõrast, kes hakkab püksilukkude ja oraalseksi-teemalisi nalju viskama.

Steve ja mina ei pane sotsiaaltöötajatele pahaks, et nad üritavad oma kogukondi kaitsta. Me teame, et nende tööks on hoolitseda selle eest, et vestlused oleksid elavad ja ei kalduks teemaks kõrvale ning et nende sootsiumide elanikud tunneksid end turvaliselt, teades, et neil on olemas koht, kuhu nad oma igapäevaelu täitva stressi eest põgeneda saavad (üksikasjalikuma kirjelduse leiate raamatu lõpust, peatükist "Alamtase - 1.0"). Selles suhtes on küberruumis elavatel sotsiaaltöötajatel oma reaalses maailmas tegutsevate kolleegidega palju rohkem ühist kui mingisuguse misjonäridesektiga, mis tegelikult huvitub pärismaalaste kultuurist vaid selleks, et seda õõnestada ja "oma usku pöörata".

3.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Igasuguste prominentidega peetavate vestluste juurest, teadetetahvlitel keevate diskussioonide tihnikust, iga iseäralikule huvialale pühendatud saidi pealkirja alt ("Tere tulemast Kääbuseid Pillutava Alkeemiku foorumile! Minu nimi on Hieronymous Smith ning minust saab teie teejuht!").

Keskmine vanus: 25 - 35. Kuna sotsiaaltöötajaks olemine eeldab teatavat küpsusastet, siis on selle kasti liikmed veidi vanemad kui need inimesed, kes tavaliselt kella ühe paiku öösel AOLi jututubades trallitavad.

Keskmine palk: Varieerub. Paljud sotsiaaltöötajad pakuvad oma teenuseid vahetuseks tasuta internetiühenduse või serveriruumi eest. Teised võtavad seda kui teist töökohta, mis täiendab nende sissetulekuid. Parimal juhul saavad nad nominaalpalka (10 - 15 dollarit tund), kuid sotsiaaltöötajate meelest on parem taimekultuuride teema kallal irisevate vestlejatega maid jagada kui mõne väikese toidupoe öövahetuses kuuli saada.

Abieluseis: Abielus (vähemalt oli nad abielus siis, kui nad seda viimati kontrollisid).

Sotsiaaltöötajate "ametlik" riietus: Roosad karvased tuhvlid; alussärk, millel sigarettidest jäetud põletusmärgid.

Psühholoogiline analüüs: Neid painab mingi teatud kinnisidee. Nad teavad oma erilisest (mõned ütleksid "veidrast") huvialast peaaegu kõike ja suure maailma asjadest peaaegu mitte midagi ("Monica Lewinsky? Kes see veel on?").

Töötundide arv nädalas: 20 kuni 30. (Nii on kirjas nende töölepingus, ent oma kinnismõtte tõttu töötab enamik sotsiaaltöötajaid 60 kuni 70 tundi - tasuta.)

Protsentuaalne osa netiorjade populatsioonist: 40 protsenti. Kui te olete kunagi külastanud selliseid kohti nagu GeoCities, theglobe või About.com, siis te teate, miks see number on niivõrd suur.

Varjatud võimed: Sotsiaaltöötajad on uue meedia universumis möllavate tunnete kuningad ja kuningannad. Nad mitte ainult ei oma entsüklopeedilisi teadmisi kõikvõimalikest näoilmetest ja lühenditest (VBG, LOL, IMHO, SEG), vaid nad kasutavad neid ka kontsertpianistidele omase osavuse ja elegantsiga. Ja veel - kuna nad on oma põhiolemuselt läbirääkijad, siis oskavad nad lahendada igasuguse elektroonilise tüli kiiremini, kui te jõuate öelda "Henry Kissinger".

Teised vaimuanded: Prominentidega peetavaid vestlusi juhtivatele sotsiaaltöötajatele tuleks anda Reaalaja Auraha selle eest, et nad taluvad meie aja jumalate ja jumalannade lohutuid egosid. Viimatimainitud tegelasi tuntakse selle poolest, et nad on kas mõnelt ürituselt poole pealt minema tormanud, jätnud üldse kohale ilmumata või käitunud muudmoodi nagu viimased persevestid, mistõttu sotsiaaltöötajad on pidanud nende vastused kohapeal välja mõtlema. (Jah, poisid ning tüdrukud, nii see on. On vägagi tõenäoline, et kuulus näitlejanna, kes teie arvates teie tagasihoidliku isikuga samas jututoas viibis, oli tegelikult vaid sotsiaaltöötaja, kes tegi teile elektroonilist nukuteatrit. Arvate, et me teeme nalja? Vaadake järgmist

lugu.)

Karjääriredelil tõusmise võimalus: Ebatõenäoline. Võrreldes teiste netiorjadega nokitseb enamik sotsiaaltöötajaid oma väikestes läänivaldustes, kus valitseb suhteline rahu ja harmoonia. Kuid kui juhtub selline äärmiselt ebatõenäoline asi, et nad sõbrunevad rahulolematu teismelisega (kes on just Fort Knoxi süsteemidesse sisse murdnud) või leiab aset midagi sama jaburat, siis avanevad neile piiramatud võimalused - raamatulepingud, riskikapital, loengusarjad, mida iganes. (Mõelge Howard Rheingoldile.)

1.3 Cindy lugu

Cindyst sai sõna otseses mõttes üleöö Cyber-America jutusaate kuninganna, ent kuulsuse eest tuleb alati lõivu maksta. Cindyle sai see kiiresti selgeks, kui ta pidi töötama koos ajakirjaga Fame, millel näis olevat lõputu hulk imelikke ja segaseid "külalisi" - neist kõige veidram oli üks 1960. aastate tähtpõlenud rokkstaar, kes ei teinud vahet modemil ja mandolal.

Cindy Angstrom jooksis paljajalu mööda Sunset Boulevardi, ThinkPad ühes ja kõrge kontsaga kingad teises käes. Väljas oli 40 kraadi sooja - see oli selle aasta kõige kuumem päev, ning Cindy hakkas oma *online*-karjääri kõige tähtsamale sündmusele hiljaks jääma.

Täpselt 40 minuti pärast alustab Cyber-America - USA juhtiv *online*-firma - oma tegevusajaloo suurimat ja kõige rohkem reklaamitud intervjuud tõelise kuulsusega. Külaliseks on Phil Garland, muinasjutuliselt eraklik rokklaulja ja laulukirjutaja, kes vastab reaalajas tuhandete andunud fännide küsimustele. Kogu maailma silmad on sellele üritusele naelutatud - sündmust kajastasid kõik ajalehed ning kogu Cyber-America kahemiljoniline liikmeskond oli viidud metsikusse ootusärevusse, kasutades kuudepikkust massiivset e-posti kampaaniat, mis ei säästnud ühtegi kasutajat hingematvast uudisest, et Phil on tagasi ja tahab vestelda!

Ainuke küsimus oli: kas Cindy - kes oli sündmuse korraldamise eest vastutav isik - suudab ikkagi üritust läbi viia? Ta pookis täie kiirusega, sukad katki ja salkus juuksed silmadele vajunud, olles oma ülekuumenenud, sõidukõlbmatust klondast juba nelja kvartali kaugusel. Kas ükski Los Angelese elanik, kes teda sellises seisukorras näeb, suudab tema juttu uskuda või naerab talle lihtsalt näkku?

"Phil Garland?" küsis suurt kasvu mehaanik, kui Cindy higistades Argo bensiinipumpade juures seisis. "Pole tast kunagi kuulnud. Aga ma toon teie masina ära. Teisel pool tänavat on Dave'i vanade autorusude laenutus; sealt saate uue sõiduki rentida."

"Suur tänu," ütles Cindy ja jalutas longates minema.

Cindy renditud Taurus libises läbi Garlandi häärberi elekt rooniliselt kontrollitud väravate ning Cindy heitis pilgu kel lale - tal oli veel 15 minutit aega. Sellest piisas, et oma sülearvuti sisse lülitada, end sisse logida ja küllaldaselt maha rahuneda, et Philile paar soojendavat küsimust esitada. Ta parkis oma auto külalistemaja juurde ja kontrollis tahavaate peeglist oma näoilmet, mis oli kaunikesti kena - veidi punetav, ent ikka veel nooruslik, rõõmus ja lootusrikas.

Tühi pesa

Veel üheksakümne päeva eest poleks Cindy uskunud, et temast saab varsti Los Angelese hõivatuim prominentide vestlusjuht - isegi mitte siis, kui Jeane Dixon ise oleks seda talle ennustanud. Cindy oli 48-aastane kolme täiskasvanud lapse ema ning ta ei vastanud kuidagi ettekujutusele tüüpilisest arvutinohikust. Teda vaadates poleks keegi osanud arvata, et tegemist on isikuga, kes hakkab peagi Los Angeleso verisulis *online*-tööstuses kõrgelennulist karjääri tegema.

Kõik oli toimunud juhuslikult, nagu suurem osa asju elus ikka. Sel päeval, kui tema noorim poeg Elmer oma asju pakkis, et kodunt California Ülikooli poole teele asuda, oli Cindy kurval häälel palunud, et poeg temaga ühendust peaks. Ta tahtis, et Elmer rääkis temaga sagedamini kui vanemad pojad, kes võtsid igal aastal vaid kaks närust telefonikõnet - ühe tema sünnipäeval ja teise jõulupühade ajal. "Hangi endale arvuti, mamps," õhutas Elmer. "Siis saame me kogu aeg ühenduses olla."

Ent Cindyle arvutid ei meeldinud - ta oli kasutanud neid 20 aastat tagasi, kui ta töötas veel Pan American Airwaysis lennukipiletite reserveerimist korraldava ametnikuna. Ta ei suutnud mõista, kuidas võiksid arvutid asendada avameelset telefonivestlust või lobisemist lõunalaua ümber. Cindy abikaasal - kellest ta tundis end viimasel ajal veidi võõrdunud olevat - oli aga arvuti olemas: suur, beež kast, mille ta oli umbes aasta tagasi nende pesuruumi/töötuppa üles seadnud.

Pärast seda, kui mees oli arvuti ostnud, nägi Cindy teda üha vähem ja vähem. Ta oli sageli üksinda ülakorruse magamistoas televiisorit vaadates magama jäänud, samal ajal kui tema mees pimeda maja teises otsas arvutit klõbistas.

"Kullake, mis asja sa seal õieti teed, et sa õhtuti nii hilja oleval oled?" tavatses Cindy hommikusöögilauas küsida.

"Uurimistööd," ütles mees veidi pahural ilmel. Siis suudles ta teda kergelt põsele ja läks oma tööpostile Applied Dynamicsi nimelisse firmasse.

Ühel hilisõhtul ärkas Cindy pesuruumist/töötoast kostvate naerupahvakute peale. Ta tõmbas hommikumantli selga ja läks vaatama, mida see mürgel endast kujutab. Ta avas ukse ja nägi sinetavas valgusvihus oma abikaasat, kes oli hüsteerilistes naerukrampides oma arvuti ette kokku varisenud.

"Joe, mis siin sünnib?"

"Joe on film sellest surnud lambast. Ma lihtsalt ei saa sellest üle."

"Joe, sa ajad lapsed üles..." alustas Cindy, kuid peatus siis, kuna talle meenus, et lapsed magavad nii sellel kui ka kõikidel ülejäänud öödel juba kusagil mujal.

"Kui jutt juba lastele läks," ütles Joe, "siis ma rääkisin Elmeriga."

"Mida ta ütles?"

"Ta on sinu pärast mures. Ta tahab, et sa endale arvuti ostaksid. Tead, Cin, minu meelest on see väga hea mõte. Sa oled viimasel ajal liiga norus."

"Tule nüüd voodisse," sõnas Cindy.

"Küll ma varsti tulen," vastas Joe ning suunas oma pilgu taas helendavale ekraanile.

ThinkPadid ja naistepuna

Cindy mehel oli õigus - ta oli norutanud sellest ajast peale, kui Elmer kodust ära läks. Tegelikult polnud ta juba tükil ajal elust mõnu tundnud. Kõik päevad tundusid olevat ühesugused - iga päev oli täis California päikesepaistet, mille sära näis otsekui irvitavat tema tumeneva sisemaailma üle. "Ah selline see depressioon siis ongi," mõtiskles Cindy ning jäi ainiti vah-

tima, kuidas koolibrid aias kasvavate kuslapuude vahel rõõmsalt ringi lendlesid. Ta ohkas sügavalt, kõmpis seejärel kööki ja neelas alla kaks naistepuna-tabletti. Rohi tegi ta tuju paremaks, ent muutis tema naha sedavõrd päikesetundlikuks, et ta ei julgenud kogu ülejäänud päeva jooksul majast välja minna.

Cindy andis lõpuks Elmeri jätkuvale taganttorkimisele järele ja ostis kohalikust arvutikaubamajast endale sülearvuti, kuid ta tegi seda alles siis, kui poeg oli nõustunud temaga poodi kaasa tulema ja vaatama, et ta vale asja ei ostaks. Nad otsustasid osta 486SX IBM ThinkPadi - see oli küll kallis, aga Elmer kiitis selle "tundlikku" klaviatuuri ja imeilusat aktiivset matriitskuvarit, millele tema ema ei peaks kõõrdi vaatama. Elmer pakkis kasti lahti, näitas talle, kuidas see müstiline ThinkPad töötab ning sättis kompaktse musta masinavärgi söögitoa lauale, mida Cindy ja Joe enam niikuinii ei kasutanud (Cindy sõi tavaliselt köögis ja Joe "arvutiruumis"). Seejärel võttis Elmer paki Cyber-America tasuta diskette, mis olid tema ühiselamusse saadetud, ning seadis internetiühenduse sisse.

Paari järgmise päeva jooksul tegi Cindy algust Cyber-America imeliku ja värvika maailma uurimisega ning tema depressioon hakkas tasapisi järele andma. Ta avastas, kui võrd lihtne on Elmerile e-posti saata ja kirjutas talle peaaegu iga päev. Nädala pärast ta taipas, et ta saab lugeda oma Indiana osariigis asuva kodulinna Daytoni ajalehte. Ta üritas isegi jututubades peetavatest vestlustest osa võtta, ehkki arvutiekraanile ilmunud tekst muutus sedavõrd kiiresti, et tal oli seda raske jälgida. Peagi jõudis ta Cyber-America teadetetahvlite rajooni ja tundis end seal nagu kodus. Erinevalt jututubadest andsid tahvlid inimestele hea võimaluse koguda oma mõtteid enne, kui nad need võõrastele inimestele ette kandsid - nõnda said inimesed avaldada oma arvamusi kaalutleval ja intelligentsel viisil.

Cindy lemmikfoorumiks oli Täisealiste Suhted, kuna ta leidis sealt tohutul hulgal "sugulashingi" - neljakümnendates ja viiekümnendates aastates naisi, kelle lapsed olid kodust lahkunud ning kes maadlesid keskea kriisi ja tähelepanematute abikaasadega. Ta tegi mõne sellise naisega kiiresti

tutvust ja vahetas nendega avameelseid e-kirju. Ta luges selliseid nende poolt soovitatud raamatuid nagu "Üleminekuaastad", "Elu algab neljakümneaastaselt" ja "Kuidas oma pesa uuesti üles ehitada?" ning saatis foorumile iga raamatu kohta põhjaliku arvustuse. Need retsensioonid muutusid varsti teadetetahvli kõige populaarsemateks sõnumiridadeks.

Kuus nädalat pärast oma *online*-odüsseia algust sai Cindy "Täisealiste suhete" juhilt ootamatu e-kirja, milles küsiti, kas ta ei sooviks neid vabatahtlikult tahvli juhtimise juures aidata. Cindy võttis pakkumise otsekohe vastu. Kuigi ta oli juba nagi teadetetahvli lugupeetud liige, oli ta ometi uhke selle üle, et tahvli juht hindas teda sedavõrd kõrgelt, et lubas tal "siseringis" tööd teha.

Hea suuvärk

Cindy ülesandeks oli jälgida, et "Täisealiste suhete" diskussioonid oleksid teemakohased ja roppustevabad. See meenutas küll natuke liiga palju tavalist majapidamistööd, et sellest tõeliselt mõnu tunda, ent Cindy tegi oma koristustöid nurisemata. Ta juhtis tahvli tööd oma hoolitseval moel, kasutades võimsaid e-kirju, mis olid üle külvatud "naeratavate" märgenditega - seda isegi siis, kui ta nuhtles viisakalt üht teismelist, kes kippus menopausi masturbatsiooniga segi ajama. Tahvli kasutajate arv oli tõusuteel ning juhid Cyber-America Idaranniku peakorteris panid seda tähele. Ühel päeval helistas talle härra Peterson - juht, kel oli õigus uusi inimesi tööle palgata.

"Cindy, me avame kuu aja jooksul uue tahvli ning me tahaksime, et sa teeksid selle juures sedasama, mis praegu Täisealiste Suhete puhul. Meie arust oled sa teinud suurepärast tööd ja me vajamegi just sellist inimest, kes suudaks asju käigus hoida. Meie eelarve ei luba sind küll täiskohaga tööle võtta, ent ma võiksin maksta sulle tahvli juhtimise eest, ütleme, 500 dollarit kuus. On see sinu arvates õiglane?"

"Loomulikult on see õiglane, härra Peterson," ütles Cindy. "Mis on selle tahvli teema?"

"Prominendid," lausus Peterson. "Ma saadan sulle täienda-

va e-kirja niipea, kui ma selle kohta midagi enamat teada saan."

Cindy polnud varem Los Angelese võimsa kuulsuste kildkonnaga kokku puutunud, kui mitte arvestada asjaolu, et aastaid tagasi oli ta aidanud Sammy Davis juunioril lennujaamas pagasit hoiule anda, ning et kui ta oli kunagi Vine Streetil bussi oodanud, siis oli üks Warren Beatty moodi mees talle oma sportautost imetlevalt järele vilistanud. Prominentide juures oli midagi hirmutavat - nad tundusid olevat ebareaalsed, tunneteta inimesed; nad näisid olevat eluvõõrad tüübid, kes üritasid vältida igasuguseid kokkupuuteid Los Angelese "väikeste inimestega". Teisest küljest, arutles Cindy, võisid kuulsused olla just tavalised inimesed, kellel oli elus vedanud - lihtsad vennikesed, kes maadlesid nendesamade probleemidega, mis olid teda ennastki enne Cyber-America avastamist vaevanud: üksinduse, tüdimuse ja tundega, et elu jookseb neist lihtsalt mööda.

Kui Peterson Cindyle nädala pärast tagasi helistas, siis oli ta veidi erutatud ja näis isegi piinlikkust tundvat. "Cindy, me oleme otsustanud läheneda sellele tahvlile veidi teistsuguse nurga alt ning ma loodan, et see idee sulle meeldib. Põhimõtteliselt tahvlit kui sellist ei tulegi - tähendab, tahvel saab olema küll, aga Cyber-America seda tegelikult juhtima ei hakka. Saad aru, me teeme kogu seda värki koos ajakirjaga Fame, ja nemad arvavad, kusjuures täiesti õigustatult, et nad peaksid saama ise seda tahvlit juhtida - see on nii-öelda poliitiline küsimus."

"Kas see tähendab seda, et teil pole minu teeneid vaja?" küsis Cindy.

"Üldsegi mitte. Me tõepoolest vajame sind, Cindy, ent me tahaksime, et sa teeksid meie heaks midagi muud - midagi hoopis tähtsamat. Asi on selles, et Fame'i peakorter asub New Yorgis ja neil pole praegusel hetkel Los Angeleses ühtegi inimest, kes võiks kuulsustega vestelda - tead küll, ma mõtlen neid võrguintervjuusid prominentidega. See on praegusel hetkel uus ja kuum asi - anda liikmeskonnale võimalus rääkida filmitähtede, telestaaride ja muu säärase rahvaga. Me oleme teinud siin paar uurimust ja täiesti kindlalt on tegemist asjaga, mis inimestele peale läheb. Nii et ma tahaksin sulle teha

veidi teistsuguse pakkumise..."

"Te tahate, et ma läheksin prominentidega vestlema?" küsis Cindy.

"Jah, nõnda me siin isekeskis arutasime," sõnas Peterson.

"Ma arvan, et ma võin seda teha küll, härra Peterson," lausus Cindy.

"Oh kui kena, see on lihtsalt suurepärane," ütles Peterson. "Sinu palk kujuneb samuti veidi teistsuguseks. Meil pole varem vastavat pretsedenti olnud, kuid me võime sulle maksta, ütleme, viisteist dollarit tunnis."

"Kui kaua need vestlused kestavad?" küsis Cindy.

"Noh, umbes tund aega või vähem, kuid me maksame sulle ka intervjuu ettevalmistamise eest. Tead küll - kogu selle aja eest, mil sa prominendi tausta uurid, üritusele kohale sõidad või küsimusi koostad. On see sinu arvates õiglane tasu?"

"Jah, härra Peterson, ma arvan küll. Ah soo, kes hakkab mulle ütlema, mida ma tegema pean: ma mõtlen seda, kuhu ma pean minema ja kellega vestlema?"

"Noh, seda hakkab tegema üks inimene Fame'ist - Andy Miller, kes on seal vanemtoimetaja. Ma viin sind Andyga kokku: saadan teile mõlemale e-kirja, et te saaksite omavahel sidet pidada."

Cindy pani telefonitoru käest ning seisis seal, nagu oleks puuga pähe saanud. Asjad liikusid sedavõrd kiiresti.

Modem olemas, tulen kohe

Cindy tegi oma esimese prominendiintervjuu ühe boonadresseerijaga, keda tunti kui Härra Imepärast. See Fame'i poolt korraldatud üritus oli seotud ajakirja iga-aastase paanelooga "Kuulsatest lemmikloomadest". Vestlus toimus Härra Imepärase hotellitoas ning arvestades seda, et see oli Cindy esimene "välitingimustes" tehtud otseintervjuu, tuli see päris hästi välja - side ei katkenud hetkekski, ta jõudis kogu jutu kenasti kirja panna ning Cyber-America Kuulsusteruumi kogunes umbes kolmesajast *online*-inimesest koosnev korralik publik. Pärast ürituse lõppu näisid Härra Imepärane ja tema

mänedžer millega üle vaidlevat. Cindy, kes parasjagu oma kaableid kokku pakkis, üritas neid mitte segada.

"Ma lihtsalt ei taipa, mis mõttega sa kolmesaja näljase inimese pärast ennast vaevad," ütles mänedžer. Ainuüksi meie Las Vegase etenduste esimestes ridades on igal õhtul samapalju inimesi - see siin on täielik jama."

"Aga kõigest hoolimata on nad mu fännid," lausus Härra Imepärane tugeva rumeenia aktsendiga. "Ma võlgnen neile midagi, on ju nii?"

"Sa raiskasid tund aega, mille asemel sa oleksid võinud hoopis televisioonis esineda," sõnas mänedžer Cindy poole pöördudes. "Mul on ju õigus, eks ole?" Cindy naeratas nõrgalt, tõmbas oma ThinkPadi mapiluku kinni ja lipsas sõnagi lausumata uksest välja.

Nädala pärast saatis Fame ta Jay Howard Eycki kabinetti. Eyck oli Beverly Hillsi plastiline kirurg, kes oli hiljuti kirjutanud raamatu nendest kuulsustest, kelle nägude kallal ta viimase kümne aasta jooksul töötanud oli. Kohale ilmus umbes 600 inimest ja Eyck vestles suurima heameelega õigupoolest rääkis ta sedavõrd kiiresti, et Cindy jõudis vaevalt tema vastuseid arvutisse lüüa. Kui see tunniajaline vestlus lõpuks otsa sai, siis tundis ta oma randmetes ja sõrmedes kohutavat valu.

"Randmed valutavad, eks ole, mu kullake," ütles Eyck mõtlikult, märgates Cindy paistes randmeid. "Sa peaksid tennisepalli pigistama."

"See läheb üle," vastas Cindy, kes polnud päris kindel, kas Eyck (kelle kabinet oli tennisetrofeesid täis) mitte talle külge lüüa ei üritanud.

"Kas tead, ma võiksin su näoga imet teha," pakkus Eyck sigaretti süüdates.

"Minu arvates võiksid sa kõigepealt omaenese näoga midagi ette võtta, sa igavene jubetis," ütles Cindy, viidates doktori enda silmnäole, mis oli imeliku punakaskollase värvinguga ja millel oli rohkem kortse, kui oli jooni Burbanki kaardil. Cindy valas koju sõites pisaraid, ent samas oli tal ka tõsine hirm, et Eyck helistab kellelegi Fame'ist (mis hakkas just avaldama oma iga-aastast kuulsuste ilulõikustele pühendatud numbrit) ning kaebab tema ebaprofessionaalse käitumise peale.

Õnneks ei hakanud Eyck endale sellepärast tüli tegema - ta oli vestlusega liialt rahul, kuna selle tõttu sai tema raamat hulganisti *online*-tellimusi.

Järgmise paari nädala jooksul külastas Cindy tervet hulka silmapaistmatuid ja veidraid Los Angelese prominente, kes polnud eriti palju kuulsamad kui Cindy ise. ThinkPadi ja modemikaablit käes hoides kohtus ta kolmandajärguliste seebistaaridega (Fame'i USA seebiseriaalide erinumbri jaoks), prominentide isiklike treeneritega (kuulsuste treeningukavade erinumbri jaoks) ja isegi rühma täiskasvanuks saanud endiste lapstähtedega ("Mis on neist praeguseks saanud?" erinumbri jaoks). Ta tegi isegi intervjuu ühe endise CIA agendiga, kes oli oma hiljuti avaldatud memuaride põhjal filmistsenaariumi kirjutanud ja üritas seda nüüd kellelegi pähe määrida. Pärast seda kogemust tundis ta end põdevat raskekujulist paranoiat, mida oli eriti võimendanud asjaolu, et agent andis talle oma autogrammiga raamatu ja kirjutas oma allkirja alla kolm sõna: "Nad jälgivad sind".

Möödus veel üks kuu ja Cindy hakkas arvama, et Fame saadab teda meelega Los Angelese kuulsustekavalkaadi põhjakihi juurde, ning ta kurtis seda telefonis ka Petersonile.

"Ma ei taha näida tänamatuna, härra Peterson, kuid ma arvasin, et ma hakkan rääkima inimestega, kes on, kuidas nüüd öelda, veidi kuulsamad kui need, kellega ma praegu kohtun. Ma mõtlen seda, et kas *online*-inimesi ikka tõepoolest huvitavad mingid Beverly Hillsi lukksepad ja lainelauaga sõitvate papagoide dresseerijad? Kas Fame ei võiks mind mõnikord saata näiteks, no ma ei tea, Roddy McDowalli, Dick Van Dyke'i või mõne muu sellise inimese juurde?"

"Cindy, ma ei saa küll Fame'i eest rääkida, aga ma arvan, et arvatavasti on neil raske suure kaliibriga tähti asjast huvitama panna. Vaata, see *online*-vestlus on uus asi ja ma kujutan ette, et paljud kuulsuste vahendajad - tead küll, mänedžerid ja muud taolised inimesed - ei pea seda värki veel eriti väärtuslikuks. Ma võin kihla vedada, et see arvamus muutub. Ja kui nii läheb, siis usu mind, sind peetakse kindlasti meeles."

"Hästi, härra Peterson."

"Cindy, tulemas on midagi tõeliselt tähtsat, ning ma ütlen Andy Millerile sinu toetuseks paar head sõna. See on Planet LA suur avapidu - tõeliselt tähtis üritus, ja ainult Fame'il on õigus seda reaalajas kajastada. Kui ma Milleri nõusse saan, siis on sul võimalik koos temaga reportaaži teha - mis sa sellest arvad?"

"Väga tore, härra Peterson. Ja ei mingeid lainelauaga sõitvaid papagoisid?"

"Minu sõna selle peale, Cindy."

Planet La

Andy Miller oli üks Fame'i asutamise juures seisnud toimetajatest ning ajakirja liitumine Cyber-Americaga oli puhtalt tema kätetöö. Miller oli jagu saanud tugevast opositsioonist Fame'i toimetuses. Vastasrind tunnistas küll virtuaalse meediumi kiiret kasvu, kuid polnud nõus kulutama toimetuse ressursse millelegi, mis ei hõlmanud nende meelest ajakirja sihtgruppi - kõiki neid Ameerika koduperenaisi, kes ostsid Fame'i supermarketite kassade juurde ülesseatud müügilettidelt. Kuid Miller oli kõvasti võidelnud, ning kui ta oli suutnud Cyber-Americalt üheaastase eksklusiivse levitamislepingu eest kuningliku summa (100 000 dollarit) välja pigistada, siis oli toimetus lõpuks järele andnud.

Miller oli peaaegu neljakümneaastane mees, kes meenutas natuke Michael Caine'i. Erinevalt Caine'st oli Milleril sellise mehe kuulsus, kes muutub kohe pärast rohkem kui kuue Cosmopolitani joomist raevunud ja märatsevaks joodikuks. See asjaolu oli ähvardanud mõjuda tema karjäärile sedavõrd hävitavalt, et tema naine oli esitanud talle ultimaatumi: liitu Anonüümsete Alkohoolikute ühendusega või ma jätan su maha. Miller oligi AA-ga liitunud ning Planet LA avamisõhtul pidi ta tähistama oma esimest kainet aastat.

Kuid Miller oli lennukis juoma hakanud. Võib-olla sellepärast, et esimeses klassis serveeriti tasuta kokteile, või hoopis sellepärast, et leevendada oma tuntud lendamishirmu. Kui Milleri lennuk Los Angelese lennujaamas maandus, siis

polnud ta veel jõudnud märatsevaks joodikuks muutuda, kuid oma pagasit oodates tegi ta lennujaama baaris veel kaks kiiret drinki. Seejärel jalutas ta väljapääsurambile, kust Cindy pidi ta kokkuleppe kohaselt oma Honda peale võtma.

"Ah sina oledki see, kes kurdab selle üle, et peab loomadega vestlema?" pudistas Miller, kui ta oli Cindy autosse roninud ja oma reisikoti tagaistmele visanud. "Tead sa, miks mulle loomad meeldivad?" küsis ta autoust mürtsuga kinni tõmmates.

"Mispärast siis, härra Miller?" küsis Cindy ning juhtis kõnnitee ääres seisnud auto lennujaama ümbritsevasse tihedasse liikluskeerisesse.

"Sest nad ei nurise," ütles Miller ja luksatas.

"Te mõtlete, et nad ei hammusta kätt, mis neid toidab?" küsis Cindy.

"Täpselt. Nad on tänulikud, mitte nagu mõned inimesed, keda ma tunnen."

"Ma olen tänulik, härra Miller," sõnas Cindy, silmad teele naelutatud.

"Sa võid mind Andyks kutsuda," lausus Miller ja vaatas teda profiilis. "Kuule, ega sa kunagi näitleja pole olnud?"

Suur norskamine

Cindy juhtis oma auto Planet LA ette, kus oli juba hulk teisi autosid ja üks suur lahtine veoauto, mille kaks hiigelsuurt jupiterlampi valgustasid pea kohal laiuvat purpurpunast taevalaotust. Cindy ja Andy kuulusid mõlemad külaliste nimekirja ning nad juhatati väikesesse VIP-salongi, kust välja vaadates oli kogu saal otsekui peo peal. Kell üheksa õhtul algava suure vestluse alguseni oli jäänud täpselt tund aega. Cindy harutas 15-meetrise telefonikaabli rulli lahti, jooksis kõrvalkabinetti ja teipis selle isoleerpaelaga kinni. Ta märkas üles vaadates, et Andy oli kadunud, kuid tal polnud mahti paanikasse sattuda, sest ta üritas kõigest väest Cyber-Americaga ühendust saada.

Allkorruse saal oli prominente täis ning Cindy võttis oma Notepadi ja hakkas üles tähendama kuulsate isikute nimesid ning kirjeldama riideid, mis neil seljas oli. Sel viisil võis ta

enda ja Andy vahelist vestlust üleval hoida, puistates juttu sisse selliseid pikantseid vahemärkusi nagu: "Oh, Andy, seal on supermodell Luxa, kes seisab oma imeilusas punases kleidis just Jack Nicholsoni kõrval." Kui Andyt polnud ka kell 8.50 kusagil näha, siis hakkas Cindy higistama, kartes kõige halvemat: et tal tuleb kogu see vestlus üksinda läbi viia ning ta peab jutuajamise simuleerimiseks välja mõtlema nii Andy kui ka iseenda kommentaare.

Kell oli 8.55, kui Andy lõpuks otse allkorruse baarist salongi tuigerdas. Cindy naeratas talle; Andy naeratas vastu ja vajus meelemärkust kaotades Cindy kõrvale nahksohvale.

"Andy, ärka üles!" ütles Cindy, müksides oma küünarnukiga Milleri kätt - alguses õrnalt ja seejärel üha tugevamini. Kui aga Andy kell 8.59 norskama hakkas, siis ei lootnudki ta enam seda jobu uuesti ellu äratada. Järgmise kolme tunni jooksul, samal ajal kui mees und nägi, kirjutas Cindy seda, mida Andy tema arvates kirjutanud oleks - umbes selliseid repliike nagu "Cindy, mulle tundub, et Universal üritab tõsiselt hindudele meele järele olla, et oma sealset filmilevi suurendada - kui mu infoallikatel ikka õigus on", ja muud sellist filmitööstusele omast lolli mula, millele järgnes tema enda mõttetu etteaste: "Andy, kas sa nägid, milline pöörane pihik seal lava ääres seisval Drew Barrymore'il seljas on?" Tema elektrooniline pettus näis korda minevat: rohkem kui tuhat küberameeriklast kogunesid kolme ühendatud "Kuulsustesaali" ning igaüks neist näis lausa neelavat iga tema trükitud sõna.

Ta lõpetas vestluse kesköö, kirjutades: "Cindy, me oleme veetnud siin Planet LAs suurepärase õhtu, ning ma tahaksin tänada kõiki meie toredaid pealtvaatajaid - te olite imeline publik ja sina, Cindy, olid samuti imepärane. Mina olen Andy Miller, teie kübervõõrustaja - ja nüüd, head õhtut!" Neid viimaseid sõnu trükkides taipas Cindy õudusega, et ta polnud automaatsalvestajat sisse lülitanud. Salvestaja kopeeris iga vestluse ärakirja tema kõvakettale. Sellest hoolimata säilitas ta rahu ja saatis Elmerile kiire e-kirja. Ta teadis, et Elmer jälgis samuti seda üritust, kuna ta oli tahtnud näha, kuidas ema oma tööga hakkama saab. Vastus tuli juba enne kella ühte öösel, ja tänu jumalale oli Elmer kogu vestluse tervikuna üles võtnud. Ta lubas selle talle järgmisel päeval e-postiga ära saata.

"Ärka üles, sa igavene tolvan," ütles Cindy ja andis veel ühe müksu vastu Andy õlga. Seekord mees toibus, vaatas üles ja küsis: "Ja kes kurat sina veel oled?"

"Mina olen see naine, kes sind just praegu sellest supist terve nahaga välja tiris," sõnas Cindy. Ta pakkis oma kaablid ja ThinkPadi kokku ja lippas trepist alla, sabas tõrkuv Miller, keda tundmatu ümbruskond näis vapustavat ja segadusse viivat.

Pärast seda, kui nad olid sõitnud mitu miili tardunud vaikuses, pani ta Andy Hollywood Hiltoni juures maha. Andy võttis autost oma kotid ja hakkas välja ronima, kuid jättis ukse lahti. "Kuule, ma olen sulle väga tänulik selle eest, mis sa seal minu heaks tegid. Ma ei tohi tõepoolest rohkem juua - ma tean seda. Ma olen juba aasta otsa kaine olnud, ja ma palun väga vabandust - ma üritan selle asja sulle kuidagi hüvitada."

"Unusta ära," lausus Cindy.

"Ei. Ma mõtlen seda tõsiselt. Kui sul on kunagi midagi vaja, siis helista mulle. Võib-olla saan ma sind aidata. Siin on mu visiitkaart - see on mu personaalne kaart, minu koduse telefoninumbriga. Kui sul on kunagi teenet vaja, siis helista mulle - ma olen sulle palju tänu võlgu."

"Aitäh," ütles Cindy, ning Miller pani autoukse kinni ja jalutas aeglaselt hotelli vestibüüli.

Härra Rock'n'roll

Cindy jõudis koju alles öösel kell neli. Pikk *online*-pettuse õhtu oli teda sedavõrd väsitanud, et ta ei üritanud isegi trepist üles ronida; ta lihtsalt varises elutoa diivanile, täies riietuses ja kingad ikka veel jalas. Kui tema abikaasa kell pool kaheksa duši alt välja tuli, siis heitis ta talle üheainsa pilgu, kehitas õlgu ja läks kööki, et endale ise hommikusööki valmistada.

Kell üheksa hommikul helises uksekell. Ukse taga oli kiirkuller suure roosibuketiga. Cindy sättis roosid söögitoa lauale, otse oma kõrvale ning avas seejärel kaardi. Kaart oli Petersonilt ja seal oli vaid neli sõna: "Suur uudis: helista

mulle!", mida Cindy ka otsekohe tegi.

"Sa tegid Planet LAs suurepärast tööd: teenuse kasutajate arv ületas kõik ootused. Kõik räägivad sellest,- kuidas teil Milleriga koostöö sujus?"

"Oh, kõik läks hästi," valetas Cindy. "See oli tõepoolest väga tore sündmus."

"Väga hea, sest mul on sinu jaoks veel midagi tähtsamat varus. Tead, Phil Garlandil tuleb uus CD välja - esimene pärast peaaegu 20 aastast pausi - ning ta tahab teha oma reklaamikampaania avalöögi internetis, et kõigile näidata, et ta pole ajast maha jäänud, mõistad?"

"Oo, Phil Garland - ma kasvasin tema muusika saatel üles."

"No nii, sina arvatavasti tunned seda Garlandit, aga paljud inimesed ei tea, mis temast õieti arvata. Ta on väga palju muutusi läbi elanud ja, kuidas nüüd öelda, temaga töötades võib ootamatusi ette tulla."

"Mind see ei häiri," vastas Cindy.

"Väga hea. See sündmus on meile sedavõrd tähtis, et me toome kõik oma raskekahurid välja: kogu liikmeskonnale saadetakse vastavad e-kirjad ning minu teada tehakse isegi üks reklaamklipp televisiooni tarbeks. Nii et tee oma uurimistööd, õpi seda vennikest põhjalikult tundma ja lase aga käia - see intervjuu teeb su nime kuulsaks, kindel see."

"Seda ma teen," ütles Cindy. "Ma teen kõik, mis suudan."

Cindy veetis osa järgmisest nädalast raamatukogus, vaadates läbi Rolling Stone'i vanu numbreid ning üritades täielikult mõista Phil Garlandi salapärast ja eraklikku olemust. Lühikese viieaastase perioodi jooksul (aastatel 1969-1974) oli ta vapustanud rockimaailma oma imeilusate, mõistatuslike kompositsioonidega, mida Ameerika vanadele hittidele pühendunud raadiojaamad veel tänapäevalgi mängida armastasid. Kuid siis oli Garlandiga midagi juhtunud ja ta oli lõpetanud nii plaadistamise kui ka kontsertide ja intervjuude andmise, ning silmapiirilt kadunud. Cindy oli alati Garlandi fänn olnud ja nüüdki ostis ta bensiinijaamast kasseti tema suurimate hittidega, et seda autos kuulata.

Sel reedel, mil ta Garlandiga vestlema pidi, oli tema keha kaetud moodsaimate Los Angelese riietega, tema ThinkPadi patarei oli laetud ja tema Honda oli värskelt pestud, ning kui

ta oma hooviteelt välja tagurdas, siis oli tema süda sama kerge nagu koolibri. Ta keris kasseti algusesse tagasi, pani aknad kinni, et pääseda gaasise ja ülekuumenenud kiirteeõhu eest, vajutas nupule *play* ja keeras heli sedavõrd tugevaks, et kõlarid lausa vingusid. Ta tundis end taas noorena - ta oli kena tüdruk kiires autos ning Garland oli see maagiline kärbseseen, mis oli sundinud teda ja kogu tema põlvkonda kokku tulema ning laulma laule paremast maailmast.

Nüüd istus Cindy oma Taurusega Garlandi sõiduteel ja tundis, nagu oleks tema vaimne eksirännak lõpule jõudnud. Ta oli suutnud ülekuumenenud Honda poolt tekitatud kriisi üle elada ja arvas, et ta on ületanud viimase takistuse oma teekonnal kuulsuse poole. Ta tajus oma sisemuses hõõguvat rahu ja enesekindlust, mida ta polnud juba aastaid kogenud.

"Lase aga käia, tüdruk," ütles ta oma tahavaatepeeglist peistvale peegelpildile. Seejärel haaras ta oma ThinkPadi ja jalutas häärberi massiivsete dooria sammaste taga asuvasse rahu ja armastuse jumala templisse.

Satori

Cindyt tervitas tüse mees, kellel olid pikad juuksed ja rõõmsameelne punetav nägu. "Jõudsitegi kohale," ütles ta ning Cindy sai tema sõnades peituvast kahemõttelisusest otsekohe aru: viimaks ometi oli ta tõepoolest "pärale jõudnud". Nad läksid kahekesi läbi valgest marmorist vastuvõtusaali ning tõusid mööda suurt ja laia trepistikku üles teisele korrusele. Punetava näoga mees juhatas ta paremale, massiivsesse vaipadega kaetud ruumi, mis oli tulvil valgust. Ning seal, valgel sohval, istus Phil Garland, jälgides läbi hiiglasuurte akende linde, kes forsüütiaõite vahel ringi lendasid.

"Cyber-America on siin, Phil," sõnas punetava näoga mees ning Phil Garland pööras end aeglaselt näoga Cindy poole. Tema näol oli õnnest särav ilme, just nagu oleks kogu maailma rõõm ühte õndsuse tulipunkti kokku kogutud.

"Mul on suur rõõm teiega tutvuda, härra Garland," lausus Cindy ja ootas, et Garland talle oma käe ulataks. Kuid seda

Garland ei teinud - ta lihtsalt naeratas talle senikaua, kuni Cindy otsustas tema leebe jõllitamise katkestada, öeldes rõõmsalt: "Nojah, meil pole enam palju aega, nii et ma peaksin nüüd tööle asuma." Ta pakkis oma ThinkPadi lahti ja pani lühikese RJ-11 kaabli lähimasse telefonikarpi. Seejärel pani ta üles laua, sättis selle seina äärde, telefonijuhtme lähedusse ning helistas Cyber-Americasse. Tema huulilt vallandus vaikne kergendusohe - ühendus oli hea. Punetava näoga mees istus tema kõrvale ning Cindy nihutas veidi oma arvutit, et mees võiks paremini ekraani näha.

Plaani järgi pidi vestlus Phil Garlandiga koosnema kahest osast: alguses 30 minutit ettevalmistatud küsimusi ja siis teised 30 minutit kasutajate küsimusi, mille seast Cindy pidi parimad välja valima ja need siis Philile ette kandma.

Cindy lasi käiku Notepadi dokumendi, mis sisaldas sissejuhatust ja nimekirja neist ettevalmistatud küsimustest, mis ta oli oma uurimistöö käigus välja nuputanud. Ta painutas oma sõrmi, olles valmis kirja panema Suurmehe kindlaid ja täpseid vastuseid. Ta nägi, kuidas Cyber-America viiekümne ühendatud kuulsusteruumi maksimumtuled põlema hakkasid - see tähendas, et reaalajas jälgis neid praegu viis tuhat inimest. Algamas oli ajaloo suurim *online*-vestlus.

"Kohe alustame, härra Garland," ütles Cindy. "Kas te ei tahaks mulle lähemale tulla, või soovite, et ma ise teile lähemale istun?"

Punetava näoga mees vehkis talle kätega. "Philile meeldib seal istuda," lausus ta. "Ja ta tahab, et te istuksite seal, kus te praegu olete."

"Niisiis, mis te arvate, kas Phil tahab, et ma küsimused kõva häälega ette loeksin?" küsis Cindy.

"See oleks kena," sõnas mees.

Cindy lülitas Cyber-America automaatsalvestaja sisse, et vestluse ärakiri kaduma ei läheks. Pärast seda, täpselt kell 12.01, sisestas ta pika sissejuhatuse, mis kirjeldas üksikasjalikult Garlandi saavutusi. Seejärel sisestas ta ettevaatlikult oma esimese ettevalmistatud küsimuse ning luges selle kõva häälega ette.

"Phil, te olete kirjutanud palju igasugust muusikat, ent millise laulu üle te kõige rohkem uhkust tunnete?"

Garland istus tükk aega liikumatult ja mõtiskles. Üks kahest - ta kas ei osanud otsustada või ei saanud küsimusest aru tundus, nagu töötleks tema aju sõna "uhkus" kõikvõimalikke permutatsioone. Kümnest sekundist sai kakskümmend, kahekümnest kakskümmend viis.

"Kõige uhkem on ta "Lõputu maantee" üle," sekkus punetava näoga mees, ning Cindy pani vastuse kiiresti kirja.

"Phil," küsis Cindy, "miks olete te oodanud 20 aastat, et oma uus plaat välja lasta?"

Garlandi näoilme muutus veidi, just nagu oleks ta üritanud lahendada kaelamurdvat mõistatust. Tema silmad tõmbusid kergelt vidukile ning Cindy oli kindel, et ta üritab midagi öelda. Viieteistkümnest sekundist sai kakskümmend, siis kolmkümmend, kuid Phil ei saanud ikka veel sõna suust.

"Ma vajasin palju aega, et taasavastada muusika tõelist tähendust," ütles punetava näoga mees kiiresti, ning Cindy trükkis tema sõnad vestluskasti.

"Kas ta rääkida ei saa?" sosistas Cindy mehele.

"Muidugi saab ta rääkida!" nähvas mees vihaselt.

"Kas te teda praegu ei saaks rääkima panna?" küsis Cindy.

"See oleneb täiesti Philist endast," vastas mees.

Cindy esitas veel viis küsimust ning punetava näoga mees pidi iga kord asjasse sekkuma. Pärast seda alistus Cindy oma saatusele ja tegeles edaspidi ainult Garlandi hooldajaga, kelle näis Garlandi sisemaailmast sedavõrd hea ülevaade olevat, et ta võis vabalt esineda tema volitatud asemikuna. Enamulikult oli tegemist täieliku pettusega, kuid see aitas vestlust üleval hoida, mis oli kõige tähtsam. Mitte ükski Cyber-America tuhandetest kasutajatest ei saa iialgi teada, et Garland ei öelnud kogu ürituse vältel ühtegi sõna.

Kui vestlus lõppes, siis heitis Cindy veel ühe pilgu Garlandi poole - tal oli temast kogu südamest kahju, ent samas tundis ta ka veidrat kadedustunnet. Mähituna õndsa ja rahuliku vaikuse kookonisse, ümber kivid ja imekaunis vaade, jääb ta alatiseks salapäraseks meheks - lahendamatuks mõistatuseks, kes jagas oma annet maailmale senikaua, kuni lõpuks polnud tal enam midagi anda.

Samade sõnadega oleks Cindy võinud ka iseennast iseloomustada. Pärast seda, kui ta oli oma parandatud Honda

Dave'i autolaenutusest ära toonud, sõitis ta vaikides Orange Countysse tagasi ega mänginud Garlandi kassetti enam iialgi. Ta parkis Honda oma hooviteele ja istus veel tükk aega autos, põrnitsedes oma peegelpilti. Ta taipas kurbusega, et pole olemas ühtegi "lõputut maanteed", mis võiks teda koju viia - kogu maailm on üksnes valede kiirtee ja tema ise on vaid mutrike selles masinavärgis, mis kogu seda süsteemi üleval hoiab.

Epiloog

Garlandiga peetud vestlus oli tohutult menukas ning õigupoolest oleks see pidanud kindlustama Cindyle sellise positsiooni, kus ta poleks enam iialgi pidanud vestlema mõne jäleda plastilise kirurgi või läbikukkunud lapstähega. Kuid sellest hoolimata kaotas Cindy varsti oma poole kohaga tööotsa, kui Cyber-America - mida ähvardas internetialal valitseva konkurentsi tõttu kasutajate vähenemine - kärpis oma vabakutselistele vestlejatele mõeldud eelarvet. Cindy valis Andy Milleri isikliku telefoninumbri ja üritas temalt lubatud teenet paluda, kuid Miller väitis, et ta ei mäleta ei Cindyt ega ka asjaolu, et naine oli sel õhtul, mil toimus Planet LA fiasko, päästnud tema hea nime. Järgmine aasta oli valuline - Cindy ei suutnud uut tööd leida ja võõrandus oma abikaasast üha enam ja enam. Lõpuks andis ta lahutuse sisse ja kolis väikesesse ühetoalisesse korterisse Westwoodis, et Elmerile lähemal olla. Seal hakkas ta endale taas suure vaevaga elatist teenima, juhtides ühe veebisaidi teadetetahvleid, mis olid pühendatud naistele, kelle abielu oli meeste internetisõltuvuse tõttu lõhki läinud. Hiiglaslikule reklaamikampaaniale vaatamata ei jõudnud Phil Garlandi comeback-plaat Billboardi edetabeli esisaja hulka ning sellest ajast peale pole keegi temast midagi kuulnud - ei küberruumis ega ka kusagil mujal.

TASE 4.0

TAKSOJUHID

UUS PÄEV, UUS KÄIVITUS

4.1 Kes nad on?

Nagu jooksukingadel teie jalas, nii on ka veebisaitidel, mille abil te oma aktsiatel silma peal hoiate või lennukipiletеid kinni panete, imelik ja tihti ka orjanduslik päritolu. Ei, neid ei ehita 13-aastased Filipiinide tüdrukud - vähemalt veel mitte, kuid nad on selliste inimeste kätetöö, kellel on Robert De Niro poolt "Taksojuhis" mängitud karakteriga palju ühist.

"Kuidas nii?" küsite teie.

Noh, vaadakem asja veidi lähemalt. Enamiku võrgulehekülgi on kujundanud rahutud, ringirändavad noored inimesed, kes on loobunud töötamast vaid ühe kindla kompanii heaks,nad on vahetanud selle võimaluse vastu valida vabalt oma tee. Asja loogika seisneb selles, et niimoodi on neil võimalik teenida kõrgemat tunnitasu ja valida oma projekte. Tegelik elu näitab aga seda, et niisugused taksojuhid peavad pidavalt tööd otsides ringi sebima ning nende reisijad (ehk kliendid), kes on samuti rahahädas, on kurikuulsad oma "külmade arvete" poolest. Lisaks sellele töötavad taksojuhid ilma terviseкindlustuseta - täbar olukord, mis on sundinud paljusid end lihtsalt hooletusse jätma.

Kuid igapäevaste sekelduste taga on veel töö ise, mida iseloomustavad täiesti ebarealistlikud tähtajad ("Kas te suudate saidi esmaspäevaks üles panna?"), 16-tunnised tööpäevad ja tavalise töökohaga kaasneva stabiilsuse täielik puudumine. Loomulikult üritavad mõned kompaniid halva mängu mures head nägu teha, lubades taksojuhtidel õlut juua või oma koeri tööle kaasa võtta - lühidalt öeldes tunda end nagu kodus. Paljude jaoks on sellised sümboolsed teod vaid ohutanud neis põlevat rahulolematust ja seda isegi niivõrd, et viimasel ajal on hakatud tõsiselt rääkima ametiühingusse koondumisest. Kujutelm vihastest, koormatud netiorjadest, kes virutavad tohutuid PERLi ja HTMLi käsiraamatuid rõhujatest dispetšerite akendesse, tundus Steve'ile ja mulle naeruväärsena. Kuid sellest hoolimata otsustasime me pühendada oma reisi järgmise etapi nende inimestega vestlemisele ning uurida, kuivõrd on asjalood muutunud sest ajast peale, kui

meie samasuguses olukorras olime.

Otsusele järgnes hulk visiite veebidisainifirmadesse, mille tulemusel me järeldasime, et kui asjad üldse muutunud on, siis halvemas suunas. Nende inimeste silmadest võis lugeda viha ja hullumeelsust - me ei näinud küll ühtegi relva, ent kui keegi oleks meilt küsinud igihalja küsimuse: "Minuga räägid vä?", siis oleksime me kindlasti nahast välja hüpanud.

Enne, kui te lugemist jätkate, peame teid hoiatama: te ei tohi MITTE KUNAGI taksojuhile öelda, et tema elu on nagu lõbusõit, olgu see siis Küberlinnas või ükskõik kus mujal. Ning korralik jootraha ei teeks samuti paha.

4.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Taksojuhid elavad peost suhu. Kui nad töötavad, siis kõige primitiivsemates tingimustes - surutuna terveteks päevadeks ja nädalateks halvasti valgustatud ja kehvasti ventileeritud tagaruumidesse, kus nad peavad tegema kõik endast oleneva, et lõpetada mõni projekt, mille valmimistähtaeg on juba möödas. Kui neil tööd ei ole - seda tuleb tihti ette, kuna sageli on töötajäämine ainus tasu hästi tehtud töö eest - siis vedelevad taksojuhid vanadel muhklikel kušettidel, vaadates televiisorist päevast programmi, näol tuim ja löödud ilme ("Tere, Ricki!").

Keskmine sissetulek: Langeb iga hetkega. 1995. aastal, kui internet oli veel uus asi, võisid taksojuhid end firmadele vabalt kaela määrida, esitledes end privaatse autoteeninduse või isegi limusiinioperaatorina - nende hea koordinatsioon, mille abil nad end sel ajal veel nii mõistatuslikest <p> märgendite ja kujundikaartide ridadest läbi vedasid, tõi neile sisse rohkem kui 70 dollarit tunnis. Tänasel päeval saavad aga paljud taksojuhid heal juhul 15 dollarit tunnis, kuna neile pakuvad kõva konkurentsi litsentsita mustlased, kes arvavad, et internatuur tagab neile järgmise IPO näol suure rahahunniku. Teiste faktoritena, mis on valusalt võrgu igapäevaste tööorjade rahakoti pihta löönud, võib mainida WYSIWYG (*what you see is what you get*) tööriistade levikut ning disainifirmade konsolideerumist paariks suureks võtmemängijaks. Viimaste omanikeks on reklaamikonglomeraadid, mis tahavad hoida tootmiskulusid nii madalal kui võimalik, nõudes samal ajal oma ikka veel võhiklikelt "vana meedia" klientidelt üha suuremaid teenustasusid.

Protsentuaalne osa netiorjade populatsioonist: 50 protsenti (kuid see langeb vallandamiste tõttu kiiresti). Kuna taksojuhtide väljavaated halvenevad iga hetkega, siis üritavad paljud neist kas riigiametnikuks saada või loobuvad sootuks argisest maailmast ja jooksevad tagasi akadeemia emalike käte vahele.

Psühholoogiline analüüs: Taksojuhid näevad alati välja nagu hullumajakandidaadid. Neile meeldib arvata, et nende psüühiline seisund on tingitud õudustest, mida nad on pidanud internetiparasiitidena läbi elama. Tegelikult seisneb tõde selles, et kuna oma südame poolest on nad kergesti ärrituvad kunstnikunatuurid, siis on nad alati veidi ogarad olnud. (Kooliaja lemmikbändid: Bauhaus, Joy Division, Depeche Mode.)

Keskmine vanus: 28, kuid läheneb samal ajal 72-le. Internetiaeg kulub isegi kiiremini kui koerte eluaastad ja see mõjutab ka internetiäris tegutsevaid inimesi (eriti taksojuhte, kes on alati liikvel) - iga kalendriaasta teeb neid 20 aastat vanemaks.

Karjääriunistused: Teha oma veebidisainifirma ja leida paar rikast klienti, mis lubaks neil elada vaba ja majanduslikult kindlustatud elu ning olla iseenda peremees.

Tõenäosus, et nende karjääriunistused täide lähevad: Väike või olematu. Ilma rikastest vanematest rahastajateta on taksojuhtidel sama head väljavaated riskikapitalistidelt algkapitali saada või rikkaid kliente püüda kui teie vanaemal oma viimase internetimänguga edu saavutada.

4.3 Jane'i lugu

Nagu paljud samas ametis töötavad taksojuhid, nii oli ka Jane suures rahahädas. Vabakutselisena Edler-Watsonile kuuluva Challengeri tööpakkumist vastu võttes polnud tal aimugi, et ta peab jooksma läbi tõelise kadalipu, mis koosneb O. J. Simpsonist ja vandekohtunikest, kes Simpsonit süüdi ei mõistnud. Kuid Härra URLi heaks oli Jane kõigeks valmis.

Jane Dantzig oli enda arvates kõike näinud. Ta oli töötanud rohkem kui aasta New Yorgi kiiretempolises uue meedia töös-tuses ning valanud higi kõrgtehnoloogilistes orjatööstustes Chelsea'st Broad Streetini. Jane oli vabakutseline HTML-i kodeerija - toote kallal nokitsev toriseja, üks neist tuhandetest nähtamatutest inimestest, kelle töö on ehitada, ülal pidada ja uuendada ärilisi veebisaite, et nende viirastuslike isandate titaanlikud unelmad teoks saaksid, mitte aga mõne viletsa lingi või halvasti paigaldatud <DIV> märgendi tõttu liiva ei jookseks.

Jane'ile meeldis HTML ja see impersonaalne täpsus, mis tema tööd iseloomustas - see amet ei teinud teda küll kunagi rikkaks, kuid oma arved suutis ta igatahes ära maksta. Ning vabakutselise eluga kaasnev iseseisvus meeldis talle veelgi enam. Kuna ta võis oma kliente vabalt valida, siis oli tema elus palju vähem igasugust jama ja ta sai olla iseenda pere-mees - see oli luksus, mida ükski oma kompanii saatuse külge aheldatud täistöökohaga netiori endale iialgi lubada ei või-nud.

Jane tegi kõvasti tööd: ta ei looderdanud, ei keeranud peaaegu kunagi midagi nässu ega pugenud kellegi ees. Kuid pelk asjaolu, et ta oli iseenda peremees, ei tähendanud veel seda, nagu oleks ta suutnud saatust ette määrata. Ja kui saa-tus, mis oli maskeerunud Challengeriks, Edler-Watsoni hiig-laslikuks veebisaidiks, talle 1995. aasta sügisel kolmekuulist tööotsa pakkus, siis võttis Jane pakkumise vastu.

See oli otsus, mis viis ta allmaailma sügavustesse ja mille kulminatsiooniks oli uue meedia ajaloo suurim katastroof. Nende maailma vapustanud 15 sekundi jooksul toimus nii

tehnoloogia, inimtahte kui ka reaalse maailma üheaegne ja kataklüsmiline kokkuvarisemine, mille järeltõukeid võib tunda veel tänapäevalgi.

See oli PÄEV, MIL VÕRK SEISMA JÄI.

Käed külge

Jane'i pikk Kolgata tee algas siis, kui ta vigastas kogemata oma Aafrika hallpapagoi vasakut jalga. Lind oli puurist välja saanud ja lennanud üleannetult tema magamistoa uksele. Uks läks kinni, lind hakkas valust ulguma ja Jane tormas viivitamatult koos papagoiga, kelle nimi oli Härra URL, 92. tänava loomakliinikusse. Röntgenpildid näitasid, et linnu muljutud jalg polnud murdunud ja Härra URL sai juba kahe tunni pärast koju, mis tegi tohutu süütundega vaevleva Jane'i tuju natuke paremaks. Kuid Jane pidi Härra URLile antud esmaabi eest maksma 320 dollarit ja sellest piisas, et tema hoolikalt planeeritud isiklik eelarve segamini lüüa, kuna tal lihtsalt polnud seda raha kusagilt võtta.

Jane süüdistas end sellepärast, et tal oli rahast alati puudus, kuid see oli tema vabakutselise-elu lahutamatu osa. Jane oli varem töötanud täistöökohaga elukutselise trüki-ladujana, ent 28-aastaselt oli ta loobunud rahulikust elust ja kaks korda kuus laekuvatest palgatšekkidest ning alustanud oma võrguehitajakarjääri. Ta tundis leheküljedisaini nagu oma viit sõrme ja teadis, et HTML on leheküljenduskeelena palju lihtsam neist krüptilistest märgenditest, mille abil ta oli juba aastaid äriblankette ladunud. Seetõttu ütles ta oma vana töökoha üles ja asutas 1995. aasta alguses oma veebi-disainifirma, mille nimeks sai Rational Bits.

Kuigi vabakutselise saidiehitajana sai Jane palju kõrgemat tunnipalka kui trükiladujana, oli tal ikkagi päris raske otsa-otsaga kokku tulla. Jane ei kulutanud liiga palju ning oma ühe magamistoaga korteri eest Waverly Place'il ei maksnud ta rohkem kui 1000 dollarit kuus. Probleem seisnes eelarve tulude poolel: paljud tema kliendid venitasid oma arvete tasumisega mitu kuud või mõnikord ei maksnud üldse.

1995. aasta sügisel oli Jane'il saada umbes 9000 dollarit.

Umbes poole sellest summast võlgnes talle üks šikk, eliitra- joonis asetsev disainifirma, mis ehitas veebisaite mitmetele rahvusvahelistele naftakeemiakompaniidele, mis Jane'i tead- mist mööda küll rahahäda all ei kannatanud. Ta jageles oma võlgnikuga kaks kuud ning sai rohkelt lubadusi, vabandusi ja kinnitusi - aga mitte tšekki.

Teine väikefirma, millele Jane oli saite ehitanud, läks pankrotti pärast seda, kui selle suurim klient oli lepingu üles öelnud ja teise disainifirmasse üle läinud. Selle väikese katas- troofi tõttu kaotasid kolmkümmend inimest oma töökoha ning Jane pidi mitte just eriti rõõmsal meelel hüvasti jätma oma 5000 dollariga, mis firma talle võlgu oli. Lähenemas oli esimene september, mil Jane kui füüsilisest isikust ettevõtja pidi oma riigimaksud ära maksma. Jane'i pangaarve oli peaaegu nullis ja ta kartis, et peagi ei jõua ta isegi linnutoitu osta, mis tähendas seda, et ta peab Härra URLil pitsa- koorukeste abil hinge sees hoidma.

"Seda juba ei juhtu, kullake, ära muretse," ütles Jane, samal ajal kui papagoi balansseeris oma tervel jalal ja tegi klõpsuvaid hääli, mis kõlasid täpselt nagu tema arvu- tiklaviatuur.

Töökuulutuste uurimine

Järgmistel päevadel üritas Jane kõigest väest oma ärile elu sisse puhuda, uurides pidevalt töökuulutusi, mis ringlesid New Yorgi World Wide Webi tööliste meililistis. WWWNY (ehk "Winnie") list ringles kahe tuhande New Yorgi veebipro- fessionaali hulgas ning see oli hea koht, kust vabakutselistele sobivaid tööotsi jahtida. Winnie list oli samaaegselt ka foo- rum, kus paljud veidrikest kehkenpüksid mulisesid lõputult Aggro Software'i brauserist või ründasid NetScathe'i armetut kliendituge, ent Jane kannatas selle müra välja. VRMLi saa- tus või interaktiivsuse tulevik ei huvitanud teda karvavõrdki - tema ainsaks sooviks oli leida üks lühiajaline tööots, et oma linnu arstiarve ära maksta.

Kahjuks reklaamis enamik sel nädalal listi üles riputatud kuulutustest praktikandikohti, mille jaoks Jane'i kvalifikat-

sioon oli liiga kõrge.

"Need praktikanditobud rikuvad kogu tööturu ära," kaebas Jane.

"Oh kui kahju," vastas Härra URL.

Neljapäeval ilmus viimaks üks lihtne kuulutus, mis teatas järgmist:

HTMLi tootmine: Challenger

Vabakutselistele mõeldud pikaajaline töövõimalus. Peab omama laialdasi teadmisi HTMList. Peab omama ülevaadet erinevate platvormide ja brauserite ühtesobivusest. Võimalus oma teadmisi laiendada. E-kiri saata aadressil: production@challenger.com.

Jane ei hakanud tavaliselt pikaajalisi tööotsi püüdma, kuna enamik neist tasus töö eest alles siis, kui projekt oli lõpetatud. Ta oli juba kahel korral riskinud, raisanud hulga kallist aega pikaajaliste projektide peale ning mõlemal korral kõrvetada saanud. Praegu aga oli tal otsekohe raha vaja.

Peale selle oli ta vestelnud teiste Challengeris töötanud HTMLi spetsidega, kes olid rääkinud talle firma kohta igasu- guseid imelikke lugusid.

"Täielik kaos," ütles üks.

"Ära sinna küll mine. See on haige maja," lausus teine.

"Nad kasutavad iga asja jaoks kujundikaarte," sõnas kol- mas.

Kuid rahahädas Jane saatis oma CV ikkagi teele - muidu oleks talle tundunud, et ta ei teinud kõike endast olenevat, et tööd leida.

Järgmisel päeval vaatas Jane just oma 239 dollarist telefo- niarvet läbi, kui helistas tema Cincinnatis elav ema. Jane'ile ei meeldinud oma emalt raha pommida. Ent ta teadis, et kui ta seda ei tee, siis loobub ta oma parimast võimalusest järgmine nädal kuidagimoodi üle elada.

"Kas sa kunagi sellele oled mõelnud, et endale mõni tõeline töökoht leida?" küsis Jane'i ema.

"Mamps, mul on kuus töökohta. Vabakutselisena teenin ma

rohkem raha, kui tavalises ametis."

"Kui sa tõepoolest nii hästi teenid, miks sa siis minu käest laenu küsid?"

"InterPetrol võlgneb mulle 6000 dollarit. Nad peavad mulle maksma - ma lihtsalt ei tea, millal nad seda teevad."

Jane'i ema näägutas veel paar minutit ja nõustus siis saatma talle tšeki 600 dollarile, mis oli Cincinnati mõõdupuu järgi suur summa.

"Noh, vähemalt on see parem kui mitte midagi," ütles Jane veidi kõhklevalt.

Sõiduraha korjamine

Järgmisel nädalal hakkas Jane'i õnn pöörduma: talle helistati LaserCrabist, ultramoodsast kesklinna disainifirmast, ning paluti tulla paariks päevaks HTMLi kodeerima. Ta oli kaua varem LaserCrabis töötanud ning ta ei läinud sinna tagasi just eriti hea meelega, kuna seal valitsevat omapärast, disainile orienteeritud õhkkonda võis tema arvates iseloomustada sõnadega "palju kära, vähe villa".

Jane tundis end seal ebamugavalt, kuna firma ülbelt boheemlaslik töötajaskond koosnes kahekümneaastastest disainigurudest, kes jõid tohutul hulgal kohvi, väitlesid tundide viisi Foucault' ja Hegeli filosoofia üle ning olid avalikult vaenujalal iga inimesega, kes oli nende arust "väikekodanlik". Oma valge nahavärvi ja lihtsa kesklääneliku olemuse tõttu liigitati Jane kohe sellesse kategooriasse ning ta pidi taluma üleolevat hoiakut ja mitmeid halvustavaid märkusi. Jane'i ei huvitanud, mida need inimesed temast arvasid, kuid nende suhtumine muutis tema töö raskemaks kui vaja, eriti veel siis, kui ta pidi neile ütlema, et nende ülirasked, Java-põhised prototüübid purustasid iga brauseri, kui NetScathe'i viimast Maci-versiooni mitte arvestada. Jane üritas sellest jamast mitte välja teha ja pidaski seal kokkulepitud kolm päeva vastu, ilma et oleks kedagi maha löönud. Jane'i arvates oli see silmapaistev saavutus.

Järgmisel nädalal pakkus Hedge-Downs talle kahepäevast tööotsa. Hedge-Downs oli arvutikirjastus, mis oli hiljutiste

veriste ümberkorralduste käigus vallandanud 30 protsenti oma töötajatest. Sellele vaatamata pidi firma endiselt tootma veebilehekülgi hiiglaslike tabelitega, mis võrdlesid sadu komponente ja muid vidinaid. Erinevalt LaserCrabist, mille SoHo pööninguruum oli nagu umbne, luitunud ja rahvast täis sipelgapesa, olid Hedge-Downsi luksuslikud Park Avenue Southi tööruumid peaaegu tühjad - kõik toimetajad olid kas Comdexis või täies koosseisus kinga saanud.

Jane võttis neljapäeva ja reede töölt vabaks — käed ja randmed tegid talle valu, mille põhjuseks polnud mitte niivõrd trükkimine, kuivõrd töötamine viletsa ja mitte-ergonoomilise hiirega, mida ta oli sunnitud Hedge-Downsis kasutama. Jane oli juba pikapeale valuga ära harjunud, kuid niipea, kui ta meeletu klikkimise vahepeal paar päeva puhata sai, tundus valu üle minevat. Ta lootis, et ei põhjusta oma randmetele püsivat vigastust, kuid ta polnud selles kindel - ta polnud aasta aega arsti juures käinud, kuna tervisekindlust tal ei olnud.

Ta saatis oma kaks arvet e-postiga ära: 32 tundi tööd, 30 dollarit tunnis - seega esitas ta kokku 960 dollarilise arve kahele maksejõulisele kliendile, kes olid tema tööga igati rahule jäänud. See oli Jane'i kaliibriga HTMLi tootjate tavaline taks - nad olid kiired kodeerijad, kes vaatasid oma töö üle, tegid korrektuuri ja parandasid vead (isegi siis, kui need polnud nende omad), ning tegid enne õhtule pääsemist kindlaks, et serveritega on kõik korras.

Ajutine inimene

Jane teadis, et LaserCrab ja Hedge-Downs talle arvatavasti niipea tagasi ei helista - mõlemad kompaniid otsisid täiskohaga kodeerijat, kes oleks nõus sandikopikate eest tööd rabama. Tõenäoliselt võtavad nad juba järgmisel päeval tööle mõne praktikandi või inimese, kes on veelgi meeleheitlikumas olukorras kui Jane.

New York oli uue meedia talentidest tulvil: noored mehed ja naised lausa põlesid soovist interneti-äriga ühineda - ning järgmise suure IPO abil rikkaks saada. Kompaniid tundsid

seda mõtteviisi ja kasutasid seda kõige jõhkramal kombel ära, pakkudes neile netiorjadele mõttetuid aktsiaoptsioone vastutasuks 14-tunniste tööpäevade eest. See oli väga kaval trikk - enamasti läks see läbi, kui mitte arvestada neid juhtumeid, mil mõni neist inimestest ootamatult läbi põles ning kompaniid pidid viimasel minutil Jane'i endale appi kutsuma. Jane'i kogemust mööda muutus läbipõlemine üha tavalisemaks nähtuseks, mis vaevas täiskohaga kodeerijaid, kes olid sunnitud kuude viisi ilma puhkepausideta ainult HTMLi tegema.

Jane sai hiiglaslike tabelite tootmise, viletsate koodide koristamise ja kõiksugu muude käsitsi tehtud veebilehekülgedega seonduvate pisiasjadega väga hästi hakkama. Kuid ta ei suutnud taluda mõtet, et ta peaks iga jumala päev hommikust õhtuni HTMLi tegema. Esiteks tekitas see tema jäsemetele põrgulikku piina, ning teiseks arvas Jane seda, et liiga suur kodeerimistöö võib inimese hulluks ajada. Peale teatud ajahetke möödumist hakkas see meenutama üht Hiina piinamisviisi, kus piinariistana kasutati tavalist vett. See oli võigas asi, mille kuri põhimõte seisnes selles, et mitte ükski selle ohvritest poleks iial osanud arvata, et süütud veepiisad võivad tekitada sedavõrd jubedat psüühilist piina.

Jane ei sallinud alalisi töökohti ning selle sallimatuse kõige suuremaks põhjuseks oli hirm ajuvaba enesekordamise ees. Tema ema arvates kartis Jane "ennast siduda" ja "umbusaldas pikaajalisi suhteid", ent tegelikult ei vastanud see tõele. Jane'il polnud meeste vastu midagi, kui mitte arvestada asjaolu, et enamik neist olid lootusetult räpased elukad, kes näisid arvavat, et neil on võõrandamatu õigus Jane'i ellu trügida ning tundide viisi aina jahvatada - tavaliselt iseendast. Selles suhtes olid nad nagu Härra URL, ent vajasid palju rohkem ruumi.

Kui Jane'il oleks olnud aega psühhiaatri juurde minna, siis oleks arst talle võib-olla teatanud, et oma tugeva vabadusearmastuse tõttu võib ta ilma jääda asjadest, mida vaid pikaajaline suhe võib endaga kaasa tuua: turvalisusest, perekonnast ning tundest, et ta on midagi rohkemat kui kella külge aheldatud nomaad. Kuid Jane'il polnud mingit tahtmist oma elu muuta, kui see muutus pidi tähendama enda aheldamist

mõne ebakindla mehe või veelgi ebakindlama internetifirma kulge, Sellel vastumeelsusel, mida Jane tundis nii pikaksvenirate armu- kui ka töösuhete vastu, oli tegelikult lihtne põhjus. Selleks põhjuseks oli hirm tüdimuse ees - igava ja nüristava ebatavalisuse ees, mis ähvardas Hiina piinamisviisi eeskujul järkjärgult talumatuks muutuda.

Väljakutse

Laupäeva õhtul kella kuue paiku helises telefon. Toru otsas oli Challengeri tootmisjuht, kes helistas talle elulookirjelduse asjus, mille ta oli nädal aega varem ära saatnud.

"Mul on kodeerijaid vaja," teatas hääl. "Sinu CV näib päris korralik olevat. Millal sa võiksid tööle asuda?"

"Nojah, ma olen sellel nädalal üldiselt vaba."

"Tule kabinetti 3724A. Sa vajad sissepääsemiseks külastajakaarti. Ole kell kümme hommikul kohal."

"Aga ma..."

Telefonitorust kostis klõpsatus. Jane polnud elu sees kellegagi sedavõrd lühikest aega vestelnud.

"Oh ei," ütles papagoi.

"Nojah, aga meil on raha vaja," vastas Jane.

Pühapäeva hommikul oli Jane otsustanud kauem magada, kuid telefon helises uuesti.

"Kus sa oled?" hüüdis hääl, ning Jane'il läks paar sekundit aega, enne kui ta suutis seda õieti Challengeriga siduda.

"Ma mõtlesin, et te rääkisite esmaspäevast," sõnas Jane.

"Ma räägin praegusest hetkest," lausus mees. "Saad sa tulla või ei saa?"

Jane heitis pilgu oma raadiokellale, mis näitas 10:20. "Ma tulen nii kiiresti kui võimalik," ütles ta.

Jane hüppas Kuuendal Avenüül metroovagunisse ja sõitis Adler-Watsoni hoone juurde, mis oli 1950. aastate alguses ehitatud 50-korruseline modernistlik betoonlahmakas. Ta sai valvelauas istuvalt uniselt turvamehelt külastajakaardi ning jäi lifti ootama. Tühjas vestibüülis kajas vastu iga heli - see oli 1950. aastate modernismi tõeline leinamausoleum. Kui ta aga 37. korrusel liftist välja astus ning Challengeri turvasüs-

teemist läbi lasti, siis leidis ta end äkitselt keset toimekat sagimist - inimesed tormasid edasi-tagasi mööda boksidevahelist pikka koridori, mis võttis enda alla kogu hoone idapoolse külje.

Jane hakkas higistama - suures ruumis oli palav ning tihendatud klaasruutudega akende siseküljed olid kaetud aurupilvedega. Ta eksles boksiderägastikus ning jõudis lõpuks ringiga sissepääsu juurde tagasi, olles hämmeldunud ja segaduses. Lõpuks leidis ta ruumi 3724A üles - see oli väike akendeta kabinet, millest ta oli kohe pärast sisseastumist mööda läinud, pidades seda eksikombel kolikambriks.

"Minu nimi on Jane Dantzig," ütles ta umbes kolmekümneaastasele mehele, kes küürutas kahe hiiglasuure monitori taga, mis lebasid segipaisatud asjadega koormatud puitlaual.

"Hästi," lausus mees üles vaatamata. Ta krabas paar blanketti ja ulatas need Jane'ile. "Sa pead selle, ja selle, ja selle ära täitma. Sinu töötasu on 20 dollarit tunnis. Kui sa tööga valmis saad, siis pane kirja, mitu tundi sa töötasid."

Jane täitis maksuameti blanketid ära ning ootas uusi juhtnööre, ent tootejuht istus endiselt oma prügihunniku taga ja klõbistas raevukalt arvutit.

"Siin on päris palav," märkis Jane, üritades vestlust alustada.

"Majahooldajad ei taha nädalavahetustel õhukonditsioneere sisse lülitada," ütles mees.

"Mille kallal ma võiksin tööle asuda?" küsis Jane.

"Täna rekonstrueerime me oma saiti," sõnas mees. "Mul on vaja aruannet katkiste URLide kohta. Otsi endale üks vaba boks."

"Kas te tahate, et ma nad ära parandaksin?"

"Ei. Tee ainult aruanne ära."

Jane leidis Challengeri kohvimasina lähedalt ühe tühja kabiini ja logis end võrku sisse. Ta lasi Netscathe'i käiku ja alustas nokitsemist Challengeri saidi ümber - seal oli tohutu hulk igasugust materjali, mis pärines umbes kaheksakümnest Edler-Watsoni ajakirjast. Ta uuris saitide pealmisi lehekülgi ning hoolimata sellest, et need olid aeglaselt laadivad, kujundikaartidel põhinevad monstrumid, polnud ükski neist tegelikult katki.

Kui aga Jane hakkas uurima ajakirjade lehekülgi endid, siis leidis ta sadade viisi erinevaid vigu ning peagi oli ta täitnud terve lehekülje märkustega nende paiknemise kohta. Umbes kella kaheksa paiku õhtul asutas ta end lahkuma, olles selleks ajaks koostanud nimekirja umbes 1400 halva tingi kohta.

Tootmisjuht uuris tema väljatrükki. "See on hea. See on väga hea," ütles ta. "Kas sa saaksid homme tagasi tulla?"

"Ma tahaksin küll, aga tavaliselt makstakse mulle 30 dollarit tunnis," lausus Jane.

"Aga sa kontrollid ju ainult linke. See pole just raketiteadus."

"Seda küll, aga kui ma selle otsa vastu võtan, siis ei saa ma oma teisi töid teha, mille eest saan ma igal juhul 30 dollarit tunnis," torkas Jane vastu.

"No hästi, arvatavasti vajan ma kedagi PowerStageri peale. See tuleb järgmisel nädalal välja. Tead mis - ma maksan sulle 35 dollarit tunnis, kuid me peame su välja õpetama - seega peaksid sa lubama, et jääd siia natuke kauemaks, sest muidu ei tasu see asi ennast ära."

"Hea küll," ütles Jane.

Tunneta jõudu

Järgmisel päeval hakkas Jane õppima seda, kuidas PowerStageriga ümber käia. PowerStager oli Challengeri enda tarkvarainseneride poolt välja töötatud keeruline tarkvaraprogramm, mis pidi saidi sisu laadimise voolujoonelisemaks muutma. PowerStager ehitati selleks, et lahendada probleemi, mis oli vaevanud Challengeri algusest saadik - seda probleemi nimetati "uuendamise pudelikaelaks".

Nii nagu paljud teisedki suured veebisaidid, kasutas ka Challenger oma tohutu materjalikollektsiooni talletamiseks kahte füüsilist masinat: avalikku serverit ja vaheserverit. Toimetajad virutasid (FTP) uue sisu vaheserverisse ning teatud aja möödudes värskendas vaheserver avalikku serverit, et kasutajad uut materjali näha saaksid.

Kuna Challenger koondas enda alla üha rohkem materjali

ning uuendas seda üha sagedamini, siis õnnetuseks ei jõud nud vaheserver tihtipeale uut sisu ühekorraga vastu võtta ning tekkis pikk järjekord. Seetõttu venis serveri uuendamiste vaheline aeg sedavõrd pikaks, et mõnikord ilmus värske uudislugu avalikku serverisse alles kolme või enamagi tunni pärast.

Challengeri peatoimetaja Jeff Marshall röökis ja karjus uuendamise takerdumise pärast, kuna konkurendid suutsid seetõttu uudiseid Challengerist kiiremini lugejateni tuua. Teised karjusid samuti - mõnikord ütles vaheserver saidi loo tusetult aeglase sisujärjekorra tõttu üles, mistõttu Challengeri toimetajate keevavereline meeskond hakkas täies koosseisus oma juukseid katkuma ning pidi kohaliku tähtsusega ajuinfarkti tõttu peaaegu otsad ära andma. Nad teadsid, et kõigest mõne hetke pärast on nende telefonid punased ning et nende materjalist sõltuvad äripartnerid, kes ei saanud oma saite uuendada, külvavad nad üle rõvedustega vürtsitatud tiraadidega.

Teisalt oli PowerStager konstrueeritud selliselt, et ta võis valikuliselt vaheserverist mööda minna, andes Challengeri toimetajatele võimaluse oma materjal otse avalikku serverisse kirjutada - see oli väga võimas, aga samas ka äärmiselt ohtlik rakendus, mis pani tehnikud õudusest värisema. Üksainus õnnetu juhus, valearvestus või hullusehoog võis põhjustada katastroofi ning see oht oli vägagi reaalne, kuna PowerStager andis tehniliselt saamatutele toimetajatele võimaluse kogu sait kogemata üle kirjutada - see on sama, kui trükkida DOSi aknasse "FORMAT C:\". Kui selline sündmus aset leidis, siis ei jäänud tehnikutel muud üle, kui Challenger arhiivis lebava lintketta abil uuesti kokku panna. See protsess võis aga igaühe hulluks ajada - tehnikud läksid tänava teises otsas asuvasse pimedasse maa-alusesse serverikompleksi ning lõpetasid oma töö alles kolme päeva pärast.

Lubamatu ülekirjutamise vältimiseks oli PowerStageri veebipõhine liides meelega väga keeruliseks tehtud, et panna Challengeri toimetajaid uskuma, nagu suudaks see korraga uuendada vaid ühtainsat faili. Teise turvameetmena kasutas Challenger sellist rakendust, mis sundis toimetajaid end klõpsima läbi kolme eraldiseisva kaitsevõrgu. Need esitasid neile

ühtmoodi küsimuse: "Kas te olete kindel, et tahate seda teha?" Enne võrkude läbimist ei saanud toimetajad midagi uuendada. Viimase kaitseliinina lõi PowerStager automaatselt ühe logifaili, mis talletas uuendaja internetiprotokolli (IP) aadressi. Kuulujutud rääkisid, et PowerStager "tegi ka palju muid asju", et avastada neid toimetajaid, kes luba küsimata avalikke servereid näppisid.

Vead

Jane sai PowerStageri teoreetilisest ülesehitusest kergesti aru, kuid ta avastas, et praktilises elus on selle tegevus külaltki ebakindel. Kui ta üritas kasutada tarkvara selleks, et mõned ebaolulised testfailid testkataloogi üle viia, siis ta märkas, et see õnnestus vaid umbes pooltel kordadel. Mõnikord oli kohalejõudnud GIF-fail rikutud ning ka HTMLi failid ei jõudnud alati tervetena kohale. PowerStager kippus ka teatud ajahetkedel aeglasemaks muutuma, mis tähendas seda, et Jane pidi kümme minutit ootama, enne kui ta kõikidest "Kas te olete kindel, et tahate seda teha?" küsimustest läbi pääses.

Ta helistas nende probleemide pärast oma tehnikaosakonnas töötavale kontaktisikule.

"Kõik need vead on meile teada," ütles mees.

"Kas me peaksin nende pärast muretsema hakkama?"

"Käikulaskmise ajaks on vead kadunud," sõnas mees.

Kolmapäeval märkas Jane, et mõned PowerStageri vead olid küll kõrvaldatud, ent saladuslikul kombel tekkisid nende asemele uued probleemid. Mõnikord jäi PowerStager keset mingit operatsiooni "rippuma", mistõttu ta oli sunnitud oma masinat uuesti laadima. Mõnikord hakkas tema kõvaketaseade iseenesest ringi tiirlema - see kalduvus on Mac'idele loomuomane, ent sellest hoolimata oli see kuidagi veider, ning Jane'ile tundus, nagu oleks PowerStager üritanud mingil põhjusel tema masinat sondeerida. Pärastlõunal tabas Jane'i tõeline hirmuhoog, kui fail, mille kallal ta parajasti tööd tegi, tema töölaualt jälgi jätmata ära kadus, kuigi ta polnud seda ära kustutanud.

"See on juba midagi uut," ütles insener. "Võib-olla on see kuidagi lahutusvõimega seotud."

"Mulle tundub, et see asi on sama keeruline nagu raketiteadus," lausus Jane.

O. J. failid

Kui Jane reede õhtul töölt lahkuma hakkas, siis pani tootejuht talle südamele, et ta üritaks igal juhul esmaspäeval varakult kohale tulla - toimumas oli midagi tähtsat.

"Kas järjekordne rekonstruktsioon?" küsis Jane.

"Ei, see on see O. J. asi," sõnas mees.

"Mis O. J. asi?"

"Kas sina siis kohtuprotsessi ei jälgigi?"

"Ei."

"Noh, tegelikult on see ükskõik. Ole lihtsalt varakult kohal. Arvatavasti tuleb sellest väga raske päev."

"Okei!" ütles Jane ja kirjutas oma tööpäeviku sissekandele alla.

Jane veetis nädalalõpu rahulikult kodus ning ei mõelnud eriti O. J. Simpsonile, Challengerile ega ka PowerStagerile. Ta teadis, et O. J. oli juba mitu kuud Los Angelese kohtu ees seisnud, kuid teda see eriti ei huvitanud. Kogu sellel asjal näis tema eluga äärmiselt vähe pistmist olevat - see toimus sellises kauges linnas, mida ta eriti hästi ei tundnud ja mis talle eriti hästi ei meeldinud.

Kuid Challenger suhtus O. J. Simpsoni saatusesse hoopis teistmoodi ning üks tema populaarseimatest allsaitidest - O. J. Central - oli suurim internetifoorum nende võrgukasutajate jaoks, kellele oli paljudel juhtudel kogu see saaga juba kinnisideeks muutunud. O. J. Centrali leheküljed hõlmasid interaktiivset mõrvadekaarti, igapäevaseid kohtuprotokolle ning sõnumitahvlit, mis kubises tuhandetest metsikutest, märatsevatest ja ahastavatest arvamustest selle kohta, mida kogu see jama Läänemaailma tulevikule tähendada võib.

Sarnaselt telejaamadele teenis ka Challenger O. J. pealt kena kopika ning erinevalt Jane'ist oli neile teada, et tõenäoliselt kuulutatakse Simpsoni kohtuotsus väl-

esmaspäeval, 3. oktoobril. Selleks, et oma laiaulatuslikelt O. J. reportaažidelt võimalikult suurt kasu lõigata, andis Challenger O. J. Centrali kasutajatele teada, et vaid paar minutit pärast kohtuotsuse väljakuulutamist teeb just see sait otsuse esimesena teatavaks.

Nädalavahetusel kogunes Edler-Watsoni 37. korruse kitsastesse ja üleköetud ruumidesse O. J. kriisikomitee, mis pidi vastutama selle eest, et midagi viltu ei läheks. Vaatamata sellele, et kõik kriisikomitee liikmed uskusid, et Simpson mõistetakse kindlasti süüdi, ei tahtnud nad mingil juhul riskima hakata - kunstiosakonnale tehti ülesandeks valmistada ette kaks erinevat, kujundikaartidega GIFi, mis pidid asendama Challengeri puudulikku koduleheküIge. Üks neist kandis pealkirja "O. J. süüdi!" ning kujutas kibestunud ja masendunud O. J. Simpsonit, kes näis parajasti kohtuniku peale röökivat. Inspiratsioonipuhangus lisati GIFi küljeribale veel üks kurjakuulutav märkus: "Los Angelese politsei häireolukorras."

Teine koduleheküIg - "O. J. süütu" - kujutas O. J. Simpsonit täiesti teistsuguses poosis: ta oli vaikne, tõsine ja õndsalt tänulik vandemeeste kogule, kes oli lubanud tal just nüüdsama karistamatult minema pääseda. Loomulikult ei lisatud sellele kujutisele märkust Los Angelese Politseiametis kehtestatud häireolukorra kohta. Challengeri uudistetoimetaja koostas ajutistest infotükikestest ühe ersatsliku tekstireportaaži, mis pidi täitma tühja kohta niikaua, kui keegi suudab sissetulevast Reutersi telegraafiteatest küllaldaselt teksti krabada, et asjadest põhjalikumat ülevaadet anda.

Pühapäeva hilisõhtuks oli kogu Simpsonit puudutav uus materjal valmis saanud, väsinud meeskond oli koju magama läinud ning kõik O. J. failid olid koondatud kahte kausta, pealkirjadega "Süüdi" ja "Süütu", mis paiknesid Challengeri lokaalvõrgus (LAN).

Apokalüpsis

Esmaspäeva hommikul kell pool üheksa võttis Jane oma boksis koha sisse ja jäi oma peremeeste juhtnööre ootama. Challengeri hiiglaslik karjatara oli vaikne, kuid varsti hakkasid asjad liikuma - töötajad jõudsid umbes poole kümne paiku kohale, kusjuures O. J. meeskonna liikmed olid unised ja sagris. Kell pool kümme lülitati seina külge tõstetud suur, 21-tolline televiisor sisse ning Jane kuulas kohtuotsust puudutavat CNNi eelreportaaži. O. J. vandemeeste kogu oli veetnud kogu nädalalõpu ühes eraldatud paigas ning üks usaldusväärne allikas teatas, et nad on lõpuks valmis endise jalgpalluri kuritööd puudutava kindla otsuse välja kuulutama. Kella 11.30 paiku hakkas Jane'i boksi juurde, mis asus otse suure teleri all, kogunema väike rahvahulk. Paar minutit hiljem ilmus Jane'i kuubikusse Pathfinderi tootejuht ning näitas talle, millises LANi osas paiknesid kaustad "Süütu" ja "Süüdi".

"Okei, sinu ülesandeks on ainult vaadata, et õiged failid käiku lähevad," sõnas mees. "Vali lihtsalt õige kaust ning kui ma ütlen "Läks!", siis põruta nii kiiresti kui saad neist kuramuse kaitsevõrkudest läbi."

"Selge," ütles Jane.

Kell 11.59 lõpetasid kõik suuremad televõrgud oma tavalise programmi näitamise ning hakkasid edastama satelliidi kaudu saabuvat otsepilti Los Angelese Maakonnakohtust. Vandekohtunikud tulid nõupidamisruumist välja ning vandekohtu esimees ütles mikrofoni oma esimesed sõnad: "Me leiame, et kohtualune O. J. Simpson, ... ei ole süüdi kuritegudes..."

"Läks," lausus tootejuht.

Jane lohistas "Süütu" kausta PowerStageri tekstikasti ja klõpsas "OK". Ta tegi veel kolm kiiret klõpsu, et kaitsevõrkudest läbi pääseda. Seejärel lülitus ta Challengeri koduleheküljele ja vajutas oma brauseril "*Reload*'ile".

See hetk oli täpselt nagu autoõnnetus: Jane'ile tundus, nagu lendaks ta aegluubis peaga läbi tuuleklaasi. Need viis tardunud sekundit olid otsekui hirmuäratav tunnel, millest

kogu Jane'i
senine elu näis läbi jooksvat. Aeg seisis, ning seejärel ilmus Challengeri avalikku serverisse — kogu maailma silmade alla — vale koduleheküljg, mis teatas, et "O. J. on süüdi! Los Angelese politsei häireolukorras."

Jane oli laadinud vale faili.

Tootejuht pistis karjuma. "LAE SEE UUESTI! UUESTI!"

Jane tegi PowerStageril kõik sammud veelkord läbi. Ta vajutas uuesti "Reload'ile". Möödus lõpmatult pikk hetk, mille jooksul brauseri peitmälu uuenes.

"Oh, jumal tänatud. Jumal tänatud. Kõik on korras. See on õige fail," ütles tootejuht kergendustundega hääles.

Ruumi läbis kergendatud ümin. Inimesed pöördusid tasapisi oma boksidesse tagasi, kuigi nad olid ikka veel äärmiselt šokeeritud, sest vaid üksikud töötajad uskusid, et O. J. Simpson polnud seda mõrvatööd sooritanud.

Kuid juba vähem kui tunni aja pärast said nad veel ühe halva uudise. Kuigi "O. J. süüdi!" GIF oli olnud avalikus serveris üleval vähem kui 15 sekundit, oli üks Kaug-Ida kasutaja faili oma peitmälust kätte saanud, veebisaidile üles riputanud ning levitas Usenetis uudist Challengeri eksimuse kohta. Kogu selle kohutava pärastlõuna jooksul kerkisid igal pool võrgus üles peegelsaidid, mis teatasid, et "O. J. on süüdi!" Kell viis õhtul avaldas iView - Rupert Klintochi oma sait - oma peauudise, milles Challengeri ajakirjanduslikku äpardust võrreldi 1948. aasta legendaarse katastroofiga, mil mõned ajalehed olid ekslikult teatanud, et "Dewey võitis Trumanit".

"Jane," ütles tootejuht. "Me peame sellest asjast rääkima." Nende sõnadega kutsus ta Jane'i oma kabinetti ja pani ukse kinni.

"Mis ülekuulamisest te räägite?" küsis Jane tootejuhilt.

"See pole ülekuulamine - see on rohkem nagu asjaolusid uuriv koosolek," sõnas mees.

"Ma ei tahaks ennast sellesse asjasse segada."

"Asi on selles, et meie peatoimetaja tahab juhtunut põhjalikult uurida. Praegu käib üks suur näpuganäitamine - toimetajad süüdistavad kunstiosakonda, kunstiosakond süüdistab tehnikaosakonda, sina süüdistad tarkvara ning mõned inimesed süüdistavad sind."

"Ma tean täpselt, mis vahe on kaustal nimega "Süütu" ja kaustal nimega "Süüdi".

"Ma usun sind, aga kas sa suudad ka neid seda uskuma panna?"

"No kuulge, mu härra. Kui te tahate minust mingisugust juurdluse keskset kuju teha, siis tuleb teil mulle maksta palju rohkem kui 25 dollarit tunnis."

"Millist hinda sa siis küsid?"

"50 dollarit tunnis."

"Hind on kõrge," ütles mees, "aga olgu - ma maksan selle ära."

"Jah, tore küll, aga mul on targematki teha," turtsus Jane, ning tormas mööda koridori lifti poole. Ta ei tulnud enam kunagi tagasi.

Kohtuotsus

O. J. suures katastroofis oli mitmeid osalisi, kuid Jane oli neist ainus, kes keeldus osalemast intsidendi uurimiseks peetud kurnaval juurdlusel, mis kestis kogu päeva. Seetõttu veeretati kogu süü tema kaela. Üks toimetaja arvas, et kuna Jane oli naine, siis ei suutnud ta kuidagi uskuda, et O. J. Simpson polnud tegelikult oma naise surmas süüdi. Sellepärast oli ta "langenud uskmatusest põhjustatud transilaadsesse seisundisse", käitunud refleksiivselt, ilma mõtlemata, ning haaranud vale kausta. Üks naine vaidles juurdlusel sellele tõlgendusele vastu ning väitis, et arvatavasti oli Jane oma sisimas lihtsalt rassist, kes ei suutnud tõele näkku vaadata.

Ent juurdluse lõpparuanne lükkas need mõlemad seletused tagasi ning võttis vastu lihtsa järelduse: Jane oli ebapädev isik, keda poleks tulnud kunagi tööle võtta. Tema nimi kõrvaldati kiiresti Challengeri poolt heakskiidetud vabakutseliste nimekirjast ning teda ei kutsutud enam iialgi tagasi.

Epiloog

Kuigi juurdluse käigus puudutati põgusalt ka PowerStageri rolli O. J. suures katastroofis, ei võtnud keegi tõsiselt väidet, nagu oleks niisugune elegantne tarkvaraeksemplar võinud kaustad "Süütu" ja "Süüdi" segamini ajada. Juba järgmisel päeval pandi PowerStager uuesti tööle. Paari nädala jooksul ei toimunud ühtegi tõrget. Kuid ühel hommikul - just pärast seda, kui uudistetoimetaja oli lisanud avatikku serverisse ühe väikese ja tähtsusetu faili - kadus internetist kogu Challengeri veebisait. Pärast seda, kui tehnikud olid suutnud hiiglasliku saidi pärast nädalapikkust tööd uuesti üles saada, võeti PowerStager "rutiinsete hooldustööde" tegemiseks maha ja saadeti vaikselt erru.

Jane on see-eest ikka veel töökorras ning elab ikka veel koos oma papagoiga Waverly Place'is. Ta ehitab ikka veel New Yorgis veebisaite ja teenib ikka veel umbes 30 dollarit tunnis. Ta mõtleb väga harva O. J. Simpsoni või O. J. suure katastroofi peale, ent tunnistab, et kui ta näeks kunagi veel ühte PowerStageri koopiat, siis lööks ta sellele vaia südamesse.

Mitte ükski vandekohus ei hakkaks teda selle eest süüdi mõistma.

TASE 5.0

KAUBOID JA KAARDIHAID

VERISED PROBLEEMILAHENDUSED

5.1 Kes nad on?

Kui taksojuhid on need jobud, kes veebisaitide jaoks HTMLi kokku häkivad, siis kauboid ja kaardihaid on need "geeniused", kes vastutavad kõrgetasemelise programmeerimistöö eest, mille tulemuseks on erinevad tarkvaralahendused ja süsteemid.

See kõlab nagu üks ja sama asi, eks ole? Jah ja ei.

"Jah" selles mõttes, et mõlemad on seotud kodeerimisega; ning "ei" selles mõttes, et kuna kauboide ja kaardihaide oskused on niivõrd palju "paremad", siis võivad nad teha mingi hullu tembu ning tihtipeale ikkagi karistamatult minema pääseda.

Metsikus Läänes oli tähtis see, kes suudab oma relva kiiremini kätte haarata. Internetiajastul seisavad küberneeditud kauboid ja kaardihaid seadusest kõrgemal, kuna nad suudavad välgukiirusel kokku klopsida nii C++, Javat, SQLi kui ka teisi selliseid keeli.

Te võite olla pedofiil, narkomaan või massimõrvar, kelle majaalune on ohvrite laipasid täis, ent kui te olete samal ajal ka koodivõlur, siis palgatakse teid tööle ja teile makstakse väga hästi; tegelikult on väga võimalik, et teile makstakse sel juhul veelgi enam, kuna niisugune pagas vaid suurendab teie geniaalsust ümbritsevat salapära.

Kas me oleme küünilised? Kindel see! Ja meil on selleks hea põhjus.

Samal ajal kui enamik netiorje suudab vaid vaevu otsotsaga kokku tulla, kasutavad selle kasti liikmed oma märkimisväärset lappimisoskust kõige omakasupüüdlikumal moel. Nad nõuavad oma teenete eest sedavõrd kõrget hinda, et see tuleb kõikidele teistele kahjuks, ning pahatihti on nad sealjuures veel sedavõrd häbematud, et kulutavad projektide lõpetamisele lubatust poole rohkem aega ning valetavad oma kasumi suurendamise nimel klientidele näkku.

Me ei taha sellega väita, et kõik programmeerijad on pahad, ent kui otsustada nende inimeste järgi, keda me oma teekonnal kohanud oleme ja kellega meil endil on tulnud tegemist teha, siis tundub küll, et paljud neist on - kuidas

nüüd öeldagi - "moraalse puudega". Tegelikult polegi nad ise selles süüdi; neile (kui digitaalajastu pooljumalatele) on antud selline võim, et sarnases olukorras tunneks pea igaüks meist kiusatust seda situatsiooni enda huvides ära kasutada.

Minu ja Steve'i arvates kuuluvad kauboid ja kaardihaid samasse põrguringi koos profisportlaste ja prominentidega - nad kõik on ühed ülekiidetud ja ülemakstud ümmargused nullid, kes meid ülejäänuid tillist tõmbavad. Me pole veel otsustanud, milline piinamisviis võiks nende jaoks kõige sobivam olla, ent me oleme valmis kaaluma kõikide inimeste ettepanekuid, kellele järgnev lugu ja iseloomustus tuttavad ette tulevad.

5.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Kõige oskuslikumad (ja ebaausamad) kauboid ja kaardihaid töötavad konsultatsioonifirmade heaks; ülejäänud on virtuaalsed konsultandid (palgasõdurid), mis tähendab seda, et nad jätavad oma praeguse tööandja maha niipea, kui neil avaneb võimalus kusagil mujal rohkem raha teenida.

Mille poolest kauboid kaardihaidest erinevad? Kauboid koorivad teilt lihtsa lahenduse eest kaks korda rohkem raha. Kaardihaid koorivad aga kümme korda rohkem ja õigustavad ennast sellega, et katavad iga silmapiiril oleva arvutiekraani keeruliste andmeridadega - seda isegi enne, kui te olete lõpetanud oma kirjelduse selle kohta, mida te tegelikult vajate. ("Tahate intranetti? Muidugi, milles küsimus. Kuid selle jaoks on teil vaja objektile orienteeritud andmebaasi, mille ehitamine võtab 24 kuud aega.")

Keskmine tegelike töötundide arv nädalas: ??? (Mitte kellelgi pole päris kindlat ettekujutust sellest, mida need inimesed teevad, mistõttu on samavõrd raske kindlaks määrata, kuipalju aega nad oma tööle kulutavad.)

Keskmine vanus: 35 (Dick Clarki aja järgi).

Keskmine palk: 60 000 dollarit. (See number on nii madal sellepärast, et paljud kauboid ja kaardihaid on Venemaalt, Indiast ja Taiwanilt pärit immigrandid, kes on nõus kodakondsuse saamise nimel turuhinnast madalama tasu eest tööd tegema.)

Võrguvälised lemmiktegevused: Nad teesklevad, et suudavad eristada Kuubal valmistatud ülikallist sigarit Dominikaani Vabariigis valmistatud ülikallist sigarist; nad virisevad oma aktsiaportfelli seisu üle; nad kiitlevad sellega, "kuivõrd mõnusasti nad eelmisel laupäeval (koos oma kauboidest ja kaardihaidest kaaslastega) golfiväljakul aega veetsid", olles liiga lollid taipamaks, et golf on tegelikult "rikka mehe" ja "mitte päris rikka mehe" keegel.

Töökohtade arv viimase kolme aasta jooksul: 336 (kusjuures kõiki neid töid tegi ta kogu selle aja jooksul ühekorraga, ning 336 pole veel kaugeltki lõplik number).

Riietumisviis: Pruunid püksid, odavad jalutuskingad, taevasinine päevasärk, siidsokid. Märkus: Kuna kauboidel ja kaardihaidel pole kunagi aega mõelda, mida hommikuti selga panna, siis koosneb kogu nende garderoob vaid ülalmainitud riietest.

Moesolevad tehnilised fetišid: Kauboide ja kaardihaide kaubamärgiks on see, et nad näivad iga uue tehnoloogilise leiutisega kursis olevat - nad on kõikide uute rakenduste esimesed kasutajad. Neil on olemas kõik: traadita modemid, globaalsed satelliittelefonid ja vähemalt 12 personaalset digitaalassistenti (PDAd), mida nad demonstreerivad igal võimalikul juhul.

Muud huvid: Puuduvad. Kauboid ja kaardihaid suudavad prügikolli pea peale pandud Java kompilaatori 100 jardi pealt puruks lasta, kuid tihtipeale pole neil õrna aimugi sellest, mis mujal maailmas sünnib ("NATO sõdib sakslastega? Mispärast?") või mis päev parasjagu käes on.

Abieluseis: Teadmata. Väide, nagu poleks seda informatsiooni võimalik kätte saada, ei vasta tõele; pigem on asi selles, et kauboid ja kaardihaid on koodikirjutamise ja rahanöörimisega sedavõrd hõivatud, et nad on ka ise selle asja ära unustanud.

Psühholoogiline analüüs: 01000111 = $$$$$$$

Karjääriunistused: Saada kloonitud.

5.3 Zorni lugu

David Zorni BDS Consultingis töötatud aeg meenutas mehhaanilise härja seljas ratsutamist - see kogemus oli lühike, kiire, pingeline, paljude põrutuste ja pööretega. Zorni auks tuleb öelda, et temast sai vägagi hea kauboi. Ta hoidis end raudse haardega sadulas ning mitte ükski härg ei suutnud teda kordagi seljast maha visata, kuid nii mõnigi kord tundis ta kiusatust tühjendada oma kuuelasuline revolver kaardihaide pihta, kes tegelikult oleksid pidanud tema sõbrad olema.

David Zorn istus koosolekusaalis ja koputas närviliselt oma pliiatsiga vastu mahagonist lauaplaati. Ta tahtis püsti tõusta ja lahkuda, kuid teda takistas sügavasti sissejuurdunud professionaalsus ja tugev moraalitunne, mis ütles talle, et ta on ära teeninud Chip Meyersi viimasegi vänge vandesõna.

Tavaliselt oli Meyers - Global Pacific Securitiese juhtiv tehnikaametnik — lausa ideaalne klient. Ta maksis väga hästi ja alati õigel ajal, ning kui sa oskasid teda õigesti kohelda, siis oli hea elu sulle aastateks kindlustatud. Kuid kogu see idüll õli nüüdseks läbi. Meyers oli palganud BDS Consultingi üht projekti tegema, kuid see oli juba mitu kuud ajagraafikust maas. Tegelikult oli kogu projekt sedavõrd halvasti kokku lapitud, et Meyersil oli kiire lahenduse leidmiseks vaid üksainus võimalus - nad kõik ühte tuppa kokku kutsuda ja neile "oma ootused selgeks teha".

Ehkki koosolek oli alanud graafikutega täidetud tahvlite ja muude tõsisele strateegiasessioonile omaste tunnusmärkidega, kaldus see kiiresti teemast kõrvale, kuna Zorni T-särkidesse ja teksastesse riietatud meeskond hakkas oma edusammude (või pigem nende puudumise) üle nalja viskama. Selline ülbus ajas Meyersil lõplikult kopsu üle maksa ning ta alustas 30-minutilist peatusteta tiraadi, mida kroonis otsene ähvardus.

"Ma olen kirjutanud memorandumi, milles märgitakse, et projekt peab 28. maiks valmis olema. Kui projekt mainitud kuupäevaks lõpetatud ei ole, siis on sellel tõsised tagajärjed." Meyers võttis oma nahkportfellist välja paberilehe ning lehvitas seda oma pea kohal. "Siin see memorandum ongi - siin märgitud kuupäevani on kaks nädalat aega. Ma ei tea, mis teil veel teha on ning ausalt öeldes mind see ei huvitagi. Ma tahan, et see projekt vigadest puhtaks tehtaks ja väljareklaamitud ajal üle antaks. Ma ei kavatse teie lollitamist ja jamaajamist kauem taluda. Saite aru?"

Meyers tegi väikese pausi, oodates mingisugust reaktsiooni, kuid ta nägi vaid toatäit elutuid ja süngeid nägusid. Tema enda nägu muutus punaseks nagu peet ning ta röögatas lõpuks: "Kas te vennad üldse kuulete, mida ma räägin?"

Zorn tegi suu lahti, et olukorra leevendamiseks midagi öelda, kuid Meyers virutas oma portfelli kaane kinni ja tormas toast välja. "Strateegiasessioon", millele kõik olid tulnud uue lootusevärinaga, oli läbi saanud ning Zorni ja tema meeskonna rööpast välja löönud.

"Kellega ta enda arvates räägib? Minu kodukandis oleks talle sellise jutu eest vintpüss nina alla torgatud," hüüdis Clement, üks peaprogrammeerijatest, oma venivas lõunaosariikide murdes.

Zorn vaatas toas ringi ja kuulas, kuidas tema väike ja rõhutud kliendiserveri netiorjade grupp oma pingeid välja elas. Ausalt öeldes olid nad viimase paari kuu jooksul teinud kõik endast oleneva ning rabanud nagu loomad, et tööd õigeks ajaks valmis saada. Kuid sellest hoolimata olid nad sedavõrd noored, et Zorn oleks võinud neile isaks olla, ning tehnoloogidena olid nad sedavõrd kogenematud, et neid oleks pidanud ohtlikest missioonidest vähemalt 50 sammu kaugusel hoidma. Kuid Zorn mõistis, et kogu see multimiljoni-dollariline torm pole tegelikult nende süü. Neid ei oleks üldsegi tohtinud sellise suure projekti kallale saata - terve investeerimispanganduse osakonna täielik operatsioonisüsteemide vahetus oleks ka tervele kogenud IT-professionaalide armeele ülejõu käinud, sellest Texase koodikauboide jõugust rääkimata.

"Tuleta Alamot meelde," ohkas Zorn sosinal ning sirutas käe laua keskel lebava krabikujulise raadiotelefoni poole. Meeskond tajus Zornist õhkuvat sõnatut pinget ja jäi äkitselt vait.

"Mida sa teed?" küsis Clement.

"Meil pole küllalt mehi ega laskemoona - ma kutsun õhujõud appi."

Koondatud

Zorni uskumatuna tunduv kõrgtehnoloogilise konsultandi karjäär algas ühel 1993. aasta hommikul, kui Data Magic, hiiglaslik kompanii, kus ta operatsioonisüsteemide rakenduste programmeerija ja projektijuhina 15 aastat töötanud oli, otsustas tema 75 000 dollarilise aastapalgaga töökoha ära kaotada.

43-aastane Zorn oli just jõudmas oma parimatesse teenistusaastatesse, kuid Data Magic vaevles juba tõsises kriisis, sest tema operatsioonisüsteemi-äri oli kokku kuivanud. Hoolimata sellest, et Zornil oli terav mõistus ja rahulik iseloom ning ta oli Totaalselt Kvaliteetsele Juhtkonnale totaalselt pühendunud, peeti teda ikkagi liigseks koormaks. Data Magic pakkus talle armastusväärselt asendustöökohta oma Synergy-nimelises õnnetu saatusega *online*-teeninduses, kuid sealne palk oli palju väiksem: 45 000 dollarit aastas. Lisaks sellele oli "vestlusjuhi" (ehk kübervõmmi) elu sedavõrd vastik ja räpane, et Zorn otsustas kolme kuu pärast alla anda.

Synergyst lahkumise ajaks oli Zorn muutunud väsinud ja pettunud meheks. Temas hõõgus vihane tundmus, et see tükike Ameerika unistusest, mis pidi õigusega talle kuuluma, oli temalt pettusega ära võetud. Tema ainus rõõm oli see, et tema kunagi kõikvõimsaks peetud tööandja oli muutunud tehnoloogiaäri naerualuseks - haletsusväärseks ja abituks hiiglaseks, kes ei suutnud ühtegi õiget liigutust teha. Loomulikult pidas Zorn ka iseennast parajaks naljanumbriks - tolaks, kes oli uskunud, et ka sellisel pöörasel ajajärgul võib karjäär (või abielu, või muud püsivuse järgi lõhnavad asjad) igaveseks kestma jääda.

Koondamine ajab inimesi tihtipeale jooma, kuid Zorn oli liiga hea perekonnainimene selleks, et hakata oma reedetud illusioone alkoholi sisse uputama. Selle asemel, et õlleklaasi taga pisaraid valada, hakkas Zorn otsekohe oma tähtsamale probleemile lahendust otsima: ta vajas 75 000 dollarit aastas, et oma vaikset eeslinnaelu koos hoida. Kuna Zorn pidi maksma oma tütre hambaravi eest, tasuma nende Sayreville'is asuva maja eluasemelaenu ja ostma bensiini kahe väikese furgoonauto jaoks, siis oli ta juba praegu peaaegu kuival. Zorni naine käis küll vahetevahel kohtuistungeid protokollimas, kuid perekonna peamine toitja oli ikkagi Zorn ning ilma tema toetuseta oleks nende elu juba paari kuu jooksul kokku varisenud.

Zorn mõtles kõigepealt asutada omaenda konsultatsioonifirma, kuid ta oli sedavõrd laostunud, et firma loomiseks vajaliku pangalaenu võtmine ei tulnud kõne allagi. Seejärel üritas ta programmeerijana tööd leida, kuid kui ükski kompanii talle tagasi ei helistanud, siis taipas ta üsna ruttu, et tema võimalused sellist laadi tööd saada on üsnagi piiratud. Hellises äris, kus kummardati 23-aastaseid koodigeeniusi, oli Zorn tõeline dinosaurus - keskealine JCL/COBOLi mees, kes oli kliendi-serveri revolutsioonis kaotajate poolele sattunud.

Zorn teadis, et kui ta ei taha sattuda Motor Chefi hamburgereid küpsetama, siis on tal vaid üksainus võimalus: ta peab uuendama oma roostes oskustepagasit. Zorn võttis sõbralt laenu ja registreeris ennast AppWizi sertifitseerimiskursustele. Kui ta oli oma lõpueksami edukalt läbi teinud, anti talle mitme potentsiaalse tööandja kontaktandmed. AppWiz oli väga populaarne ja seetõttu ka väga nõutav tööriist, mida kasutati Windowsiga ühilduvate rakenduste loomiseks. Need rakendused olid just nagu vana ja räpase auruveduri peale tõmmatud voolujoonelised katted, mis panid inimesi uskuma, et rong sõidab nende tõttu kiiremini. Kui kasutada arvutiterminoloogiat, siis lisas AppWiz tekstipõhisele süsteemile graafilise rakenduse ning liitis eraldi masinates jooksvad funktsioonid üheks suureks ja kasutajasõbralikuks liideseks.

Zorn vaatas tööandjate kontaktandmed üle ning tema silm jäi peatuma ühel kompaniil, mille nimeks oli BDS (Best Data Systematics). See oli Houstonis asuv konsultatsioonifirma, mis oli hiljuti New Yorgis oma esinduse avanud, et Korporatiivset Ameerikat tabanud arvutite ümberehitamise buumist osa saada. Houstonis saavad paljud asjad alguse naftaärist, ning ka BDS polnud selles osas erandiks. Kompanii asutati 1989. aastal noorte uljaspeade poolt, kes ihkasid murda OXONi IT-osakonna ülemvõimu. BDS oli kasvanud üheks Texase suurimaks arvutisüsteemide ehitusele spetsialiseerunud firmaks. Zorn leidis internetist mitmeid erialа-

seid artikleid, mille järgi BDS kasvas sama hoogsalt nagu purskav naftaallikas - firma oli kliendiserveri turusegmendis kindel liider ning näis olevat valmis haarama prisket tükki nendest rammusatest eelarvetest, mis olid omased New Yorgi finantstööstusele, mille igivanad süsteemid vajasid hädasti väljavahetamist.

Zorn saatis oma CV ära ning pärast seda, kui ta oli saanud telefonikõne BDSi personalitöötajalt, kes meenutas talle "Bonanza" Hossi, reserveeris ta endale koha järgmisele Houstonisse suunduvale lennule. Zorn vihkas lendamist, kuid uus karjäärivõimalus oli ta sedavõrd elevile ajanud, et ta ei pannud lennusõitu sugugi pahaks.

Lassoga loomi püüdmas

Zorn maandus Houstoni George Bushi nimelisen Interkontinentaalses Lennujaamas ja sõitis taksoga BDSi kontorisse, mis asetses 40-kordse pilvelõhkuja ülemisel korrusel. Pilvelõhkuja rohekad, peegelklaasidega aknad peegeldasid Texase suurt ja pilvitut taevast. Klaasiga ümbritsetud vastuvõtusaalis ootavale Zornile tundus, et ta on sattunud teisele planeedile. Ja mõnes mõttes oli see täiesti tõsi — ta oli räpases ja sudust küllastunud Newarkis lennukile astunud ning jõudnud paari tunniga selle kummalise läänepoolse maa südamesse, kus kõik asjad (ning eriti inimesed) tundusid olevat suuremad kui elu ise.

Zorni esimene intervjueerija oli Happer Harnitz, kes oli kõikide BDSi projektijuhtide ülemus ning Rakendusto Sõjaväelaagri ülevaataja. Harnitz oli 27-aastane sportlik siilipeaga mees, endine lennuväeohvitser, kes rääkis kerge Virginia aktsendiga. Umbes 195 cm pikkune Harnitz, kes kõndis küll aeglaselt, kuid kindlalt, ütles Zornile tervituseks sõbraliku "Kuidas käsi käib?" ning tutvustas talle seejärel Sõjaväelaagrit, mis koosnes kahest suurest koosolekusaalist, videokaameraga varustatud staabiruumist, kahest umbes 20 arvutiga klassiruumist ja videotoast, kus peeti iganädalasi videokonverentse.

"Kui see kõik kokku panna, siis on see maailma parim rakenduste simulatsioonikeskkond," kiitles Harnitz suunurgast, justnagu oleks ta sigarit närinud. "Sa peaksid nägema, mida me seal teeme - klient modifitseerib spetsiaalse seadmega ekraani, samal ajal kodeerib meie tehnik teises toas asja kokku, teeb kiire maketi ning 10 minuti pärast võib kogu rühm suure ekraani pealt prototüüpi imetleda. Vaat see on alles muljetavaldav asi. Muidugi on need vaid staatilised andmed, kuid kliendil vajub seda värki vaadates suu lahti. Lahkudes ütlevad nad alati, et "kui need kauboid oskavad kümne minutiga selise asja kokku klopsida, siis kujutlege, mida nad paari tunniga teha suudavad"."

Ka Zornile avaldas Harnitzi rajatis sügavat muljet. Sama tunne valdas teda siis, kui ta nägi firma piinlikult puhast tootmispinda, mis oli täis noori mehi, kes sagisid ringi oma bokside vahel, mis olid varustatud Solarise töökohtade ja muu riistvaraga, mis oli tehnoloogia viimane sõna. Kuid kõige suuremat muljet avaldas Zornile hoopis Maynard LeMay, BDSi juhatuse esimees. Tema silmades oli kavalale kaupmehele omane vallatu säde, mis oli väga Foghorn Leghorni moodi. LeMay purjetas oma hiiglaslikust kabinetist kiiresti välja ja tervitas Zorni niimoodi, nagu oleksid nad juba ammused sõbrad.

"No terekest kah. Ma teadsin, et teil on kavas täna meie juurest läbi astuda. Ma loodan südamest, et te olete kõigi senini nähtud asjadega rahul."

LeMay hiigelsuur kämmal haaras Zorni käe oma sõbralikku haardesse ning Zorn jäi tema pikka ja kõhna kuju jõllitama, tundes aukartusega segatud hämmeldust. Kui LeMay oli nagu Foghorn Leghorn, siis Zorn oli nagu Henery Hawk - lühike ja ümmargune olevus, kes polnud sellise lustaka töökohaga harjunud, sest ta oli veetnud kogu oma senise karjääri Data Magicu hallis ja rõõmutus maailmas.

Zorn vaatas sügavalt LeMay terassinistesse silmadesse ja üritas end kiiresti koguda. "Härra LeMay, teie firma jättis mulle väga hea mulje. Teie kolleeg andis mulle teie disainimeetoditest väga põhjaliku ülevaate."

"Mul on seda rõõm kuulda. Teate, ma hakkasin just lõunale minema - kas te ei tahaks minuga kaasa tulla, et natuke ärnameelset juttu puhuda?"

Zorn oli rõõmuga nõus ning peagi leidis ta end sellisest

kohast, millel tema arusaamise järgi ärikohtumisega küll mingit pistmist ei olnud - nimelt Houstoni legendaarsest Hog Wildi striptiisibaarist. See erootiline oaas, mida jahutas 30 000-BTUline õhukonditsioneer, oli nähtavasti LeMay lemmikpaik. Zorn järeldas seda sellest, et ta tundis kõiki tantsijaid nimepidi. "Tere, Daisy! Tere, Emmy Sue!"

LeMay ja Zorn istusid baari tagumisse nurka. Hetke pärast toodi lauale kaks õllepudelit ja suur vaagen suitsutatud ribidega, ehkki nad polnud veel oma tellimust esitanudki. "Jeesus," mõtles Zorn. "See mees vist elab siin."

"Intervjuu" algas ametlikult siis, kui LeMay oma õllepudeli kaela Zorni omaga kokku lõi ning naeratades tema poole nõjatus. "Niisiis, ma kuulsin, et sa oled vana Data Magicu mees," hüüdis LeMay üle kõlaritest kostva mürtsuva muusika.

"Nii see on."

"Sellest kompaniist on muidugi kuradima kahju. Aga tead, Zorn, nüüd saame meie nende üle õigust mõista."

"Mis mõttes õigust mõista, härra LeMay?"

"Noh, sind ju koondati. Mind samuti - kunagi väga ammu. Koondamine on hirmus asi - ma olen näinud, kuidas mehed selle tõttu murduvad ja alla annavad. Kuid sind tegi see tugevamaks, kuna sa õppisid uusi asju ja arendasid ennast. Ja nüüd soovid sa konsultandiks saada - olukord on kardinaalselt muutunud. Nüüdsest alates on koondamine sinu heategija - sinu võimalus kätte maksta."

Muusika oli mahedamaks muutunud ning nende lähedal hakkas tantsima üks pikk ja blond naine, kelle riietus näis koosnevat vaid lühikesest lipsust. LeMay madaldas häält ja ütles vandeseltslaslikult: "Tead, Zorn, selles äris on inimesed ettevõtetest tähtsamad - inimesed, keda võib usaldada. Data Magicul on väärtuslik kaubamärk, ning meile on klientides usalduse äratamine sama tähtis kui suurepärase tehnoloogia ehitamine. Kas sa tead, mida "BDS" tegelikult tähendab?"

"Best Data Systematics?"

"Noh, seda ütleb ukse peal rippuv silt, aga ma ütlen sulle, mida see tegelikult tähendab - Bodacious Systems!Volüümikad süsteemid! BODACIOUS SYSTEMS!" karjus LeMay äkitselt üle muusika. Zorn teadis, et kogu see värk kujutab endast mingisugust ahvatlevat reklaamitrikki, ent sellest hoolimata

ei suutnud ta naerupahvakut tagasi hoida.

LeMay naeris temaga kaasa ning küünitas üle laua, et Zorni randmest kinni haarata. "Sa oled tubli mees, Zorn - ma loodan kogu südamest, et sa otsustad meiega ühineda."

Nende läheduses tantsinud naine oli nüüd otse Zorni näo ette jõudnud ning tema lühike lips riivas kergelt mehe juukseid.

Sõjaväelaager

Zorn ei rääkinud värbamisprotseduurist ei oma naisele ega ka ühelegi teisele inimesele ning astus aprillikuus BDSi teenistusse. Tema aastapalk oli 80 000 dollarit, millele lisandus võimalus teenida preemiat iga projekti pealt, mis vastab kõikidele kliendi ootustele. Zorn veetis ühe nädala Sõjaväelaagris Harnitzi valvsa silma all. Harnitz pinnis neilt vastuseid AppWizi iga viimasegi detaili kohta. Õppetöö kestis kella seitsmest hommikul kuni kella seitsmeni õhtul, mil kõik suundusid ühiselt Hog Windi "lõõgastuma". Hoolimata sellest, et Zorn pidi veetma terve nädala luku taga koos 19 higise teksaslase, maniakaalse treeninginstruktori ja krüptiliste objektile orienteeritud programmeerimistööriistadega (OOP), suutis ta ikkagi elust mõnu tunda. Ta loobus oma süngest Data Magicu-stiilis kaherealisest ülikonnast ja ostis endale golfisärgi.

Sõjaväelaagri lõpuks oli Zorn kõiki tööriistu põhjalikult tundma õppinud ning ta oli kindel, et ta suudab kõikide eesootavate ümberehitusprojektidega edukalt hakkama saada. Kuid oma laagri läbinud kaaslaste programmeerimisoskustes ta sedavõrd kindel ei olnud. Nad olid noored, nutikad ja armastasid hirmsasti pidutseda, kuid täpsus ja rakenduste eteplaneerimine - mis oli ühe Data Magicu mehe jaoks püha - ei tundunud neid eriti huvitavat. Need kauboid suutsid kodeerida palju kiiremini kui Zorn, kuid nad tegid seejuures palju vigu. Kui Zorn mõtles sellele, et peagi lastakse nad USA firmade arvutite kallale, siis tulid talle judinad peale.

Kuritarvitus

Zorn jõudis juba aprilli lõpul New Yorki tagasi ning sai sealse esinduse kaudu oma esimese konsulteerimistöö. See oli pikaajaline seadistusprojekt, mille tellijaks oli Kotler-Imbos. Kotler-Imbos oli New Jersey ravimifirma, mis üritas meeleheitlikult muuta 19 veoautotäit ürikuid üheksainsaks, integreeritud digitaalseks dokumendisüsteemiks - või, nagu müügimehed seda nimetasid, "otsingumootoriks". Kaalul olid miljonid dollarid - Kotler-Imbos soovis saada kiiresti Toidu- ja Ravimiametilt (TRA) luba oma uue põlvkonna depressioonivastaste ravimite jaoks. Et mitte oma konkurentidele alla jääda, pidi ta oma aeglase, paberipõhise süsteemi kiiresti välja vahetama.

BDSi lepingute tingimused nägid ette, et konsultantidele tuleb tasuda tunnitöö, mitte aga tükitöö alusel. See klausel tähendas seda, et BDS lähtub oma ehitustöös täielikult kliendi soovidest - isegi siis, kui need soovid on tarbetud, ekslikud või täiesti rumalad. Kuna maksmine ei olenenud rakenduste kvaliteedist, siis oli Zorni huvides lisada tarkvarale võimalikult palju mõttetuid ilustusi.

Zorni meeskonna poolt tekitatud rakenduste paisumine polnud veel kõige hullem probleem. Projektile mõjus hoopis hullemini asjaolu, et üks Kotler-Imbose juhtivatest IT-meestest oli täielik turvas. Ta nõudis, et iga dokument sisaldaks rohkem kui 20 infovälja, ning kasutaja ei saanud dokumenti enne andmebaasi sisestada, kui kõik väljad olid täidetud. Tulemuseks oli see, et iga uue sissekande tegemine võttis kasutajatel rohkem kui 20 minutit aega, ning mis veelgi hullem, kasutaja pidi blanketi täitmiseks olema tõeline ekspert TRA regulatsioonikoodide alal. See oli absurdne olukord - eriti seetõttu, et kogu asja mõtteks oli jõuda selleni, et ravimifirma saaks palgata viiedollarilise tunnipalgaga ajutisi töötajaid, kes PC-põhist liidest kasutades kogu seda süsteemi hallata suudaksid.

Zorn väitis, et kui igasse dokumenti sisestada selline äärmiselt "teraline" informatsioon, siis toob see kaasa vältimatu katastroofi. Ta arvutas välja, et kui Kotler-Imbos jätkab samasuguse tempoga, siis läheb kõigi andmete sisestamiseks

rohkem kui üheksa aastat. Programmeerija vaatepunktist tähtudes oleks palju mõttekam kasutada uut otsingumootorit, mis töötaks ühe või kahe dokumendi-identifitseerija asemel, ilma et oleks vaja hakata kogu informatsiooni dokumentideks ümber ehitama.

Mitte keegi ei teinud Zorni juttu kuulmagi, kuid eriliste lepingutingimuste tõttu polnud sellel mingit tähtsust - BDSile maksti ikkagi kõigi Zorni meeskonna poolt tehtud töötundide eest. Kui kliendil oli hirmus tahtmine ämbrisse astuda, siis Zorn ei kavatsenud teda selle juures segada.

Zorn töötas Kotler-Imbose projekti kallal umbes aasta ning sai oma tööga valmis enne, kui katastroof kätte jõudis. Ülevõetud süsteem oli aeglane, kasutamiskõlbmatu ning hoopis teistsugune, kui tellija oli oodanud, kuid samas vastas ta lepingus määratletud definitsioonile. Võhikust klienti võis küll süüdistada selles, et ta oli muutnud projekti tõeliseks monstrumiks, kuid sellest hoolimata pidi ta maksma selle ehitamise eest BDSile kaks miljonit dollarit.

Kummituslinn

Selleks ajaks, kui Zorn oli oma osa sellest katastroofilisest ravimifirma otsingumootori-projektist valmis saanud, oli BDSi New Yorgi äri juba peaaegu kokku kuivanud. Mõned kliendid olid BDSi tõttu kõrvetada saanud ning mitmed arved olid tasumata jäänud. Katastroofi parandamiseks ettevõetud projekt oli ebaõnnestunud, andmeladustamise projekt oli lõpetanud täieliku krahhiga ning töökoha automatiseerimise projekt oli läinud samuti vett vedama. Teksaslaste vigade limiit hakkas täis saama ning BDS kogus üha rohkem halba kuulsust. Kuna LeMay kodukootud sarm ei avaldanud "upsakatele jänkidele" enam mingit mõju, siis oli Zornil üha vähem tööd ning ta pidi leppima poole palgaga, tehes siin-seal väikseid ühemeheprojekte.

Paari kuu pärast hakkas Zorni olukord uuesti paremaks muutuma. Ta kutsuti BDSi Bostoni esindusse, mis pidi kuulu järgi olema lausa töösse uppumas. Zorn ei tahtnud küll oma perekonna juurest lahkuda, kuid kuna ühtegi muud tööd

silmapiiril ei olnud ning tema pangaarve oli ohtlikult kokku kuivanud, siis ta nõustus, kuid tingimusel, et ta võib nädalalõppudeks koju minna - seda muidugi juhul, kui mõni hädajuhtum äkitselt esile ei kerki.

Zorn oli vaevalt Bostoni esinduse uksest sisse astunud, kui ta taipas, et siinne õhkkond on palju jahedam kui õlalepatsutavas ja striptiisi tegevas Houstonis ning korratus New Yorgis. Esindust juhtisid kaks äärmiselt intelligentset ja agressiivset Harvardi praktikanti ning Zornile tundus, et ta on tagasi Data Magicus, sest esinduse sisustus oli üleni hall - hallid olid nii seinad, vaibad kui ka mitmesugused mööblitükid.

Kuna vastuvõtusekretäri polnud kusagil näha, siis jalutas Zorn tagasi hiiglasliku tootmispinna poole, mis meenutas suurt sipelgapesa - noored mehed sagisid edasi ja tagasi ning ei paistnud mitte ühtegi naeratavat nägu. Zorn pidas ühe noormehe kinni, esitles ennast ja küsis tootejuht Stuart Williamsit. Pruunidesse Dockersitesse riietatud noormees osutas jooksu pealt nurgakabinetile ning põrutas edasi - tal polnud isegi aega peatuda ega tavalisi viisakusvormeleid vahetada.

Stuart Williams oli 25-aastane blondijuukseline mees, kes kandis samasuguseid pruune Dockerseid ning mõjus sama läbematult ja mehhaaniliselt. Ta noogutas Zorni nime kuuldes pead ja juba 15 minuti pärast oli üks tema alluvatest Zornile tema töölaua kätte näidanud ning andnud talle kiire ülevaate sellest, mida ta tegema peab. Tuli välja, et Zornist saab "ametlik AppWizi mees", kes pidi lisama vastava osa kõikidele rakendustele, mida nad parajasti ehitasid. Seejärel andis alluv, kes nimetas end lihtsalt "Applebee", Zornile ühe paberilehe, kus olid projektide nimetused, nende võrgukoordinaadid ja valmimise tähtajad.

Zorn asus viivitamatult tööle, alustades ühe suure kindlustuskompanii intraneti kasutajaliidesest. Kindlustusstatistika kallal nokitsemine polnud just tema lemmiktegevus, kuid pärast paarikuulist sunnitud logelemist oli tal ka selle töö üle hea meel. Nende lühikeste hetkede jooksul, mil ta oma silmadele puhkust andis ja pilgu monitorilt kõrvale pööras, märkas ta veel ühte Bostoni esinduse ning ülejäänud BDSi

vahelist erinevust: kui noortest valgetest protestantidest koosnev juhtkond kõrvale jätta, siis oli Zorn ainuke esinduses töötav USA kodanik; igatahes oli ta ainuke ameeriklane, kes tegeles tootmistööga. Kõik tema vaateulatuses paiknevad boksid olid täidetud Venemaalt, Taiwanist ja Indiast tulnud immigrantidega. Zorn sai hiljem teada, et nad kõik on BDSi poolt kohale toodud ja sponseeritud võõrtöölised. Zorni arvates meenutas selline korraldus pigem vormilist orjatööd. Nende tasu oli turuhinnast madalam ning kuna alalise elamisloa saamine võttis kolm aastat aega, siis pidid nad selle aja jooksul taolise kohtlemisega leppima.

Zorn üritas mitmel korral immigrantidest konsultantidega juttu alustada, kuid nagu teised Bostoni esinduse töötajad, nii sai ka tema kiiresti aru, et nad on üsnagi kontaktivõimetud. Kui nad üldse oma suu lahti tegid, siis rääkisid nad omavahel ja oma emakeeles. Sellele vaatamata Zorn lausa nautis nendega koos töötamist. Erinevalt lärmakatest ja taltsutamatutest teksaslastest olid immigrandid metoodilised ja töökad kodeerijad, ehkki nende vaikiv nõustumine ebaõiglaste tööoludega kippus Zornile närvidele käima. Kui Zorn oli parasjagu küünilises meeleolus, siis oletas ta seda, et nad lepivad oma näruse olukorraga kartusest, et kõik nende kaebused toimetatakse otsekohe Immigratsiooni- ja Naturalisatsiooniametisse, millele järgneb viivitamatu maalt välja saatmine.

Järgnevate nädalate jooksul sai Zorn teada veel nii mõndagi huvitavat. Esindust juhtivatele praktikantidele teksaslased ei meeldinud ning nad tegid kõik selleks, et ennast ja oma äri teksaslastest eristada. Õigupoolest kasutasid nad isegi erinevat tasumismudelit: kõigis lepingutes oli projekti üleandmise aeg ja selle eest makstav tasu selgelt kindlaks määratud, mis tähendas seda, et nad ei küsinud kunagi liigset hinda. Klient sai neilt täpselt sellise asja, nagu oli eelnevalt kokku lepitud ning nad karistasid iga "rakenduste paisutajat" sellise karmusega, millega tavaliselt nuheldakse vaid eriti paadunud kurjategijaid.

Praktikandid võisid küll kogu seda Texase kauboide punti vihata, kuid Harnitzit nad respekteerisid. Tema Houstoni sõjaruumis asuv kõrgtehnoloogiline "ettevõtete lahingusimulaator" oli fiiberoptilise kaabli abil Bostoniga ühendatud ning

Bostonis asuvad kliendid said ilma Texase põrgukuumust talumata virtuaalse pildi sellest, kuidas nende rakendused tulevikus välja näevad. Simulaator oli alguses küllaltki kohmakas, kuid hiljem muutus see väga edukaks uute projektide püüdmise viisiks. See osutus ka ainsaks sõbralikuks koostööprojektiks kahe esinduse vahel, mis muidu teineteist pigem konkurentideks pidasid.

Zorn hoidis madalat profiili ja üritas sellistest poliitilistest mängudest kõrvale hoida. Tegelikult ei olnud see sugugi raske, kuna tal oli kogu aeg uskumatult kiire. Ta oli viibinud Bostonis üle kahe kuu ning selle aja jooksul oli ta lõpetanud kindlustusseltsi intraneti ning teinud veel kaks samalaadset lahendust ühe suure advokaadifirma jaoks. Ta oli hakanud oma tööd nautima, ehkki see kahjustas tema suhteid oma naise ja teismeliste tütardega. Lubadus teda nädalalõppudeks koju lasta oli ammu unustatud, kuna kogu tema tööd peeti üheksainsaks suureks hädajuhtumiks.

Kuid paari kuu pärast hakkasid tema asjad taas paremuse poole liikuma: ta sai teada, et New Yorgi esindus on alustamas uut suurt projekti ning vajab tema abi. Kuigi kuulujutud rääkisid, et esindus paneb peagi oma uksed kinni, oli neil ilmselt õnnestunud õnge võtta üks suur finantsinstitutsioon, kes vajas täielikku operatsioonisüsteemide konversiooni. See uudis tuli tõepoolest kõige sobivamal hetkel, sest Zorn — kes pidi töötama kuus päeva nädalas, võistlema toatäie äärmiselt motiveeritud kodeerijatega ning meelitama diktaatorlikke praktikante, kes neid tagant piitsutasid - oli sedavõrd väsinud ja koduigatsust täis, et ta oleks juba äärepealt lahkumisavalduse sisse andnud.

Pangaröövv

Nagu pea iga teinegi BDS Consultingi poolt ettevõetud projekt, nii meenutas ka Global Pacific Securitiesega sõlmitud lepingu algus imepärast armuafääri. GPSi tehnikajuht Chip Meyers oli veetnud nädal aega Harnitzi lahingusimulaatoris ning aidanud BDSi rakendusinseneridel kavandada täiuslikku ettevõtte ressursside planeerimise (ERP) programmikomplekti. Pärast seda oli ta otsekui seitsmendas taevas - lõpuks ometi oli ta leidnud viisi, kuidas vabaneda vanast ja kohmakast operatsioonisüsteemist, vähendada oma firma programmeerijate eelarvet, päästa omaenda nahk koondamise eest ning võib-olla isegi ametikõrgendust saada.

Kuna Meyers oli "rakenduste paisumise" ohust teadlik, siis pandi lepingusse kirja ka projekti täpne valmimistähtaeg ning fikseeritud hind - kogu töö pidi kahe miljoni dollari eest valmis tehtama. Pärast esimese tšeki laekumist hakkas Zorni meeskond kliendi poolt kavandatud prototüüpi reaalselt toimivaks koodiks muutma.

Zorn oleks tahtnud ülesande täitmiseks ise oma meeskonna koostada. Ta soovis, et seda tööd teeksid taiwanlased, hindud ja venelased, kuid BDS oli teisel arvamusel. Selle asemel, et Bostonist paar "rohelise kaardiga" programmeerijat kohale toimetada, saatsid nad talle Houstonist kuus teksaslast, kellel polnud "Houstonis valitseva ajutise vaikuse tõttu" parajasti muud targemat teha. Zornile nad eriti ei meeldinud - nad olid temast poole nooremad ning täis pahameelt selle üle, et ainus striptiisibaar asus linna teises otsas ning pangasisesed eeskirjad ei lubanud neil 32-bitise graafilise kasutajaliidese kodeerimise ajal õlut juua.

Zorn teadis, et Global Pacific Securitiese ranged ja ennastteadlikud töötajad vaatavad tema meeskonnale kõõrdi, kuid talle tegid rohkem muret teised ohud, mis olid hakanud projekti tõsiselt häirima. Tuli välja, et Meyersil on panga ümberpiiratud ja peagi koondamisele mineva IT-osakonna töötajate seas päris palju vaenlasi. Need sisemised sabotöörid tegid aga suitsukatet, mis muutis Zorni meeskonna töö peaaegu võimatuks - mitme nädala jooksul ei lubatud Zornil andmebaase avada, ta ei pääsenud vajalikele kataloogidele ligi ega saanud oma töö jaoks elutähtsaid dokumente. Neile oleks nagu pidevalt takistusi ette veeretatud, ning kuigi Zorn kurtis seda pidevalt ka GPSi tehnikajuhile, hakkas tema meeskond ikkagi ajagraafikust maha jääma.

Zorn pidas vähemalt kaks korda nädalas Houstoni esindusega videokonverentse. Tavaliselt rääkis ta Harnitziga, kes jälgis kõiki BDSi projekte, kasutades selleks kolmedimensioonilist projektijuhtimispaketti. Paketi nimi oli WorkView

ning see lubas tal üheainsa pilguga hinnata iga projekti olukorda. Harnitz kasutas ohutsoonide identifitseerimiseks värvikoodide süsteemi: roheline tähendas seda, et rakendus püsib täpselt graafikus; kollane tähendas seda, et projekt on graafikust maas (kuid olukorda annab veel päästa); ning punane tähendas seda, et asjad on väga halvasti.

Harnitz teadis, et Zorni projekt on hädaohus ning ta oli juba andnud sellele kollase staatuse.

"Siin on kirjas, et me oleme neilt inimestelt juba miljonidollarilise tšeki kätte saanud," ütles Harnitz.

"Jah. Pool summast maksti kohe välja, teine pool makstakse pärast lõpetamist."

"Siis pead sa selle projekti lõpetama. Sinust oleneb kogu New Yorgi esinduse saatus."

"Me suudame lõpetada küll, kuid me jääme graafikust maha."

"Saada oma aruanne ära. Kui kogu see krempel kohtusse välja jõuab, siis läheb meil seda vaja. Ole lihtsalt ettevaatlik ja looda, et asjad lähevad paremaks. See on kõik."

Zorn jätkas oma endist tegevust ning esitas Meyersile kibedaid kaebusi. Meyers kirjutas seepeale terve seeria ähvardavaid memorandumeid, mis pidid sabotööre koostööle sundima. Koostöö hakkaski aeglaselt laabuma ning Zorn suutis rongi taas õigetele rööbastele juhtida. Kuid kliendi ja konsultandi vahelised suhted olid endiselt pingelised, kuna asjad ei läinud nii, nagu peab. Tarkvara käitus väga kummaliselt - just nagu oleks ta vahepeal tina pannud.

Zorn teadis, et tema alluvuses töötavad Kauboikodeerijad on küllaltki metsikud. Kuid alles üht näidiseksemplari uurides sai ta oma vapustuseks lõplikult aru, kuivõrd viletsat koodi nad tegelikult kirjutasid - märkused olid armetud, struktuur oli krüptiline ning süntaks oli segane. Ta hakkas tundma "katastroofivärinaid": see on vastik tunne, mis ütleb, et parajasti töös olev uhke üleettevõtteline vidin ei suuda elu seeski ilusast prototüübist stabiilseks süsteemiks muutuda.

Lähenes üheaastase projekti üheteistkümnes kuu ning Zorni mõtteviis muutus üha apokalüptilisemaks. Iga teksaslaste poolt ettevõetud asi näis nende vastu pöörduvat. Mida rohkem asju nad ehitada üritasid, seda rohkem paran-

damist asjad vajasid. Kuid üht asja parandades lõhkusid nad paratamatult mõne teise asja. Nad olid saanud kiire, kuid halva ettevalmistuse. Kõvast üritamisest hoolimata ei liikunud meeskond peaaegu üldse edasi - iga edasiastutud samm viis nad kaks sammu tagasi, ning armuaega jäi üha vähemaks.

Nüüd, mil projekti lõpuni jäi veel kaks nädalat, näis katastroof olevat vältimatu.

Käsk on vanem kui meie

Zorn valis telefoninumbri ja paari sekundi pärast võttis Harnitz toru.

"Mis kurat teil seal toimub?" käratas Harnitz. "Sinu rakenduse värv oli kollane. Miks ta järsku punaseks muutus?"

"Me arvame, et asi on dokumendilisas," ütles Zorn. "Rakendus jookseb korralikult, aga kui me dokumendilisa sinna otsa paneme, siis kukub kogu krempel kokku. Nende vana süsteemiga on midagi viltu."

"Kas te seda ära parandada ei saa?"

"Siis peaksime hakkama ka teisi asju ümber tegema."

"Kas te enam kiiremini töötada ei saa?"

"See ei aita. Meil on ainult 330 tundi aega."

Telefoni teise otsas valitses vaikus - Harnitz analüüsis kõiki asjaolusid.

"Noh, külmuta see lihtsalt kinni," haugatas ta.

"Te mõtlete, et ma peaksin arenduse seisma panema?"

"Lapi see lihtsalt kokku, seo lahtised otsad kinni ja tõmba oma väed välja."

"Ma pole kunagi ühtegi tööd lõpetamata jätnud," ütles Zorn.

"Zorn, kas sa ise usud, et tarkvara on valmis?" küsis Harnitz.

"Noh, ma ütleksin, et ta on osaliselt toimiv."

"Ja kui suur on toimimisprotsent?"

"Ma arvan, et 75, võib-olla 80," sõnas Zorn.

"Külmuta siis see kuramuse värk kinni ja hakka astuma," lausus Harnitz. "Mõtle kaotuste minimeerimisele, poja — ütle,

et projekt on lõpetatud, topi augud kinni ja too oma meeskond tervena koju. Suudad sa sellega hakkama saada?"

"Just nii, härra komandör," ütles Zorn.

"See on kõik," sõnas Harnitz ja pani toru hargile.

"Härrased," ütles Zorn väsinud teksaslastele. "Laseme siit jalga."

Virtuaalne taganemine

Zorni meeskond ei lasknud küll otseselt jalga - nad lihtsalt lõpetasid töötamise. Nad leppisid omavahel kokku, et nimetavad rakendust "lõpetatuks", ning oma viimase kahe Global Pacificus veedetud nädala jooksul ei muutnud nad enam ühtegi koodirida. Zorn lappis mõned kohad ära ja eemaldas dokumentatsioonist nii palju õigekirjavigu kui võimalik, kuid see oli kõigest kiirtöö - nagu kokkuvariseva maja akende värvimine. Süsteemis peituvad sügavad vead - `paharetid, kelle tõttu masinavärk sisse põles, uuesti laadima hakkas või kinni külmus - pidid aga sinna igaveseks sisse jääma.

Tarkvara "eduka" käikuandmise tähistamiseks, vaenuliku tunnete lepitamiseks ja tegeliku olukorra varjamiseks üüris Harnitz 70-meetrise laeva, mis pidi koos GPSi juubeldavate tehnoloogiajuhtidega kaks tundi Manhattani sadama ümbruses ringi tiirutama. Harnitzi käsul trükiti isegi 200 T-särki, millel oli kiri: "GPS JA BDS: ETTEVÕTLUSE A-RÜHM".

Isegi Meyers oli õnnelik: tema programm oli kõigest hoolimata õigeaegselt üle antud ning see oli parim väikene 32-bitine kliendiserveri süsteem, mida inimkäsi iial kodeerinud oli. Ta jalutas mööda ülemist tekki, šampanjaklaas käes, ning vahetas LeMayga sõbralikke õlalepatsutusi. LeMay oli pidustuste ajaks kohale lennanud ja kõndis nüüd uhkelt ringi, must kauboikübar peas.

Zorn istus laeva tagumises otsas, rüüpas õlut ja rääkis Clementiga, kes oli temaga koos edukalt lõpetatud projekti juurest sääred teinud.

"Huvitav, kui kiiresti nad taipavad, et me neile tünga tegime."

"Kahe päevaga jõuame me ilusasti linnast jalga lasta,"

ütles Clement. "Võta parem veel üks õlu. Kurat, ega sina selle eest maksma ei pea."

Epiloog

Global Pacific Securitiese üleskiidetud üleettevõtteline täidesaatev informatsioonisüsteem ei täitnud iialgi temale pandud ootusi. Sellest ei saanud asja isegi siis, kui pank oli maksnud veel kaks miljonit dollarit oma hoiustajate raha ühele teisele konsultatsioonifirmale, mis pidi Zornist ja tema meeskonnast maha jäänud segaduse ära koristama. Ilmevunud GPS keeldus BDSile viimast miljonit dollarit välja maksmast. BDS esitas vastuhagi, väites, et projekt ebaõnnestus GPSi "obstruktsioonilise tegevuse" tõttu. Juba ammu enne seda, kui kogu see tohuvabohu lõpuks kohtus oma lahenduse leidis, anti Meyersile kinga ning temast sai BTT (Bean Town Technology) konsultant. BTT oli BDSi endine Bostoni esindus, millest on praeguseks ajaks saanud tema kõige suurem konkurent.

Zorni õnnetuseks sai New York pärast seda skandaali lõplikult aru, et BDS on firma, mille keerulised "rakenduste simulatsioonid" ja "kiired prototüüpide keskkonnad" olid tegelikult lihtsalt suitsukate, mis varjas üht kampa teksaslasi, kes ei osanud eriti head koodi kirjutada. Kui New Yorgi esindus oma uksed lõpuks kinni pani, siis pidi Zorn sellest ägedast kompaniist (mille viimaseks teadaolevaks projektiks oli karjakasvatajatele suunatud e-kaubanduse portaal) lahkuma ning oma karjääriunistused taas kord kriitilise pilguga üle vaatama.

Praegusel ajal töötab Zorn kodus, nokitsedes väikefirmade poolt tellitud tagasihoidlike projektide kallal. See toob talle sisse vaid 50 000 dollarit aastas, kuid sealjuures ei sunni keegi teda striptiisibaarides käima ning ta pole veel kunagi pidanud töö juurest jalga laskma või õhuvägesid appi kutsuma.

TASE 6.0

KÜPSETAJAD

[illegible] "DILBERTITE" PIHTIMUSED

6.1 Kes nad on?

Me olime Steve'iga üritanud seda asja edasi lükata, ent meie teekond oli jõudnud sellisesse punkti, kus edasilükkamine ei olnud enam võimalik. Meil tuli kohtuda küpsetajatega - kõige suurema pinge all olevate ning seetõttu ka kõige ohtlikumate netiorjadega.

Kui internet oleks ööpäevaringselt avatud kiirtoidurestoran, mille uhkuseks on välkkiire teenindus ja tellimise peale tehtavad road, siis küpsetajad oleksid ülekuumenenud kulinaarinsenerid, kes tulikuumade grillahjude juures askeldavad. See tundub ju päris lõbus töö olevat, eks? Nojah, küpsetajatele peab see asi natukenegi meeldima, või muidu on nad maailma suurimad masohhistid, arvestades neid ääretult raskeid tingimusi, mida nad leivateenimise nimel taluma peavad.

Küpsetajad on uue meedia kastisüsteemi projektiinimesed, kes - toidulabidake ühes ja Gantti graafik teises käes - peavad iga töö "ükskõik mis hinna eest" valmis saama. Seepärast elavad küpsetajad veidrat ja hübriidset elu - nad peavad küll taluma kõiki juhtidele omaseid pingeid, kuid mingit lisatasu nad selle eest ei saa, mistõttu tegelikkuses on nad üksnes suurepärased tööloomad. Küpsetajate aeg kulub põhiliselt kahe asja peale: nad võitlevad rasvatulekahjudega ning vastavad klientide hullumeelsetele ning tihtipeale ka rumalatele tellimustele, mida kelnerid (ehk müügimehed) neile kõrva karjuvad:

"Anna mulle üks Dieet-HTML - ilma marinaadita, aga koos kohalesõiduga. Isikupära pole oluline."

"Mina võtan ühe portaali - koos eriti suure kaubandusportaliga. Otsa peale natuke Solarist ja kõrvale veidike Javat."

"Meile üks pre-alfa, alfa beeta, beeta beeta alfa, Streming Media Surpreme."

Köögis valitses peaaegu talumatu kuumus. Me vaatasime Steve'iga, kuidas küpsetajad tükeldades, lõikudes ja erinevate projektide vahel viseldes oma tööd tegid - juba ainuüksi selle

vaatepildi jälgimine oli äärmiselt väsitav. Me küsisime nendelt vähestelt küpsetajatelt, kel oli mahti meiega vestlemiseks väikene puhkepaus teha, et kuidas nad suudavad kogu selle värgiga toime tulla. Ühe Terry-nimelise küpsetaja vastus oli eriti huvitav:

"Teate, inimesed räägivad "paindlikkusest" ja "ootustele vastamisest" - kuid see on täielik jama. Sa töötad nii kõvasti kui saad, kuid samal ajal mõlgub sul meeles teadmine, et sa oled väärt täpselt niipalju, kui sinu viimane projekt - võib-olla veelgi vähem."

Teised küpsetajad ei olnud sama sõbralikud ega sõnaosavad. Nad urisesid meie iga küsimuse peale ning üks neist ajas meid suurt lihanuga viibutades köögist välja. Me pääsesime ilma ühegi kriimustuseta ning me ei pea selle kasti peale viha. Kui me maadleksime ise saja projektiga, mis peaksid otsekohe valmis saama, ning kui meid koheldaks nagu vana põrandakaltsu, millest võib ka viimase jõuvaru välja väänata, siis võiksime ka meie päris ohtlikuks muutuda.

6.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Küpsetajad töötavad tavaliselt palehigis suure hulga projektide kallal, mis on ajagraafikust maas ("Ma vajan teksti, graafikat, andmebaasi - ehk teiste sõnadega kogu kupatust juba homseks, või ma olen surnud mees!") või kuulavad juhtide ägedat sõnavalingut nende projektide pärast, mis on juba hiljaks jäänud ("Misasja - sait polegi veel üleval?! Me ütlesime kliendile, et me suudame selle kolme päevaga ära teha!"). Märkus: See, et mitte ükski asjaosaline - sealhulgas ka klient - ei vastanud algusest peale ei e-kirjadele ega ka telefonikõnedele, pole mingi vabandus.

Keskmine vanus: 92,3 (Interneti aja järgi; üksikasjalikuma kirjelduse leiate taksojuhtide peatükist).

Keskmine sissetulek: 60 000 dollarit aastas (tegelikult on see summa 20 000 dollarit aastas, kuna palgast arvatakse maha pööraselt suured baariarved ja/või iganädalased visiidid psühhiaatri juurde).

Kodused lemmiktegevused: Nad üritavad meelitada mõnd sekretäri enda poole "romantilist õhtut veetma" või vaatavad kahesajandat korda filmi "Veepiiril", ümisedes koos Brandoga, et "...minust oleks võinud veel midagi saada".

Viimatiloetud raamat: Charles Bukowski "Postkontor". Nad jumaldavad ka kõiki Hemingway, Celine'i, Hamsuni ja Baudelaire'i raamatuid. Kirjandusteose nautimise põhikriteerium: see peab olema kirjutatud vihase üksiklase poolt, kes on kokkuvarisemise äärel.

Keskmine varasemate töökohtade arv: 7. Sarnaselt taksojuhtidele ei tööta ka küpsetajad täistöökohaga, vaid teevad üksikuid projekte, kuigi ettevõtte tippjuhid üritavad neile töölevõtmisel iga hinna eest sellist muljet jätta, nagu oleksid nad meeskonna täieõiguslikud liikmed. Kuna enamik küpsetajatest on mitmel korral kõrvetada saanud, siis nad seda udujuttu enam ei usu - nad hoiavad oma töölaudadel vaid niipalju asju, kui nad ühte väikesesse kotti pakkida suudavad. (Nad on sõna otseses mõttes "kõhnad ja karmid".)

Kuidas nad internetti suhtuvad? Küpsetajate jaoks on internet vahendiks, mis võimaldab neil teenida rohkem raha kui siis, kui nad oleksid valinud traditsionaalsema ja oma haridustaustaga paremini sobiva ametikoha. Märkus: Nende raamatu- ja filmieelistusi arvesse võttes tuleb mainida seda, et paljud küpsetajad on tegelikult maskeeritud üliõpilased, kelle põhiaineks on inglise keel ja kirjandus. Nad sattusid veebiärisse täiesti kogemata ning nad on püsinud seal sellepärast, et neil on verdtarretav hirm: nad kardavad sattuda tagasi ülikoolipinki, kus neid sunnitakse kirjutama traktaate "vuntside rollist Dickensi loomingus".

Psühholoogiline analüüs: Küpsetajaid võib mitmel põhjusel pidada uue meedia kastisüsteemi kõige eksistentsiaalsemateks liikmeteks. Kui projekt ei saa õigeks ajaks valmis, siis on see nende süü. Kui projekt saab õigeks ajaks valmis, siis on nad ikkagi süüdi, kuna teatud "võtmetähtsusega lahendused" (millest neile polnud keegi sõnakestki rääkinud) on projektist välja jäetud. Nad elavad külmas ja absurdses maailmas. Küpsetajad on kelnerite

(müügimeeste) ja peakoka (arendajate juhi) peksupoisid (ja peksutüdrukud). Kelnerid ja peakokad ei süüdista kunagi tekkinud tõrgete ja kommunikatsioonihäirete pärast isegi nast, vaid veeretavad süü alati küpsetajate kaela.

Miks küpsetajad on ohtlikumad kui taksojuhid? Taksojuhid saavad vähemasti vabalt ühest kompaniist teise rännata. See-eest küpsetajate saatus oleneb paratamatult ühe kindla kompanii edust või ebaedust. Kuna küpsetajad on tõelised "Dilbertid" (s.t potentsiaalsed mõrvarmaniakid), siis pole mõtet nendega tüli norida - kui te just ei soovi, et teid õlis keetma hakataks.

6.3 Boydi lugu

Kui Boyd CPU Centralis kirjutajana tööd leidis, siis mõtles ta, et on oma jäleda pornopoe tööotsa seljataha jätnud. Ta ei osanud arvata, et teda ootavad 14-tunnised tööpäevad ning kõige rikutumad inimesed, keda ta iial kohanud oli. Market Streeti perverdid ja narkomaanid olid nende kõrval lausa inglid.

Boyd töötas öösiti ühe Market Streeti pornopoe kassapidajana. Väikeses ja ahtas ruumis oli kolm kitsast, videokassettidega täidetud vahekäiku ning Boydi töökohaks oli ukse lähedal seisev pleksiklaasist putka. Kui pood oli rahvast täis, siis võttis Boyd kortsus kahekümne- ja viiekümnedollarilised rahatähed vastu, pani need kassasse, otsis paraja vahetusraha ning napsas sujuva liigutusega kassettidelt magnetiseeritud hinnalipiku. Seejärel pakkis ta kassetid sisse ja lükkas need pleksiklaasi saetud luugi kaudu välja. Kui rahvast oli vähe, siis võttis Boyd prillid eest ja jäi oma lühinägelike silmadega videokassette vahtima, kusjuures kõik värvid sulasid kokku ning ähmastest ja väänlevatest kujunditest moodustus üksainus apelsinivärviline kollaaž.

Boyd oli 26-aastane ning ta oli saabunud San Franciscosse vähem kui aasta aega tagasi. Ta oli tulnud Arizonast, varustatuna ühest teisejärgulisest kolledžist saadud ajakirjanikudiplomi, keskpärase arvutioskuse, tugeva tahtmisega saada järgmiseks Bukowskiks (tema lemmikkirjanik) ning veelgi tugevama tahtmisega mitte iialgi enam Phoenixisse - mida ta kutsus "Lõunalääne kaenlaauguks" - tagasi pöörduda. Boydil oli ka piisavalt põhjust, et Phoenixit vihata. 1994. aastaks oli sealne õitsev tehnoloogiaäri samahästi kui hääbunud. Seetõttu oli Boydi-sugustel noortel teaduskraadiga meestel (kellel polnud ka selget ettekujutust, mida oma eluga peale hakata) väga vähe valikuvõimalusi.

Boydi esimene San Francisco töökoht oli Macy kaubamajas, kus ta töötas "sisseostmise nooremassistendina". Ta veetis seal vähem kui kolm kuud - kaubamaja töökorraldus reorganiseeriti ning tema töökoht koondati. Üks tema toakaaslastest

töötas pornopoes ning oli "ühiskonna põhjakihi" seltsis veedetud öödest sedavõrd tüdinud, et loovutas oma koha Boydile. Macy äriruumid olid asunud kõrgete üürihindade piirkonnas, mistõttu üleminek Market Streeti räpastele kõnniteedele kujutas endast parajat šokki. Kuid Boyd töötas endale armu heitmata ning juba kuu aja pärast sai temast ettevõtte juhi asetäitja.

Kolme kuu pärast veenis ta omanikku installeerima automatiseeritud müügipunktide süsteemi, mis ühendas viit muudesse kettidesse kuuluvat poodi. Tänutäheks ülendati ta poodide juhiks ning ta hakkas juhtima ka pornograafilise suunitlusega ööklubi, mille tema peremees hiljuti Castros avanud oli.

Pääsemine praepannilt

Boydi taskud olid rahast pungil ning ta oli kirjutanud mitu karmi, Bukowski-stiilis lugu sellest, mida ta oli pornoäris läbi elanud, ent sellele vaatamata polnud ta õnnelik. "Ühiskonna põhjakihi" hulgas veedetud pikad tunnid hakkasid talle tasapisi ajudele käima. "Kui nemad on jätised," mõtles Boyd, "kes ma siis ise olen?" Ühel õhtul, kui kõik stripparid olid koju läinud, astus Boyd omaniku juurde ja üritas talle oma mõtteid selgeks teha.

"Anna poisile üks õlu," hüüdis Saperstein baarimehele, kui Boyd tema kõrval istet võttis.

"Teate, härra Saperstein, ma ei taha sugugi öelda, et see töökoht mulle ei meeldi. Palk on väga hea ning te olete mind hästi kohelnud."

Saperstein heitis talle terava pilgu ning Boyd taipas, et see vanem härrasmees oli näinud palju noori mehi, kes endaga samasugust võitlust pidasid.

"Mujal on rohi alati rohelisem," ütles Saperstein.

"Nii see on."

"Boyd, sa oled noor mees, kellel on maailmale palju pakkuda. Kuid kui sa soovid edasi liikuda, siis on sul selleks täielik õigus."

"Suur tänu," sõnas Boyd.

"Kuid sa peaksid ühe asja endale meelde jätma," lisas vanem mees. "Maailmas on ainult kahte sorti ärisid - ühed, mis müüvad selliseid asju, mida inimesed tegelikult vajavad, ning teised, mis seda ei tee. Ühine ainult sellise ettevõttega, mis on reaalne."

"Aitäh, härra Saperstein."

Boyd logeles paar kuud niisama ja kulutas oma pornoäriga teenitud raha, kuid peagi leidis ta uue töökoha, mis sobis veidi paremini tema õilsate püüdlustega. See oli tehnilise tugiisiku ametikoht ühes San Francisco internetiteenust pakkuvas firmas. Boyd veetis iga päev kaheksa tundi verise sõja eesliinil, võideldes võhiklike arvutikasutajate vastu, kes ei suutnud kuidagi ühendust saada, kes ei teadnud, mis asi on liides ning kes olid liiga lollid, et oma töölaualt Windowsi "Dial-Up Networkingu" kausta üles leida.

Kui internetifirma Boydi tööle palkas, siis olid tema võrgualased teadmised samahästi kui olematud, ent ta tassis endale koju sületäite viisi käsiraamatuid, luges need nädalavahetuste jooksul läbi ning viis ennast kiiresti asjadega kurssi. Peale selle oli ta ka väga kannatlik; tema turustusalane töökogemus oli õpetanud talle ühe väärtusliku omaduse: ta oskas alati "rääkida naeratusega hääles", mis eriti stressisituatsioonides marjaks ära kulus ning ka kõige pahasemad kliendid maha rahustas.

Boyd ei pööranud kurnavatele töötundidele ja lõpututele kaebustele erilist tähelepanu - ta õppis tundma kõike neid asju, mis võivad ühe süsteemi juures viltu minna. Kuigi tema praegune palk moodustas vaid murdosa sellest, mida ta oli pornopoes teeninud, oli ta oma eluga rohkem rahul, kuna ta hankis uusi teadmisi ning tema väike ja puhas boks tundus olevat Market Streeti kondoomide ja viskipudelitega palistatud kõnniteedest miljonite miilide kaugusel.

Leekide keskele

Ühel hilisõhtul klõpsutas Boyd oma kaabeltelevisiooni juhtimispulti ning märkas midagi sellist, mida ta polnud kunagi varem näinud. See oli "CPU Central" - samanimelise San

Francisco kompanii poolt toodetud tunniajaline programm, mis käsitles kõiki personaalarvutitega seotud probleeme. Saate lõpus vilksatas ekraanil ka firma koduleheküljeaadress. Boyd logis end saiti sisse ja vaatas selle töökuulutuste osa üle.

Leheküljel reklaamiti mitut vaba töökohta. Nende hulgas oli ka üks e-posti kasutajate tugiisiku ametikoht. Boyd saatis oma CV faksiga ära, haaras külmkapist õllepudeli ja läks magama.

Möödus mitu kuud, ning Boyd istus endiselt oma interneti-firma boksis, märkamata San Francisco ümbruskonnas puhuvaid revolutsioonilisi tuuli. Ta teadis, et midagi on toimumas, ning et kogu selle võrguasjanduse õppimine tuleb talle kindlasti kasuks, kuid piltmõistatus polnud ikka veel koos - Boydi ja tema unistuste täitumise vahel haigutas sügav lõhe.

Ühel hommikul helistas Boydile CPU Centrali tugiisikute juht ning palus tal tööintervjuule tulla. Boyd läks juba järgmisel päeval kohale. Firma ametiruumid asusid Fisherman's Wharfil, luitunud hoones, mille parimad päevad olid juba ammu möödas. Boyd sammus läbi suure ruumi, mis oli täidetud kokkupandavate laudadega, millel lebasid silmatorkavalt kiirustades ülespandud arvutid. Boyd palgati otsekohe tööle ning ta vajus kogu ülejäänud päevaks unistavasse mõtiskellu.

Piltmõistatuse puuduv osa oli lõpuks ometi nähtavale ilmunud. Lõhe hakkas täituma, ning kui Boyd uksest välja päikese kätte astus, siis turgatas talle pähe, et alles nüüd on ta Market Streetist tõepoolest miljonite miilide kaugusel.

Boyd võeti tööle 1996. aasta suvel. Selleks ajaks oli CPU Centrali tippjuhtidel juba väga selge ettekujutus sellest, kuidas arvutitele orienteeritud inforuumis võimu haarata. Kompanii, mille ajutrust koosnes enamjaolt "vana kooli" arvutiväljaannetest ülejooksnud torisejatest, tahtis iga hinna eest ülemkihile kätte maksta. Hiljuti ajakirjandustööstust raputanud koondamislaine oli veelgi suurendanud juhtide viha trükiajakirjanduse vastu - nad pidasid seda iganenud puujumalaks, mille mõju püsis vaid tänu kitsarinnalisele Idaranniku kartellile, mis "ei saanud asjale pihta".

Seevastu Hilton White, CPU Centrali teravapilguline juhaslise esimees, sai asjale lausa suurepäraselt pihta. Rikas, ühekeelne ja heade sidemetega White ei suutnud seedida seda rikkalikku toitu, mida CD-ROMidele orienteeritud arvutikirjastuse konverentsidel tavaliselt serveeriti. Arvutikirjastamine arenes liiga aeglaselt, ning White tahtis tõelise, infrakapitalistliku revolutsiooni käigus hamba verele saada.

White teadis, et vana kooli kirjastajad olid oma haledate CD-ROMide ja *online*-kirjastamise eksperimentidega kõvasti kõrvetada saanud, ning seetõttu olid nad läänest tuleva välkrünnaku vastu üpriski nõrgalt kaitstud. Ta uskus kaljukindlalt, et arvutinohikutele mõeldud kaabel-TV programm, mida näidatakse maailma tihedaima arvutivõrguga linnas, suudab endale haarata suure osa sellest reklaamirahast, mida Intel, Oracle ja teised Silicon Valley rikkad kompaniid kavatsesid anda trükiajakirjandusele, üha fossiilsemaks muutuvale meediumile.

1995. aasta lõpus komistas White täiesti juhuslikult ühe ilustrabava ja hirmuäratava tõsiasja otsa: Võrk muutub äärmiselt tähtsaks asjaks - palju tähtsamaks kui kaabel-TV, mis oli vana kooli meediainimeste poolt kontrollitav suletud süsteem. Selle ilmutuse osaliseks põhjustajaks oli ka CPU Centrali kaabliprogrammi kurvavõitu saatus: Sci-Fi Channel oli andnud saatele teisejärgulise eetriaja. Selline asjade käik ajas White'i marru, kuid ta uskus, et Võrk paneb niikuinii asjad paika - see oli täiesti vaba territoorium, täiuslik keskkond, kus sisu otstarvet võis kergesti muuta ja teha sellest uue ja sõltumatu kaubaartikli.

White'i ilmutuse teiseks põhjuseks oli enneolematu menu, mis saatis nende väikest viirustõrjetarkvarast rääkivat veebiartiklit, Artikkel oli algselt üles pandud selleks, et reklaamida üht "CPU Centrali" saatelõiku. Hoolimata sellest, et need vähesed CPU töötajad, kellel saidi olemasolust aimu oli, naersid selle armetu sisu üle (mis koosnes vaid käputäiest tootetutvustustest), tõi see kompaniile ühe nädalaga rohkem tellimusi kui telesaade kogu oma senise eksistentsi jooksul.

"Mida kuradit siin sünnib?" karjus White rõõmsalt oma lõige ustavamatele asemikele. Kuid see väike toatäis inimesi ei osanud tekkinud olukorda kuidagi seletada.

Ent White'il polnud seletust vajagi: juba paari päeva pärast

oli CPU Centralil varasemast täiesti erinev strateegia. Kõik firma ressursid suunati nüüd veebisaitide laiendamisele - see oli CPU Centrali esimene netiavarustesse tehtud suurrünnak. White tahtis kiiresti laieneda ja haarata paremad maad enda kätte, enne kui Idaranniku kutid üles ärkavad. Ning selleks vajas ta kahuriliha, palju kahuriliha - peamiselt just tugiisikuid.

Inimkonna teener

Boydi jaoks oli CPU Centrali tugi-infrastruktuuri sukeldumine nagu Hannibali elevantide tagant koristamine. 1996. aasta juulis kasutas CPU Central ühtainsat, ühist e-posti aadressi oma väikese trobikonna saitide jaoks, kuhu kuulusid cpucentral.com ja yournews.com. Kõik kasutajate kirjad suunati aadressile webmaster@cpucentral.com, mis tähendas seda, et Boyd ja tema väike meeskond pidid võitlema massiivse, diferentseerimata ja analüüsimata kirjade vooluga, mis White'i rünnaku edenedes iga päevaga üha suuremaks muutus.

Sarnaselt kõikidele teistele Uue Meedia kompaniide tugirühmadele peeti ka Boydi meeskonda CPU Centrali osakondadest kõige tähtsusetumaks - ebaloominguliseks, reaktiivseks ja ekspluateeritavaks. Nad istusid oma kulunud toolidel logisevate klapplaudade ümber, kasutasid läbipõlenud väljanägemisega vanu Quadra'sid ning jagasid kõikide teiste hiiglaslikus tootmisruumis istujatega ühtainukest ISDN-liini.

Kuid Boyd teadis, et oma madalast staatusest hoolimata osutas tema alandlik meeskond tegelikult elutähtsat PR-teenust. Õigeaegne sõnumitele vastamine oli kõige tähtsam asjaolu, mille abil sai kasvavale kasutajatesummale selgeks teha, et CPU Central ei ole tavaline arvutitele pühendatud e-ajakiri, vaid pigem nagu tulevik ise: informatiivne, interaktiivne, dünaamiline. Võib-olla oli White tõepoolest peast põrunud, kuid tema strateegia näis toimivat. Positiivne sõnum levis kiiresti ning juba 1996. aasta juulis voolas firmasse umbkaudu 1500 e-kirja päevas. Pärast seda, kui CPU

Central ostis uued domeenid (yourfiles.com, yourmodem.com ja myscanner.com) ning täitis need uue sisuga, kasvas kirjade voog kiiresti 5000 sõnumini päevas.

80 protsenti Boydile saadetud kirjadest olid tehnilist laadi sõnumid sellidelt, kel oli küsimusi saates mainitud toodete kohta, või kuttidelt, kes olid üritanud saates antud nõuandeid järgides oma süsteeme võimsamaks muuta ning need lihtsalt ohku lasknud. Boyd ja teised tugiorjad kasutasid erilist raamatukogu, mis koosnes salvestatud vastustest, mida sai spetsiaalsete Eudora klahvikombinatsioonide abil esile manada. Boyd suutis tunni aja jooksul vastata umbes 180 küsimusele, lugedes läbi vaid sõnumite pealkirjad - ning aja jooksul muutus ta veelgi kiiremaks. Ülejäänud e-kirjad koosnesid mitmesugustest sõimukirjadest, müügipakkumistest, telefonipettustest ja muust pahnast, mille Boyd võis edasi lugemata rahuliku südamega ära kustutada.

Boydile polnud täpselt ette kirjutatud, mitmele sõnumile ta päeva jooksul vastama peab. Kuid temalt ja kahelt teiselt tema meeskonna liikmelt oodati seda, et vastuste ootajate järjekord oleks võimalikult lühike.

Boyd võitles vapralt selle nimel, et järjekorda ei tekiks, kuid see oli raevukas ja kurnav taplus. Igal kolmapäeval uuendas CPU Central oma veebisaiti, mis tõi kaasa kasutajate kirjade hiidlaine. Järgmise kahe päeva jooksul - kuni reede hilisõhtuni - üritas Boydi meeskond ennast sõnumite kuhjast läbi närida. Kui nad tegid head tööd, siis suutsid nad järjekorrast peaaegu lahti saada. Järgmisel nädalal asusid nad nädalalõpu jooksul kogunenud kirjade kallale, ning võitlesid nendega kuni teisipäeva õhtuni. Kolmapäeval hakkas aga kogu tsükkel uuesti otsast peale.

Tihtipeale töötas kogu meeskond hiliste õhtutundideni, ning mõnikord tuli Boyd ka laupäeviti tööle, et päästa ennast põrguliku esmaspäeva eest. Ta hankis endale maja võtme ning veetis mitmeid tunde üksinda oma Quadra taga istudes. Ületöötunnid teda eriti ei häirinud. Kui need tasuta rügatud tunnid aitasid kindlustada tema 22 000-dollarilist aastapalka, siis oli kõik OK. Kui see tähendas igasugusest seltskonnaelust loobumist, siis oli see samuti OK. Kui Boyd nende nädalalõpuvahetuste ajal ära tüdines, siis heitis ta ettevalmistatud vas-

tused kõrvale ning saatis mõnele CPU Centrali vihasele või tehniliselt saamatule kasutajale personaalse sõnumi, mis käsitles näiteks modemit või ATAPI CD-ROM-seadet. Need abistavad e-kirjad ei kujutanud endast küll tõsiseltvõetavat kirjandusliiki, kuid Boyd sai vähemasti võimaluse kirjutada ning inimesed pöörasid tema kirjatöödele tähelepanu.

Boydi kahe kaastöötaja arvutikogemus oli kas väga napp või samahästi kui olematu, ning nad ei tundunud ka sellest e-posti põrgust väljakolimise vastu erilist huvi tundvat. Üks neist oli läbipõlenud tudeng - Boyd ei suutnud kunagi meelest pidada, kas ta oli käinud U.C. Davises või Berkeleys. Boyd sai varsti aru, et temaga pole mõtet rääkida, kuna tal oli tavaks kõnetamise korral nutma puhkeda ja WC-sse tormata. Ilmselt oli tal mingisugune isiklik probleem, aga Boydil polnud mingit tahtmist sellega lähemalt tutvuda.

Teine kaastöötaja, Boydi ülemus, oli Oaklandist pärit lodev vavõitu hipi, kes armastas CPU Centralis programmivälised pidusid korraldada. Need peod kujutasid endast hilis-õhtuseid joomatuure, kus ta sai koos Wired'is töötavate inimestega kärakat panna. Ta võis ju libekeelne olla, kuid vähemasti oli tal oma meeskonna võimetest selge ülevaade ning ta ei hakanud neid ülemäära piitsutama. Ta teadis, et pääsemiseks pole tal mõtet liikuda mööda CPU Centrali hierarhiat ülespoole - pigem tuleks tal liikuda väljapoole, kasutades selleks mõnda baaris kohatud uue meedia vennikest.

Nädalatest said kuud, ning CPU Central kugistas jätkuvalt selliseid arvutitega seotud domeene nagu *yourshareware.com*, *yourpc.com* ja *fastmodem.com*. Iga uus ülesseatud sait kasvatas ka kirjade mahtu, kuid Boydi tugiisikute meeskonda ei suurendatud (sellest hoolimata suutsid nad järjekordadest jagu saada). Kõik vabad dollarid suunati veebitootmisesse - palgati tohutul hulgal sisukodeerijaid, toimetajaid ja vabakutselisi koodikirjutajaid. Ning nende uute sisusünnitajate iga liigutus tekitas üha suurema vajaduse tugiisikute järele. See oli otsekui tugevnev meelepahatorm, mille põhjustajateks olid sajad tuhanded solvunud, abivajavad ja punktuaalsed CPU Centrali tellijad, kes üritasid iga hinna eest Boydi elu põrguks muuta.

Liiga kerge

Boydi suhtumine hakkas tasapisi muutuma - selline asi juhtub paljude netiorjadega, kes on lugenud rohkem kui 250 tuhat tugiisikutele suunatud e-kirja pealkirja, kannatades samas tähtaegadest tingitud tugeva pinge all. Muutuse kuulutajaks oli tärkav arusaam, et tema tegelikuks vaenlaseks ei ole mitte firma juhtkond ega perspektiivitu töökoht, vaid hoopis CPU Centrali kasutajad.

Selleks, et oma tööga toime tulla, tervet mõistust säilitada, ning igaõhtuse telekavaatamise jaoks paar tunnikest vaba aega näpistada, hakkas Boyd tasapisi sohki tegema. Ta sõstis huupi e-kirjade järjekorra kallale, valis sealt mõned sõnumid välja ja kustutas need ära. Kui ta nägi, et tema kaastöötajad ei olnud seda tähelegi pannud, siis tegi ta seda veelkord.

Varsti oli asi juba niikaugel, et Boyd võis silmagi pilgutamata tuhat e-kirja korraga ära hävitada. Ta teadis, et see on ohtlik, kuna mõnikord võis kirjade voolu hulka sattuda ka CPU Centrali vabakutseliste tähtsaid küsimusi. Kui mõni vastust otsiv CPU Centrali faktikontrollija või koodikirjutaja kogemata rajalt maha võeti, siis võisid sellel olla tõsised tagajärjed, kuid mitte ükski vihane kontrollija või kirjutaja ei helistanud kunagi Boydile ega küsinud, kus tema kiri on.

Kuid ühel päeval sattus Boyd oma plokk-kustutamise tõttu palju hullema supi sisse, kui ta oleks osanud oodata. Kõik sai alguse küllaltki süütust asjast. Üks Minnesotas elav kasutaja, kellel oli probleeme Windowsi registriga, kirjutas ükskord CPUle kirja, kuid ei saanud mingit vastust. Nädala pärast saatis ta uue sõnumi, ent tulemus jäi samaks.

Ta proovis ka kolmandat korda, kuid enne oma viimase abipalve ärasaatmist andis see naine pühaliku tõotuse: "Kui need sitapead ei pea minu muret vastuse vääriliseks, siis panen ma neile pommi alla." Ja kui unine Boyd reede hilisõhtul selle naise viimase abipalve ära kustutas, siis ei osanud ta aimatagi, et esmaspäeval ootab tema meeskonda hiiglaslik kirjapomm - 65 000 sõnumit, mis kiilusid CPU Centrali tugijärjekorra sama tõhusalt kinni nagu gallonijagu peldikusse visatud searasva.

Et järjekorda uuesti liikuma saada, ei jäänud neil midagi muud üle, kui kustutada kogu see 65 000 e-kirjast koosnev hõõguv hunnik koos kõikide sinna hulka sattunud sõnumitega. See tähendas seda, et need õnnetud kasutajad, kes olid oma kirjad rünnaku toimumise ajal ära saatnud, jäid samuti oma sõnumitest ilma.

"Maailmas on palju napakaid inimesi," märkis Boydi ülemus.

"Eks me kõik oleme ju mingi asja pärast vihased," vastas Boyd rahulikult.

Boyd veetis CPU Centrali tugirühmas üheksa kurnavat kuud. Ta pühendas oma vähesed vabad hetked pahatahtliku kirjapommitaja jälitamisele, üritades talle igal võimalusel kätte maksta. Tal oli naise kohta (kes oli CPU Centrali tellija) küllalt informatsiooni, et tema nime igale võrgus ringlevale perverssele meililistile kirja panna.

Vaenlasest kasutaja vardasseajamine suutis küll Boydile natuke uut eluvaimu sisse ajada, kuid ta teadis, et selline elu mõjub talle hävitavalt. Rõhuv rutiin hakkas muutma teda väiklaseks, kurjaks ja kättemaksuhimuliseks - tõeliseks jobuks. Varsti sai Boydil kättemaksust villand ning ta üritas leida midagi paremat, midagi vähem pahelist. "Kui ma tahan tõepoolest kirjanikuks saada, siis pean ma sisule lähemale jõudma," mõtles ta endamisi.

Kui tarkvarateenistuses tekkis üks vaba ametikoht, siis kasutas Boyd selle võimaluse otsekohe ära. Tarkvarateenistus oli uus osakond, mis oli kokku klopsitud selleks, et toota ülevaateid, mis pidid kaunistama CPU Centrali hiljutisoetatud tarkvara-raamatukogu. Sellel töökohal oleks Boyd saanud alustada tõelist nohiklikku kirjanikuelu, koostades ülevaateid personaalsetest infomänedžeridest (PIMidest), HTMLi toimetajatest ja üldkasulikest programmidest. Boyd arvas, et üle 200 000 tarkvara-teemalise kaebuse lugemise tõttu on tal eeliseid vähem kvalifitseeritud kandidaatide suhtes, keda CPU Central väljastpoolt tööle palkas. Ta arvas ka seda, et tarkvarast kirjutamine kujutab endast midagi paremat kui see tapvalt monotoonne ja üksluine töö, mille peale ta senini oma elu oli raisanud.

Boydi mõlemad arvamused olid ekslikud. Kui ta oleks suut-

nud kiigata teda ootavasse tulevikku, siis oleks ta oma vana Quadra 650 taha maha istunud ja tugirühmas edasi töötanud. Kuid Boyd - nagu ka paljud teised noored ja rumalad netiorjad, kes üritavad kastisüsteemi terasplaatidega kaetud barjääridest läbi murda - nägi Ränilage alles siis, kui ta oli oma pea selle vastu puruks löönud.

Ning nõndaviisi trükkiski Boyd oma CV vapralt välja, määrdis sellega CPU Centrali personaliosakonda (mida kompanii "Inimvõrguks" nimetas) ning kandideeris tarkvarateenistuse ametikohale.

See oli viga, mida Boyd kahetseb oma elu lõpuni.

Grill on kuum!

Hilton White teadis juba kolm aastat enne seda, kui leiutati see vastik sõna "portaal", et just mahalaadimine - ja mitte sisu, kogukond ega muu selline pask - võib meelitada tema arvutitele orienteeritud veebisaitide kasvavasse võrku piiramatul hulgal näljaseid kasutajaid. Idaranniku arvutikirjastajad olid juba aastaid teeninud hiigelsummasid ühenduses oldud aja eest kasseeritava tasu pealt, mis oli seotud CompuTime'i ja Cyber-America vabavara mahalaadimisega. White tahtis osa sellest rahast endale haarata - see oli ainus võimalus, kuidas CPU Centralit vee peal hoida.

White'i teel oli kaks takistust. Esiteks nõuaksid ahned interneti-teenuse pakkujad hiiglaslikku osa tema ühendustasudest endale ning teiseks oli tema vana kooli kirjastusvaenlastel terve arvutiajakirjade arsenal, mille suure reklaamipotentsiaaliga oli mõttetu võidelda. White'i väljavaated olid küllaltki nigelad - kuna ta ei omanud ühtegi tehnikaajakirja, siis võisid vaenlased uputada tema tärkava mahalaadimisfirma reklaamikampaaniate laine alla, mis oleks tema elektroonilisele välksõjale paari nädalaga otsa peale teinud.

1996. aasta septembris pidas White koos oma vanemtoimetajatega 11-tunnise maratonkoosoleku. Pärast suletud uste taga toimunud debatti jõudsid nad arusaamisele, et otserünnakul pole mingit mõtet, kuna neil pole niipalju raha kui nende Idaranniku rivaalidel. Edu võis tuua vaid hulljulge

sabotaažiakt. Toimetajate plaan oli lihtne: CPU Central teeb lihtsalt vana kooli kirjastajate tarkvara-raamatukogudest koopiad ning jagab need failid seejärel Võrgu kaudu tasuta laiali.

"Vabavara pole ju nende sitapeade oma," tähendas White. "Nemad panevad talle ainult pakendi ümber - ükski kasutaja pole sedavõrd loll, et hakkaks neile selle eest peale maksma, kui meie sedasama värki tasuta ära anname."

Oktoobris ostis CPU Central ühe Ida-Euroopas paikneva 10 000-tiitlise vabavara-arhiivi ning aktiviseeris CPU Centrali mahalaadimisosakonna. Selle uue divisjoni ametlik nimetus oli Tarkvara Teenistus, kuid mitteametlikult tunti teda "Kolmik D" nime all - CPU Centrali siseringi kuuluvad inimesed teadsid, et see akronüüm moodustus sõnadest "Doomsday Download Device" ("Viimsepäeva mahalaadimisseade").

Boyd ja teised tugirühmas töötavad jätised said mahalaadimise tähtsusest suurepäraselt aru. CPU Centrali kasutajad sattusid tihtipeale metsikusse, tormlevasse hüsteeriasse, saades teada, et mõnele FTP saidile on ilmunud uus fail. DOOM oli kõva sõna, nagu ka tema imitaatorid Dark Forces, Descent, Rise of the Triad ja teised 3-D "mahalaskmismängud".

Boyd tahtis hirmsasti tarkvarateenistusega ühineda - mänguülevaadete kirjutamine tundus igati lõbus töö olevat, ning Kolmik D-d ümbritsev salapärane õhkkond näis kinnitavat, et tegemist on tõelise eliitmeeskonnaga. Boyd arvas ka seda, et vähemalt pool tema tööajast kulub tulevikus sellele, et tungida juhtimispulti näppides läbi tumedate kolmedimensiooniliste keskkondade ning jagada oma muljeid kõikide teiste võrguelanikega. Kui tal on annet, siis võib temast veel DOOM WADide Faulkner saada.

Boyd teadis, et ihaldatud töökoha saamiseks peab ta läbima tõelise intervjuude kadalipu, kuna CPU Centrali "Inimvõrk" sundis kõiki oma firma töötajaid, kes tahtsid ametikõrgendust saada, läbima range kontrollprotseduuri.

Erinevalt otse tänavalt tööle võetud inimestest, kes pidid tavaliselt enne ametissekinnitamist välja kannatama vaid ühe pealiskaudse intervjuu, kuulas Boydi üle terve kari

erinevaid ametnikke, alamametnikke ja alamametnike assistente. Igaüks neist sehkendas hoolikalt oma märkused kausitadesse, mille sisu Boydi eest kadedalt varjati.

Hoolimata sellest, et Boyd tundis ennast mikroskoobi all lebava amööbina, üritas ta nende korduvate grillimiste ajal head nägu teha. Enamik Boydi ülekuulajatest olid marketinginimesed, kes üritasid igati varjata oma arvutialast võhiklikkust, ajades mõttetut mula "koloniseeritavatest niššidest" ja "kaitstavatest kaubamärkidest". Boyd suutis varjata fakti, et tegelikult teab ta arvutitest nii mõndagi - ta ei tahtnud hakata neid heatahtlikke kretiine üles ärritama.

Boydi võltsnaeratused näisid vilja kandvat, kuigi kohtumine Heisleriga, kes oli Kolmik D Mac'ide vabavaradirektor, oli tema arust natuke hirmutav. Heisler ei kandnud CPU Centrali tippjuhtide mitteametlikku univormi: pruunikaid pükse, sinist särki ja musti kergeid tänavakingi. Heisler oli umbes 23-aastane kõhetu ja kiilaspäine mees, kes eelistas riietuda nagu Ninja. Ta rääkis madala ja tuhmi häälega ega vaadanud kogu intervjuu jooksul Boydile kordagi otsa.

Peale ülalmainitud X-generatsioonile omaste edvistuste ajas üks asi Boydile tõsiselt hirmu naha vahele - Heisleri käed. Need olid küll siledad, kuid imelikult küüniste moodi, ning Heisler pigistas alati oma käed ümber mingisuguse asja, mis näis toimivat teatud laadi kontrollijana. Umbes iga 30 sekundi tagant hakkas Heisleri nimetissõrm tõmblema, just nagu oleks ta päästikule vajutanud. Heisler ajas Boydile judinad peale, kuid Boyd arutles, et võib-olla oli Heisleril lihtsalt paha hommikupoolik, mille põhjuseks võis olla näiteks öisest reivimisest ajendatud *ecstasy*-pohmell.

Aeglane teenindus

Võttis mitu nädalat aega, enne kui Boyd viimaks teada sai, kas "inimvõrk" on tema taotluse heaks kiitnud. Viivitust pikendas ka asjaolu, et CPU Centralit tabas vahepeal tõeline kaos, kuna kogu kompanii kolis oma luitunud hoonest Fisherman's Wharfi lähedal asuvasse suurde, ümberehitatud laohoonesse. Sissesättimine võttis peaaegu nädalajagu

aega, kuid lõpuks paigutati Boydi tugirühm ühte lageda ja kõleda ruumi nurgakesse.

Akustikakujundajad oleksid nimetanud uut tootmishalli "kõrge helijuhtimisega väljaks". Boyd imestas, kuivõrd hästi suutsid ruumi seinad võimendada igasuguseid helisid, eriti neid, mis kostsid Hiltoni White'i kabinetist, mis asus hiiglasliku ruumi vastasnurgas.

Igal hommikul täpselt kell 10.30 lõppesid kõik hallis peetud vestlused, kuna oma laua taga istuv White nuhtles sel ajal oma vastutavaid saidimänedžere, kes ei saanud CPU Centrali tööd küllalt kiiresti valmis või tegid seda valesti. White'i 100-detsibellised, vandesõnadega vürtsitatud tiraadid kestsid täpselt 20 minutit ja lõppesid väga järsku, just nagu oleks kraan äkitselt kinni keeratud. niisuguste "dünaamiliste mõttevahetuste" viimased kümme minutit koosnesid White'i alluvate haletsusväärsetest ja nutustest vabandustest. Seejärel astusid näost punetavad ja mõnikord ka pisaraid valavad mänedžerid kabinetist välja ning imbusid vaikselt halli esiotsa tagasi.

White'i ees tunti sedavõrd suurt hirmu, et kui CPU Centrali töötajad nägid tema sünget kuju silmapiirile ilmumas, siis panid nad tihtipeale vastassuunas punuma. Ühel hommikul, kui Boyd oli gaseeritud vee automaadi juurest oma töökohale tagasi pöördumas, jäi ta lõksu: ta seisis parajasti koridori lõpus, kui White talle kiiresti teiselt poolt lähenema hakkas. Boyd kasutas oma ainsat põgenemisteed ning viskus tagurpidi lähimast ukseavast sisse, pidades seda lukustamata serveriruumiks.

Teda tervitas aga karjuv naisametnik, kes parajasti oma käsi pesi - Boyd oli eksikombel naiste WC-sse hüpanud.

"Tss!" ütles Boyd, kes kartis, et White hakkab kohe uksele prõmmima ning tahab teada, mis perverssusi seal sees tehakse. Kuid White astus uksest mööda - ta kas polnud karjatust kuulnud või arvas, et selline käitumine on täiesti tavaline. Sel korral terve nahaga pääsenud Boyd vabandas sisutoimetaja ees ning taganes kiiresti oma Quadra juurde.

Just jõulude eel sai Boyd "Inimvõrgult" e-kirja. Tema edutamine oli heaks kiidetud - talle omistati "Arvutimängude vanemprodutsendi" ametinimetus koos vastava palgatõusuga,

mis tõstis tema brutosissetuleku 45 000 dollarini aastas.

Kuna Boydi ootas sedavõrd prestiižikas ametikoht, siis tegi ta tiiru mööda kauplusi, ostis endale mõned uued riided (taevasinise särgi ja khakivärvi püksid) ning lasi oma juuksed lühemaks lõigata. Selle sündmuse tähistamiseks panid Boydi sõbranaabrid rahad kokku ja ostsid talle DOOMi originaalväljaande - kõigi 29 tasemega, ning Boyd veetis suurema osa oma jõuluhommikust kaheraudse haavlipüssiga mutante hävitades.

Kui Boyd oma uues ametis koha sisse võttis, siis sai ta oma üllatuseks teada, et tema tööülesanded on drastiliselt muutunud. Kuna ta oli sedavõrd palju aega tugirühmas Quadra 650 taga istunud, siis otsustas juhtkond, et lisaks kõigi uute mängude väljalaskmise juhtimisele peab ta vastutama ka Maci mängude vabavaraga seotud operatsiooniliste funktsioonide eest.

"Aga kuidas siis kirjutamisega jääb? Ma arvasin, et ma hakkan ülevaateid kirjutama."

"Oh, ära muretse," vastas Heisler veidi sadistliku naeratusega. "Sa hakkad ka ülevaateid kirjutama."

"Mina? Aga mida mu meeskond siis tegema hakkab?"

"Sina oledki kogu meeskond," vastas Heisler, ning seekord polnud tema näos enam naeratuse raasugi.

Boyd ei osanud oma uutest tööülesannetest midagi arvata - nende järgi otsustades pidi ta tegelema peaaegu kõikide asjadega. Kuid ta võttis oma uue ametikoha rahulikult vastu - lõppude lõpuks jääb ta ikkagi vabavara kallal töötama, ning kui ta ei saanud olla DOOMide Faulkner, siis oli tal ometigi võimalus saada Maci PIMide või PhotoShopi lisaseadmete Hemingwayks.

Kuid Boyd sai juba üsna varsti aru, et ta on roninud tõelisesse kiirkatlasse. Kui varem oli tal olnud üks peaaegu võimatu töökoht, siis nüüd oli neid vähemalt kolm. Kui kasutada internetiäri kõnepruuki, siis "kandis ta mitut mütsi" - vastavalt vajadusele oli ta vaheldumisi nii prügikoll, taksojuht kui ka küpsetaja. Boyd sai paganama hästi aru, et kirjutamiseks tal küll aega ei jää, kuid ta surus hambad risti ning kannatas edasi. "Kunagi tasub see kindlasti ära," mõtles ta endamisi.

Boyd veetis suurema osa oma ajast nagu prügikoll. Ta tuh- nis päev läbi Macintoshi tarkvara-arhiivides, näris end hoo- likalt tarkvara-autorite poolt saadetud kirjeldusfailidest läbi ning trükkis selle info CPU Centrali sisusisestussüsteemi, mis kasutas vaheserverit, et sisu enne CPU Centrali avalikku saiti ülespanemist üle vaadata.

Et ennast selle nüristavalt igava töö juures kuidagi lõbus- tada, pidas Boyd "oma meeskonnaga" omapäraseid "heaks- kiidu-istungeid". Boydi meeskonnaks oli tema enda poolt väl- jamõeldud imaginaarsete produtsentide rühm, mille liikmed pidid teda abistama ning oma lõpetatud projektidele nõu- soleku saamiseks tema juurest läbi astuma.

"Kuidas see asi sinu meelest välja näeb, boss-mees?" küsis "Joe", alati raseerimata sell, kelle pead ehtis tagurpidi pööratud pesapallimüts.

"Väga hea, võid selle ära saata!"

"Aga see?" küsis "Suzie", endine filosoofiatudeng, kelle unistuseks oli näitlejaks saada.

"Ma arvan, et sa oled kolmanda leheküljе lõpus ühe lingi kahe silma vahele jätnud."

"Oh, palun vabandust," sõnas noor naine kergelt punas- tades.

Boyd naeris endamisi kogu nende "vestluste" ajal - ta rääkis erinevate häältega ning omistas igale virtuaalsele "alluvale" erinevaid iseloomujooni. See kõik oli küll väga lõbus ning aitas Boydil enamasti oma tuju üleval hoida, kuid tege- likult oli ta tohutu töökoormuse tõttu äärmiselt õnnetu. Kuna ta pidi päevas töötlema sadu tarkvaraartikleid, siis hakkas ta pideva kiirustamise tõttu väikeseid vigu tegema.

Kui arvestada töödeldavate failide hulka ning seda, et sisu- sisestamissüsteem suutis kõik vead enne avaldamist välja sõeluda, siis ei olnud Boydi toimetamisapsudel erilist täht- sust. Kuid Heisler - nagu iga teinegi tore mikromänedžer - oli süsteemi muutnud, et rahuldada oma kiskjalikke vajadusi, mis väljendusid käsualuste kontrollimises ja kiusamises. Ta oli tekstitoimetajatele öelnud, et need ei tohi ühestki veast Boydile iitsatada; selle asemel saadeti aruanded kõigi Boydi vigade kohta otseteed Heislerile, kes koostas neist rõõmuga pika nimekirja. Üks või kaks korda nädalas trükkis Heisler

selle vigade nimekirja välja ning korraldas Boydile avaliku peapesu, mis kajas läbi kogu hiiglasliku halli.

"KAS SA ARVAD, ET MA MAKSAN SULLE RÄNKA RAHA SELLISE TULEMUSE EEST?!" röökis Heisler Boydile ja teda ümbritsevale inimsummale. "Kas sa oled mingisugune ebakompetentne debiilik? Saad sa üldse aru, mida avalikkus meist arvab, kui sellised vead süsteemist läbi lähevad? ... SAAD VÕI EI SAA?"

Täitsa küpse

Kuud möödusid, talvest sai kevad, ning Heisleri agres- siivne pahatahtlikkus mõjus Boydile äärmiselt kurnavalt. Ta ärkas igal hommikul õudusega üles ning tema sisikond oli kogu tööpäeva vältel otsekui adrenaliiniga üle valatud. Heisler oli nähtavasti oma isiku White'i järgi ümber kujun- danud. Paljud Uue Meedia ettevõtetes töötavad netiorjad on mainitud fenomeniga kokku puutunud. Kuna Uue Meedia fir- mades on juhil väga suur roll, siis hakkavad juhi iseloomu- omadused alluvatele üle kanduma, muutudes organisatsioo- nis levides üha tugevamaks.

CPU Centrali psühholoogilises õhkkonnas tõestas emot- sionaalne fašism seda, et "inimene saab asjale pihta", või nagu üks Boydi kaastöötaja ütles: "Sa oled see, kelle sa lõu- nasöögiks põske pistad." Kuid Boydil oli peale Heisleri veel muidki probleeme - tema tohutule töökoormusele lisandusid veel CPU Centrali koosolekud, mis ähvardasid teda lõplikult pulbriks jahvatada. Kuna Boyd oli saanud "juhtivtöötajaks", siis ootas teda pea lõputu koosolekute rida, kuid sellest hooli- mata pidi ta ka oma 60 tarkvara-artiklist koosneva mit- teametliku kvoodi täis saama. Ametlikult ettenähtud koosolekud hõlmasid esmaspäevahommikust toot- miskoosolekut, kolmapäevast saidiuuendamiskoosolekut ja reedest sisukoosolekut. Neile lisandusid veel vältimatud välkkoosolekud, mida vajati nädala jooksul üles kerkinud ootamatute kriiside lahendamiseks.

Kuna vabavara andmebaasi pidevalt reorganiseeriti, reklassifitseeriti ja reindekseeriti, ning sisuloomistarkvara

pidevalt uuendati, siis varsti veetis Boyd neil koosolekutel juba 25 tundi nädalas. Ta lahkus majast väga harva enne kella kümmet õhtul - mõnikord töötas ta kuni kella üheni öösel. Ühel hilisõhtul trammivagunis istudes otsustas Boyd kokku arvutada, palju ta kõiki neid tasustamata töötunde arvestades tegelikult teenib. Ta sai tulemuseks vähem kui $7.50 tunnis, ja seda enne maksude mahaarvamist - umbes samapalju teeniks ta ka Wendy hamburgeriputkas kotlette küpsetades.

Nagu paljud teisedki Küpsetajad, kes piinlevad sadistlike mikromänedžeride, lõputute koosolekute ja võimatute tootmiskvootide pärast, nii hakkas ka Boyd unistama sellest, kuidas ta oma bossil kaela kahekorra käänab. Kuna ta oli liialt väsinud, et õhtuti välja minna, ning liialt vaene, et mõnes San Francisco moodsas baaris tina panna, siis ostis ta reedel töölt tulles kuus purki Schmidt'si õlut, lükkas DOOMi sisse ja elas ennast välja, külvates mängu maa-alused avarused lakkamatu püssitulega üle.

DOOMi kuratlikud mutandid olid juba niigi natuke Heisleri moodi, kuid Boyd tahtis mängu koledaid kurjategijaid iga hinna eest veelgi realistlikumaks muuta. Ta näppas söögilaseinalt Heisleri pildi, tõmbas foto skanneriga sisse, ning pani selle ühe koletise näo asemele, kasutades selleks paari DOOMi saidilt leitud vabavara-utiliiti. Ta muutis isegi paari DOOMi taset nõnda, et need meenutasid üha rohkem CPU Centrali laohoonet.

Ühel õhtul võttis Boyd Heisleril mootorsaega pea maha, lasi tal haavlipüssiga näo sodiks, tulistas ta kuulipildujaga üleni auklikuks ja peksis ta paljaste kätega surnuks. Teisel õhtul meelitas ta Heisleri radioaktiivse tünni juurde, lasi selle üheainsa püstolilasuga õhku ning vaatas, kuidas Heisleri soolikad marmorpõrandale pritsivad.

Boydi lemmiktrikk oli aga järgmine - ta andis igale mängu koletisele Heisleri näo ja lasi neil siis raevunult enda poole tormata. Ise jooksis ta tootmishalli kaugemasse nurka, laadis DOOMi BFG ("big fucking gun") ning tappis kõik ruumisviibijad üheainsa suure pauguga. Mõni psühhiaater oleks tõenäoliselt mõelnud, et taoline käitumine on natuke haiglane, kuid Boyd arvas, et seni, kuni ta saab Heisleri oma

kodus turvaliselt maha tappa, ei hakka ta teda CPU Centrali reaalses tootmishoones surnuks kägistama.

Boydi tuttavad said aru, et ta on hulluksminemise äärel. Tema toanaabrid, kes teda enam peaaegu üldse ei näinud, üritasid sundida teda tempot maha võtma, kuid ta ei võtnud neid kuulda. Boyd tegi kogu aeg tööd või siis vähemalt mõtles sellest, nägemata seda, kuidas ta ennast tegelikult piinab. Hägavad sinised rõngad tema silmade all ning tema tavalisest kahvatum jume andsid märku sellest, et ta on oma tööd hästi teinud. Heisler võis ju arvata, et Boyd on eesel, kuid Tarkvara Teenistusega liitumisest saadik oli ta teinud tõepoolest suurepärast tööd: ta oli suutnud mängude-tarkvara osakonda edukalt töös hoida ning lansseerinud õnnestunult 33 mängu. See number tähendas seda, et alates sellest hetkest, kui ta oli tõusnud tootejuhi ebakindlale ametikohale, oli ta lasknud käiku keskmiselt ühe mängu nädalas.

Boyd oli liialt väsinud ja uimane, et oma saavutuste üle uhkust tunda. Ta ei teadnud ka seda, et kõigele vaatamata seisis suurim lahing alles ees.

Viimane õhtusöömaaeg

Ühel juulikuu alguse hommikul pidas Kolmik D hädakoosoleku, et arutada seda, kuidas peaks firma reageerima mängumaailma pommuudisele, et ID laseb lõpuks ometi välja DOOMi kauaoodatud järglase, mille nimeks oli Quake.

Hilton White pidas isiklikult grupile kõne ja teatas, et CPU Central oli hankinud ID 9-MB faili levitamise ainuõiguse. "Vabavara ainuõigus" tähendas seda, et ID paneb faili levitamise 24 tunniks embargo alla, olles enne nimetanud CPU Centrali ainsaks allikaks, kust seda äärmiselt ihaldusväärset faili hankida saab. Tasuks sellise eesõiguse eest täidetakse aga kõik CPU Centrali saidid tarkvaramüüjat käsitlevate reportaažide, juhtkirjade ja muu reklaamiga.

White'i jaoks tähendas eesõigus seda, et kui CPU Centrali FTP serverid pingele vastu peavad, siis kogub ta paari tunni jooksul miljoneid külastajaid ja tuhandeid dollareid. Kiiruga

koostatud plaani kohaselt "laenati" vähekasutatud masinate arvelt serveriruumi, üüriti CPU Centrali interneti-teenuse pakkujalt rohkem lairibaühendust, ning koostati väike meeskond, kes pidi astuma tegevusse niipea, kui ID lõpetab oma meistriteose kodeerimise, millest pidi eelteadete kohaselt saama kõige ultravägivaldsem ja populaarsem videomäng inimkonna ajaloos.

Oma suureks üllatuseks valiti Boyd selle meeskonna juhiks. Talle anti pitseeritud pakett, mis sisaldas instruktsioone, telefoninumbrite nimekirja, piiparit ning ümbrikut kaugjuurdepääsu võimaldavate tarkvaradiskettidega. ID pidi laaditava faili 10. juuli õhtuks valmis saama, kuid väljalaset võis ka natuke edasi nihkuda - võib-olla laupäevasele 11. kuupäevale või isegi pühapäevasele 12. kuupäevale.

Kuna ID programmeerijad (kes kuulu järgi kunagi ei maganud) tegelesid ikka veel Quake'i kodeerimise ja parandamisega, siis oli mängu täpset väljalaskmisaega võimatu ennustada. Kuid väljalaskmise korral pidi CPU Central faili võimalikult kiiresti kätte saama, et 24-tunnist ainuõigust täiel määral ära kasutada.

Boyd imestas eriti selle üle, et CPU Central oli andnud talle kaugjuurdepääsu võimaldava tarkvarapaketi, kuna kompanii polnud kodus töötamist kunagi sallinud. White oli ilmselt käskinud Quake'i meeskonna jaoks ajutise erandi teha. Ta kartis hirmsasti seda, et fail saabub pühapäeva hommikul kell 6, kui isegi temasugune töönarkomaanist maniakk tõenäoliselt tootmishoones ei viibi.

Quake'i meeskond ootas terve reede õhtu, nokitsedes oma mõttetu sisutöötlemise kallal ning hoides samal ajal ID FTP saidil silma peal. Boyd jäi kuni kesköönini tööle ning tormas seejärel koju. Trammipeatuses tabas teda ootamatu äikesevihm, kuid sellest hoolimata jõudis ta kella üheks öösel koju ning logis end oma koduarvutisse sisse. Faili ei olnud.

Laupäeval ei söönud Boyd mitte ühtegi suutäit - ta ei saanud isegi telefoni teel süüa tellida, kuna saidi pidevaks jälgimiseks pidi tema internetiühendus kogu aeg avatud olema. Ta ootas terve päeva ja ka suurema osa ööst, kuid fail ei ilmunud ikka veel nähtavale.

Lõpuks ometi, pühapäeva hommikul kell 4, ilmus 9-MB fail

ähitselt Boydi FTP kliendiaknasse. Boyd tõi selle vaheserverisse, tegi kiire viirusekontrolli ning lükkas selle siis avalikku ringlusse. Ta saatis igale grupi liikmele e-kirja, monteeris pöörase kiirusega kokku ühe reklaamteksti ja kodeeris lingid sisse. Hiigelsuurte pealkirjadega GIFid lükati välja, serveripoolsed lisandid kodeeriti sisse ning CPU Centrali telefonide nimekirja spammiti uudisega: "QUAKE ON KOHAL: TULE JA RABA!"

Pühapäeva hommikul kella üheksaks oli Boyd oma tööga valmis saanud ning varises täiesti kurnatult oma matile, suutmata isegi oma arvutit välja lülitada. Ta ärkas 12 tundi hiljem hirmsa peavalu ja kõrge palavikuga. "Jumal küll," ütles ta, "mis minuga nüüd lahti on?" Ta toppis endale suhu kaks aspiriinitabletti ning loputas need külmkapist võetud limonaadiga alla, kuid ta oli sedavõrd nõrk, et suutis vaid vaevu jalgadel püsida.

Boyd varises oma matile tagasi, kuid ta ei suutnud kuidagi magama jääda. Selle asemel langes ta luupainajalikku poolminestusse: ta nägi oma voodi ümber seisvaid kohutavaid kolmedimensioonilisi koletisi, pilvedes pöörlevat Heisleri nägu ning CPU Centrali koosolekusaalis kõmavaid haavlipüssipauke.

Esmaspäeva hommikul kell 8 tundis Boyd end veelgi halvemini. Ta teadis, et ta ei suuda end mingi hinna eest CPU Centralisse lohistada. Ta suutis end telefonis vaevu kuuldavaks teha, ning kui Heisler talle kell 9:30 helistas, siis tekitas iga Boydi huultelt pudenenud sõna talle kirjeldamatut piina.

"Ma... arvan... et... ma olen liiga haige, et tööle tulla..."

Heisler katkestas: "Kurat, mis sul viga on? Kas sa tead, et üks sinu poolt kodeeritud linkidest - see Yournewsi Quake'i käsitleva juhtkirja oma - on katkine? Ma rääkisin just White'iga. Kas sa tead, mida ta mulle ütles? Kas sa tead, mida see tähendab? Suudad sa sellest üldse aru saada?"

Boydi kõne oli küll katkendlik ja pingutatud, kuid tema madal ja tuhm hääletoon oli lausa üllatavalt selge. "Heisler," lausus Boyd telefonitorusse, "käi persse - mina enam tööle ei tule."

Boyd pani toru hargile. Ta tahtis uuesti magama jääda

ning hõljuda üha kaugemale White'ist, CPU Centralist ja Heisleri mõrvarlikust mikromänedžmentist, mis oli muutnud tema elu süngeks, näruseks ja paaniliseks põrguks. Kuid ta andis endale laksu vastu nägu ning lülitas viimast jõudu kokku võttes oma arvuti uuesti sisse.

Boyd taipas, et tal on oma plaani elluviimiseks vaid paar kallihinnalist sekundit. Ta aktiveeris kaugjuurdepääsu võimaldava tarkvara ning ühendas end linna teises otsas asuva töökohaga. Oma vaimusilmas nägi ta Heislerit. Ta kujutles, kuidas Heisler tema töölaua juurde astub ja käe välja sirutab, et modemijuhet seinast välja tõmmata, üritades takistada tal hävitamast oma kõvaketta sisu - kogu kontaktinformatsiooni, kõiki neid tema poolt kirjutatud tarkvaraülevaateid, mis polnud veel vaheserverisse saadetud, terve aasta jooksul tehtud tööd, dokumentatsiooni ja muid andmeid, mida Boyd CPUd orjates kogunud oli.

Boyd töötas kiiresti. Ta andis käsu "format C:\" ning kui ta oli sellega ühele poole saanud, siis ta peatus. Hetke jooksul kaalus ta seda, kas ta ei peaks mitte kõigi CPU Centrali serverite kõvakettaid ära formateerima, kuid ta ei hakanud seda tegema. Sellel hetkel sai talle selgeks, mille poolest ta õieti Heislerist, White'ist ja teistest nendesarnastest inimestest erineb. Ta võis küll olla NetiOri, luuser, mees, kes ei suuda iialgi internetiäris läbi lüüa. Kuid vähemalt polnud ta mingi NetiSitapea.

Boyd suutis end alles reedel jalgadele ajada ning CPU Centralist läbi astuda. Nad andsid talle palgatšeki kahe nädala töö eest: $867.56. Osa rahast kulutas ta sellele, et ennast silmini täis juua - ning ta sisustas selle tegevusega pea kogu oma nädalalõpu.

Epiloog

Boyd lahkus vähem kui kuu aja pärast San Franciscost ning sõitis tagasi Phoenixisse, kus ta üüris ühe toakese, mis asus nendesamade mahajäetud arvutiladude lähedal, mida ta üles kasvades vahtinud oli. Boyd ei omanud küll päris täpset

ettekujutust sellest, kuidas ta ennast ära elatama hakkab, kuid ta lootis tänu oma arvutioskusele leida mõne normaalse ja mõistliku töökoha, mis teda hulluks ei ajaks. Möödusid mõned kuud ning Boydi säästud hakkasid ohtlikult kokku kuivama.

Ühel laupäeva hilisõhtul lehitses vaesust kartev Boyd meeleheitlikult pühapäevase ajalehe varajast väljaannet ning märkas töökuulutust, mis sobis talle nagu rusikas silmaauku: uks ööpäevaringselt avatud pornopood vajas parajasti poeselli.

See oli nagu saatuse iroonia: võtta vastu seesama ametikoht, mille ta kunagi paljutõotava interneti-äri nimel hülganud oli. Kuid Boyd ei lasknud end sellest segada - ta saatis oma CV ära, läbis lühikese tööintervjuu ning ta võeti jalamaid tööle. Tema palk oli 18 000 dollarit aastas, millele lisandusid veel muud hüved, ning tema tööaeg kestis täpselt südaööst kuni kella kaheksani hommikul. Ka karjäärivõimalused olid igati head - kuulujutud rääkisid, et poe omanik tahab varsti oma veebisaidi avada ning vajab selle ülespanemise juures natuke abi. Kuid kõige toredam oli see, et Boyd sai teha midagi sellist, mida ta polnud teinud kogu oma CPU Centralis veedetud aja jooksul - nimelt kirjutada! Kuna tema töögraafik oli küllaltki paindlik, siis sai ta oma muusat teenida nii nädalalõppudel, päevasel ajal kui ka siis, kui poes oli parajasti vaikne päev.

See polnud küll paradiis, kuid päris kindlasti polnud see ka põrgu. Boydil on veel lootust Bukowskile järele jõuda.

TASE 7.0

KULLAKAEVAJAD JA GIGOLOD

TEKS, VALED JA HÜPERTEKST

7.1 Kes nad on?

Tegime Steve'iga oma kapiuksed lahti ja võtsime sealt oma kõige "kuumemad" riided - paari musti teksaseid ja mõned 08/2 arendajate T-särgid, mis olid meile kunagi miljoni aasta eest Comdexist tasuta kaasa antud. Me tahtsime head välja näha, kuna me pidime kohtuma uue meedia kastisüsteemi peadoomadest ööelanikega.

Seejärel külastasime mitmeid baare, mida üks üles-puhutud New Yorgi e-sõnumileht oli nimetanud "parimateks kohtadeks, kus riskikapitalistidega kokku saada." Võib-olla olid meie ootused liialt kõrged, kuid need baarid ei kujutanud endast midagi rohkemat kui paari võltshiilgusega East Village'i urgast, kus müüdi sigareid ja imelikke, sinerdavaid drinke, mis nägid välja nagu "Star Trek'ist" inspireeritud martiinid. Vägivaldsusele kalduvaid küpsetajaid ja taksojuhte kohates olime me juba küllaldaselt riskeerinud, nii et seekord otsustasime kasutada vestlusmasina õlitamiseks vana head olut, netiorjade "ametlikku" eliksiiri.

Ohtutunnid veeresid, ent meil ei õnnestunud kuidagi selle kasti esindajate - riskikapitalistide, CPMi müügimeeste ja mitmesuguste moosijate - jutule pääseda. Kui me ütleksime, et meid koheldi külmalt, siis me valetaksime - tegelikult ei hakatud meiega rääkimagi. Sellise ebasõbraliku vastuvõtu põhjusteks olid arvatavasti meie närused hilbud ja kahvatud näoilmed, kust võis vaevata välja lugeda, et "neil kuttidel küll Hamptoni puhkuseosakuid pole".

Kuid me ei kavatsenudki lasta neil pealiskaudsetel ja lihahimulistel tüüpidel end rööpast välja lüüa. Me kondasime ühest baarist teise, jõime niipalju kallist õlut, kui osta suutsime ("Kuidas? Kas teil Schlitzi ei olegi?") ning umbes öösel kella kolme paiku, kui olime kindlad, et kullakaevajad ja *gigolod* on sedavõrd purjus, et uskuda ükskõik mida, otsustasime teha väikese triki, mille abil me lootsime valitud kampa sisse saada. Me hakkasime mängima kahte kergesti ekspluateeritavat alamkasti netiorja, kellel on olemas tapvalt hea äriidee - see kontsept oli tegelikult tõele üsna lähedal.

Igatahes toimis meie väljamõeldis väga hästi. Varsti tabas

meid terve laviin selliseid segaseid lööksõnu nagu "kaubamärgi netoväärtus" ja "vertikaalne strateegia". Me ei saanud kogu sellest plämast mõhkugi aru, kuid vähemalt oli see kullakaevajad ja *gigolod* rääkima pannud ning andnud meile võimaluse avaldada neile uskumatult purjus ja/või meeleheitel inimestele oma tõeline eesmärk. Kõik alljärgnev on vaid väike väljavõte meie poolt kogutud tohutust materjalist, millest oleks võinud eraldi kokku panna ühe mahuka paljastusteraamatu, mis oleks tõenäoliselt kõlanud nagu Punase Kinga päevikute veebiversioon.

Hoiatus: kui teil on lapsed, siis palun käskige neil toast lahkuda. Te hakkate lugema päris kuuma teksti, millel on teatud kiimaline meelelahutuslik väärtus ning mis peaks lisaks sellele andma teile ülevaate sellest, kuivõrd madalale võivad paljud inimesed IPO-kulda otsides langeda.

7.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Ei möödu ühtegi õhtut, mil need kübersotsiaalsed liblikad ei külastaks mõnda selle tööstusharu toretsevat vastuvõttu, avamispidu või auhinnatseremooniat, veetes oma firma kulul lõbusalt aega. Esmapilgul vaadates võib tunduda, et tegemist on karjuva ebaõiglusega, kuna kullakaevajad ja *gigolod* saavad vabalt lõbutseda, samal ajal kui nende madalamal tasemel asuvad kolleegid (prügikollid, küpsetajad) lõpetavad kontoris oma 32. järjestikust töötundi. Asja iva on aga selles, et tähtis pole see, mida sa tegelikult teed, vaid hoopis see, mida sa oma ülemuse arvates teed.

Teised elupaigad: Juhatuse esimehe voodi, aseesimehe voodi, finantsdirektori voodi, jne.

Keskmine töötundide arv nädalas: 25. Oma kiire ööelu tõttu töötavad kullakaevajad ja *gigolod* tavalisel tööajal nii vähe kui võimalik. Tavaliselt saabuvad nad kell pool üksteist või üksteist, saadavad paar kiiret e-kirja neile mõjuvõimsatele inimestele, kellega nad eelmisel õhtul tutvatavaks said, ning astuvad seejärel uksest välja, et teha üks

pikk söögipaus. Juba poole kuue paiku õhtul võite te kindlasti näha, kuidas nad liftiga allkorruse väljapääsu poole sõidavad.

Sugu: Nais- ja meessugu. Erinevalt traditsionaalsetest töösfäärisharudest, kus mehed on ülekaalus, leidub veebiäris palju selliseid kompaniisid, kus estrogeen on töötajate hulgas (juhatuse esimeheni välja) valitsevaks hormooniks. Seega võib noor, kena ja vastutulelik *gigolo* oma karjääriredelil väga kiiresti edasi jõuda, aga seda loomulikult tingimusel, et tal on piisavalt "lairiba", millega "õigeid" kliente rahuldada.

Keskmine vanus: 15 (vampiiritapja Buffy aja järgi).

Keskmine palk: 90 tuhat dollarit (pluss boonused "saavutuste" eest).

Töökohtade arv viimase kolme aasta jooksul: 50,3. Kullakaevajad ja *gigolod* on alati seal, kus parajasti pidu peetakse - seda nii otseses kui ka kaudses tähenduses. Hüppamine ühest kompaniist teise on nende jaoks sama loomulik nagu seksuaalpartnerite või kingade vahetamine. Niipea, kui saabub esimene signaal selle kohta, et seksuaalsetest ponnistustest hoolimata jääb neil ametikõrgendus või müügiprotsent saamata, helistavad nad otsekohe oma kontaktisikule, kes töötab firmas mis kannab nimetust "järgminesuurasi.com."

Riietumisviis: Soengud nagu seriaali "Sõbrad" naistegelastel (kullakaevajad); pruunid Dockersid, Macanudod (*gigolod*).

Moesolevad tehnilised fetišid: Puuduvad. Kullakaevajad ja *gigolod* suudavad küll vaevu arvuti abil oma tööpäevikut täita, ent niitnuudlil ja C++ real nad vahet ei tee.

Kodused lemmiktegevused: Puuduvad. Kullakaevajad ja *gigolod* on kodus vaid niikaua, kui üks välimuse remontimine aega võtab: nad käivad duši all, vahetavad riideid ja magavad paar tunnikest enne järjekordset väljaminekut.

Romantilised sidemed: Puuduvad. See erakordselt seksuaalne netiorjade kast on liialt väiksearvuline ning liialt hõivatud, et pühenduda kellelegi teisele peale iseenda. (Tõlge: teil on targem neist eemale hoida isegi siis, kui nad soovitavad teile midagi mõistlikku - näiteks minna ja osta endale uued riided.)

Psühholoogiline analüüs: Kui Freud oleks saanud neid inimesi uurida, siis oleks ta rõõmust lakke hüpanud. Kuid kui süvaanalüüs kõrvale jätta, siis peaksid teised netiorjad ühte asja kindlasti meeles pidama - need kullakaevajad ja *gigolod*, kel on häid sidemeid võimukandjatega, võivad saata teid tööbörsi ukse taha kiiremini, kui üks infopakett serverisse jõuab.

Karjääriunistused: Omada kõiki edukusele viitavaid tunnusmärke (nagu rikkust ja kuulsust) ilma selle nimel rasket tööd tegemata. Mõned neist tõusevad ennenägematutesse kõrgustesse, mõnede tähelennuline karjäär kukub aga visisedes kusagil traditsiooniliste reklaami- ja PR-agentuuride põhjakihis.

7.3 Kellneri lugu

Kellneril oli idee, mis pidi tegema temast võrgurevolutsiooni kuninga. Ning kui ta kohtus kena Mira-nimelise reklaamiadministraatoriga, siis arvas ta, et on leidnud oma kuninganna. Kuid Kellner ei teadnud, et lisaks oma tarkusele ja ilule oli Mira ka ohtlik, väga ohtlik. Hoiatuseks kõikidele tulevastele kroonitud peadele: seks ja auahnus kokku ei sobi.

Kellner istus metroovagunis ja vahtis määrdunud aknast nimeselt välja. Kuna ta oli terve pika päeva mööda linna ringi trampinud, siis oli ta väsinud ja hakkas just magama jääma, kui kaks noorukit talle äkitselt ligi astusid.

"Kuulge, härra, kas te ei saaks meile veidi peenraha anda?" küsis üks neist.

Kellner üritas olukorda naljaks pöörata. "Ei, aga kas teie ei saaks mulle veidi raha anda? Ma olen nimelt töötu."

Kellnerit kõnetanud nooruk noogutas peaga ja teine poiss ajas käe taskusse. Kellner, kes oli ikka veel natuke unine, ehmatas järsku üles ja sattus paanikasse, nähes 22-kaliibrilist püstolit, mis oli talle otse pähe sihitud. Relva hoidev teismeline ei öelnud ühtegi sõna, aga teine poiss jätkas:

"Kuule, ma ei palu sult raha - ma käsin sul selle ära anda. See siin on röövimine."

Kellner läks näost täiesti valgeks. Ta surus oma käe paremasse püksitaskusse ja andis kiiresti oma rahakoti temaga raskinud noorukile - kotis polnud küll eriti palju raha ning kõik krediitkaardid olid vananenud, kuid ta ei tahtnud mitte mingil juhul hakata oma õnne proovile panema.

"See," kogeles ta, "see on kõik, mis mul on."

Nooruk mõõtis teda pika ja jäise pilguga. Kellner sulges silmad ja valmistus kõige halvemaks. Möödus tervelt 30 sudusega täidetud sekundit, enne kui Kellner julguse kokku võttis ning veidi oma ühte silmalaugu paotas. Tema suureks kergenduseks olid noorukid kadunud.

Kellner jäi väga vaikselt oma kohale istuma. Ta ei teadnud, kas poisid on teise vagunisse läinud või rongi pealt maha hüpanud. Kui paar polnud kümne minuti jooksul silmapiirile

ilmunud, siis ta oletas, et nad olid kusagil Elmhurst Avenue' kandis jalga lasknud. Kellner tõi kuuldavale sügava ohke ning hakkas silmadega politseinikku otsima. Siis, kui neid vaja on, pole neid kusagil, virises ta endamisi.

Kui rong lõpuks Flushingisse, tema peatusesse jõudis, siis oli Kellner ikka veel pisut vapustatud, kuid tema süda ei tagunud enam ning tema nägu oli hakanud taas jumet võtma. Kellner jalutas aeglaselt ja mõtteisse vajunult rongist välja.

Kellneri ükskõiksusest võis aru saada: püstolitoru ees paarist dollarist lahtisaamist ei saanud võrreldagi sellega, mida ta juba varem kaotanud oli.

Vampimine

Kõik sai alguse kolm kuud tagasi, parimatele veebisaitidele pühendatud uhkel Kewl Universe'i auhinnatseremoonial. Üritus toimus Webster Halli-nimelises ööklubis, mis oli Kellnerile hästi tuttav juba sellest ajast, kui ta veel muusikavideoid tootis.. 35-aastane Kellner oli surmani väsinud sellest, et tä pidi mingitele andetutele Bronxi suumaigutajatele idiootsed muusikavideoid tegema. Tegelikult oli ta kogu muusikatööstuses kibedalt pettunud. Üks tema kitarristist sõber oli märkinud, et "tänapäeval on muusika kõigest tapeet: rock on surnud". Kellneri sõbral oli õigus - rock oli ära surnud ja matnud end Los Angelesse, ning Seattle'i sünge grunge oli vaid vanade garaažibändide ülessoojendus, järjekordne surnult sündinud stiil.

Viimaste kuude jooksul oli kogu New Yorgi meelelahutustööstus rääkinud "interaktiivsusest" selsamal summutatud ja aupaklikul hääletoonil, mis oli kunagi varem olnud reserveeritud Patti Smithi jaoks. Kellner läks selle vooluga kaasa: ta ostis PowerBooki, avas Cyber-America internetiarve ja üritas asjale pihta saada. Ta meisterdas isegi omaenese väikese veebisaidi, kuid see oli küllaltki hale - seal oli kõigest tema lühike elulookirjeldus, mis sisaldas ülevaadet tema poolt toodetud videotest ja heliplaatidest, ning telefoninumber, millele keegi kunagi ei helistanud.

Kellner ei näinud võrgus midagi jalustrabavat. See oli nagu punnitajate väljanäitus, täis nende inimeste haledaid katseid, kellel polnud küllalt talenti, et suurt lepingut saada. Kuid Kellneril oli seejuures tunne, et asjad liiguvad kiiresti ning võib-olla polekski nii halb mõte seda värki põhjalikumalt tundma õppida. Seega luges ta läbi paar algajatele mõeldud raamatut, tellis endale ajakirja Interactive Week, ning hakkas lõksõnu pähe taguma. 1996. aasta alguses oli tal tunne, et ta on valmis ülepeakaela internetiärisse sukelduma, kuid ometi näis kogu piltmõistatusest üks tükk puudu olevat. Kellneril oli vaja see tükk kiiresti üles leida, või muidu jääb ta interaktiivsest hiidlainest lihtsalt maha.

Webster Halli baar oli hämar ja rahvast täis. Laes oli paar väikest prožektorit, mis heitsid väikeseid valguslaike üle siilipeaga meeste, kes kõva häälega üle baarileti jooke tellisid. Kuid äkitselt liigutas midagi ühes neist valgussõõridest - see oli naise katmata õlg. Kellneri silmad jäid sellele pidama ja libisesid siis mööda naise kaarduvat selga allapoole kuni punktini, mida kattis tema sügava väljalõikega kleit. Kui üks siilipea kõrvale astus, siis nägi Kellner peeglist naise nägu. See oli nägu, mis viimistlemist ei vajanud. Kellner astus lähemale, üritades samal ajal head avalauset välja mõelda.

"Kas te olete Lääneranniku lt pärit?" küsis ta hooletult.

"Miks te seda arvate?" torkas naine vastu.

"Lihtsalt sellepärast, et siin tundub palju California rahvast olevat," ütles ta, osutades peaga rahvahulga suunas. "Mina seda küll New Yorgi ürituseks ei nimetaks."

"Ja kuidas te seda siis nimetaksite?" Naine madaldas oma häält ja naeratas vandeseltslaslikult.

"Luuserite kambaks, mis üritab suurt kala püüda."

Naine naeratas veelkord, mis pani Kellneri arvama, et tema pingutused hakkavad vilja kandma. Tal oli õigus.

Kellner ja Mira oleksid võinud taksoga tema pööningukorteri juurde sõita, kuid selle asemel jalutasid nad kahekesi mööda Lafayette Streeti SoHo poole. Tuli välja, et Mira töötab raamatupidajana ühes suures reklaamiagentuuris, mille nimi oli Dennis Burnham Lanker & Young. Kellner meenutas naljatades seda, kuidas ta oli aastate eest DBLY-le reklaamlaulukesi lindistanud ning kuidas ükski neist raadiosse ei

jõudnud. Mira naeris ja küsis, mida ta internetist arvab ja kuhu kogu see värk välja võiks viia. Kellner muutus poeetiliseks - ta oli kohe alguses märganud, et tegemist on ajudega naisega.

"See on meedium, mis ei allu konventsionaalse programmeerimise reeglitele, kuna tema kasutajad on ühtlasi ka tema programmeerijad. See erineb radikaalselt raadiost, televisioonist, tekstist või ükskõik millisest varemnähtud asjast. See on sedavõrd uus asi, et keegi pole suutnud talle õiget rakendust leida - vähemalt veel mitte. Ent sellest vennikesest, kes selle rakenduse välja mõtleb, saab maailma kõige rikkaim jobukakk."

Interaktiivsuse jumalanna

Nad armatsesid Kellneri pööningutoas terve tunni, kuid Mira ei tahtnud rahuneda isegi siis, kui Kellner oli lõpuks oma rahulduse kätte saanud. Ta oli närviline ja ütles, et tassike kohvi võiks aidata tal maha rahuneda. Kellner tuli tälle vastu - pani hommikumantli selga, läks lohiseval sammul kööki ning laadis oma Melitta kohvimasina Bustelot täis. Samal ajal kui kohv tõmbas, võttis ta külmkapist filmilintide jaoks mõeldud plekktoosi ja keeras endale sealt ühe korraliku marihuaanasuitsu. Kui ta kohvikandikuga elutuppa jõudis, nägi ta Mirat, kes seisis tema CD-plaatide kogu juures, seljaga üks tema spordisärkidest.

"Kas sa suitsetad?"

"Kui ma tunnen end turvaliselt, siis küll."

Nad sättisid end madala kohvilaua äärde, mis paiknes otse keset pööninguruumi avarat elutoaosa. See oli kogu ruumi ainus äratuntav mööblitükk, kui mitte arvestada päevinäinud kušetti ja paari tooli. Nad istusid zen-stiilis ja rääkisid, enamjaolt Kewl Universe'ist - kuivõrd nõme ja skandaalne see on, et parimad veebisaidid polnud midagi rohkemat kui ühedimensioonilised, multifilme meenutavad karikatuurid sellest, mida Mira nimetas "rikkaks meediaks". Kellner sõnas, et võib-olla peakski New York selles elektroonilises kultuurisõjas Californiale kaotama, kuna tema "ego on liialt ülbe". Mira

ei olnud temaga nõus - tema arvates "polnud New York veel ülbe ärganudki". Näis, et nad rääkisid kõigist asjadest peale iseenda, ning see sobis Kellnerile suurepäraselt, kuna Mira jätt erutas ta uuesti üles.

"Sind vaadates tundub mulle, et sa erined kõigist neist inimestest, kes kas ennast, üksteist, või seda meediumi otsides ringi koperdavad - sa näid täpselt teadvat, kes sa oled," ütles Mira mõtlikult, tõmmates pika mahvi.

"Ma olen vabakutseline muusikavideote produtsent."

"Ja praegu ei tee sa midagi?"

"Ma elan oma autoritasudest. Mul on tagasihoidlik maitse," vastas Kellner.

"Kuid sa tunned meelelahutusäri. Sa oled juba midagi saavutanud - sa ei pea tippu jõudmiseks üle laipade ronima. Ja oled mees, kellel on kujutlusvõimet, ning sa näed, kuivõrd nõme see ühikatubades valmisnikerdatud veebijura tegelikult on - see on väike haletsusväärne prügimägi."

"Aga see kasvab."

"Ma tahaksin teha midagi tõeliselt suurt," ütles ta ning ulatas suitsu viimaks Kellnerile.

"Näiteks mida?"

"Tõelist meelelahutust - seda, mida massid tegelikult tahavad."

"Sa oled tõeline interaktiivsuse jumalanna, või kuidas?" naljatas Kellner ja taipas siis, et tema märkus võis naist solvata. "Anna mulle andeks. Ma lihtsalt ei taipa, millest sa räägid. Kust sa tead, et internetti kasutavad massid pole rahul sellega, mida neile seal praegu pakutakse?"

"Ega ma ei teagi," lausus ta, kuid Kellner tundis, et naine valetab - pärast tema tahumatut vahemärkust ei lasknud ta teda enam ligi. Mira tõusis püsti, jalutas magamistuppa ja korjas kokku oma riided, mis olid mööda tuba laiali loobitud. Kellner järgnes talle, aitas tal kadunud kinga üles otsida ja vaatas, kuidas ta end riidesse pani.

"Kust ma sind kätte saan?"

"Helista DBLY valvelauda ja küsi Mira Racinekit," sõnas naine ukse poole liikudes.

Kellner läks temaga koos trepist alla ja saatis teda isegi tänavanurgani, kus Mira istus linna ülemisse ossa suundu-

vasse taksosse. Kellner seisis ja lehvitas talle seni, kui takso lõpuks silmist kadus. See oli olnud suurepärane õhtu - ta oli naisega voodisse läinud ja ühtlasi oma veebikarjääri arendanud. Ühe õnnetu muusikamehe kohta polnud see sugugi paha.

Suure kalapüügi planeerimine

Kellner helistas Mirale esmaspäeva hommikul. Mira rääkis ääretult kiiresti, justnagu oleks tal mitu asja korraga käsil olnud. Kellner sai sellest aru ja lasi tal minna, ent mitte enne, kui Mira oli teinud ettepaneku uuesti kokku saada - järgmisel õhtul, millalgi pärast tööpäeva lõppu. Mira andis umbes poole üheksa paiku eesukse taga kella. Kellner pani oma kohvimasina tööle ja vajutas seejärel elektroonilise lukusüsteemi nupule, mis allukse lahti tegi ja naise sisse lasi.

"Küsimus on 18 - 35 aastastes meestes," ütles Mira tassist kohvi neelates.

"Ettevaatust, see on tuline!"

"Nad kaovad. Lasevad jalga. Nad on võrgust väljas. Läinud!" lausus ta.

"Nojah, nad suhtlevad nüüd reaalajas. Ma arvan, et selle jaoks on eraldi programmi vaja."

"Aga see pole ju televisioon - sa ise ütlesid seda. Kasutajad koostavad ise endale programmi."

"Võib-olla ma eksisin - võib-olla on see ikkagi TV. Kas tead, varsti saabub WebTV ajajärk - ma Billboardist lugesin. Kõik need esimese põlvkonna rakendused - igasugu pointerid ja klikkijad - on 1999. aastaks juba ajalugu. Kogu see värk liigub lairibaühenduste poole - see on täpselt nagu TV, aga palju suurema kanalite arvuga. Sinu kaugjuhtimispuldile pannakse lihtsalt "interaktsiooni" nupp peale ja sa võid vestelda näiteks Oprah' või L.L. Cool J-ga, või kellega iganes."

Mira naeratas laialt. "Tead sa, ma tahaksin, et sa agentuurist läbi astuksid ja mu bossiga räägiksid. Sa ei oska aimatagi, kuivõrd paljud meie kliendid meilt selle veebivärgi kohta nõu küsivad."

"No mida kuradit mina ka sellest asjast tean?" küsis

Kellner tagasihoidlikkust teeseldes.

"Sa tead rohkem kui nemad. Meie kontoris on vaid üks inimene - tema nimi on Julian -, kellel on arvuti. Ja sa oled ju reklaamlaulukesi kirjutanud, Kellner - sa tead, millised asjad inimeste tähelepanu köidavad ja neid motiveerivad."

Need sõnad ajasid Kellneri lõplikult õhku täis. "Ma tean ainult seda, et iga uus meedium neelab turule tulles kõik vanad meediumid alla," alustas ta. "Raadio neelas ajalehed ja telegraafi, televisioon neelas raadio, ning nüüd on meil võrk, mis imeb nad kõik endasse. Iroonia peitub selles, et tegelik programmide koostamine ei muutugi eriti palju. Kas sa 'Dragnet'i" mäletad? Algselt oli see ju raadioprogramm. Sama asi kehtib ka vesternide, seebiooperite ja mälumängude kohta - nad kõik said alguse raadiost. Kui Dickens oleks veel elus, siis oleks ta..."

"Stopp!" ütles Mira erutatult. "Pea siinkohal korraks kinni!"

"Kuskohal, kas "Dragnet'i" juures?"

"Ei, seebiooperite juures!"

Nüüd sai Kellner aru, kuhu ta tüürib. "Kui sa mõtled veebipõhise seebiooperi peale, siis oled sa hulluks läinud," sõnas ta.

"Aga miks mitte?"

"Ma võin leida miljon põhjust, miks mitte. Seebiooperid loodi ju igavlevate naiste jaoks, kes pidid koos oma triikimislaudadega kodus istuma. Mispärast peaksid mehed - need sinu 18 - 35 aastased - tahtma seebiooperit vaadata?"

"Aga sellepärast, et ma suudaksin selle idee maha müüa," lausus Mira.

"Kellele sa suudaksid seda müüa?"

"Nike'ile, Stolichnayale, Bayerile, Listerine'ile - ükskõik kellele neist. Kellner, sa oled geenius. Minu kliendid ei taipa internetist mõhkugi, ent seebioopereid nad tunnevad."

"Võib-olla sa suudaksidki selle maha müüa, ent mina teeksin seda asja hoopis teistmoodi - internet ei ole koduperenaistele mõeldud meedium -igatahes veel mitte. Võrk on igasugust nilbet materjali täis - pornot ja muud sellist. Et seebiooper reaalajas läbi lööks, peaks seal olema kõvasti seksi ja paljast pinda ning tegevus võiks toimuda mõnes superlahedas

kohas. Seal peaks olema palju naisi nagu "Rannavalves", aga rohkem narkotsi ja intriige, reeturlikkust, paar mõrva..."

"Võiksid sa mulle sissejuhatava osa paberile panna?"

"Ma olen küll hea kontseptide väljamõtleja, ent mitte suurem asi kirjamees," ütles Kellner ning pani uue suitsu oma huulte vahele.

"Ma tunnen üht head kirjanikku - Juliani oma töö juurest. Agentuur sunnib vaest mehikest reisibrošüüre kirjutama, ent tema ihkab teha midagi loomingulisemat. Ta tahab stsenaristiks saada."

"Väga hea," sõnas Kellner. "Pane see masinavärk käima ning ma ütlen sulle, mida tal minu arust lendutõusmiseks vaja läheb."

"Soho ööd"

Kellneri episoodilise veebisaidi esimene kontsept meenutas oma ülesehituselt natuke "*Saturday Night Fever*'it" - see oli viimane film, mille nägemine oli talle sügavat muljet avaldanud. Kuid "SoHo ööde" peategelane ei olnud mitte Bay Ridge'i rauakaupluse lihttööline, vaid hoopis kahekümnendates aastates grafitikunstnik, kes oli nagu Keith Haringi ja Jean-Michel Basquiat' ristsugutis. Kunstnik üritas jõuda Manhattani kunstimaailma eliiti, ent tema teel seisid ükskõiksed galeriiomanikud, narkopolitseinikud, ahned korteriperemehed ja teda pidevalt külastavad austajannad, kes üritasid tema jutule pääseda.

Mirale see mõte ei meeldinud - tema arust "meenutas see liialt kaheksakümnendaid aastaid".

Selleks, et asi rohkem ühekskümnendate aastate moodi välja näeks, nuputas Kellner välja teise idee, mille järgi pidi "SoHo ööde" tegevus keerlema väikese internetifirma müütiliste äparduste ümber. Kompanii üritas jõuda Manhattani disainimaailma eliiti, ent tema teel seisid nõrk Javascript, ebakindlad serverid ja aeglaselt laadivad leheküljed.

"See ei kõla eriti usutavalt," ütles Mira. "Pealegi näib mulle, et tegelaskujud istuvad kogu aeg oma arvutite taga."

Kellneri kolmanda ja ühtlasi viimase töötluse kohaselt pidi veebiooper rääkima ühes Manhattani ärikeskuse šikis reklaamiagentuuris töötavate ahnete kiskjate kambast, mis raiskab miljoneid dollareid oma klientide raha tobedate interaktiivsete eksperimentide peale.

"See on väga viiekümnendate aastate moodi," sõnas Mira, "kuid mulle see meeldib - see on väga vinge. Viiekümnendad on praegu moes. Arvatavasti suudan ma selle maha müüa, kui ta seda veidike pehmemaks teed."

"Kas me võiksime nüüd seksima hakata?" küsis Kellner kannatamatult.

"See on ainus asi, millele ma mõtlen," valetas Mira.

Peibutis

Kellner ei kuulnud Mirast nädal aega ei kippu ega kõppu, ent kui naine lõpuks helistas, siis oli tal paar head uudist.

"Nad on asjast huvitatud, Kellner - ma tunnen seda."

"Ah, jäta nüüd, Mira. Ära anna mulle ilmaasjata lootust."

"Ma räägin tõsiselt. Minu ülemus arvab, et episoodiline veebidraama on suurepärane idee."

"Aga kogu see reklaamiagentuuri-värk näitab ju nii kuradi otseselt näpuga nende peale - see on täpselt nagu laul, mis räägib muusikatööstusest."

"Just see neile meeldibki - see on täpselt nagu "8½". Aga sinne, kui nad on nõus idee arendamiseks raha andma, tahavad nad saada midagi käegakatsutavat - ühte näidisepisoodi."

"Ma juba ütlesin sulle, et ma pole kirjamees."

"Ära selle pärast muretse. Julian lausa põleb soovist kirjutama hakata. Sa peaksid temaga tuttavaks saama - kas ma võiksin ta õhtul siia tuua? Ta tahab väga sinuga kohtuda."

"Too ta siis siia," lausus Kellner. Talle ei meeldinud, et keegi võõras segatakse asjadesse, mis oleksid õigupoolest pidanud vaid tema enda ja Mira vahele jääma. Ent kui mängureeglid olid sellised, siis ei jäänud tal muud üle, kui kaasa mängida.

Julian oli Kellnerist paar aastat noorem - tema nägu oli

roosa, mille järgi Kellner otsustas, et ta kannatab kas hüper toonia, nahaallergia või alkoholiprobleemi all. Julian rääkis kerge Connecticuti aktsendiga, mis Kellneri arvates oli tõenäoliselt teeseldud.

"Ma ei tunne ikka veel sellist tugevat interaktiivsuse lõhna," ütles Julian ning avas oma madalal kohvilaual lebava ThinkPadi. "Sa oled pannud kõik need tegelased üksteisele käkki keerama - aga millal siis kasutaja mängu tuleb?"

"Noh, kasutaja võiks, ütleme, hoiatada näiteks Janice'it selle eest, et Rachel üritab talt klienti üle lüüa. Kui küllaldane hulk kasutajaid saadab talle küllaldasel määral e-kirju, siis võiks ta näiteks taibata, et talle tahetakse külma teha, ja anda hoopis Rachelile pasunasse. Me võiksime CGI formulari üles panna, et kasutajad hääletada saaksid. Teate küll: (1) ründa Rachelit naiste WC-s või (2) levita klient A-le Racheli kohta käivaid valejutte, kasutades selleks persooni Z - või midagi taolist."

"See kõlab jube tobedalt," sõnas Julian. "Ma ei tea, kas ma suudan nii lollakalt kirjutada."

"Ma arvan, et meil pole vaja sissejuhatavat episoodi sedavõrd keeruliseks ajada," katkestas Mira. "Kas me ei võiks alustuseks teha paar lühikest sissekannet, mis iseloomustaksid meie tegelasi?"

"Ma juba tegin ühe sellise sissekande," ütles Julian. "See käib Janice'i, selle raamatupidaja kohta: "15. august 1996 laupäeva hommik - kehv enesetunne - pohmell sellest džinnist, mille ma koos Metro Motorsi Steve'iga ära jõin." Me võime hüperlinkida nii "Steve'i", kes on paha tegelane, kui ka "Metro Motorsi", mis on väljamõeldud kompanii," lausus Julian.

"See võiks olla ka mõnele tõelisele kompaniile viitav link seda juhul, kui tegemist on hea tegelaskujuga," lisas Mira.

"Sa tahad sinna palju tootenimetusi sisse panna?" küsis Kellner.

"Jah. "Jane istus oma Lexusesse, Cutty Sarki pudel peos" - midagi sellist."

"Lase edasi," sõnas Kellner.

"...Miks karistab jumal mind sellega, et ma pean maksma 2000 dollarit kuus korteri eest, mille peal elab tsirkuseartist,

kes kogu aeg batuudihüppeid harjutab, mitte aga mõni kena ja vaikne minimalistlik maalikunstnik? Kas ma ei või siis ühastada, kui turistid mind juhmilt vahtima jäävad - kas selle-pärast, et ma siin elama pean, on neil õigus pidada mind mingisuguseks ebardiks? Mõnikord tahaksin ma olla Palestiina terrorist, sest siis võiksin ma Holland Tunneli õhku lasta ning need kuramuse Long Islandi ekskursioonibussid ei puuks enam iialgi West Broadwayle..."

"Minu arvates käib küll — see on piisavalt vaimukas," ütles Kellner.

"Ma ei tahtnudki, et see mõjuks vaimukalt. See peaks kõlama hoopis totralt," torkas Julian tõrjuvalt vastu. "Iva on selles, et ta tahab vale tunnelit õhku lasta."

"Me võime seda ju alati hiljem ümber teha," märkis Kellner.

Kellneri hinnangul oli Juliani kätetöö kirjanduslikus mõttes üsnagi vilets. Kuid sellest hoolimata suutis see "SoHo ööde" kahekümneaastastest herneajudest koosneva kildkonna ilmust piisava selgusega edasi anda ning lisaks sellele sai teksti hulka kõvasti tootenimetusi sokutada, mis andis käsikirjale teatud lisaväärtuse, mida Julian nimetas "sisse-ehitatud potentsiaalseks sponsoritepüüdjaks".

Kõigist tegelaskujudest oli ainult ühel - Rachelil - mõni üksik positiivne iseloomujoon, ent see oligi kogu asja mõte - mängida võrguauditooriumi himuratel ja sadistlikel tunnetel. "SoHo ööd" oli üles ehitatud arvamusele, et uue meedia inimestele meeldiks kõige rohkem vaadata seda, kuidas "vana meedia" esindajad oma 300 000-dollarilistes korterites kannatavad, keemilistest ainetest kohutavasse sõltuvusse satuvad ning tööpostil olles üksteist tükkideks rebivad.

Järgmisel päeval hakkas Kellner "SoHo ööde" veebisaiti üles seadma, kasutades selleks väikese Broadway interneti-firma teenuseid. Ta maksis neile 500 dollarit lisatasu selle eest, et nad teeksid talle kiiresti hädavajaliku baasdisaini - ta vajas ainult koduleheküge, leheküigi iga tegelaskuju jaoks, kus oleks küllalt ruumi sissekannete tarvis, ning ühte "sisse-juhatavat" leheküge. Ta nõudis, et sait ehitataks üles niimoodi, et sinna oleks hea hiljem reklaamplakateid üles panna. Kellner otsustas kasutada ka firma eriti soodsat grupiviisilist

e-posti programmi, mille abil sai ta määrata igale tegelasku jule isikliku meiliaadressi. Kogu selle asja valmistegemine võttis umbes nädalajagu aega, kuid Kellner jäi firma disainiga igati rahule: see oli väga lihtne kavand, millel oli paar üksikut graafilist ehiskeerdu. See oli just selline prooviekseml plar, mida Miral on hea oma ülemustele näidata.

"Jah, see meeldib neile väga," ütles Mira reedel, "kuid nad tahavad näha midagi enamat. Sisu pole rohkem vaja - nad tahavad lihtsalt paremat ettekujutust sellest, kuidas saidi lõppvariant välja võiks näha. Ma kirjutasin mõned märkused üles. Esiteks, teksti on liiga palju - seda on raske lugeda ning oleks tore, kui inimesed võiksid oma silmaga näha, mismoodi tegelased reaalselt välja näevad.

"Mida nad selle Juliani sitase kirjatöö kohta ütlesid?"

"Nad jäid sellega rahule - nad tahavad ainult midagi visuaalselt mõjuvamat, mis meenutaks rohkem televisiooni. Et kui Rachel läheb kartoteeki ja leiab põrandalt purjus Jeffi, siis tahaksid nad näha vähemalt paari kaadrit, mis vihjaksid sellele, mida ta parajasti näeb."

"Asi hakkab kole kalliks minema," kaebas Kellner. "Peame arvestama nelja, võib-olla isegi viie fotoga ühe loo kohta, see tuleb korrutada kuuega: ühe episoodi kohta tuleb 24 kaadrit. Ma arvan, et sel juhul läheb meil ainuüksi fotode peale tuhat dollarit nädalas."

"Paari Apple Quicktake'iga saaksime arvatavasti küllaltki odavalt läbi ajada."

"Seda küll, aga meil on ka näitlejaid vaja."

"Sa võid ju nad otse tänavalt üles korjata."

"Jah, aga maksma peame me neile ikkagi. Isegi siis, kui nad ametiühingusse ei kuulu, lähevad nad meile maksma, ütleme, tuhat dollarit nädalas."

"Kuule," ütles Mira, "arvuta õige välja, mis see kõik meile maksma läheb ning pane lõppsummale sada protsenti otsa. Ma esitan selle neile kui meie eelarve."

"Väga hea, aga prooviepisoodi pean ma ju ikkagi omast taskust kinni taguma?"

"Julged sa riskida?"

"Mulle ei meeldi, kui ma pean äri tehes lihtsalt hea õnne peale lootma."

"Kas sa ei võiks seekord erandit teha?"

"Hea küll, kullake, ma teen seda sinu heaks."

"Meie heaks, kullake," kudrutas Mira ja suudles teda õrnalt kaelale. "Ah soo, veel üks asi. Mitte ükski agentuuri töötaja ei tohi teada, et mina ja Julian sind abistame. Keegi võiks muidu arvata, et me istume korraga kahel toolil."

"Ma vaikin nagu haud."

Näitlejate otsimine

Kellner kulutas esimese täiemahulise "SoHo ööde" episoodi peale 3500 dollarit. Kõige suurem jama oli näitlejatega. Meesnäitlejate leidmine läks libedalt - tõele au andes polnud nende välimusel kõige vähimatki tähtsust. Kellner palkas esimesed kolm meest, kes vastasid tema Village Voice'is ilmunud reklaamkuulutusele. Kuid naistega oli rohkem probleeme - Juliani kavandi järgi pidid kaks naistegelast olema "ilusad, saledad ja üdini kurjad". Mira oleks sellesse rolli sobinud, kuid ta ei tahtnud endastmõistetavatel põhjustel etenduses osaleda ning Kellnerile ei meeldinud ükski neist naistest, kes olid kuulutusele vastanud.

"Nad on kas ilusad või kurjad - aga mitte mõlemat korraga," selgitas ta Mirale. "Kuid ma ei ole veel oma otsinguid lõpetanud."

Kellner käis nii New Schoolis, HB Acting Schoolis kui ka American Academy of Dramatic Arts'is ning pani igale poole oma reklaamplakatid üles. Lõpuks leidis ta kaks kullinäoga brünetti, kes sobisid oma vaevaga mahasurutud vaenulikkuse tõttu mängima Janice'it ja Christine'i, kaht kurja raamatupidajat.

Kuid sellest hoolimata oli Kellner hädas, kuna ta ei suutnud leida naist, kes võiks mängida Rachelit - "imeilusat, veidi neurootilist kahekümnendates aastates neiut, kelle kodukootud moraalsus on pidevas vastuolus suurlinlikule töökohale omaste hundiseadustega". Kellner arvas, et seda rolli peaks mängima blond, kuid ta polnud rahul ühegi blondiga, keda ta üle vaadanud oli; nad näisid olevat kas totaalselt neurootilised või täiesti amoraalsed.

"Ma olen omadega läbi. Plindris. Valmis oma randmeid lähj lõikama," kaebas Kellner Mirale.

"Mul on blondi naist vaja."

"Ma võin sulle ühte soovitada."

"Keda? Kus kohast?"

"Tema nimi on Dale. Ta töötab siinsamas lähedal - ma võin ta õhtul siia tuua. Ta astus just laeva pealt maha - ta tuli vist Iowast. Täiesti süütu olevus. Ta sobib Racheli ossa lausa suurepäraselt."

Kellner sai õhtul Dale'iga kokku, kuid tüdruk ei jätnud talle erilist muljet. Ta oli noor ja ilus ning mõjus ka küllal daselt süütult. Kuid Kellneri arvates tundus ta ka midagi var javat - ta oli nagu keerukas salakiri, kes ei osanud oma tõelisi tundeid eriti hästi väljendada.

"Ent täpselt seda me ju vajamegi," ütles Mira. "Peaosatäitja peabki olema võõras - keegi, kes on just New Yorki tulnud - kes on küllalt süütu, et haiget saada, aga samas küllalt tugev, et vajaduse korral vastu lüüa."

"Jah, vist küll," sõnas Kellner.

Võtete tegemine

Kuna osatäitjad olid lõpuks paika saanud, siis võttis Kellner Juliani märkmed, visandas nende põhjal stsenaariumi kondikava ja korraldas esimese osatäitjate koosoleku, mis toimus laupäeva hommikul tema pööninguruumis. Julian ja Mira olid kohal, et vastata näitlejate küsimustele ja neid motiveerida, ning Kellner raiskas terve tunni, üritades võtta videolindile seda, kuidas nad simuleeritud stsenaariumikoosolekul üksteisega suhtlevad. See oli kaootiline ja närvesöövv vaatepilt, kuna näitlejad üritasid iga hinna eest oma rollidesse sisse elada, kuigi käsikirja kohaselt oleksid nad pidanud lihtsalt poseerima ja oma suu kinni hoidma. Kellner vandus, et ta ei too seda jahvatavat, egomaniakkidest luuserite kampa enam iialgi ühte tuppa kokku - parema meelega tõmbab ta nad PhotoShopi abil ükshaaval arvutisse sisse, kuigi tulemus ei näeks sel juhul just eriti hea välja.

Esmaspäeval hakkas Kellner üles võtma stsenaariumi

esimest lugu, kasutades ühte enda poolt ostetud Apple Quicktake'i. Lugu pidi illustreerima Janice'i sünget SoHo bohemikärbse-elu. Ta tegi temast paar ülesvõtet kunstigaleriis ja luksusliku riidepoe juures ning pani ta poseerima Spring Streeti metroojaamas, kus neid kõnetas üks kodutu mees. Kellner tegi mehest kiiresti pilti - see oli just selline õnnelik juhus, mis annaks draama õhkkonnale värvi juurde, kuid kui mees hakkas vihaselt ülesvõtte eest tasu nõudma, siis olid nad sunnitud kiiresti maa alt tänavale taanduma.

Reedeks oli Kellner veel neli tegelaskuju üles võtnud ning ta oli surmani väsinud ja tüdinud - ta oli filminud nii tänavatel, kontorites, galeriides kui ka omaenda korteris ning talunud tohutut pinget, kuna ta pidi kogu töö üksinda ära tegema. Ning kuna oli naeruväärne üritada kogu seda värki oma PowerBooki abil kokku panna, siis surus ta hambad risti ja ostis 5000 dollari eest täisvarustusega Quadra 800. See oli küll üüratult kallis, ent nüüd saab ta vähemalt PhotoShopi korralikult jooksma panna.

Kellner kulutas suurema osa pärastlõunast masinavärgi ülespanemisele ja tööks valmistumisele. Tal oli jäänud üles võtta veel viimane lugu: see pidi kujutama Racheli üksildast ja piinarikast elu. Julian, see persevestist kirjamees, oli kujutanud seda oma käsikirjas montaažina: Rachel pilti maalimas, Rachel tubakapoes, Rachel ööklubis ja Rachel katuseharjal, silmitsedes eliitrajooni kutsuvaid tulukesi.

"Quicktake'iga ei tule ükski neist stseenidest kuidagimoodi välja," torises Kellner Julianile saadetud kõnepostisõnumis. "See on lihtsalt liiga teraline."

Kellner tegi käsikirja niimoodi ümber, et ta võiks Racheli oma pööningutoas, paari prožektorlambi valguses üles võtta, kui naine pärast tööd tema poolt läbi astub. Ta filmis seda, kuidas Dale tema kraanikausis nõusid pesi, tema kušetil Detailsi luges ja laserplaadi tema plaadimängijasse pani. Seejärel tegi ta paar ülesvõtet sellest, kuidas naine tema PowerBooki klõbistab. Lõpuks pildistas ta teda siis, kui ta tema voodis magamist teeskles - see oli Juliani kohustuslik "kassiahastuses ärkamist" kujutav kaader.

"Nüüd peaks see küll valmis olema," ütles Kellner, kui ta oli kell kaks öösel viimased pildid oma Quadrasse üle kand-

nud. "Sa võid nüüd koju minna."

Kuid Dale ei tundunud lahkumisega eriti kiirustavat. Ta oli akna juurde ekselnud ja vaatas alla tänavale. Selja tagant vaadates näis ta imeilusana ning kui ta end näoga mehe poole pööras, siis sai Kellner äkitselt aru, et ta tahab kohutavalt selle naisega magada.

"Mida sa siis oma tõelises elus teha tahaksid?" küsis Kellner flirtivalt.

"Ma olen mõelnud veebidisainiga tegelema hakata," vastas Dale samasugusel mängleval toonil.

"Kas sa PhotoShopi tunned?"

"Jah," lausus ta. "Mul on oma koduleheküIg."

"Näita mulle seda," ütles Kellner teda Quadra juurde kutsudes.

Nad polnud jõudnud poolt lehekülgegi läbi vaadata, kui naine juba tema võimuses oli.

Kellner äratas Dale'i umbes kella üheksa paiku üles - ta ei tahtnud teda välja visata, ent tal oli liiga palju tööd ning naise kohalolek oleks teda kindlasti segama hakanud. Ta pidi graafilised lahendused lõpuni välja töötama ja kõik failid serverisse üles panema.

"Ma võin osa sellest tööst sinu eest ära teha," pakkus Dale.

"Ma maksan sulle 20 dollarit tunnis, aga ära seda nässu keera," sõnas Kellner.

Pühapäeva õhtuks oli prooviepisood oma täies hiilguses võrgus üleval. Tootmisprotsessi kõige aeganõudvam töö oli graafika eest hoolitsemine, millega Dale väga hästi hakkama sai. Kellner küsis temalt, kas ta ei saaks kahel õhtul nädalas tema juurest läbi astuda ja faile uuendada. Dale oli nõus ning Kellner tegi tema jaoks oma korterivõtmetest koopiad ja andis talle oma arvuti salasõna. Nad suudlesid ja Dale läks koju.

Esmaspäeval tutvustas Mira oma töö juures uuesti nende ideed ja seekord neelas agentuur õngekonksu alla. Mira helistas Kellnerile ja teatas talle suurepärase uudise - DBLY töötab välja kavatsuste protokolli, mille kohaselt tellitakse Kellnerilt kaheksa iganädalast episoodi. Iga episoodi eest saaks ta 7000 dollarit honorari, mis oli täpses vastavuses Mira pakutud 100 protsenti suurema eelarvega - ta saaks kahe kuu töö eest kokku 56 000 dollarit.

"Millal nad mulle maksma hakkavad?"

"Siis, kui me lepingule alla kirjutame. Pool rahast makstakse kohe välja, teine pool pärast lõpetamist."

"Mis ajaks ma pean neile järgmise osa üle andma?"

"Avamise ajaks: see on kolme nädala pärast."

"Kas see tähendab seda, et me peame avamispeo korraldama?"

"Jäta see minu hooleks," ütles Mira lõbusalt. "Ära muretse ma ei kuluta rohkem kui 2000 dollarit."

Avamispidu

Kellner hakkas taipama, et ta on sisenemas ohtlikku tsooni. Mira ja Julian olid läinud vastuollu agentuuri eetiliste põhimõtetega ning nad ei olnud omavahel sõlminud ühtegi lepingut. Kellner oli töötanud muusikaäris ja teadis, et tehingupartner, kes täna naeratades sinu kätt surub, võib sulle homme vabalt noa selga lüüa. Kuid ta polnud kunagi sõlminud sellist veebiarenduslepingut, mille puhul kõik asjad lükusid sedavõrd kiiresti ning silmapiiril kangastus sedavõrd suur rahahunnik.

Kellner töötas "SoHo ööde" kallal nii päeval kui ööl, ent sellele vaatamata jõudis ta planeerida juba järgmist etendust, mille nimi oli "Webmaster". See põhines ideel, mille Mira oli algselt tagasi lükanud - etendus pidi keerlema Silicon Alley väikefirma ümber, mida juhib kuratlikult õel süsteemiadministraator, kes kontrollib oma varjatud veebikaamerate võrgu abil kõiki kõnepostisõnumeid, e-kirju ning räpaseid tööintriige. Igal nädalal saaksid kasutajad näha tõeliselt pööraseid töökoharomaane, tööstusspionaaži ja muid taolisi koerustükke. See oli suurepärane idee, mille Kellner lootis otse Hollywoodile müüa. Ta mattis oma üksikasjalikud ülestähendused oma PowerBooki sügavustesse ning ei rääkinud oma ideest mitte kellelegi - isegi mitte Dale'ile.

Kellner oli juba peaaegu kaks nädalat võtteid teinud, kui teda tabas tõeline üllatus - ta leidis oma postkastist DBLY poolt väljakirjutatud tšeki 7000 dollarile. Ta helistas otsekohe

Mirale.

"Miks mulle tšekk saadeti? Ma ei ole veel isegi eelarvet saanud, lepingust rääkimata."

"Pane see raha rahulikult oma arvele. Mis raamatupidamisse puutub, siis mõnikord ei liigu asjad siin päris sünkroonselt."

"Millal ma lepingule alla kirjutan?"

"Ma just nägin seda lepingut - meie juristid annavad sellele veel viimast lihvi."

Tšeki laekumine oli Kellneri jaoks nagu taeva kingitus, sest ta oli juba maksnud kuuele näitlejale 2400 dollarit ja varsti pidi ta maksma neile veel 1200. Lisaks sellele võlgnes ta oma hiljutiostetud riistvara eest American Expressile 6500 dollarit. Ta oli ka suusõnaliselt lubanud maksta Mirale ja Julianile 750 dollarit nädalas "konsultatsiooniteenuste" eest - see asjaolu pidi jääma nende kolme vaheliseks süngeks ja hästi varjatud saladuseks. Pärast arvete maksmist ning DBLY tšeki laekumist sai Kellner aru, et ta tuleb napilt omadega välja. Ent ees ootasid uued kulutused: ta pidi ikkagi nii avapeo kui ka kõik muud üleskerkivad kulud omast taskust kinni maksma - see tegi kokku umbes 5000 dollarit järgmise kahe nädala kohta. Kuid kuna järgmise kahe kuu jooksul pidi Kellner saama 56 000 dollarit, siis maksis ta arved nurisemata kinni.

Reedel 11. juulil 1996. aastal tuli "SoHo ööd" turule kolme tervikliku *online*-episoodiga. Kõik 32 sisuga täidetud lehekülge olid varustatud DBLY reklaamsildikesega, mis teatas tulevastele reklaamiklientidele, et "seda ruumi on võimalik rentida", Kellner oli masenduses, kuna Mira polnud suutnud ühtegi reklaamplakatit Nike'ile või Sonyle maha müüa, kuid Mira poolt orkestreeritud suurepärane avamispidu muutis tema meele rõõmsamaks. Pidu täitis Kellneri pööninguruumi pidevalt ringisagiva rahvahulgaga, mis koosnes kolmesajast meediainimesest, kes pidutsesid kogu öö.

Tegemist oli tõelise SoHo peoga selle sõna parimas tähenduses - seal oli palju sigarisuitsu ja õlgadega trügimist, Dean & DeLuca suitsulõhet ning küllaldaselt kanget alkoholi, et seda kõike kõrist alla uhtuda. Kuid kõige hiilgavam idee tuli

Miralt, kes oli palganud baarimeesteks kaks Robert Mitchumi tüüpi. Nad olid riides nagu maajutlustajad ning nende sõrmenukkidele olid tätoveeritud sõnad SOHO ÖÖD - täpselt nagu paahhopaadist mõrvaril filmist "Night of the Hunter". Loomulikult hakkasid inimesed küsima, et "hei, kas seal ei peaks mitte olema sõnad ARMASTUS ja VIHKAMINE?", mille peale mehed vastasid: "Aga seda Soho ööd ju tähendabki!"

Lõks

Tänu avamispeole, DBLY agressiivsele PR-kampaaniale ja asjaolule, et "SoHo ööd" oli "konvergentse meelelahutuse" kategoorias uustulnuk, hakati talle üha rohkem tähelepanu pöörama. Ajakiri Fame avaldas oma multimeediale pühendatud uues enamjaolt positiivse arvustuse, Yoohah pani "SoHo ööd" oma "lahedate asjade" nimekirja ning Silicon Weekly kiitis projekti kui "vinget ettevõtmist, mis hoiab kätt elu pulsil".

Paari nädala pärast vaatas "SoHo ööde" lehekülgi juba 30 000 inimest päevas - sellest piisas, et saada tellimus ühelt suurelt rulluiske valmistavalt kompaniilt, kes maksis neljanädalase sponsorlepingu eest kokku 6000 dollarit. Kellner oli rõõmus, ent samas ka pettunud: DBLY kulutas etenduse tootmisele 28 000 dollarit kuus ning tema kindlaks eesmärgiks oli raha teha, mitte aga iga kuu 22 000 dollariga kahjumisse jääda.

Kellner lõi numbrid kokku. Lehekülje külastamise hinnaks oli üks sent; nullkasumisse jõudmiseks pidi igakuiseks külastajate arvuks olema 1 400 000 - umbes 93 000 külastust päevas. Ta võis arvestada sellega, et külastajate arv peaks tulevikus natuke suurenema, kuid kas ta suudab vaatajate arvu kolmekordistada?

"Sa pead rohkem lehekülgi üles panema," ütles Mira. "Rohkem tegelasi, rohkem mäsu."

"Ma toodan praegu kuut tegelast ja olen juba täiesti võhmal," lausus Kellner. "Kas klient ei võiks maksta rohkem kui üks sent lehekülje kohta? See on ju väga ahvatlev rahvastikugrupp - noored, rulluisutavad mehed."

"Kellner, me üritasime seda, ent nende jaoks on kogu see asi üks suur eksperiment. Kui me suudame külastuste arvu suurendada, siis on nad nõus kuu aja pärast seda küsimust uuesti üles võtma."

"Ma ei tea, kas ma suudan sellega toime tulla."

"Kuule, Dale on ju nüüd samuti sinu teenistuses - ma olen kindel, et kahekesi suudate te rohkem sisu üles panna," sõnas Mira.

"Ma vajan jätkamiseks veel 7000 dollarit," ütles Kellner.

"Ma just nägin seda tšekki - raamatupidamine saadab selle kohe välja."

"Aga ma pole ikka veel lepingule alla..." lausus Kellner, kuid Mira oli juba toru hargile pannud.

Röövimine

Järgmiste nädalate jooksul tegi Kellner palehigis tööd ning võttis oma arve pealt viimased 4000 dollarit, et katta oma kiiresti kasvavaid kulusid. Tal oli hädasti vaja uut DBLY tšekki ning asjaolu, et Mira ei vastanud tema telefonikõnedele, hakkas teda tasapisi paanikasse ajama. Neljapäeval ja reedel astus Dale tema poolt läbi, et graafiliste lahenduste kallal tööd teha ja need seejärel võrku üles panna. Esimest korda elus oli Kellner liialt väsinud, et seksi peale mõelda. Selle asemel ta magas ja ärkas üles alles siis, kui Dale oli juba ammu ära läinud.

Laupäeval uuris ta oma kulutuste aruannet ja serveri "logiraamatut". Ta oli täiesti laostunud, kuid "SoHo ööde" vaatajate arv oli kahekordistunud: lehekülgi külastati nüüd 60 000 korda päevas. Neli episoodi oli nüüd valmis, pool tööst oli tehtud, ent DBLY polnud talle ikka veel saatnud seda, mida nad Mira jutu järgi lubanud olid - veel 21 000 dollarit. Ta lõi kõik oma senised kulud kokku: selle asemel, et 5000 dollariga plussis olla, oli ta 16 000 dollariga miinuses.

Esmaspäeval helistas ta kõigile näitlejatele ja lükkas selle nädala võtted edasi. Sel moel säästis ta 1200 dollarit, kasutades väljalõikeid eelnevalt tehtud ülesvõtetest. Dale tuli jälle tema juurde, et aidata tal graafikat töödelda, ning ta suutis

nädala lõpuks neljanda episoodi võrku üles panna. DBLY polnud talle ikka veel saatnud ei tšekki, lepingut ega ühtegi muutlikku teadaannet.

Pühapäeva õhtul tahtis rahutu Kellner end natuke tuulutada. Ta tegi oma mõtete kogumiseks pika jalutuskäigu - ta kõmpis mööda West Broadwayd, läks läbi Houstoni ja jõudis Sixth Avenue' kaudu Waverly Place'i juures seisva ööpäevaringselt avatud ajalehekioskini.

Ta heitis pilgu Billboardile ja märkas kohkudes hämmastavat pealkirja:

FOX OSTAB "WEBMASTERI" LEPINGUEES-
ÕIGUSE 3 MILJONI DOLLARI EEST

DBLY Interactive toob välja uue veebisoodilise *online*-draama, mis kasutab tehnoloogiat,
et pakkuda vastupandamatut tarbimiselamust

Ta luges edasi, libistades pilgu üle "Webmasteri" kirjelduse, mis oli tema salajase idee sõna-sõnaline koopia.

"Meil on väga hea meel teatada, et Julian Garrett ja Mira Racinek on edutatud DBLY kõige uuema divisjoni asepresidentideks. Meie arvates on nad oma võimekust tõestanud," ütles juhatuse esimees Duke Lambert. "Nad on uue kategooria - konvergentse meelelahutuse - teerajajad, ja see fakt ei vaja kommentaare."

"Sitapead!" röökis Kellner mööda Sixth Avenue'd edasi tormates.

"Sitapead!" kisendas ta nii Mira, Juliani kui ka Dale'i kõnepostkasti.

Keegi - arvatavasti Dale - oli toimetanud tema idee otse Julianile, kes oli selle omakorda Foxile edasi andnud. Kuid tal polnud midagi teha. Isegi kui ta suudaks tõestada, et Dale oli tema magamise ajal hoolikalt kõigist tema PowerBooki failidest koopiad teinud, või et Mira oli talle algusest peale valetanud, või et Julian oli õhutanud neid seda tegema, ei saaks ta ikkagi midagi muuta. Nad olid ta maasse tampinud, tükkideks rebinud ning aeglaselt surema jätnud. Kuid tal pol-

nud midagi teha, ta oli liiga vaene ja väsinud, et nendega võitlusse astuda.

Epiloog

Kellner ei saanud DBLY käest enam ühtegi tšekki ning septembri lõpul tõsteti ta oma korterist välja. Tema American Expressi konto suleti ning inkassofirma hakkas tema võlga sisse nõudma. "SoHo ööd" pidas "kummitussaidina" vastu kuni 1996. aasta detsembrini, mil Kellneri internetiühenduse pakkuja selle maksmata arvete tõttu maha võttis. Kellner elab praegu Flushingis, Queensi linnajaos koos oma vanematega, kes tema kallal pidevalt näägutavad, soovitades tal "leida korralik töökoht ja abielluda". Kellner ei loodagi enam internetiärimeheks saada, kuigi vahetevahel tunneb ta kiusatust end taas proovile panna. Seda juhtub aga harva, kuna tema põhimureks on üritada oma jalg taas muusikatööstuse ukse vahele saada. Mis Kellneri endistesse äripartneritesse puutub, siis nemad jäid 1997. aasta lõpul oma töökohtadest ilma, kuna DBLY Interactive otsustas "Webmasteri" tootmise lõpetada. Hoolimata tohutust reklaamikampaaniast ja asjaolust, et Fox oli andnud tootearenduseks rohkem kui 300 000 dollarit, ei külastatud saiti rohkem kui 30 000 korda päevas. Selline asjade käik valmistas Kellnerile kirjeldamatut rõõmu, kuigi kogu see ideedevarastamise kogemus oli jätnud talle tülgastava tunde, just nagu oleks teda rünnanud mõni hulluda harpüiade jõuk.

TASE 8.0

PREESTRID JA HULLUMEELSED

LÕPMATUS ÜHES LIIVATERAS

8.1 Kes nad on?

Et pääseda uue meedia kastisüsteemi järgmisele tasemele, registreerusime Steve'iga "internetigurude" kaugõppekursusele. Kuna Fibre Magazine'i tagakaanel olev kuulutus väitis, et see asi maksab kõigest 50 dollarit, siis me mõtlesime, et miks mitte proovida?

Nädala pärast saime paki, mis oli posti pandud Pueblos, Colorado osariigis. Saadetis oli sedavõrd raske, et kolm higistavat ja kurnatud postitöötajat suutsid selle suure vaevaga meie õuetrepist üles hiivata.

"Teie tähtis saadetis on kohal!"torises kõige kogukam mees, kes tundus olevat nende pealik.

"Sorry, vennad," vastas Steve, ulatades talle kakskümmend dollarit.

"Ja see on kõik?" krimpsutas mees põlglikult nina.

"Kuule, mees," lisasin mina. "Me oleme ju netiorjad."

Järgnes arusaamatu sajatus, misjärel postitöötajad lasid saadetise käest lahti. Pakk kukkus valju mürtsatusega vastu treppverandat ning oleks sealjuures meie varbad peaaegu lömastanud. "Kuidas me selle asja nüüd majja sisse saame?" hõikas Steve meestele, kes parasjagu oma veoautosse ronisid.

"Te olete ju arvutigeeniused - eks üritage siis ise midagi välja nuputada!" hüüdis ninamees irvitades vastu.

Umbes 3,5 songa hiljem saime oma ülesandega hakkama ning siis läks asi tõeliselt lõbusaks. Lõikasime paki lahti ja meid tabas terve laviin pabereid, diskette ning igasuguseid käsiraamatuid, mis olid sama paksud nagu "Oxford English Dictionary". "Püha jumal," karjatasin ma, "millise supi sisse me küll sattunud oleme?!"

Järgmise paari nädala jooksul lugesime ja õppisime nagu hullud, et läbida selliseid erinevaid kursusi nagu "Lööksõnad edasijõudnutele", "*Voodoo*-majandus", "Võrgutades tulevikku" ja "Juhtnöörid võrkuühendatud juhmarditele". Meie raske töö tasus end nähtavasti ära, sest kuu aega pärast seda, kui olime oma lõpueksamite vastused ära saatnud (me kritseldasime need neile papitükkidele, mida särkide sisse topitakse), saime kaks õhukest, taskuformaadis diplomit. Diplomid kinnitasid,

et me oleme nüüdsest "sertifitseeritud tehnoloogiagurud", kel on õigus nii tasuta hommikusöögile Denny kohvikus kui ka priipiletitele e-kaubanduse B2B & A-Z konverentsil, mis sellel aastal pidi toimuma (ära arvasite!) Pueblos, Colorado osariigis.

Hoolimata sellest, et me tegime Steve'iga Omahas neljatunnise vahepeatuse, jõudsime me konverentsile täpselt õigeks ajaks - me saime näha, kuidas mõjukatest internetiajakirjanikest ja modemeid viibutavatest futuristidest koosnev lärmitsev jõuk ("hullumeelsed") kiusas küsimustega tuntud Wall Streeti analüütikut (ehk "preestrit"). Järgnes kohaliku tähtsusega mürgel, mida polnud aga pooltki nii lõbus vaadata kui nende inimeste nägusid, keda me õhtusel kokteilipeol nurka surusime, küsides neilt: "Noh, mis tunne on lisada sedavõrd pealiskaudsele meediumile natuke intellektuaalset sügavust?"

Meie Steve'iga ei ootagi, et meid järgmisel aastal jälle konverentsile kutsutaks, ent see meid eriti ei huvita. Me sõime seal niipalju suitsulõhet, et sellest jätkub meile kogu eluks, ning kogusime piisavalt hullumeelset materjali alljärgneva iseloomustuse ja loo tarbeks. Meie arvates võib seda nimetada igati heaks investeeringuks.

8.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Kui preestrid ja hullumeelsed paraja jagu oma järjekordset tulevikuvisiooni, õpetlikku käsiraamatut või "Ostke NÜÜD! Ostke neid KÕIKI!" aktsiasoovitust ei kirjuta, siis on nad interneti-konverentsidel jutlusi pidamas. Kuid ärge laske end nende tulistest ilukõnedest haneks tõmmata - täpselt nagu nende kullakaevajatest ja *gigolo*'test kaasvõitlejad, mängivad ka nemad seda mängu vaid sellepärast, et oma nägu pildi peale saada ning kopsakad esinemistasud taskusse pista.

Keskmine vanus: 72 (Esther Dysoni aja järgi).

Keskmine palk: Selle suurus on teadmata (vähemalt niikaua, kui *offshore*-pangad ei avalikusta kõiki oma välismaalastelo kuuluvaid varasid).

Mida nad tegid enne interneti-ärisse sukeldumist? Kirjutasid ajakirjale Snack Food Weekly artikleid selle kohta, milline olukord valitseb soolaste suupistete turul (preestrid); tõmbasid marihuaanat ja kirjutasid oma diplomitööd, mis käsitles hegeliaanlikku feminismi (hullumeelsed).

Kus nad töötavad? Investeerimisfirmades (preestrid), sõltumatutes konsultatsioonifirmades (hullumeelsed).

Protsentuaalne osa netiorjade populatsioonist: 2 protsenti. (Lihtne teoreem: Mida kõrgemale te mööda uue meedia toiduahelat jõuate, seda vähem inimesi te seal kohtate.)

Töökohtade arv viimase kolme aasta jooksul: 0. Preestrite ja hullumeelsete geniaalsus seisneb selles, et nad tulevad toime peaaegu sõrmegi liigutamata ning suudavad kogu selle lolli loba, mida nad pilves olles suust välja ajavad, usutavaks muuta.

Riietumisviis: Tumesinised peenetriibulised ülikonnad (preestrid); Birkenstockid, tagumikukotikesed (hullumeelsed).

Haridus: Liiga hea. Preestrite ja hullumeelsete suurim viga seisneb selles, et nad pühendavad liiga palju aega ülikoolide pühadele auditooriumitele ning liiga vähe aega (kui üldse) sellele tööstusharule, mille alal nad väidetavasti "eksperdid" on. (Nõuanne nendele inimestele, kellel on rohkem raha, kui pihku mahub: tehke oma kodutöö ise ära ja usaldage oma kõhutunnet. Kui see ei aita, siis proovige "börsikoerte" meetodit - seda lähenemisviisi kasutades lähtuvad investorid aktsiaportfelli haldamisel oma koerlastest lemmikute haukumissagedusest.)

Psühholoogiline analüüs: Nii nagu enamik inimesi, kes on intelligentsemad, kui vaja, pidid ka preestrid ja hullumeelsed taluma Ameerika suures kooliõues pidevat mõnitamist - selle trauma tõttu üritavad nad igal pool ja igal ajal tähelepanu ning heakskiitu leida (te võite sellele mõelda, kui näete neid järgmisel korral CNBCs oma lõugu laksutamas).

Karjääriunistused: Et Oprah suudleks neid pärast seda, kui nende uue raamatu müüginumber ületab 50 eksemplari piiri.

8.3 Barstow' lugu

Tehnoloogia hiilgavast tulevikust rääkimine polnudki see kõige olulisem asi. Barstow' arvates oli tema tõeliseks töö ülesandeks internetifirmade juhtide lõbustamine ja mõnitamine. Tema legendaarsete, hästi makstud ning alati rahvast tulvil kõnekoosolekute järgi otsustades sai Barstow oma tööga suurepäraselt hakkama. Ainuüksi tema apelsinimahla-trikid piisas, et nad teda uuesti kuulama tuleksid.

Barstow sõitis oma neoonsinise Harley Davidsoniga mööda käänulist teed, mis kaardus ümber mäe ja viis teda pilvedest varjatud mäetipu poole. Ta võttis selle teekonna ette üks kord aastas, et pidada uue meedia tippjuhtidele loengut sellest, kuidas nad peaksid endale tulevikku ette kujutama. Kuna talle maksti paaritunnise töö eest 5000 dollarit, siis ei näinud ta ühtegi põhjust, miks ta peaks sellest tegevusest loobuma.

Barstow ise ennast internetiguruks ei pidanud - asjalood olid lihtsalt niimoodi välja kukkunud. Ta hakkas lähenema oma viiekümnendale eluaastale. Barstow oli saanud täisealiseks 1960. aastail, mil revolutsioonid olid suunatud kiivritega politseinike vastu ning need toimusid tänava nurkadel, mitte aga arvutiekraanide taga. Kuid tema teekond kultuurilise mõjuvõimu mäetippu oli olnud lühike ja kiire. 1990ndate alguses värvati ta ühte San Francisco põrandaalusesse väljaandesse, mille nimi oli High Frontier ja mis oli spetsialiseerunud tugevatoimeliste narkootikumidega seotud küsimustele. Kõigest paari aasta pärast oli ta juba üks Fibre Magazine'i juhtivaid kolumniste.

San Francisco tihedalt seotud intellektuaalsetes ringkondades oli üleminek psühhedeelialt küberneetikale sama lihtne nagu tänava ületamine. Barstow mäletas väga hästi aega, kui Acapulco Kuld veel kõrgtehnoloogiliste lepingute sõlmimise juures olulist rolli mängis. Ainus tehnoloogia, mis sel ajal tõesti poolest tähtsust omas, oli võime ümber programmeerida omaenese aju, mitte aga mingisugust beežis kastis pesitsevat elutut ränitompu - igaühe meeltes peituvat internetti. Kuid praegusel hetkel tundus, et peale internetist rääkimise

Barstow muud ei teinudki, ning tema võime ettevalmistamata kõneleda oli tõstnud ta Haight-Ashbury tundmatusest ainsilmakuulsaks "sügavmõtlejaks".

Barstow parkis oma Harley varjulise kadakapuu alla ja lülitas mootori välja. Tema nägu oli üleni teetolmuga kaetud - ta tõmbas kiivri peast, võttis reisikotist pudeli Perrier'd ja valas selle sisu endale pähe. Ta raputas oma pikki halle juukseid ja pühkis näo punase taskurätiga puhtaks. Pani siis oma kaubamärgiks kujunenud kauboikübara pähe ning heitis hinnatava pilgu lenkstangipeeglitesse. Ta tundis end tugeva ja hirmuäratavana - ta oli nagu eesmärgikindlus ise.

Ta jättis endast maha pika varju, kui ta läbi parkimisplatsi konverentsisaali kroomitud sissepääsu poole sammus. Sissepääs oli Big Sur Space'i ainuke maapealne osa. BSS oli massiivne, kaljusesse maapinda ehitatud koosolekusaalide kompleks, mis oli projekteeritud niimoodi, et ta ka neutronpommirünnakule vastu peaks. Kord aastas kogunes BSSis digitaalfirmade tippjuhtide töögrupp - see oli eksklusiivne kokkutulek, mille raames mõjukad juhid said üksteisega suhelda, kokkuleppeid sõlmida ja sepitseda strateegiaid, mis pidid aitama neil rakendada "seda tohutut tuulispead, mis vuhiseb üle maa nagu Bengali taifuun".

Väike tippjuhtide seltskond tõmbas sissepääsu juures suitsu, ent nad vajusid kahele poole laiali nagu Punane meri, et Barstow'd läbi lasta. Ta pani oma nime kõnelejatele mõeldud laua juures kirja ning sai noorelt naiselt läbipääsuloa. Naise käed värisesid kergelt, kui ta Barstow isikutunnistust kontrollis. Isegi päikeseprillid ei suutnud varjata Barstow' kivistunud ja tuultest räsitud nägu - kõigi digitaalinimeste jaoks olid tema näojooned sama meeldejäävad kui Mount Rushmore'i raiutud George Washingtoni portree.

"Tere, Jane," ütles Barstow, näidates naisele oma juhiluba.

"Tere tulemast tagasi," lausus naine. "Ma ei suuda uskuda, et terve aasta on vahepeal mööda lennanud. Kas te teete ka seekord seda asja selle..."

"Tss!" tegi Barstow. "See on ärisaladus."

Kell oli juba peaaegu kahekümne minuti pärast üheksa, mistõttu Barstow otsustas peamise konverentsisaali lava üle kontrollida. Ta veendus selles, et laval on töötav mikrofon,

ning jalutas seejärel tagasi einelaua juurde. Ta valas endale ühest karahvinist klaasitäie greibimahla, mille kibedus pani ta võpatama. Kui direktorid hakkasid viis minutit enne kella üheksat ükshaaval saali astuma, seisis Barstow ikka veel sealsamas ja toimetas midagi mahlakarahvinide juures.

Viimane tippjuht oli just istet võtmas, kui Barstow lavale astus. Pärast lühikese, lugupidamist väljendava aplausi vaibumist tegi ta oma kõnega algust.

"Minu nimi on Jason Barstow, ja ma arvan, et te teate piisavalt hästi, kes ma selline olen ja mida ma teen, mistõttu võime ka ilma pikema sissejuhatuseta läbi ajada. Ma olen endine Alameda maakonna kanafarmer ning ma mängisin kunagi kitarri ühes bändis, mille nimi oli Strawberry Messenger Service. Inimesed väidavad mulle, et ma tundvat seda meediumi päris hästi, kuid mind ennast on alati üllatanud, kuivõrd vähe ma tegelikult asjadest tean - minu jaoks tähendab internet seda, et ma ärkan igal hommikul üles ning näen kohkumusega maailma, mis iga päev tasapisi muutub. Just sellisel moel toimubki fundamentaalne muutus - mõni kord näib, et ta liigub vaikselt nagu jääliustik. Te ei märka seda enne, kui te ühel hommikul silmad lahti teete ja taipate, et te elate maailmas, mis on radikaalselt ümber kujundatud.

Ma töötan tavaliselt organisatsiooni heaks, mille nimi on Earth Business Network - mis on ka selle kahepäevase konverentsi sponsor - ja meie korraldame asju teistmoodi kui enamik seminarigruppe. Kas keegi teist on ka varem mõnel minu loengul käinud? Mõned teist on - väga hea. Teie järelikult teate, mis siin toimuma hakkab. Ülejäänud võivad end rahulikult istuma seada ja kuulata.

Mõni neist asjadest, mida te kohe läbi elama hakkate - ja eriti just see, kuidas te ennast tundma hakkate - võib põhjustada teis väikest ebamugavust, kuid ma palun, et te mu juttu lõpuni kuulaksite. Kohati ei pruugi minu jutt teile päriselt kohale jõuda, kuid see kõik on vaid osa laiemast protsessist, mis peab aitama teil jõuda asjadeni, milleni te mõne... noh... formaalsema meetodi abil võib-olla jõuda ei suudaks. Hea küll, olgu - kas me oleme valmis? Hästi. Kõigepealt sooviksin ma seda, et te oma toolidelt püsti tõuseksite. No nii, tõusemegi nüüd kõik püsti."

Iga tippjuhti ajasid end aeglaselt ja kohmetult üles.

"Nüüd tahaksin ma seda, et te sirutaksite end välja ja suruksite oma naabri kätt - no nii, suruge aga tema kätt."

Iga direktor surus närviliselt oma kõrvalseisva võistleja kätt.

"Okei! Te võite nüüd jälle maha istuda. Väga hea. Tänase presentatsiooni teemaks on e-kaubandus. Kui paljud teist tegelevad e-kaubandusega?"

Umbes 60 juhatuse esimeest ajasid oma käe püsti.

"Hästi, kui paljud teist ei tegele e-kaubandusega?"

Umbes 30 juhatuse esimeest ajasid oma käe püsti.

"Võite oma käed alla lasta. Me kõik tegeleme e-kaubandusega. Kas tahate teada, kuidas asjalood tegelikult välja näevad? Kogu see kuramuse maailm on müüdav. Mind ei huvita, mida te toodate - või ei tooda. Me kõik müüme midagi - isegi siis, kui sellel asjal pole mingit väärtust. Isegi siis, kui see asi on lihtsalt rämps. Te olete kõik müügimehed - mina olen samuti müügimees. Saite aru? Väga hea. No nii, kui paljud teist jõid just praegu apelsinimahla? Või greibimahla? Okei, peaaegu kõik. On teie hulgas kedagi, kes ei võtnud midagi juua?"

Royster G. Pfeiffer tõstis oma käe üles.

"Andke härra Pfeifferile midagi juua."

"Ma võtaksin lihtsalt ühe klaasikese vett."

"Ei. Vett juua te ei tohi. See on reeglitevastane. Andke talle üks apelsinimahl. Nüüd ootame me kõik niikaua, kuni härra Pfeiffer oma apelsinimahla ära joob. Väga hea - jooge aga kõik ära. Me ei taha raisata ühtegi piiska - apelsinimahl on küllalt defitsiitne asi, seda isegi Californias.

Hästi. Tuleme nüüd tagasi e-kaubanduse juurde. Ma oletan, et te tahate, et ma ütleksin teile, mida see kõik endast kujutab. Aga las ma jutustan teile ühe väikese loo - see räägib ühest asjast, mida ma täna tegin - või tegelikult tegin ma seda eile õhtul. Kas te teate, mida ma tegin? Noh, ma ütlen teile - ma ostsin umbes viis milligrammi LSD-d."

Ruumi läbis närviline naerukahin.

"LSD meeldib mulle sellepärast, et ammu enne seda, kui keegi globaalsetest võrkudest, või tehnosfääridest, või võrgumajandusest rääkima hakkas, oli LSD näol olemas küllaltki

kõrgtehnoloogiline vahend, mille abil sai vahetult reprogrammeerida tähtsaimat arvutit - arvutit, mis juhib kogu seda nähtud etendust.

Kui inimesed mõtlevad minusuguste vanade hallhabemete peale -'60ndate põlvkonna peale, kes tegelikult interneti välja mõtlesid - , siis nende sõnade järgi olime me üks laiskade ja ärahellitatud sõjavastaste argpükside kamp. Kuid tegelikult olime me üsnagi julged vennad. Mõtelge ise - LSD panemine oli tegelikult sama, kui üritada reprogrammeerida oma arvuti operatsioonisüsteemi, samal ajal kui seal jooksevad üheaegselt nii Excel, Word kui ka suur hulk muid asju.

Ma tean, et ma peaksin siin rääkima hoopis e-kaubandusest, ning kohe ma jõuangi selleni. Kuid kõigepealt tahaksin ma teilt küsida: kas keegi siinviibijaist teab, mida viis milligrammi LSD-d teha suudavad?"

Mitte ükski käsi ei tõusnud.

"Ei? Hästi, ma ütlen teile - ainult umbes viiekümnest mikrogrammist LSD-st piisab, et inimest tõepoolest üles keera-ta - ta läheb sedavõrd põlema, et arusaamatuse loor kaob igaveseks tema silmade eest. Viiekümne mikrogrammi LSD mõju avaldub umbes 15 minutit pärast manustamist ning see juurib igasuguse plämaajamise hoobilt välja - te võite küll ka pärast seda kogemust pläma ajada, kui see teile meeldib, kuid te ei pea seda tegema, see pole enam vajalik, see pole oluline. See on lihtsalt - pläma, saate aru?

Okei. Alustuseks tahaksin teilt midagi küsida. Tavaliselt alustan ma oma tööd just niimoodi - see on nagu teatud liiki konfrontatsiooniharjutus. Niisiis, lubage mul küsida teilt seda: mis on teie kõige suurem hirm? Laske aga tulla - te ei pea oma kätt püsti tõstma. Hõigake lihtsalt välja - mis on teie kõige suurem hirm?"

"Royster G. Pfeiffer!" hüüdis üks direktor.

"Hah-hah-haa!" naeris Barstow. "Aga räägime nüüd tõsiselt - mida te kutid tegelikult kardate - mis teile tegelikult hirmu naha vahele ajab ja teil öösiti magada ei lase? Vastake palun!"

Direktoritest koosnev publik hakkas oma toolidel vaikselt nihelema.

"Teie lahkel loal esitaksin ma omaenda arvamuse. Võib-olla

[illegible] see täppi, võib-olla mitte, ent ma olen üldiselt tähelepanud, et pisut pilves tippjuhitüüpide puhul vastab see tõele. Hea küll - ma lõpetan keerutamise ja ütlen selle otse välja. Te kardate tulevikku."

Barstow teadis, et see sajapealine läbinisti tulevikule orienteeritud publik jäi teda umbusklikult jõllitama, ent ta läks sellest hoolimata oma jutuga edasi.

"Kuulake mind ära. Ma tean, et te kõik arvate, et te tervitate tulevikku - ehk seda, mida meie omal ajal "progressiks" kutsusime. Nüüd kutsutakse seda "muutuseks", aga tegelikult on see üks ja sama. Progress võrdub muutuse ja kasvu summaga - seda te vennad ju teete, eks ole?"

Mõned kuulajad noogutasid pead.

"Ma tean, et te kõik arvate teadvat, mida tulevik toob. Ning teie teadmisest sõltuvad teie teod - teadmine määrab kindlaks teie reageeringud. Kuid see, mida mina teil teha palun, on teistmoodi. Ma palun, et te astuksite vastu tulevikule, millest te ei saa midagi teada. Mida te sel juhul teeksite? Kuidas te sellele reageeriksite? Mis tundeid see teis tekitaks?

Ma üritan seda teile niimoodi selgitada: tulevik on teie mõtetes, eks ole - tegelikult pole seda olemas. Te arvate, et kui te kontrollite oma mõtteid, siis saate te kontrollida ka tulevikku, kuid nii see asi ei käi. Ka vastupidine järeldus ei vasta tõele - kui arvate, et siis kui kaotate kontrolli oma mõtete üle, kaotate te ka kontrolli tuleviku üle. Kes teab, võib-olla on tõde hoopis vastupidine - et kaotades oma mõtted, võite te tegelikult hoopis leida oma tuleviku."

Publik näis olevat segaduses, ent enamik inimesi kuulas teda ikka veel tähelepanelikult. Barstow teadis, et tal on ainult mõni hetk aega, enne kui nad lõplikult ära tüdinevad.

Ta vaatas lavalt alla Royster G. Pfeifferi poole, kes istus kolmandas reas.

"Royster, kas sa oled oma apelsinimahla juba ära joonud?"

Pfeiffer vaatas talle juhmi näoga otsa ja noogutas seejärel pead.

"Väga hea - viis milligrammi LSD-d on umbes 100 korda suurem kui normaalne doos. Ent kui see kogus umbkaudu 100 inimese vahel ära jagada, siis on see täiesti ohutu doos. Õigupoolest on see küllaltki lahja doos."

Kuulajad ei reageerinud, ent nüüd istusid nad täiesti vaik selt ja tardunult. Mitte keegi ei liigutanud.

"Kas keegi teist mõistab, mida ma sellega öelda tahan?" küsis Barstow.

"Sa panid meie kõikide joogi sisse LSD-d," ütles Royster G. Pfeiffer.

"Ahaa. Meie hulgas on üks tark mees," sõnas Barstow. "Aga miks peaksin ma teie klaasidesse LSD-d panema?"

"Sest sinu arvates on see väga hea nali," lausus Pfeiffer.

"Nojah, minu arust oleks see tõesti päris naljakas. Aga nalja pärast ma seda tegema ei hakkaks. Seda sellepärast, et tõenäoliselt laseksite te mind vanglasse panna, ning siis ei saaks ma enam selliseid asju teha - esineda tähtsatel konve rentsidel teiesuguste inimeste ees, kes maksavad mulle ühe nädalavahetuse eest 5000 dollarit. Vanglas viibides ma seda teha ei saaks. Kuid pöördugem oma teema juurde tagasi. Ma olen ju siin selleks, et rääkida teile e-kaubandusest."

Saalist kostis närvilist sosistamist.

"Vaadake, minu arvates olete te asjast täiesti valesti aru saanud. Asi pole hoopiski puudulikus vahetalituses, efektiiv suses, õlitatud müügitöös või klientide hoidmises. Kuidas te suudate oma kliente hoida, kui teie senine tegevus on suu natud sellele, et kõik ettevõtted maamunalt minema pühkida? Mis juhtub siis, kui kõik maaklerfirmad, reisi- ja kinnis varabürood, raamatukauplused ja rõivapoed on pankrotti aetud? Mõelge selle peale: kus kohast kõik teie kliendid asjade ostmiseks raha võtavad? Kas te arvate, et nad on valmis oma toidutalonge kiirema modemi vastu vahetama?

"Ma tahan teada, kas minu joogi sisse oli midagi segatud või mitte," ütles Pfeiffer.

"Hea küll, ma jõuan varsti ka selle küsimuseni," sõnas Barstow. "Kuid enne tahaksin ma oma e-kaubanduse juttu lõpuni rääkida. Nimelt leidis Texase ratsapolitsei hiljuti Arizona kõrbest ühe pundi surnud mehhiklasi. Vaadake, salakaubavedajad olid nad üle piiri toimetanud ja seejärel maha jätnud ning mehhiklastel oli vesi otsa saanud. Nendel inimestel polnud mingit vara - absoluutselt mitte midagi. Nad olid täiesti vaesunud inimesed, kes tulid sellele maale selleks, et võõrtöölistena leiba teenida. Kuid kas te teate, mida polit-

sinikud nende vaeste inimeste juurest leidsid? Kas te teate, mis neil kaasas oli?"

"LSD?" pakkus hääl rahva hulgast.

"Ei. Videolindid. Mõistate? Need inimesed ei tahtnud ennast eluspüsimiseks vajaliku veega koormata, kuid oma neetud videokassettide jaoks oli neil ruumi küllalt. Kas te teate, mida see tähendab?"

"Et inimesed ei tea, mis neile hea on?"

"Vale. Inimesed teavad väga hästi, mis neile hea on, kuid parema meelega tahavad nad midagi sellist, mille eest nad raha maksnud on, mitte aga midagi sellist, mis on tasuta. Videolindid on väärtuslikumad kui vesi, sest nende eest tuleb teil maksta. Just see annabki igale asjale - olgu selleks siis bitid või aatomid - väärtuse. Vanadel aegadel, kui aatomid veel maailma valitsesid, oli inimestel väärtusest küllaltki selge ettekujutus - väärtuseks oli laual olev toit või külmkapp, millest seda toitu hoiti, või bensiin, mida paaki valati. Kuid bitivoogude maailmas on just kontekst see ainus asi, mis kõikidele ülejäänud asjadele väärtuse annab - käesoleval juhul muudab ta bitid piltideks või rahanumbriteks pangarvel. See on tähelepanul põhinev majandus; teile ei maksta mingi teatud objekti eest, vaid selle eest, kuivõrd hästi te suudate inimesi sellest objektist mõtlema panna. Kui te suudate panna neid maksma teile ka selle eest, et teie sellele objektile mõtleksite, siis seda parem."

"Härra Barstow, ma tahan, et te meile oma väikese vembu kohta tõtt räägiksite," lausus NetScathe'i Slim Clarkston.

"Aga mida te ise arvate, härra Clarkston? Kas te olete juba pilves? Kas te tunnete end veidi haiglaselt ja ebakindlalt? Kas mu käsi hakkab juba teie silmade ees lainetama?"

Barstow vehkis Clarksonit pilgates kiiresti kätega.

"Olgu, Slim, räägime siis veidi ka narkootikumidest. Kogu see äri kasutab narkootikume - aga valesid narkootikume. See on nagu esmajärguline kokaiin - kõik need teie IPOd ja ülevõtmised ja lõputud kasvutsüklid - te olete nagu punt narkofriike, kes lairibast tehtud cracki-piipu imevad. Kokaiin on tore küll, aga kallid inimesed, miks te seda kogu aeg panema peate? Kogu aeg, Slim? See paneb teie mõtlemise seisma. Te ei suuda mõelda millelegi muule peale oma järgmise annuse;

ning kuskohast kavatsete te selle annuse ostmiseks raha leida?"

"Ma arvan, et mulle aitab," ütles Edler-Watsoni juhataja. "Ajakirjanikuna saan ma aru, kuhu sa sihid, aga kui sa kavatsed hakata poliitilist jutlust pidama, siis parem päästa meid..."

"PÄÄSTA?" küsis Barstow teatraalselt. "Mille eest? Vaata enda ümber ringi, Don. Kas sa näed siin mõnda turvameest, kes tuleks ja võtaks mind selle lava pealt maha ning päästaks sind selle eest, mida ma sulle kohe rääkima hakkan? Ma olen olnud siin laval umbes kümme minutit. Kas sa tead, mis sinu ajus järgmise paari minuti jooksul toimuma hakkab - kui palju väikeseid neuroneid sinu suures ajus peidus on, ning kuidas nad kõik saja miljoni triljoni valgustäpina plahvatama hakkavad?"

Barstow hüppas püsti ja hakkas mikrofoni abita rahvale jutlust pidama.

"Te kõik räägite sellest muutuste tuulispeast, mis räsib teie tööstusharusid, transformeerib majandust, muudab mitmemiljardilised ettevõtted väärtusetuks ja tõstab nullväärtusega ettevõtete turuhinnad stratosfäärilistesse kõrgustesse. Te kõik tahate seda tuulispead kontrollida - suruda ta mingitesse raamidesse, et temast aru saada. Kuid kahe minuti pärast ei suuda te - mitte keegi teist - isegi oma mõtlemist kontrollida."

"Mida te kavatsete teha siis, kui kõik teie graafikud ning hoolikalt koostatud äri- ja viisaastakuplaanid õhku haihtuvad? Keda te kavatsete süüdistada, kui kogu kaardimaja kokku kukub - kui teie meeltes peituv internet pinnale ujub ning te näete, kes te tegelikult olete: punt vahetatavaid pakette tohutus ja pöörlevas mõttetuse maatriksis?"

Barstow oli oma sõiduvees. Tema kuulajad kattusid külma higiga, mõeldes õudusega peatselt saabuvale hullumeelsele.

"Ühe minuti pärast saate te kõigest aru, te liitute suure kosmilise konvergentsiga, mis pühib minema kõik teie kallihinnalised paradigmad ja muudab teie parimadki plaanid sama iganenuks nagu kiirpurjeka. Kas te olete revolutsiooniks valmis? Kas te tahate tõepoolest tulevikku vaadata? Kas te ei tea, et see on kõigest unenägu - konsensuslik hal-

lutsinatsioon - mõistuse kahkjas viirastus? Kas te tahate oma meeltes mõlkuva viirastuse - selle bittidest koosneva õnneliku unenäo - Ameerikale maha müüa? Hästi, minge siis hulluks - kasvage oma ajusoppidesse - laske ennast vallutada - VAHISEGE KOKKU!"

"Teil on viisteist sekundit aega, enne kui tulevik tõepoolest algab hakkab - aga saage ometi aru, TULEVIKKU EI OLE! INTERNETTI EI OLE! See kõik on lihtsalt igavesti kestva praeguse hetke osadeks lõigatud, tervendatud ja korporatiivseks muudetud fragment, mis on representeerimatu - puhtu kaos - nimetu objekt, mis hoiab kohta PUHTALE TEADVUSELE, mida te kohe tunnetama hakkate, kui teie mõistus LSD kaljudele puruks kukub ning te võite ainult tungeda, üha uuesti ja uuesti, sellesse haigutavasse ungavikku, mis on teie saatus. KÕIK ON LÄBI!"

Barstow seisis paigal nagu Gibraltari kalju, kuni tema hääle viimanegi kaja saalis kustunud oli. Ta oli nagu lavale naelutatud ning tema silmad olid otsekui külmad, sätendavad pärlid, mis nõudsid sajas peas peituva reaalsuse kohest hävitamist. Seejärel pani Barstow aeglaselt ja kavakindlalt oma käe seemisnahast vesti taskusse ja võttis sealt väikese pakikese. Ta tegi selle lahti ja näitas kõigile väikest suhkrutükikest. Kogu saali valdas ilmne kergendustunne, kui sai selgeks, et ta polnud nende greibimahlale midagi sisse seganud.

"Miks peaksin ma seda väärtuslikku tehnoloogiat teie peale ära raiskama?" küsis Barstow. "Lõppude lõpuks olete te ju kogu aeg pilves."

Ta astus lava pealt maha ja sammus saalist välja. Ta andis oma läbipääsuloa valvelauas istuvale noorele naisele ja registreeris end välja.

"Kuidas teil läks, härra Barstow?" küsis naine.

"Ajasin ikka sedasama vana jama," vastas Barstow, "kuid tundub, et nad ei tüdine sellest kunagi ära."

Epiloog

Jason Barstow' fenomenaalselt edukad loengusarjad katkesid järsult 1999. aasta alguses, mil ta tegi läbi raske mootorrattaõnnetuse, üritades üheaegselt toime tulla nii vasakpöörde, paradigmamuutuse kui ka pimestava ilmutusega. Ootuste kohaselt peaks ta täielikult paranema ning 2000. aasta alguses tööle naasma, et hakata taas kord uue meedia jõukaid tippjuhte mõnitama ja segadusse ajama.

TASE 9.0

ROBOTID

TAPA, PURUSTA, VALLANDA!

9.1 Kes/mis nad on?

Ja nõndamoodi me olimegi jõudnud juba sedavõrd kaugele peaaegu uue meedia toiduahela tippu. Me olime enese üle uhked - meil oli selleks täielik õigus - ent samas tundsime ka kibedat pettumust. Tööstusharust, mis pidi oletatavasti tehnikageeniusi täis olema, olime meie suutnud leida vaid meisterlikke plämaajajaid ning muid prügikalasid. Kas me olime midagi kahe silma vahele jätnud? Kas me olime tõepoolest sedavõrd viletsad inimesetundjad, nagu me oma südamepõhjas kartsime?

Me astusime väikesesse kohvikusse ja ostsime oma tuju tõstmiseks kaks suurt kohvi. Seejärel istusime kõnnitee äärele maha, jõime kohvi ning kaeblesime pikalt oma olukorra üle.

"Jumala eest," alustas Steve, "me kohtleme ju kõiki netiorje ebaõiglaselt, kui me ei kirjuta ühtegi lugu supernohikutest inimestest, kes kogu selle värgi loomise eest tegelikult vastutavad on."

Tavaliselt oli mul Steve'i jaoks alati vastus valmis, ent nüüd oli meie rännak jõudnud sellisesse punkti, kus ma olin liiga väsinud ja pettunud, et temaga vaidlema hakata.

"Sul on õigus, vennas. Me oleme suutnud nii prügikollid, taksojuhid, kauboid kui ka kullakaevajad rääkima panna, aga robotid... Kõige lähemal olime me ühele endisele NetScathe'i juhtivinsenerile, kes meid pärast paari e-kirja vahetamist pikalt saatis."

Steve istus vaikides paigal ja jõi kohvi. Tal polnud midagi öelda; õigupoolest ei saanudki ta midagi öelda. Meie rännak ahvardas läbi kukkuda; mingit netiorjade raamatut ei tule. Me peame HTMLi kodeerimise juurde tagasi pöörduma - kui keegi üldse suvatseb meid tööle võtta. Lühidalt öeldes olime me tõelises plindris.

Sel õhtul istusime mõlemad oma odavates korterites, kui äkitselt - nagu välk selgest taevast - saabus netiorjade ametlikku postkasti üks e-kiri. Kirja saatjaks oli härrasmees nimega Ken Hussein, kes esindas üht gruppi, mille nimi oli FACEChipTek (see oli lühend sõnadest *Former and Current*

Employees of ChipTek ehk ChipTeki endised ja praegused tö tajad). Kiri oli lühike ja selles teatati, et ollakse suurim heameelega nõus meiega rääkima. Ma arvan, et mina nägi kirja esimesena ja ei pööranud sellele mingit tähelepanu pidades saatjat üheks neist paljudest hulludest, keda me olime ligi meelitanud. Kuid Steve, kes on sündinud uudis tekütt, uuris Husseini poolt kirjale lisatud linki lähemalt ja saatis mulle minu isiklikul meiliaadressil kiire e-kirja oma esialgsete muljetega. Steve'i e-kiri koosnes kahest lihtsast lausest: "Me oleme oma roboti üles leidnud. See vend räägib sulle täiesti uskumatu loo."

Järgmisel õhtul rääkisin telefoni teel Husseiniga. Tema veebisaidi lugemine oli ka mind sügavalt vapustanud ning ma helistasin talle lihtsalt selleks, et aru saada, kas kogu see asi pole mitte üks suurejooneline vingerpuss.

See polnud vingerpuss. Husseini lugu oli õigupoolest surmtõsine - selle kõrval kahvatus kõik muu, mida me [illegible] olime varem kirja pannud või läbi elanud. Ma rääkisin Husseiniga umbes kolm tundi, ning enne telefonitoru hargilepanemist tänasin ma seda meest tema avameelsuse eest - ta oli jutustanud mulle asjadest, mis ei tohiks juhtuda koeragagi, veel vähem aga inimesega, kes oli elus edasijõud miseks kõvasti tööd teinud - ja seda vaid selleks, et näha, kuidas kõik saavutatu tema käest vägivaldselt ära rebitakse. Ka see lugu sisaldab meie tavapäraseid nalju, ent kui te otsus tate need vahele jätta, et otsekohe tõsiste asjadeni jõuda, siis ei pane me seda teile sugugi pahaks.

9.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Tänu nende käsutuses olevatele vidi natele võivad robotid olla samaaegselt igal pool ja mitte kusagil. Kui rääkida robotite füüsilisest asukohast, siis kõige sagedamini võib neid leida serveriruumidest, juht mekappidest või ülekandejaamadest - ehk igalt poolt, kus on võimalikult palju tehnoloogiat ja võimalikult vähe kokkupuuteid elavate inimestega.

Kuidas robotit rahvahulga seast ära tunda: Kui nende antennid teile kohe silma ei hakka, siis tunnete te nad ära selle järgi, et nende vööl on vähemalt kuus piiparit ning nende kiirgavate kuplite küljes on uue otstarbe saanud telefonijuhe, mille otsas ripub 3000-leheküljeline SNMP-käsiraamat.

Keskmine palk: 200 000 dollarit.

Protsentuaalne osa netiorjade populatsioonist: 1,5 protsenti.

Toitumisviisid: Robotid naudivad vaid selliseid kõrge oktaanisisalduse ja madala toiteväärtusega hõrgutisi, nagu seda on Philadelphia juustuburgerid, friikartulid, sõõrikud ja kaheliitrised kokakoolad.

Abieluseis/emotsionaalne seisund: Olematu. (Põhjus: genitaalid on ühed imelikud liidesed.)

Vaba aja väliselised lemmiktegevused: Puuduvad. (Robotid on alati mingil kujul või viisil võrku ühendatud.)

Kuidas eristada head robotit halvast robotist? Headele robotitele teeb teie suhteliselt nõrk tehnoloogiline teadmistepagas nalja ning nad üritavad teid igal võimalusel aidata; halvad robotid kasutavad seda aga selleks, et teid teiste inimeste ees narriks teha ("Heldeke, kui mul jookseks SuSE Linux v6.1 koos 2.2.7-ga ja mul tekiks oma Octali pebititud ISDN-adapteriga mingi jama, siis mida ma küll teeksin!? Bill, on sul mõni ettepanek?")

Mille järgi võib aru saada, et robot on teie peale pahane? Te ei suuda mitte kellegagi ühendust saada ning teie pangaarve on tühi, teie krediitkaardid enam ei tööta ja kui te üritate paaniliselt kellelegi oma isikutunnistust näidata, siis öeldakse teile, et teid pole olemas.

Kuidas suhtuvad robotid neisse netiorjadesse, kellele nad tööd annavad? Prügi sisse. / Prügikollid välja.

Psühholoogiline analüüs: 11111000000001111100000011.

Karjääriunistused: Töötada välja Inteli järgmise põlvkonna kiibi beetaversioon, mille võiks paigaldada otsaesise naha alla ja mis võimaldaks kasutajal täita mõttelise käsu peale erinevaid mehhaanilisi tööülesandeid.

9.3 Husseini lugu

Ken Husseinil oli üks unistus - Ameerika unistus - mida järgides põgenes ta Lähis-Ida verise revolutsiooni eest, et alustada Californias uut elu. Kuid just siis, kui ta oli saavutamas edu, mille nimel ta oli sedavõrd kaua tööd teinud, leidis aset sündmus, mille tõttu Hussein pidi jälle hakkama oma vabaduse eest meeleheitlikult võitlema.

Ken Hussein istus närviliselt niheledes luksusliku auditoriumi tagaosas. Ta teadis, et kui ta oma hullumeelse, enesetapjaliku plaani ellu viib, siis muudab ta kogu oma elu. Kui ta aga närvi läheb ja plaanist taganeb, siis petab ta neid inimesi, kes tema peale kõige rohkem loodavad - tervet hulka rõhutud netiorje, kes töötavad ChipTekis, maailma suurimas arvutikomponente valmistavas kompaniis.

Saal täitus tasapisi inimestega, kes kandsid 1500-dollarilisi ülikondi: need olid kõrge netoväärtusega investorid, analüütikud ja aktsionärid, kes olid sooritamas oma iga-aastast palverännakut ChipTeki aktsionäride koosolekule, et kummardada kahekohaliste kasvunumbrite altari ees. Husseini ees istuv moodsa soenguga institutsionaalne investor ütles oma mobiiltelefoni veel paar viimast sõna ning heitis pilgu oma Rolexile. Kell oli 10.58 - suure etenduse alguseni oli jäänud kaks minutit. Hussein näppis oma odava ülikonna revääre ja tunnetas oma riietesse peidetud imelikku kujuga metalse eseme raskust. Üks tema ChipTeki siseringis töötav sõber oli aidanud tal selle seadme valvurite metalldetektoritest mööda toimetada.

Täpselt kell 11 võtsid ChipTeki tippjuhid - nõukogu esimees, juhatuse esimees ja juhatuse aseesimees - lava peal oma kohad sisse. Lava kohale oli püstitatud 20-meetrine plakat, millele oli kirjutatud üksainus sõna: INNOVATSIOON. Kaks tuhat hoolikalt maniküüritud kätt plaksatasid kokku, et avaldada kiitust neile visadele meestele, kes juhtisid tehnoloogia trajektoori e-kaubanduse triljonidollarilise haripunkti suunas.

Saali valgustus muutus hämaramaks ning lava ümbritse-

tatest neljameetristest kõlaritest hakkas voogama madalakõlalist wagnerlikku muusikat. INNOVATSIOONIplakati alla ilmus hiiglaslik stoppkaader, mis kujutas olümpiaaset odaviskajat. Kaamera liikus aeglaselt kujutisele üha lähemale, kuni lõpuks täitis atleedi nägu terve ekraani.

Neile, kes oleksid suutnud Husseini takistada, oli ta nüüd täiesti nähtamatu. Ta pani oma vasaku käe kuuehõlma alla ja tõmbas seadme aeglaselt välja. Ta libistas oma pöidla üle seadeldise ning kobas käivituslüliti järele. Hussein ootas, kuni muusika jõudis oma loomingulise kõrgpunktini; seejärel mõtles ta uuesti asjaolule, et tagasiteed ei ole, hingas sügavalt sisse ja lükkas lüliti asendilt "välja" asendile "sisse".

Järgmisel silmapilgul valitses saalis põrgulik segadus.

Asüül

Ken Husseini pikk ja vältimatu langemine selle enesehävitusliku raevuhoo rüppe sai alguse 1978. aastal, mil ta põgenes UlAsse Islamirevolutsiooni eest, mis oli teinud ajatolla Khomeinist Iraani CEO juhatuse esimehe.

Ta pääses koos oma naise ja kaheaastase tütrega napilt tagakiusamise eest ning neile anti Ameerika Ühendriikides poliitiline varjupaik. Nad asusid elama Sacramentosse, California osariiki, kus nad üürisid bussijaama lähedale väikese toa. Kuna Husseinil oli hinge taga vaid napilt 3000 dollarit - enamus tema varadest, sealhulgas ka tema kodumaja, olid külmutatud - siis pidi ta hakkama uuel ja võõral maal oma elu täiesti tühjalt kohalt üles ehitama.

Hoolimata sellest, et ta oli 33 aastat vana, hakkas ta viivitamatult õhtustel kursustel käima, et parandada oma inglise keele oskust. Pärast keeletesti edukat sooritamist astus Hussein otsekohe kohalikku kolledžisse. Päevasel ajal töötas ta Mercedes-Benzi automehhaanikuna - selle ameti oli ta selleks saanud siis, kui ta enne revolutsiooni Iraani armees teenis.

Nagu paljud teisedki immigrandid, kes on pidanud otsima varjupaika diktaatorite verise puhastustöö eest, nii oli ka

Hussein õnnelik selle üle, et ta oli elus ja vaba. Mehhaanikuna töötades ei kurtnud ta iialgi pikkade päevade ega nõrga palga üle, ent kui pantvangikriis hakkas õhutama araablastevastaseid meeleolusid, siis seisis ta taas vastamisi üha sallimatuma suhtumisega. Ta töötas nagu meeletu, ent sellest ei piisanud, et summutada oma kaasmehhaanikutest õhkuvat vihaleeki. Nad mõnitasid teda suurima mõnuga nii tema päritolu, rassi kui ka perekonnanime pärast. Husseini Jordaaniast pärit ülemus üritas teda kaastöötajate suuremate ekstsesside eest kaitsta, kuid ta ei suutnud nende peatamiseks peaaegu mitte midagi ette võtta. Pantvangikriisi neljandal nädalal murdis üks vihaleaetud mehhaanik Husseini riietekapi lahti, valas tema õpperaamatud mootoriõliga üle ja urineeris tema tänavariiete peale.

Pantvangikriis kestis veel mitu kuud, kuid Hussein uskus kogu selle aja jooksul, et asjad liiguvad paremuse poole. Hoolimata sellest, et Ameerikasse jõudes oli ta sattunud otsekui sügavasse auku, uskus ta ikkagi, et kui ta pöörab mõnitajatele teise põse, võtab asja rahulikult ning parandab kohusetundlikult töökotta sisse ja sealt välja veerevaid autosid, siis jõuab ta ükskord kindlasti haljamale oksale. Ta elas tuleviku nimel - sellise aja nimel, mil ta võiks elada koos oma naise ja tütrega sellises maailmas, kus pole enam kohta jõhkrale lollusele ning kus üks töökas ja tagasihoidlik mees, kellel on oma unistus, saavutab lõpuks selle, mis õigusega talle kuulub.

August välja

Hussein lõpetas õhtukooli viie aastaga ning astus seejärel ülikooli, et õppida elektriinseneriks. Mida kaugemale ta oma haridusteel jõudis, seda kõrgemale augu ääre poole lubas tööandja tal ronida. Varsti tegeles ta autoparandamise kõrval ka administratiivsete ülesannetega: ta tellis mitmesuguseid autoosi, hoidis raamatupidamisel silma peal ning suhtles pirtsakate klientidega. Koolitöö ja täiskohaga töötamise ühtesobitamine oli küllaltki raske väljakutse, ent Hussein sai sellega suurepäraselt hakkama. Esimest korda oli tal selline

tunne, et ta hakkab viimaks ometi midagi saavutama - nii tema palk kui ka töötingimused ja tulevikuväljavaated olid palju paremaks muutunud. Pärast seda, kui ta oli lõpuks 1983. aastal oma inseneridiplomi kätte saanud, hakkas ta otsima tõelist inseneritööd ning saatis oma CV rohkem kui tosinale Sacramento piirkonna tööandjale.

Hussein sai töökoha kompaniis, mille nimi oli Centauri ja mis tootis Tank Attacki ning teisi teise põlvkonna videomänge. Kompanii asus Florinis, üsna Sacramento lähedal, kuid töölesõit võttis sellest hoolimata kaks tundi aega, kuna juba siis tekkisid liiklusummikud selle piirkonna number, mida hakati hiljem tundma Silicon Valley nime all.

Hussein alustas oma uut elu juulikuus, rõõmustades selle üle, et ta saab vahetada madaltehnoloogilise ja analoogse automehhaanikamaailma kõrgtehnoloogilise ja interaktiivse videomängumaailma vastu. Ta palgati kvaliteediinseneri ametikohale Centauri tootmisosakonda - see oli vägagi vastutusrikas töökoht. Hussein pidi vastutama nii selle eest, et Tank Attacki plahvatused on sobiva helitugevusega, kui ka selle eest, et Chomp Chompi (mis oli PacMani masina pealt maha viksitud) voolupinge mänguelamust ära ei rikuks ega mängijaid tuhaks ei põletaks.

Edasipüüdlik tegelane

Ameerikas valitses 1980. aastate keskel selline kultuuriline õhkkond, mis soosis igati agressiivset edasipüüdlikkust ja võitmist iga hinna eest. Ken Husseinile sobis see suurepäraselt. Centauris töötades sai ta aru, et seesama ülimat täiuslikkust taotlev tööeetika, mis oli aidanud tal autoparandustöökojas edasi jõuda, aitab tal ka korporatiivse Ameerika hallides koridorides edu saavutada. Erinevalt oma kaasinseneridest, kes nurisesid tihtilugu selle üle, et nad pidid ületunde tegema või mõnel nädalavahetusel tööle tulema, võttis Hussein iga lisaülesande rõõmuga vastu. Oma kompromissitu võitlusega igasuguste defektide vastu võitis ta Centauri juhtkonna poolehoiu. Niipea, kui mingisugune vidin õhku lendas, käskisid juhid otsekohe Husseini kohale kutsuda.

Oma rasketele tööülesannetele vaatamata astus Hussein ärijuhtimise magistriõppesse, kuna ta teadis, et ärialane teaduskraad koos tema pidevalt areneva tehnilise karjäärirajaga viiks ta kindlasti tippu. Hussein ei jätnud oma tööülesandeid kunagi täitmata ning tema töökust ja pealehakkamist osati vääriliselt hinnata. Ta oli töötanud Centauris vaid 26 kuud, ent selle aja jooksul oli teda juba kaks korda edutatud. Kolmas ametikõrgendus - mis oleks tähendanud asepresidendi ametikohta - oli juba käeulatuses, ent just siis varises videomängude turg kokku.

Hussein teadis, et Centauri pankrot on vaid aja küsimus, olles oma magistrikraadist vaid nelja eksami kaugusel, hakkas ta jälle vaikselt oma CV-sid laiali saatma.

Jumalad olid Ken Husseini vastu erakordselt armulikud, kuna kaks nädalat enne seda, kui Centauri talle kinga andis, oli ta saanud korraliku tööpakkumise ChipTekilt, maailma suurimalt mikroprotsessorite kompaniilt. Kui Centauri oli olnud ebakindlal ja volatiilsel turul tegutsev väikefirma, siis ChipTeki väärtus ulatus miljarditesse dollaritesse ning kompanii turupositsioon oli sedavõrd kindel, et kellelegi ei tulnud mõttessegi seda rünnata. Võimalus töötada sellises suures kompaniis valmistas Husseinile kirjeldamatut rõõmu. "Lõpuks ometi olen ma omadega mäel!" kordas ta endale üha uuesti ja uuesti. "Lõpuks ometi olen ma omadega mäel!"

Suur võimalus

Hussein asus viivitamatult tööle. ChipTek andis talle Santa Clarasse kolimiseks ainult kaks nädalat aega, ent nagu iga oma projekti puhul, lubas Hussein personaliülemale ka seekord juba nädala aja pärast valmis olla. Tema tulevastele ülemustele jättis see kahtlemata hea mulje, ent tema naine polnud sellega põrmugi rahul. "Ma pean ju kogu meie elamise kokku pakkima! Kas sa oled lolliks läinud? Ja kus Lisa koolis käima hakkab?"

Kuid tema vastuväited kõlasid kurtidele kõrvadele - Kes Hussein oli mees, kes mõtles ainult edule. Ning tal oli selleks põhjust. Täiesti tundmatu mehena oli ta jõudnud ääretult

kiiresti ChipTeki keskastme juhtide hulka ning nüüd ootas seda 30-protsendiline palgatõus, mis tõstaks tema aastase sissetuleku peaaegu et 100 000 dollarini. Mehe jaoks, kes oli kõigest kaheksa aasta eest USAsse tulnud, oli see silmapaistev saavutus.

Käes oli 1986. aasta. Samal ajal, kui ülejäänud rahvas hakkas kannatama pööraste 1980ndate poolt tekitatud rahaalse kurnatuse all ning Data Magicu sarnased hiigelettevõtted karjade kaupa inimesi lahti lasid, alustas Hussein oma tööd ChipTeki kõrgel ametikohal - nüüdsest peale oli ta üks kolmest North American Automotive Groupi juhtivast kvaliteedikontrolliinsenerist. Ta pidi vastutama selle eest, et suurte USA autotootjate tarbeks valmistatavad elektroonilised kütusepumbasüsteemid ja teised sisseehitatud komponendid pole mitte ainult nõuetekohased, vaid ka ühilduvad kõiksugu muude kompanii poolt toodetavate materjalidega. Hussein jõudis karjääriredelil kiiresti edasi: kuue kuu pärast edutati ta kõigi kvaliteedikontrolliinseneride juhiks ning aasta pärast seda sai temast ChipTeki ja USA autotootjate tähtsaim tehniline ühendusmees.

Sellise peadpööritava karjääri eest tuli Husseinil maksta kõrget hinda. Tema kõige lühem tööpäev kestis 10 tundi ning suurema osa oma nädalalõppudest veetis ta kontoris, lõpetades pooleliolevaid töid ja valmistudes järgmiseks nädalaks. Lisaks sellele pidi ta nüüdsest veetma vähem aega oma töölaua taga ning rohkem klientidega suhtlema, mistõttu ta oli sageli komandeeringus, külastades oma kliente Michiganis ja teistes Kesk-Lääne tehastes. Husseini meelest oli see kõik ääretult huvitav, hoolimata asjaolust, et ta oli hakanúd kiiresti oma perekonnast võõranduma. Naine ütles seda talle mitmel korral ning tema vastus oli alati ühesugune: "Ega mina ka kõike ei jõua! Ma ei saa olla ühteagu väga hea abikaasa ja isa ja samas võimaldada teile kõike seda."

Hussein sirutas käed välja, otsekui tahtes emmata pool miljonit dollarit maksnud kümnetoalist maja, mille ta neile ostnud oli. Maja asus ühes Santa Clara luksuslikumas elamurajoonis ning see oli tõeline palee, mis paiknes 5,6-aakrisel maatükil, kus oli ka järv, mida nad jagasid oma lähima naabriga.

Husseini naine teadis, et kui mees on sellises meeleolus, siis pole mõtet temaga vaielda. Ta oli Husseini saavutuste üle ülimalt uhke, kuid ta soovis, et mees mõistusele tuleks ning taipaks, et elus leidub ka muid asju peale töö ja raha.

Kuid oma südamepõhjas ta teadis, et mehel läheb sedavõrd hästi, et mingi suurema vaimse ärkamise toimumine on ebatõenäoline, kui mitte öelda võimatu.

Globaliseerumine

1989. aasta alguses tuli õnn taas Husseini õuele - ta ülendati ChipTek Automotive Groupi ülemaailmseks ühendusmeheks. See ametikoht tähendas seda, et tema klientide nimekiri hõlmas nüüdsest ka ettevõtteid, mis asusid planeedi teisel otsas - nii suuremates Euroopa industriaalriikides kui ka jõudsalt arenevas Aasias ja Filipiinidel. Samas tähendas see ka seda, et taas kord kahekordistusid nii tema töökoormus, vastutus kui ka komandeeringus viibitud aja hulk. Tegelikult oli grupi juht Jeff Hearns juba arvestanud sellega, et Hussein veedab nüüdsest suurema osa oma ajast ookeani taga. Seetõttu oli ta lasknud talle Londonis firma kulul korteri üürida, mis pidi saama tema koduks siis, kui ta Euroopas ringi rändab.

Husseini karjäär ChipTekis sai üha rohkem auru juurde. Ta teenis nüüd palju enam kui sada tuhat dollarit ning talle allus rohkem kui sada eri ajavööndites töötavat inseneri. Kuid Hussein oli tagasihoidlik mees ning tema arvates põhines tema edu samavõrra nii tema enda vägilaslikele ponnistustele kui ka ChipTekis valitsevale ärikultuurile. Erinevalt sellest ärikultuuri repressiivsest stereotüübist, mis talle Ameerika filmidest tuttav oli, valitses ChipTekis tegelikult üsnagi sõbralik ja pingevaba õhkkond. Töötajad võisid igal ajal mugavaid ja endale meeldivaid riideid kanda ning nende nägudel säravas naeratuses polnud midagi võltsi. Juhtkonda ei huvitanud mitte üks raas, millal keegi tööle ilmus või sealt jalga lasi - peaasi oli see, et inimene oma töö ära tegi ja kokkulepitud kohtumistelt ei puudunud.

Ent Husseinile meeldisid ChipTeki juures kõige rohkem selle juhid, kes ennast ise meeleldi "kultuurisaadikuteks" nimetasid. Husseinile meeldis eriti Norm Wallace, kes oli Automotive Groupis tema ülemuseks. Wallace oli peaaegu viiekümneaastane mees, kes elas "ChipTeki koodeksi" kohaselt, mis oli üles pandud igale kompanii teadetetahvlile "Aidakem oma töötajatel lahendusi leida". Iga kord, kui Husseinil oli klientidega probleeme või ta pidi tegelema mõne sõnakuulmatu inseneriga, tuli Wallace talle appi - ta aitas raskustest üle saada või tegi vajaduse korral kurja häält.

Hussein hindas Wallace'i toetust väga kõrgelt ning tal oli kahju, et tal polnud kunagi võimalust Wallace'it oma karjääri arendamise eest tänada. Ent Wallace oli äkitselt jäljetult kadunud. Kuulujutud rääkisid, et ta oli mingi salajase ja kõrgetasemelise projekti peale üle viidud. Ning Hussein võis vaid oletada, et see jutt vastab tõele, kuna kõik ChipTeki asjad näisid ülesmäge minevat.

Kokkuvarisemine

Ühel 1990. aasta kuumal juulikuu ööl võttis Ken Husseini elu täiesti teistsuguse pöörde. Ta oli pärast kolme Euroopas veedetud nädalat Ameerikasse tagasi jõudnud, peatunud seejärel Arizonas asuvas Chandleris kahepäevasel inseneride konverentsil ning oli nüüd teel koju. Euroopa-reis oli igati korda läinud ning ka konverents oli olnud õpetlik, kuid pärast nii kõrd pikka komandeeringut tahtis ta hirmsasti koju Santa Clarasse jõuda, et veeta oma perekonnaga paar kallihinnalist tundi. Õigupoolest oli tema koduigatsus sedavõrd suur, et ta ei hakanud teelt kõrvale pöörama ega motelli otsima, vaid otsustas otsejoones koju sõita.

Öö saabudes oli ta mööda kümnendat maanteed sõites just Phoenixi piirini jõudnud, kui vasakul sõidurajal liikunud furgoonauto tal tee ära lõikas. Hussein üritas laupkokkupõrke vältimiseks oma üüritud Ford Taurust kõrvale pöörata, kuid tema auto tagaosa sai ikkagi hirmsa hoobi, mis Husseini läbi tuuleklaasi välja paiskas.

Hussein viidi otsekohe lähimasse haiglasse, kus raviti tema

pea- ja kaelavigastusi ning sügavaid näohaavu. Haiglast helistati tema naisele, kes esimese lennukiga Phoenixisse lendas.

Hussein magas päris kaua, ent kesköö paiku ärkas ta äkitselt üles. "Ma pean siit välja pääsema," ütles ta. "Mul on vaja asju ajada."

"Praegu ei lähe sa kuhugi - arst ütles, et ta pole elu jooksul sedavõrd ränka kaelavigastust näinud ning et tema arvates võib sul olla ka tõsiseid neuroloogilisi kahjustusi."

"Ma pean siit välja pääsema. Millal mind välja kirjutatakse? Kas sa saaksid mulle telefoni tuua? Ma pean kokkulepitud kohtumised edasi lükkama!"

Hussein jäi haiglasse - ehkki väga vastumeelselt - veel umbes nädalaks ajaks ning ta lasti välja alles pärast seda, kui haigla oli sundinud teda alla kirjutama tervele kuhjale loovutusdokumentidele, mis sätestasid, et haigla ei vastuta tema otsusest lähtuvate meditsiiniliste tagajärgede eest. Husseini naine ja raviarst keelitasid teda sellest loobuma, ent ta ei võtnud ka seekord nende mõistlikku juttu kuulda - tema jaoks oli töö kõikidest asjadest (ka omaenda tervisest) tähtsam.

Terve nagu purikas

Hussein pöördus tööle tagasi ja üritas talle omasel viisil nii oma ülemuste kui ka kolleegide ees oma õnnetusest võimalikult vähe juttu teha.

"Minuga on kõik korras. See oli ainult väikene kõks. Arst andis mulle paar tabletti ning ma peaksin juba õige varsti oma normaalses vormis olema."

Kuid järgnevate kuude jooksul sai iga Husseini tundnud inimene aru, kuivõrd halvasti ta ennast tegelikult tundis. Tema mõttelõng katkes poole lause pealt. Talle küsimusi esitanud inimesed pidid oma juttu mitu korda üle kordama, enne kui ta suutis neile selge vastuse anda. Ning isegi siis, kui tema mõistus oli selge, surus ta oma pea pidevalt käte vahele, kuna ta tundis kohutavat valu. Kui valu väljakannatamatuks muutus, siis võttis ta ühe valuvaigistava tableti ja mõnikord teisegi. Varsti sõi ta neid juba nagu kompvekke ainuüksi selleks, et

jalgadel püsida.

Oma vähenenud võimekuse kompenseerimiseks töötas Hussein usinamalt kui kunagi varem - ta töötas 24 või isegi 36 tundi järjest ning saabus tihtipeale koju vaid selleks, et ennast pesta ja puhtad riided selga panna.

Husseini naine nuttis igal õhtul - ta oli vihane oma mehe peale, kes oli uskumatult kangekaelne ja kes oli teda juba aastaid ignoreerinud, kuid sellest hoolimata armastas ta teda ikka veel ning jagas paljuski tema valu. Tema mees ei tunnistanud mingeid piire; ta ei võtnud iialgi ühtegi vaba päeva, puhkusest rääkimata; ta oli saanud võitu igast takistusest ja näis hakkavat tõusma oma tegevusala tippu - ja just nüüd pidi temaga juhtuma see hirmus õnnetus, mis pani ta sedavõrd raskesti põdema, et ta ei suutnud enam isegi loogiliselt mõelda.

Mitmel korral tabas naine ta siis, kui ta üritas kella ühe paiku öösel uksest välja lipsata.

"Ken, kuhu sa enda arvates lähed?"

"Minu Londoni kliendid hakkavad just praegu tööle jõudma ma pean nendega rääkima uuest kütusesüsteemist, mida me neile saatma peame."

"Miks sa ei või neile kodust helistada?"

"Mu mõte liigub kontoris paremini," ütles ta, ning kadus oma autoga ööpimedusse.

Asi libiseb käest

Kuus kuud hiljem pidi Hussein hakkama lõpuks oma hullumeelsele tempole lõivu maksma. Ta oli lennanud koos ChipTeki müügiosakonnaga Frankfurti, et sõlmida kliendilepingut ühe luksautosid tootva suurettevõttega. Kohtumine, mille korraldamine oli nõudnud kuudepikkust eeltööd, oli just algamas, kui Hussein jalapealt sügavasse minestusse langes - otse kohkunud sakslaste ja ülimalt ehmunud müügimeeste silme all, kusjuures viimaseid oli eelnevalt hoiatatud, et nad Husseini kaasa ei võtaks.

"*Mein Gott*!" ütles noor sekretär, kes oli koosoleku protokollimiseks kohale kutsutud. "Ma kutsun kiirabiauto välja."

Klient käratas talle midagi saksa keeles ja sammus pika koosolekulaua teise otsa. Ta kummardus maha ja heitis pilgu Husseinile, kes oli laua alla libisenud. Ta raputas pead ja viskas talle näkku klaasitäie vett. Hussein tuli otsekohe teadvusele; õigupoolest näis see vahejuhtum teda noorendavat, kuna ta ei olnud juba mitme nädala jooksul sedavõrd kaua katkestamatult "magada" saanud.

"Minuga on kõik korras, kõik on korras. Palun vabandust," sõnas ta. "Ma pole veel jõudnud ajavahega kohaneda - lähme koosolekuga edasi!"

"Oled sa kindel?" küsis üks müügimeestest.

Hussein noogutas kindlalt pead, üritades samal ajal taastärganud valutundest jagu saada ja mitte grimasse teha.

Kohtumise ülejäänud osa sujus nagu õlitatult. Hussein suutis teadvusel püsida ning kui tema ettekande aeg kätte jõudis, siis pidas ta hiilgava kõne, mille teemaks oli ChipTeki uus sisseehitatud komponentide tootmisliin. Tegelikult tegi ta palju parema etteaste kui tema kolleegid, kes ei kannatanud ei kroonilise valu, tablettidest põhjustatud uimasuse ega ka äärmise unevaeguse all.

Lõpp hea, kõik hea, mõtles Hussein pärast seda, kui koosolek enne keskpäeva lõpule jõudis. Ta läks oma hotelli tuppa tagasi ja üritas teha väikese uinaku, kuid valu ei lasknud tal magama jääda.

Sama päeva pärastlõunal helistasid sakslased - kes armastasid ka igale pisiasjale tähelepanu pöörata - ChipTeki müügimeeste juhile ja teatasid talle, et tehing jääb ära.

"Aga mispärast siis?" küsis müügimees.

"Kuidas mispärast?! Sellepärast, et kui juba teie insenerid teadvust kaotavad, milline see teie toode siis veel olla võib?" turtsatas sakslane.

See oli brutaalne vastus. Ent müügimehel polnud ühtegi tõsiseltvõetavat vastuargumenti - Klatch Motorsit tunti igal pool kui maailma kõige tehnilisemat ja riskivabamat autovalmistajat ning nad ei kavatsenud teha ühtegi liigutust, mis oleks võinud nende reputatsioonile ohtlikuks saada.

"Kuid tal oli hiljuti ränk õnnetus - ta on haige."

"Mitte see vaene mees pole haige," lausus sakslane. "Haige on hoopis organisatsioon, mis lubas tal sellises seisundis

sedavõrd tähtsale koosolekule tulla."

Müügimees teadis, et ta on kaotanud ning pani toru hargile. Loomulikult oli ta maruvihane - ta oli kaotanud lepingu, mis oleks talle komisjonitasudena vähemalt 100 000 dollarit sisse toonud.

Lennukisõit tagasi Californiasse möödus närvilises ja ebamugavas õhkkonnas. Tulivihane müügimeeskond istus otse Husseini kõrvalreas. Hussein tahtis paaril korral nendega vestlusse astuda, kuid ta sai aru, et midagi on väga-väga valesti ning otsustas kõik vabandused ja väitlused hilisema aja peale edasi lükata, et anda oma kolleegidele võimalus maha rahuneda.

Kahjuks ei jõudnudki Ken Hussein seda aega ära oodata.

Kokkupõrge

Hussein jõudis tagasi Santa Clarasse reede hilisõhtul ning laupäeva hommikul tegi ta midagi mõeldamatut - ta nimelt magas rahulikult. Tema naine oli teda enda kõrvalt voodist leides sedavõrd üllatunud, et kui äratuskell kell kaheksa hommikul tirisema hakkas, siis tõusis ta kiiresti üles ja pani selle kinni. Ta ei kavatsenud lubada ühelgi asjal — peale jumaliku vihe või tulekahju — oma kauakannatanud abikaasat segada.

Kell üheksa hommikul, kui Husseini naine ja tütar olid just hommikusööki lõpetamas, helises telefon. Helistajaks oli Jeff Hearns, Automotive Groupi juht, kes nõudis, et Hussein telefonile kutsutaks.

"Aga härra Hearns, ta magab. Ma ei kavatse teda üles ajada. Ta on haige mees."

"Just sellest ma temaga rääkida tahangi."

Husseini naine viis mobiiltelefoni vastu tahtmist oma mehele. Hussein oli alguses küllaltki uimane, kuid kui naine mainis talle Hearnsi nime, siis kargas ta paanikasse sattudes püsti. Ta haaras telefoni ning kuulas umbes 20 minuti jooksul seda, mida Hearnsil talle öelda oli. Kui jutt läbi sai, siis lülitas ta telefoni välja ning tema silmadesse valgusid pisarad.

"Mis lahti on?" küsis naine.

"Nad sunnivad mind kolmekuulisele puhkusele minema,"

halises Hussein.

"Miks sa siis nutad? See on ju suurepärane uudis! Lõpuks ometi saad sa ennast korralikult välja puhata ja terveks ravida!"

Hussein oli lohutamatu. Kiirestiarenevas tehnoloogiamaailmas tähendas kolm kuud tervet igavikku. Tema ChipTeki karjäärile oli see samahästi kui surmaotsus. "Kas sa ei mõista? Samahästi oleksid nad võinud mind lahti lasta. Arvatavasti annavad nad mu töökoha mõnele 25-aastasele!"

Hussein oli kogu ülejäänud nädalalõpu samasuguses hüsteerilises seisundis. Kui aga ChipTeki personaliülem temaga esmaspäeval ühendust võttis, siis üritas ta vapralt olla taas vana hea Ken Hussein, Hävitamatu Ränimees. "Ma ütlen oma arstile, et ta teile otsekohe minu raviplaani ära saadaks. Kuid pidage meeles, et ma ei tule tagasi mitte kolme, vaid kahe kuu pärast!"

Ta pani toru enesekindlalt hargile. Ta veel näitab neile. Ta ei pöördu mitte lihtsalt niisama tööle tagasi, vaid ta tuleb tagasi veelgi tugevamana. Ja kui nad ta madalamale ametikohale üle viivad, siis teeb ta kõvasti tööd ja tõuseb varasemast veelgi kõrgemale. Ta oli pühendanud ChipTekile viis aastat oma elust - ta oli eeskujulik töötaja, keda oli lugematuid kordi autasustatud. Tal polnud mõtteski nii kergesti alla anda.

Kes?

Ülejäänud nädalapäevadel logeles Hussein kodus ja üritas oma perekonnaga uuesti tuttavaks saada. Jõudeolek mõjus talle masendavalt, ent ta kinnitas endale, et pärast sedavõrd pikka ja rasket tööd on ta võib-olla tõesti puhkuse ära teeninud. Niikuinii oli see kõik vaid eelmänguks tema hiilgavale tagasitulekule, mis pidi kõigest kahe kuu pärast aset leidma. Reede pärastlõunal läks ta koos naisega toidupoodi ning astus koduteel apteegist läbi, et täiendada oma hiiglaslikku ravimikogu. Kassiir tõmbas tema arstimikaardi masinast läbi, kuid Husseini vapustuseks ei võtnud masin kaarti vastu.

"Proovige uuesti - süsteemis on vist mingi viga."

Kassapidaja oli seda juba teinud, ent ta tuli sellele vaatamata tema palvele vastu. Kahjuks jäi tulemus samaks.

"Mul on kahju, härra. Masin ei võta teie kaarti vastu."

Hussein ulatas talle torisedes oma krediitkaardi. "Niipea kui ma koju jõuan, ajan ma selle asja joonde," ütles ta veidi valjemaks muutunud häälel. "Kusagil on juhtunud mingisugune eksitus."

Hussein üritaski asja joonde ajada, kuid edutult. Ta kaubles pikalt ühe personaliosakonna naistöötajaga ja sai lõpuks teada, et ChipTeki "puhkusepoliitika" ei näe ette ravikulude kompenseerimist. Pärast seda, kui ta oli üritanud veel paaril korral naisele selgeks teha, et see poliitika on ebaõiglane, ei helistanud too talle enam kordagi tagasi.

Hussein ei teadnud, kelle poole ta peaks pöörduma. Kuna personaliosakonnast polnud tal enam mõtet abi oodata, siis otsustas ta otse ettevõtte ladviku poole pöörduda. Ta kirjutas Edward Meekerile, juhatuse esimehele, ning pistis ümbrikusse ka fotokoopiad kõikidest auhindadest, mis ta oma ChipTekis veedetud ametiaja jooksul võitnud oli. Olgugi et ta üritas säilitada professionaalset joont, väljendas kirja lõpuosa tahes-tahtmata tema pettumust ja kasvavat meeleheidet:

Härra Meeker, ma palun teil leida sellele olukorrale kiire lahendus. Minu jätkuva töötaoleku ja minu arstiarvete tõttu on minu perekond sattunud raskesse rahalisse olukorda. Kui situatsioon ei muutu, siis on sellel väga tõsised tagajärjed. Ma loan, et te olete aus mees ja seate õigluse jalule.

Nädal aega hiljem helises telefon. Helistajaks oli Meeker ise. Ta palus Husseinilt tekkinud olukorra pärast südamest vabandust ning lubas talle, et ta ajab selle asja isiklikult joonde. Ta andis isegi mõista, et kui Hussein terveks saab, siis võivad teda tulevikus ees oodata uued võimalused - näiteks töökoht tarbijatega tegelevas osakonnas.

Husseini vestlus Meekeriga kestis vähem kui viis minutit, ent sellest oli küllalt, et talle uut lootust anda. Ta jooksis kööki ja rääkis sellest heast uudisest ka oma naisele ja tütrele.

"ChipTek on maailma parim kompanii!" ütles ta uhkelt. "Ma teadsin, et nad ei jäta mind hätta."

Möödus kaks kuud. Hussein istus kogu selle aja nagu nõel tel. Iga kord, kui telefon helises, jooksis ta kohe toru võtma ent pidi alati kibedasti pettuma.

"Kindlasti on juhtunud mingi eksitus. Ta ju andis mulle oma ausõna," kordas ta üha uuesti ja uuesti.

Lõppude lõpuks võttis ChipTek tõepoolest Husseiniga ühendust. Ent tegemist polnud telefonikõnega ning uudised ei vastanud kuidagimoodi tema ootustele.

Nädal enne Husseini puhkepausi lõppu astus tema naine tuppa, morn nägu peas ja kiri käes: see oli paks pärgamendi laadsest materjalist ümbrik, mida ilustas ChipTeki embleem. See oli vallandamisteade, mis oli täis ohtrat juriidilist loba. Ümbrikus oli veel tšekk nelja puhkusenädala eest, mida Hussein polnud iialgi välja võtnud.

Hussein istus sõnatult diivaninurgas. Seejärel lasi ta kirja põrandale kukkuda, sammus toast välja ja läks otseteed voodisse. Ta jäi sinna terveks nädalaks, lamades une ja ärkveloleku vahelises vaikses tardumuses. Mitmel korral üritas naine temaga rääkida, kuid Hussein ei öelnud ühtegi sõna. Ta ei söönud suutäitki ega vaadanud kordagi naisele otsa. Pärast seda, kui naise korduvad üritused teda sellest lummusest vabastada vilja ei kandnud, helistas ta psühhiaatrile, kes tuli kohale ja vaatas mehe üle. Kuna ka tema ei suutnud Husseini tolle vaiksest ja tühjapilgulisest tardumusest ülesäratada, siis soovitas ta naisele tõsisel ja summutatud häälel mees haiglaravile saata.

Husseini mõistus võis ju puhkusel olla, kuid tema kuulmine oli endiselt tööl. Vähem kui tund aega pärast arsti lahkumist oli Hussein kadunud - esmapilgul näis, et ta oli lihtsalt pidžaamaväel majast välja jalutanud. Sacramento politsei leidis Husseini kaheteist tunni pärast maantee äärest ekslemast, kusjuures ta oli pealaest jalatallani poriga kaetud. Nad küsisid temalt tema nime ja said vastuseks "Meeker Creeker Fleeker."

Ken Hussein, kes oli uskunud sedavõrd kindlalt Ameerika Unistusse, toodi Santa Clara Keskhaigla psühhiaatriaosakonda, kus tal hakati otsekohe silma peal hoidma, et ta endale otsa peale ei teeks. Seesama arst, kes teda varem kodus vaatamas oli käinud, ilmus varsti tema voodi kõrvale ning üritas

teda igal võimalikul viisil rääkima panna. Hussein veetis oma vaikusemaailmas veel kaks nädalat. Arst hakkas juba kirjutama saatekirja, mis soovitas Husseini määramata ajaks hullumajja paigutada, kui mees lõpuks rääkima hakkas.

"Ma viskusin ülekäigusillalt alla. Kuid sild polnud küllalt kõrge ning ma kukkusin tohutusse mudaloiku."

Tagasilangus

Kui Hussein kolme kuu pärast haiglast välja lasti, siis oli ta põhjalikult muutunud. Kunagisest optimistlikust ja positiivse mõtteviisiga noorest skaudist oli nüüdseks saanud vihane mees, kellel oli vaid üksainus eesmärk: kättemaks. Ta müüs oma maja maha ja kasutas saadud raha selleks, et maksta ära oma tohutud haiglaarved ning palgata võimalikult hea advokaat, et ChipTek ebaseadusliku vallandamise eest kohtusse kaevata. 1993. aasta märtsis, pärast mitu kuud kestnud ettevalmistusi, jõudis tema hagi lõpuks kohtulaua ette. Ta nõudis 10 miljoni dollari suurust kahjutasu ning oli kindlalt veendunud, et kohtunik langetab tema suhtes soodsa otsuse.

Kuid vastupidi Husseini ootustele lõi ChipTeki juristide meeskond tema hagi pihuks ja põrmuks, leides seadusest augu, mille kaudu nende klient karistamatult minema pääses. Nad väitsid, et kuna Hussein oli pärast oma õnnetust tööle tagasi pöördunud, siis tõendab see seda, et ta oli füüsiliselt võimeline oma ametikohuseid täitma. Nad rõhutasid ka seda, et tema vallandamise põhjuseks ei olnud mitte "füüsiline nõtrus", vaid "psühholoogiline ebastabiilsus", mis põhjustas ka tema hilisema enesetapukatse. Seejärel esitasid advokaadid terve hunniku Husseini endiste kolleegide antud kirjalikke vandetunnistusi, kus oli selge sõnaga öeldud, et "Ken Hussein kujutas endast ohtu nii iseendale kui ka kõigile teda ümbritsenud inimestele".

Kohtunik jättis hagi menetlusest välja ning juba selsamal ööl oli Hussein jälle arstide järelevalve all. Ta oli meeletus hämmelduses mööda maanteeäärt kõmpinud, kui Sacramento politsei ta taas kord üles korjas.

Uuestisünd

Doktor Mailer, Husseini psühhiaater, oli täiesti nõutu. Ta oli paigutanud Husseini haiglaravile ja andnud talle kõige uuemaid depressioonivastaseid ravimeid, kuid temä pingutustest hoolimata polnud Hussein ikka veel elavate kirjatagasi pöördunud, mistõttu proovis ta uut taktikat. See polnud küll traditsiooniline ravimeetod, kuid Husseini seisund - mida Mailer nimetas "ekstreemseks vallandamisest tingitud melanhooliaks" - nõudis ebatraditsioonilisi abinõusid. Seega haaras ta telefoni, helistas eeskirjadele vilistades paarile oma patsiendile ning palus, et nad osutaksid talle ühe teene.

Nädal aega hiljem lamas Hussein oma palatis, vahtis lakke ja elas uuesti läbi viimaseid autoõnnetusele eelnenud hetki, kui doktor Maileri nägu tema voodi kohale ilmus. "Ken, ma ju rääkisin sulle, et sa pole ainus, keda ChipTek on halvasti kohelnud. Sa keeldusid mind uskumast, mistõttu tõin ma sulle tõestuse."

Maileri kõrval seisis väike rühm inimesi. Aeglaselt ja piinatult pööras Hussein oma silmad nende poole. Ta tundis ära Norm Wallace'i, oma endise ülemuse näo. "Tere, Ken. Rõõm sind näha."

Hussein ajas oma silmad pärani ning tõi vaevaliselt kuuldavale oma esimesed sõnad pärast kuudepikkust vaikimist. "Härra Wallace, mida teie... siin teete? ...Mis selle salajase projektiga juhtus, mille kallal te töötasite?"

Wallace naeris südamlikult. "See "salajane projekt", mille kallal ma tööd tegin, kujutas endast rasket närvivapustust ja viis mind samasuguse supi sisse, kuhu sinagi praegu sattunud oled."

"Ja kes need ülejäänud inimesed on?"

"Nemad on samuti endised ChipTeki töötajad. See siin on Wong, kes töötas insenerina, ja Cahill, kes suhtles klientidega. Võib-olla sa mäletad Ferrist ja Scarlottit - nemad töötasid Arizona Fabis. Me moodustame parasjagu väikest tugirühma, et üritada oma elu taas rööpasse seada ning hakata väikest viisi ka oma sõnumit levitama. Ja me tahaksime, et sa meiega ühineksid."

"Võite minuga arvestada," ütles Hussein.

Plaan

Sellest imelikust visiidist polnud veel nädalatki möödas, kui Hussein juba haiglast välja lasti. Ta elas üle veel paar raskat hetke, mil talle tundus, et Wallace ja teised olid pelgalt hallutsinatsioon, ent Mailer kinnitas talle, et tema külalised ei olnud viirastused. Varsti pärast seda, kui Hussein oli saanud loa haiglast lahkuda, liitus ta Wallace'i tugirühmaga.

Tugirühma - mis sai hiljem tuntuks FACEChipTeki (ChipTeki endised ja praegused töötajad) nime all - esimene kokkusolek toimus ühes Santa Clara pitsabaaris. Husseini see mitteformaalne ümbruskond ei häirinud - ta lausa pulbitses faktidest ja numbritest, mis ta raamatukogus veedetud nädala jooksul välja oli kaevanud.

"Ajavahemikul 1985 - 1992 algatati ChipTeki vastu 56 kohtuasja: põhjused olid seksuaalne ahistamine, rassiline ja vanuseline diskrimineerimine ning ebaseaduslik vallandamine."

"Kas keegi neist võitis ka?" küsis Wallace kuivalt.

"Ei, aga minu arvates polegi see tähtis. Tähtis on see, et olemas on terve hulk inimesi, kes võivad meie rühmaga liituda ja aidata meil seda asja üles võtta - mitte kohtutes, kus me kaotame - vaid ajakirjanduses."

Seejärel visandas Hussein esialgse plaani, mille avalöögiks pidi saama välkrünnak ChipTeki aktsionäride aastakoosolekul. Ta oli ise mitmest ChipTeki aastakoosolekust osa võtnud ning teadis, et need olid hästi lavastatud, multimeediast üleküllastunud armastusefestivalid, mille korraldamisel kasutati kõige uuemat tehnoloogiat, millest kõige lihtsama oma moodustasid juhtmeteta mikrofonid, mis saatsid FM-signaale auditooriumi üüritud kõlaritesüsteemi.

Väikese uurimistöö ja umbes 200 dollari abiga suutis Hussein hankida juhtmeteta mikrofoni, mis oli täpselt samasugune nagu need, mida kasutati aktsionäride aastakoosolekul. Paari Radio Shack'ist ostetud komponendi abil muutis ta mikrofoni saatesagedusi ja võimendas vattide määra sellisel viisil, et õigel ajahetkel võis ta mikrofoni lihtsalt sisse lülitada, helisüsteemi sisse murda ning kogu etenduse üle võtta.

Dšihaad

Hussein lülitas mikrofoni sisse ning auditooriumit lähis kohutavalt kiunuv helilaine. Kohkunud, pimedas vaikuses tegi ta oma jutuga algust, teades, et tal on oma asja esile toomiseks väga vähe aega. "Mu daamid ja härrad - ChipTeki aktsionärid, sõbrad ja endised kaaslased. Mul on väga kahju, et pean sedaviisi vahele segama, kuid mul on teile kõigile üks tähtis teadaanne. Vaadake, minu nimi on Ken Hussein ja ma esindan FACEChipTeki - see on nende töötajate organisatsioon, kellele selle kompanii julm käitumine on viga teinud."

Aktsionärid istusid vapustatud vaikuses - nende suu oli lahti vajunud ja nad ei suutnud oma kõrvu uskuda. Hämmeldunud ja paanitsevad tehnikud olid sissetungija palajastamiseks saalituled põlema pannud ning Hussein taipas, et tal on kõigest paar sekundit aega, enne kui helisüsteem välja lülitatakse. Kaugemal publiku seas seisid ka kolm Husseini kaasvõitlejat, kes olid oma pintsakud seljast võtnud, et näidata oma FACEChipTeki T-särke, mis olid eelmisel õhtul kiirusega valmis trükitud.

"Pidage meeles, mu daamid ja härrad, et samal ajal, kui teie siin mugavas saalis istute, taluvad teised inimesed kannatusi, tõelisi kannatusi, mida mitte mingisugune uhke PR-kampaania, mitte mingisugune multimeedia..."

Helisüsteem lülitati välja ning mitu erariietes turvameest oli juba kulisside tagant välja hüpanud ning püstiseisvate meeste juurde astunud. Mehed ei avaldanud mingit vastupanu, kuid valvurid kargasid neile kallale ja lohistasid neid mööda ridade vahesid nagu vange. Varsti raputas üks turva-mees juba ka Husseini, tõmmates teda jõhkralt ukse poole. Hussein kõrgendas häält ja hüüdis:

"Te võite meid ära viia - te võite oma pilgud ära pöörata - kuid tõde te vältida ei saa. Me jälgime sind, Meeker - sa ei suuda meid peatada. Me tuleme veel tagasi!!!"

Hussein ja tema kolm kaaslast lükati WC-sse ning hoiti seal peidus kuni politsei kohalekutsumiseni. Nad laulsid küll täiest kõrist, et "ükskord me võidame niikuinii", kuid aktsionärid seda ei kuulnud, kuna just sel ajal pandi inspiratsiooniks mõeldud muusika kõrvulukustavalt mängima.

Epiloog

World Wide Webi tulek andis FACEChipTeki vandenõulastele lausa suurepärase meediakanali, mille kaudu said levitada pidevat kriitikat selle kohta, kuidas ChipTek oma töötajatega ümber käib. 1996. aasta alguses pandi üles veebisait, mis toimib praeguse ajani foorumina, kus ChipTeki praegused ja endised töötajad saavad oma viha vabalt välja valada. Kogu oma ülemaailmsele mõjuvõimule vaatamata ei suuda ChipTek seda saiti puruks litsuda, ent nad on Husseini korduvalt kohtusse kaevanud, üritades takistada teda saatmast kompanii 14 000 töötajale kriitilisi e-kirju.

Husseini võrguvägiteod on teinud temast mitte ainult õnnetute ChipTeki töötajate, vaid ka kogu maailma netiorjade kangelase. Sellest hoolimata on tema perekond juba ammu loobunud lootusest, et Keni teod võiksid neile tuua ka midagi muud peale jätkuva südamevalu. Nende ainsaks lohutuseks on see, et Ken veedab nüüd kodus rohkem aega, saates e-kirju, nuendades saiti ja valmistudes koos oma alalise advokaadiga end kaitsma järjekordse "lõpeta ja loobu" kohtuasja vastu, mille algatajaks on üks teatud hiigelkorporatsioon. Seni on ChipTek võitnud kõik Husseiniga peetud kohtulahingud, kuid vähemalt nende ridade kirjutamise ajaks pole nad suutnud teda ikkagi püsivalt vaikima sundida.

Selleks, et ots-otsaga kokku tulla, asutas Husseini naine hiljuti oma firma, mille nimeks on Squeaky Clean Housekeeping Company ning mis pakub majapidamisteenuseid Santa Clara jõukatele eramuomanikele. Nüüd juba 53-aastane Ken on tehnoloogiaärist loobunud ning teenib umbes 500 dollarit nädalas, töötades osaajalise juriidilise nõuandjana. See ametikoht tagab talle vaba juurdepääsu firma õigusteaduslikule raamatukogule, koopiamasinale ning vajaduse korral ka aspiriinivarudele.

TASE 10.0

RÖÖVELPARUNID

[illegible]ELE ON VAJA DÜNAMIITI, KUI MEIL ON OLEMAS IPOd?

10.1 Kes nad (meie arvates) on?

Juhatuse esimehed on nagu ükssarvikud - igaüks, kes on nende pilte näinud, tunneks nad otsekohe ära, kuid kui te tahate neid üles otsida ja elusast peast uurima hakata, siis võiksid nad samahästi olla ka imaginaarsed, müütilised olevused.

Just niimoodi arvasime me Steve'iga siis, kui me jõudsime uue meedia kastisüsteemi udusesse mäetippu ning leidsime sealt vaid ühe ajakirjade hunniku. Ajakirjad olid täis artikleid, kus tsiteeriti röövelparuneid, kes väitsid üldjoontes seda, et nende superedukas IPO oli ettemääratud sündmus, mida oli neile juba aastate eest kuulutanud üks põlevast põõsast kostnud hauatagune hääl.

Kuid oma südamepõhjas me teadsime, kuidas asjalood tegelikult välja näevad. Need inimesed olid lihtsalt ühed õnnelikud jobud. Kõigest mõni hetk varem või hiljem oleksid nende "revolutsioonilised paradigmad" jaganud enamiku tehnoloogiafirmade saatust ning vajunud unustuse hõlma.

Igatahes tegime ajalehtedest lõkke ning lootsime, et see soojendab meie väsinud ja külmunud kehasid. Seejärel istusime maha, et kavandada oma järgmist sammu. Me otsustasime tagasi tasasemale pinnale laskuda ning sel juhul, kui me ka sealt mõnda intervjueeritavat ei leia, ennast kaljujärsakust alla heita. Me polnud küll kunagi kujutlenud, et meie tõeliste veebitööliste leidmiseks korraldatud suur avastusretk võiks niimoodi lõppeda, ent see oli ikkagi parem kui mitte midagi.

Üsna pea sai selgeks, et me olime valinud õige strateegia. Looduslikus keskkonnas ei õnnestunud meil küll ühtegi röövelparunit tabada, ent selle asemel leidsime me karjade viisi nende endiseid kaaslasi, kes väitsid, et nad on neid tabamatuid olendeid näinud. Enamgi veel - nad andsid meile otsese ülevaate röövelparunite kõige hoolikamalt varjatud saladustest, rääkides meile muuhulgas seda, kui elajalikult nad oma töötajaid kohtlesid, kui suured luuserid nad kooliajal olid ja mis tegelikult juhtus sellel 1995. aasta PC Expo kuumal ja higisel kireööl.

Kogu see jutt oli küllaltki kena, kuid me ei saa teile mitte mingi hinna eest väita, et see kõik on tõsi. Vähemalt oli see usutavam sellest jamast, mille me olime söehunnikuna mäetippu maha jätnud. Enne, kui keegi teist süüdistab meid selles, et me üritame ennast lihtsalt välja vabandada, tahaksime me teile lõpetuseks öelda ühe tähelepaneku/ratsionaalse märkuse: isegi siis, kui me oleksime suutnud ühe selise inimese üles leida ja rääkima panna, poleks me ikkagi kogu tõde teada saanud - kuna nad suudavad meisterlikult enese kohta käivaid müüte (ja pettekujutlusi) levitada, siis ausust pole neilt küll mõtet oodata.

Kas te arvate, et me ajame lihtsalt jama? Võib-olla. Kuid seda väidet oleme me ennegi kuulnud.

10.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Rööveлparuneid võib leida kas üldtunnustatud ajakirjade kaantelt, kõrgetasemelistelt erialakonverentsidelt tähtsaid kõnesid pidamast või nagu Bill Gatesi puhul, istumas Washingtoni süüpingis, et kaitsta oma impeeriumit justiitsministeeriumi monopolilõhkuvate ponnistuste eest.

Miks meile rööveлparuneid vaja on? Hoolimata sellest, et kompaniide ja töötajate vaheline traditsionaalne vanema ja lapse suhe on juba ammu minevikku varisenud ning tõenäoliselt ei saa töötajad vanaduspõlves nautida mitte mingisuguseid sotsiaalseid garantiisid, tahavad inimesed ikkagi uskuda, et Ameerika unistus on elus ja terve - et kui nad oma kaardid õigesti välja mängivad, siis jõuavad nad imedemaale, saades rikkaks virtuaalsete kompaniide abil, mis ei tooda mingit käegakatsutavat kasumit. Kurb küll, aga nii see on.

Keskmine netoväärtus: 20 miljonit dollarit (ja võib vabalt ulatuda ka miljarditesse dollaritesse).

Protsentuaalne osa netiorjade populatsioonist: 0,1 protsenti.

Perekonnaseis: Abielus, tavalisest mõne endise või praeguse

alluvaga. Näited: Steve Case, Bill Gates. Mispärast? Aga sellepärast, et oma tööelus võetud riskidele vaatamata on nad kodurindel üsnagi konservatiivsed. Nad otsivad paarilist ainult endale tuttava seltskonnakihi hulgast ning kuna nad on oma loomu poolest nohikud ja pragmaatikud, siis ei lubaks nad endale iialgi selliseid seksuaalseid seiklusi, mis on omased rokkstaaridele, filmitähtedele ja teistele meelelahutusliku eliidi liikmetele. Kahju küll. Nad peaksid mõnikord käituma nagu Charlie Sheen, sest siis saaksid nad aru, millisest lõbust nad ennast ilma jätavad.

Asjad, mis rööveлparuneid närvi ajavad: Kahjumiaruanded, aktsiaturu kukkumised ("Kurat küll, minu tänane väärtus on ainult 1 miljard dollarit!"), viivitused tootmisprotsessis, konkurentide edu ning see, kui asju ei tehta täpselt niimoodi, kui nemad tahavad ("Ma soovisin 2,5-minuti muna; see siin on aga 2,7-minuti muna!").

Riietumisviis: Dollarihunnikud pole nende moetunnetust põrmugi paremaks muutnud. Rööveлparunid eelistavad kortsus ja pealtnäha äärmiselt ebamugavaid ülikondi ning kannavad juba 1982. aastast alates samasuguseid soenguid ja prilliraame.

Lemmikfraasid: "Ma ei tea, mida sa teed, aga see peab olema täiuslik." ... "Kui sa meiega koostööd ei tee, siis me litsume su laiaks."

Kuidas suhtuvad rööveлparunid neisse netiorjadesse, kellele nad tööd annavad? Põlgusega. Kui nad saaksid kogu oma arendustöö ja tootmise Filipiinidele üle viia (nagu vana hea Phil Knight Nike'ist), siis seda nad ka teeksid. Praegu on nad aga suurema osa oma personalist ajutise töötaja staatusesse üle viinud ning kasutavad tarkvara pakkimiseks kohalike vanglate asukaid.

Kuidas nad internetti suhtuvad? Internet on nende jaoks: (a) suurim pettus kogu inimkonna ajaloos või (b) nende tuhandeaastase äriplaani teine faas.

Psühholoogiline analüüs: Napoleoni-kompleks, Hitleri-kompleks, alati-viimasena-jalgpallimeeskonda-valitud-poisi-kompleks. Lühidalt öeldes, olge ettevaatlikud!

Karjääriunistused: Kes seda teab? Nende inimeste isu ei saa iial otsa.

10.3 Welchi lugu

Welch oli õnnelik jobu, kes muutus lõpuks mitte enam eriti õnnelikuks jobuks. Kuid enne, kui te oma taskurätikud välja võtate, palume teil meenutada ühe suure tundmatu filosoofi sõnu, kes ükskord ütles: "Lollpead kerkivad esile vaid selleks, et puuga pähe saada." Selle tarkusetera peale võiks mõelda siis, kui mõne suurusehullustuses netiorja huultelt pudeneb kolm hirmsat tähte - "IPO".

Walter Welch pööras end oma ekstrasuures voodis ümber ja naeratas. "Tere hommikust, kullake!"

Seal, kus oleks võinud olla tema abikaasa, armuke või lemmikloom, oli hoopis ihaldatud Tehnoloogilise Innovatsiooni Auhind - internetiäri Oscar - mille Welch eelmise õhtu TechInnol, Comdexi kõige uhkemal ja eksklusiivsemal tseremoonial võitnud oli.

Welch suudles auhinna külma ja metalset pealispinda ning üritas pikaksvenitatud püramiidi võimalikult hästi kaissu haarata. Hetk hiljem hakkas Welchi äratuskell tirisema, kuid ta ei üritanudki seda välja lülitada, sest ta suutis mõelda vaid oma suurimale triumfihetkele - tulesärale, aplaūsitormile, ajakirjanike hordidele, kes olid üksteisele kukile roninud, et temalt intervjuud saada. See kõik tundus lausa uskumatuna. Isegi suurushullustuse all kannatav Welch polnud kunagi julgenud millestki sellisest unistada.

Ta oli läbinud pika teekonna, mis oli alanud ühest Illinoisi garaažist ning viinud teda lõpuks õndsuse tippu. Welch teadis selle teekonna igat väiksematki üksikasja, ent sellest hoolimata ei osanud ta oma edu kuidagi seletada. Üks asi oli talle aga selgemast selgem: kogu selle triumfi eest pidi ta tänama WebMani - oma lihtsat, peopesasuurust seadeldist, mida kogu internetitööstus nimetas universaalse ja kiirestileviva e-kaubanduse võtmeteguriks.

Oma vaimusilmas nägi ta juba IPO-kullakoormaid. Tema kompanii pidi kolme kuu jooksul börsile jõudma. Turul valitses täitmatu isu tehnoloogiaaktsiate järele ning sellise stsenaariumi jätkumise korral saaks ta paugupealt miljardäriks.

Selle raha eest võiksid ka sada meest elu lõpuni mugavalt ära elada, kuid Welchi jaoks oleks seda täpselt niipalju, et ellu viia oma plaan, mille kohaselt pidi temast saama kaheksümnenda sajandi viimase poole Henry Ford.

Mida rohkem Welch sellele võimalusele mõtles, seda rohkem ta erutus. Tema esimeseks impulsiks oli helistada Royster G. Pfeifferile ja röökida: "Ära põrnitse siin midagi — varsti lendad sa koos oma töölauakeskse paradigmaga prügikasti!" Järgmisena mõtles Welch helistada kõikidele neistele, kes olid teda kooliajal nohikuks pidanud ning tema lahenemiskatsed tagasi lükanud. Ta ei teadnud küll päris täpselt, mida ta peaks neile ütlema, ent arvatavasti oleks see kõlanud umbes niimoodi: "Hei, kas sa arvad ikka veel, et ma olen luuser? Peagi saab minust triljonär!"

Welch naeris valjusti ja andis oma püramiidile järjekordse musi. "Asjad ei saa enam paremaks minna!" hüüdis ta. "Asjad lihtsalt ei saa enam paremaks minna!"

Welchi hüüded kajasid läbi kogu tema hiljuti ostetud 1,2-miljoni dollarilise kodumaja, kus oli mängudetuba, marmorist mullivann ja 2000-ruutjalane elutuba, mis oli otsekui piduteemiseks loodud - seda loomulikult juhul, kui tal oleks olnud üksainuski sõber ning kui ta poleks olnud oma perekonnast täielikult võõrandunud.

Need Welchi "täiuslikus elus" haigutavad augud ei jõudnud aga kuidagi tema karjäärihullustusest vaevatud teadvusesse. Welch ei tundnud sellist sõna nagu "läbikukkumine" - kuid peagi õppis ta seda tundma, sest kui ta tunni aja pärast tööle jõudis, siis ootasid teda ees kaks FBI agenti.

"Kas teie nimi on Walter Welch?"

"Jah, nii see on. Ja teie, mu härrad, olete vist ajakirjanikud?"

"Härra Welch, te olete arreteeritud."

Lisaväärtusega lapsuke

1966. aastal sündinud ja Laurel Pondi nimelises leherikkas Chicago eeslinnas üles kasvanud Welch alustas oma kangelaslikku teekonda siin maamunal kisava lapsukesena, kellel

oli täitmatu isu rinnapiima, parimate kaubamärkidega varus tatud beebitoidu ning läikivate ja pöörlevate mängukannide järele. Nagu paljud tema põlvkonna lapsed, nii kasvas ka Welch üles televiisorit vaadates. Ta vahtis seda nii päeval kui ööl sedavõrd andunult, et Tin Tini ja Babari raamatud - mis olid talle antud selleks, et ta kohe alguses õige teeotsa leiaks - jäidki tema magamistuppa tolmu koguma.

Welchi keskklassi kuuluvad, keskealised ja kõrgelaubalised vanemad ei osanud oma ainsa lapse intellektuaalse huvipuudusega midagi ette võtta. Nad olid akadeemilised inimesed ning neil mõlemal oli olemas turvaline ja kindel töökoht kohalikus ülikoolis, mistõttu reklaamlaulukesi korrutav ning üha süveneva tarbijamentaliteediga pojuke tähendas neile nende kõige hullemate hirmude täitumist. Nad olid lootnud saada oma perre teadlast või vähemalt maalikunstnikku, ent selle asemel oli neid nuheldud tolle kapitalistliku vereimejaga. Vanemad kippusid tihtilugu arvama, et niisuguse olukorra põhjuseks oli üks mutantlik DNA-lõik, mis päriness ühelt nende suguvõsa ammusurnud ärimehelt - võib-olla oli see mõni läbikukkunud kullaotsija, kellel oli kuidagimoodi õnnestunud oma juhtnöörid edasi anda, enne kui ta 1849. aastal kõrbesse ajuliiva sisse maha maeti.

Algklassides väljendusid Welchi materiaalsed ihad pesapallikaartide, mänguautode ja Tähesõdadega seotud lelude usinas kogumises. Ta ostis neid hunnikute viisi lastelt, kes tahtsid mõne muu hobiga tegelema hakata. Seejärel pakkis ta need uuesti sisse ning müüs jaekaupa edasi teistele lastele, keda ta suutis uskuma panna, et need asjad "omavad suurt kollektsioonilist väärtust".

Welch ei olnud ei sportlik ega ka eriti seltsiv laps ning ta üritas pesapallist, skautlusest ja pärast koolitunde toimuvatest spordiprogrammidest igati kõrvale hoida. Kuid sellele vaatamata oli ta osavate kätega. Juba 11-aastaselt oli temast saanud vilunud mudellennukite ehitaja ning tal oli imepärane oskus oma 1:87-mastaabis superdetailseid F-4 Phantomeid (mis kandsid realistlikke lahinguvigastusi) teistele lastele 200-protsendise "lisaväärtusliku" hinnakõrgenduse eest maha müüa.

15-aastasele Welchile tagas mudellennukiäri juba nii suure

rahavoo, et ta suutis tasuda personaalse telefoniliini eest. Oma vanematele teatas ta seejuures libekeelselt, et ta vajab oma telefoniliini selleks, et "plikadega rääkida". Kuid Welch oli juba enne oma järgmist sünnipäeva liinist ilma - tema vanemad olid õudusega avastanud, et ta kasutas telefoni selleks, et ajada väikest marihuaanaäri. Ta toimetas "rohu" alati ühenaegselt kohalike narkomaanide kätte, teenides umbes 100 dollarit nädalas.

Tema vanemad kartsid, et kui nad otsekohe midagi ette ei võta, siis satub nende poeg varsti noorsoovanglasse, võib-olla isegi Leavenworthi. Seetõttu otsustasid nad karmid meetmed kasutusele võtta ning saatsid ta ühte kaugesse Colorado erakooli. Vanemate valikut kergendas kooli läikiv brošüür, mis kujutas tõsiseid noormehi ühes idüllilises mägises varjupaigas ladina ja kreeka keelt õppimas. Labased ärihuvid, mis ilmselgelt Welchi tundlikke meeli mürgitasid, ei tundunud neid noorukeid küll kuidagi häirivat.

Metsik nooruk

Welchi vanemad olid heatahtlikud inimesed, kuid oma pojale valisid nad kõige hullema erakooli. Kui Welch 1980. aasta sügisel Colorado Springsi jõudis, siis sai ta juba vähem kui kahe päeva jooksul aru, et suurem osa tema kaasõpilastest on täielikud psühhopaadid, kes olid eksklusiivsetest Ida-Ameerika erakoolidest (nagu Exeter või Andover) tõsiste seaduserikkumiste pärast välja visatud.

Mesa erakool oli nagu "Kärbeste jumala" Colorado variant: kõige tugevamad ja jõhkramad teismelised olid hierarhia tipus ning ninamehe staatuse kindlaksmääramiseks peeti igal reedel raamatukogu hämaruses veriseid rusikavõitlusi. Welchi õnnetuseks oli ta väikest kasvu ega osanud ka ühtegi võitluskunsti, mistõttu ta üritas meeleheitlikult madalat profiili hoida. Kuid sellest hoolimata oli ta igale suurele ja vinilisele kõrilõikajale, kes tema ühikatoast mööda jalutas, rohkem poksikoti eest. Kogu Welchi kaheaastase tuleproovi vältel ei liigutanud ükski täiskasvanu sõrmegi selleks, et tema piinamist peatada. Mesa erakooli üleharitud õpetajad eelis-

tasid "lasta poistel oma asjad ise ära klaarida", kuna tege likult tundsid need argpüksid jõhkardite ees veelgi suuremat hirmu kui Welch.

Welch veetis Mesas kaks valulikku aastat. Tema ainus helge hetk jõudis kätte siis, kui ta üritas ühel nädalavahetusel koos kahe teise rõhutud esmakursuslasega õppelinnakust jalga lasta. Selleks laenasid nad lahtise kastiga veoauto, mida majahoidja hobusetallide juures hoidis. Nende plaan oli lihtne ja äärmiselt rumal: nad tahtsid külastada üht Mehhiko litsi maja, mis asus umbes 500 miili kaugusel lõunas, otse piiri taga paiknevas Nogalese linnakeses. Samal ajal kui kõige väiksem poiss valves seisis, sõlmisid teised veoauto elektri juhtmed kokku ja lõid masinale hääled sisse. Nad juhtisid auto magavast koolimajast mööda ning suundusid lõunasse, sõites kogu järgmise päeva ja ka suurema osa järgmisest ööst.

Pärast seda, kui nad olid auto Tucsonist lõuna poole jäävale kaljusele maaribale maha jätnud, üritasid nad üle piiri Mehhikosse jõuda, kuid piirivalvepatrull nabis nad peaaegu kohe kinni. Pärast lühikest ja hirmutavat ülekuulamist saadeti kolmik käeraudades kooli tagasi. Welch oleks selle vägiteo eest peaaegu koolist välja visatud, kuid kaastundlik direktor otsustas teda säästa. Direktor arvas, et "rusikavõitlusest väsinud poisid olid väikese puhkuse ära teeninud", ning kustutas Welchi andmetest kõik sellele süüteole viitavad sissekanded.

Traumeeritud, kuid karastunud Welch pöördus 1984. aastal Laurel Pondi tagasi ning valmistus astuma lähedalasuvasse Illinoisi Ülikooli. Ta oli läbinud karmi elukooli ning ta tõotas endale, et ei lase enam iialgi kellelgi enda üle valitseda, ennast peksmise abiga alistuma sundida ega enda vastu intriige punuda.

Ülikool ja sellele järgnenud kraadiõpe Welchile eriti ei meeldinud. Ta talus oma vasakpoolsete vaadetega, progressiivsete professorite labaseid heietusi ja tegi kõik oma eksamid korralikult ära, kuid ihkas astuda "reaalsesse maailma", et aega, saatust ja turuolukorda trotsides oma tublidust proovile panna. Ta lõpetas ülikooli magistrikraadiga tööstuslike protsesside juhtimise alal - see oli saladuslik teadmistekogum, mis oli seotud tootmissüsteemide planeerimise ja

ekspluateerimisega. Welch arvas, et kuna tal on selline pragmaatilise kõlaga kraad, siis leiab ta hõlpsasti kõrgepalgalise töökoha. Ent kui ta 1991. aastal ülikooli lõpetas, siis pidi ta oma suureks hämmastuseks tõdema, et riigi finantstööstust raputanud skandaali järellainetus oli mõjunud tööjõuturule sedavõrd halvasti, et tema magistrikraadil polnud sisuliselt mingit väärtust.

Welch töötas aastakese sellistel ametikohtadel, mis tema arvates ei vastanud tema tõelisele tasemele - ta oli kaubamaja müügiametnik, Motor Chefi juhatajaameti praktikant ning telefonimüüja. Welch üritas sellest madalapalgalisest seavarattast pääsemiseks isegi oma marihuaanaärile elu sisse puhuda, kuid tema varustajad olid kadunud ning paljud tema endised kliendid olid ammu ära kolinud. Tema vanemad hakkasid juba närviliseks muutuma, kuid lootsid sellest hoolimata, et see energiline 23-aastane noormees suudab varsti kullalt raha teenida, et vanematekodust ära kolida.

Minu esimene kloon

Ühel ilusal 1992. aasta aprillipäeval hakkasid Welchi asjad paremuse poole liikuma - kuna ta tahtis oma CV-d ilusamaks teha, siis otsustas ta endale arvuti osta. Welch läks Laurel Pondi kohalikku arvutipoodi ning uuris mitmete Data Magicu uuemate arvutimudelite hindu. Need olid 16-MHz 386d, millede hinnad algasid 2500 dollarist - see oli umbes 1000 dollarit enam, kui Welch enesele lubada võis.

Paremat pakkumist otsides võttis ta poeletilt PC Buyers' Guide'i numbri ja vaatas lõunasöögi ajal reklaamkuulutused üle. Welch oli kuulnud arvuteid müüvate kataloogikaubamajade kohta hirmsaid asju - põhiliselt nendelt inimestelt, kes olid oma õnnetuseks nende kaudu endale arvuti ostnud. Kuigi need arvutid olid Data Magicu masinatest mitusada dollarit odavamad, osutusid nad tihtipeale viletsalt ehitatud rämpsuks, mida müütasid igasugused kahtlased kelmid, kelle variirmad umbes iga kahe kuu tagant haihtusid, et varsti mõne teise nime all uuesti ellu ärgata.

Pärast kahetunnist kuulutuste uurimist jäi talle silma üks

kataloogifirma, mis asus sealsamas Laurel Pondis. Firma nimi oli A-Pro Computers Ltd. ning selle ähmane ja ühevärviline kuulutus asetses ajakirja lõpus, madalate reklaamihindadega lehekülgedel. A-Pro oli muidugi väiksemastaabiline ettevõte - sellel ei olnud isegi 800-ga algavat telefoninumbrit - kuid igal juhul müüs ta arvuteid väga madala hinnaga: ainult 1995 dollari eest võis saada arvuti, mis oli 20 MHz kiirem, millel oli tohutu muutmälu (4 MB), VGA monitor ja hiiglaslik 107-MB kõvaketas.

Kuna uurimistöö oli Welchi julgustanud ning ta oli üsnagi kindel, et ükski Laurel Pondis tegutsev kompanii ei saa olla täiesti ebaaus, siis valis ta A-Pro numbri ja tellis endale süsteemi ära. Kui aga masin nädala pärast kohale jõudis, siis ei hakanud ta kuidagi tööle - ta lihtsalt piiksus meeleheitlikult ja tegi koledat naksuvat häält. Welch helistas A-Pro tehnoabisse, kuid otsustas pärast 45-minutilist asjatut liini ootamist alla anda. Ta üritas kogu järgmise päeva jooksul firmasse tagasi helistada ning jättis kompanii telefonivastajasse viis üha vihasemaks muutunud teadet, kuid ühegi elava inimesega ta ühendust ei saanudki.

Kolmanda päeva hommikul otsustas Welch karmid meetmed kasutusele võtta. Ta helistas A-Pro müügiosakonna numbrile ning ähvardas, et kui ta abi ei saa, siis helistab ta Illinoisi peaprokuröri büroosse. Ta bluffis, kuid sellest oli kasu - A-Pro tehnikaosakonna esindaja otsustas teha kliendi teenindusele enneolematu kummarduse ning tema ülesöelnud masina samal pärastlõunal üle vaadata, kui ta selle ainult nende linna teises otsas asuvasse firmahoonesse kohale toimetab. Seega laadis Welch arvuti oma Pinto tagaistmele ja sõitis Laurel Pondi tööstusrajooni.

Tere tulemast A-PRO-sse

Welch ei oodanudki seda, et A-Pro peakorter on väga uhke - kuid sellele ehitisele, mis asus aadressil 1101 Pond Lane, oleks isegi räämas sõjaväebarakk silmad ette andnud. Väikese, umbrohtu kasvanud murulapikesega eramaja kõrval

oli päevinäinud garaaž, milles paiknesid A-Pro Computersi laotmis-, levitamis-, testimis-, monteerimis- ja ekspedeerimisruumid.

Ta lasi majaukse taga kella, kuna aga keegi ei vastanud, siis prõmmis ta garaažiuksele. Uks läks paari hetke pärast kolinaga lahti ning Welchi tervitas umbes 40-aastane silmi pilgutav muti moodi mees, kes kandis T-särki ja õliplekkidega kaetud khakivärvi pükse. Mehe nimi oli Max Vollman ning ta oli A-Pro juhtiv monteerija, testija, komponentide sisseostja, tehnoabi esindaja ja juhatuse esimees.

Vollman ühmas resigneerunult "tere" ning tõmbas Welchi rikkis masina kastist välja, puistates põranda vahtplastitükikestega üle. Welch vaatas kõrvalt, kuidas Vollman arvuti metall-lauale üles pani ning üritas seda tagavaradisketi abil tööle panna. Arvuti ärkas korraks ellu, kuid ekraan läks kohe uuesti mustaks.

"Asi on vist BIOSes," ütles Vollman Alt-F10 klahvi all hoides. Ta heitis uuriva pilgu arvuti parameetritele, muutis mõnda neist ja tegi uue alglaadimise. Pärast paari katsetust hakkas arvuti tööle, sai ühenduse kõvakettaga ning ekraanile ilmus Aggro Software'i tuttav PANE 3.1 tervituspilt.

"Mis valesti läks?" küsis Welch, samal ajal kui Vollman tema arvutit kasti tagasi pakkis.

"Kes teab? Võib-olla oli see kosmiline kiirgus või staatiline pinge. Ma võtsin peitmälu maha - mõnikord on sellest abi. Ausalt öeldes ei või iial teada, kuidas mõned neist komponentidest koos tööle hakkavad."

"Nojah, suur tänu," ütles Welch, kes oli Vollmani avameelsusest veidike üllatunud. Ta vaatas toas ringi ja nägi umbes kahtekümmet pooleldi kokkupandud arvutit. "Siin on kuidagi vaikne. Kus teie muud töötajad on?"

"Muid töötajaid polegi - ma olen siin üksi," turtsatas Vollman uhkelt.

"Te tahate öelda, et te teete kõike ise - ehitate masinad valmis, müüte nad kõik ise maha ja saadate tellijatele ära?"

"See pole tegelikult niivõrd raske, kui paistab," itsitas Vollman.

Ning seejärel rääkis ta Welchile sellest, miks ühe arvutimüügiga tegeleva kataloogikaubamaja loomine on kõige

parem mõte, mille peale keegi iial tulnud on.

Garaažifirma

1992. aastal, kui internet polnud veel sündinud, tähendas "oma firma tegemine" otsepostitusega tegeleva arvutikomp panii loomist. Kogu Ameerikas, kuid eriti just Californias Minnesotas, Lõuna-Dakotas ja Arizonas tekitas arvutitele suunatud kataloogikaubanduse hullus suurima kulla palaviku, mida tõelise hiilguse poole sammuv tehnoloogiatöös tus senini kogenud oli. Kataloogikaubanduses valitses küll selline mentaliteet, et "linnast tuleb jalga lasta enne, kui vihased kliendid su oksa tõmbavad", kuid ometi kasvas see tööstusharu 15-protsendilise aastatempoga ning turule sise nemine oli küllaltki kerge. See oli sedavõrd kuum turg, et igaüks, kellel oli arvutitest kas või ähmane ettekujutus, üritas sellest osa saada.

Vollman oli just selline indiviid. Pärast seda, kui ta oli 1988. aastal Data Magicust täpsustamata põhjustel kinga saanud, võttis ta oma krediitkaardiarvelt 5000 dollarit ja asu tas A-Pro. Pool sellest rahast oli kadunud PC Buyers' Guide'i varakambrisse - tema odav reklaamkuulutus paigutati kolmeks kuuks ajakirja tagumistele lehekülgedele. Teise 2500 dollari eest ostis Vollman seadmete likvideerijatelt, juhus likelt müüjatelt ja oma "halli turu" hämaratelt kontakt isikutelt kõige odavamaid arvutikaste, emaplaate, toitekaableid ja monitore.

Welch sai kiiresti teada, et hall turg kujutas endast arvu tikomponentide põrandaalust täiturgu, kus komponendid odava hinna eest maha parseldati. Turgu hoidis üleval asjaolu, et nende komponentide algupärased tootjad "koon dasid" oma kauba kokku ning eelistasid müüa sellistele suurtele firmadele nagu Data Magic, mis ostis 100 000 mikrokiipi korraga. A-Pro taoline tõeline põhjakiht aga ootas, kuni nende partiide ülejääk turule paisati ning nad said selle eriti odavalt ära osta. Sellise tegevuse tõttu ei võinud ostjad iial teada, mida nad mõne A-Pro "Särtsuva 386" sisemusest leida võisid. Kuid enamikel juhtudel ei tundunud see neid eriti

huvitavat, kuna arvutite hinnad olid sedavõrd madalad.

Welch viis oma äraparandatud arvuti koju. Arvutiga oli kaasas "tasuta" tarkvara, mille Vollman talle vaevatasuks kinkinud oli. Ta pani oma magamistoa ukse kõvasti kinni ja hakkas uuesti oma CV kallal vaeva nägema. Kuid kõvast üritamisest hoolimata ei suutnud ta kuidagi oma ülesandele keskenduda - Vollmani ettevõtte nägemine oli pannud teda mõtlema kataloogikaubanduses peituvate karjäärivõimaluste üle. Welch polnud mingi arvutigeenius, kuid ta oli lugenud küllaldaselt Forbesi ja Fortune'i artikleid ning teadis, et sajad tuhanded vananevad, esimese põlvkonna Data Magicu arvutid vahetatakse paari aasta pärast välja, mistõttu turul tekib tõenäoliselt tõeline buum. Lisaks sellele oli Vollmani salakaval ja ilustamata tegevus talle meeldima hakanud - see oli peaaegu nagu marihuaana-äri, ainult et kaup oli viletsam.

Nädala pärast läks ta Vollmani garaaži tagasi ja palus ennast tööle võtta. Vollman oli oma loomult üksik hunt, kuid Welch suutis teda kiiresti uskuma panna, et peakoka ja pudelipesija palkamine võiks A-Pro-le kõvasti kasu tuua. Welchi ettepanek oli lihtne: kui ta suudab A-Pro tellimuste arvu kasvatada 100 protsendi võrra - 10 tellimuseni kuus - siis kuulub üks kolmandik A-Pro 15-protsendilisest marginaalist talle - see teeks umbes 300 dollarit nädalas. Et tehingut veelgi magusamaks muuta, lubas ta ka telefonidele vastata, arvuteid kokku panna ja sisse pakkida ning teha kõike muud, mida lisatellimuste töötlemine nõuab. Vollman pobises küll midagi "liiga kiirest kasvust", kuid lasi ennast sellele vaatamata ära rääkida ning Welchi arvutitööstuse-karjäär oligi alanud.

Kataloogikaubanduse kuningas

Welchi esimene tööpäev algas sellega, et Vollman andis talle õppetunni, kuidas arvuteid "A-Pro moodi" kokku panna: emaplaat ja toiteallikas tuleb kasti toppida, IDE kontrollerikaart ja videoplaat sisse lülitada, kettaseadmed paika panna ja kogu see krempel kokku ühendada. Kui masin kohe

suitsema ei hakanud, siis tähendas see, et tõenäoliselt on kõik kombes; kui läks vastupidi, siis tuli kogu kupatus tulekuga tutiga üle lasta ning otsast peale hakata.

Esimese kuu jooksul oli Welch arvutite ehitamise ja kasti pakkimisega liialt ametis, et pöörata tähelepanu A-Pro tegevuse laiendamisele ning lubatud viie lisatellimuse hankimisele. Ta töötas kiiresti ja kohusetundlikult, kuid Vollman näis arvavat, et noormees raiskab masinate kallal jännates liiga palju aega, selle asemel et neid võimalikult kiiresti kinni pitseerida.

"Jumala pärast, poja, sa ei pea enne kasti kinnipanemist iga viimast kui juhtmejuppi kokku keerama. Enamik inimesi ei tee seda kasti mitte kunagi lahti. Kellele sa üritad muljet avaldada?"

Welch võttis Vollmani õpetust kuulda, kuigi tulemuseks oli see, et iga A-Pro arvuti sisemuses oli tõeline juhtmete sasipundar. Kuid A-Pro süsteemide "tuleproovist" oli tal palju raskem loobuda. "Tuleproov" tähendas seda, et ta lülitas arvuti vähemalt tunniks ajaks sisse, kuna ta tahtis kindel olla, et odavad komponendid nende klientide maju maha ei põletä.

"Las aga kõrvetavad," ütles Vollman. "Nad saavad selle masina ju praktiliselt ilma rahata kätte - lülita see lihtsalt korraks sisse ja kui monitor helendama hakkab, siis saada ta ära. Kes me siin sinu arust oleme, mingi kindlustajate laboratoorium või?"

Welch pani tootmise kiiremini tööle ja loobus oma tarbetust kvaliteedikontrolliharjumusest. Kuid ometi oli tal Vollmaniga veel üks viimane mõõduvõtmine, mille põhjuseks oli soojuskiirguse litsents. Seaduse kohaselt pidid kõik USAs müüdud arvutid vastama kindlale soojuskiirguse emissioonitasemele, mis pidi garanteerima, et nende poolt tekitatud vattide hulk ei hakkaks häirima ülelendavate lennukite tundlikke navigatsioonisüsteeme.

"Ma pole mitte iialgi, ma kordan, mitte iialgi kuulnud, et mõni tellitud arvuti oleks lennuki alla toonud," raevutses montaažilaudade vahel seisev Vollman. "Kurat, see jutt kuulub küll ulmekirjanduse valdkonda!"

"Nojah, aga selline on seadus," ütles Welch rahulikult. "Härra Vollman, kui te tahate seda kompaniid legitiimseks muuta, siis peate mängureeglitest kinni pidama."

"Sina hangi mulle parem iga kuu viis lisatellimust," käratas Vollman. "Siis võime hakata reeglitest rääkima."

Väärtuste värav

Kui Welch oli Vollmani ülikiired ja üliodavad montaažimeetodid selgeks saanud, siis kasvatas ta juba üsna varsti A-Pro arvutimüügi esmalt 10, siis 12 ja lõpuks juba 20 süsteemini kuus. Osa A-Pro kasvust tuli kahtlemata tänu sellele, et sajad tuhanded Data Magicust võõrandunud kliendid ostsid oma arvutid nüüdsest postimüügi kaudu. Data Magicu ülekohtuselt kõrgete hindade pärast solvunud kliendid hakkasid hordidena odavatele kataloogiarvutitele tormi jooksma ning toppisid miljoneid dollareid kahtlaste kloonimüüjate taskutesse.

Kuid A-Pro tohutu müügikasv oli siiski suuremalt osalt Welchi teene. Ta oli tulnud geniaalsele mõttele lasta A-Pro amatöörlikud ajalehereklaamid ümber teha, et kompaniid oma näruste kataloogikonkurentide hulgast esile tõsta. Welch võttis firma tagavaradest 2000 dollarit ning korraldas fotosessiooni, mille tulemuseks oli reklaam, mis kujutas teda ennast seismas koos kolme rinnaka Laurel Pondi tantsutüdrukuga jalgpalliväljakul. Nad kandsid Big Teni jalgpallivarustust ning neid ümbritses terve hulk A-Pro minitornisüsteeme. Reklaamkiri kuulutas: "Koos A-Pro-ga lööd palli väärtuste väravasse!"

Kui Vollman kuulis, et Welch oli kulutanud ilma temalt luba küsimata 2000 dollarit, siis oli ta maruvihane. Ta ähvardas Welchile hundipassi anda, aga kui tellimused hakkasid lausa uksest ja aknast sisse voolama, siis palus ta Welchi käest vabandust. Reklaam mõjus, ning mitte sellepärast, et see oli spordi, seksi ja tehnoloogia meisterlik kombinatsioon, vaid hoopis sellepärast, et Welch oli instinktiivselt aru saanud tehnoloogiaäri esimesest käsust: ostjate arvates tähendab suur ja kalli-ilmeline reklaam alati seda, et reklaami taga on suur ja kallihinnaline kompanii.

Loomulikult oli see läbinisti valelik väide.

Kvaliteedikontroll

Kaks kuud pärast "Väärtuste värava" kampaania algust müüs A-Pro juba viis süsteemi päevas - mis tähendas umbes 50 000 dollari suurust nädalakäivet - ning Welch, kellest oli hiljaaegu saanud A-Pro esimees ja tegevjuht, juhendas väikest netiorjade meeskonda, mis oli suurenenud ärimahtudega toimetulekuks kiiruga kokku klopsitud. Kulude kokkuhoidmise eesmärgil liigitas Welch nad ajutisteks töötajateks ja maksis neile A-Pro montaaþikonveieril töötamise eest 5 kuni 15 dollarit tunnis. Konveier oli hiljuti Vollmani garaažist välja kolinud ning asus nüüdsest Laurel Pondi Distribution Boulevardi 10 000 ruutjala suurusel tootmispinnal. See oli palav, tolmune ja ventileerimata põrgukatel, kus käis vilgas sagimine: müügimehed võtsid tellimused vastu, arvutid pandi pöörase kiirusega kokku, pakiti sisse ja saadeti ära. Welch tegi tööohutusnõuete osas vaid üheainsa mööndu se - ta kontrollis, et käeulatuses oleks küllaldaselt tulekustuteid, et summutada igat spontaanset emaplaadipõlengut, mis oleks võinud A-Pro montaažikonveieri rohkem kui paariks minutiks seisma panna.

Kunagi oli Welch suhtunud tehnoabisse, kvaliteedikontrolli ja teistesse seda laadi pisiasjadesse vägagi nõudlikult, kuid kümne kataloogikaubamajas orjatud kuuga oli tema suhtumine põhjalikult muutunud. Kuna marginaalid olid sedavõrd õhukesed ja konkurents oli sedavõrd tihe, siis ei kavatsenud ta oma personali vingumist, saamatust ega vasturääkimist taluda. Kui tema meeskond julges nahaalselt öiste vahetuste eest ületunnitasu nõuda, siis andis ta neile kõigile hundipassi ja viis tootmise ühte suvalisse kompaniisse, millel polnud aimugi sellest, mida A-Pro kastid tegelikult sisaldavad.

Kui ChipTek - tema mikroprotsessorite varustaja - keeldus oma kõige viimaseid ja kõige kiiremaid kiipe A-Pro-le eraldamast, siis kasutas ta nende asemel Vollmani halli turu tarnijatelt ostetud masinaehituse näidiseksemplare.

Alguses ajas Vollmani halli turu kontaktisikutega äritsemine Welchile hirmujudinad peale. Need kahtlased protsessorimaaklerid ajasid oma äri öösiti, kandsid 9mm revolvreid ning

nõudsid, et kõik kokkusaamised toimuksid mahajäetud Illinois Centrali raudteepargis, mis asus Chicago äärealal. Seal, variseva kivisöehoidla hämaruses, vahetas Welch oma sularahakohvri mikroprotsessoritega täidetud kohvri vastu.

25 protsenti kõigist A-Pro poolt välja lastud arvutitest saadeti neile tagasi - see oli küll kloonitööstuse kõrgeim näitaja, kuid Welchi see ei häirinud. Selline kõrge defektide määr oli vältimatu pahe, kuna nad kasutasid halvasti toodetud ja ilma garantiita Pacific Rimi komponente ning nende peaaegu olematu kvaliteedikontroll ei suutnud rikkeid välja juurida. Suurem osa tagastatud arvutite komponente võeti maha ning monteeriti otseteed konveieril seisvatesse uutesse masinatesse, nii et A-Pro majandusnäitajaid see eriti tõsiselt ei mõjutanud.

Welchi rahaline seis oli väga hea. Vollman ei kavatsenud teda küll lähitulevikus oma äriosanikuks teha, kuid tehase juhtimine tõi talle sisse 125 000 dollarit aastas ning ta saatis iga kuu 5000 dollarit oma Šveitsi pangaarvele, mille ta oma raamatupidaja soovitusel avanud oli. Firma presidendiks olemine tähendas rasket tööd: paljusid lõputuna tunduvaid koosolekuid, kus ta pidi kärkima A-Pro inseneride, marketingijobude ja kangekaelsete müügimeestega. Kuid Welchile meeldis turuosa eest võideldes oma töötajatest viimast välja pigistada. Ta polnud veel päris tipus, kuid ta oli õppinud hambaid näitama.

Ajakirjanduse jõud

Welch taipas, et kui ta tahab A-Pro-d uuele tasemele viia, siis vajavad kompanii arvutid palju suuremat ajakirjanduse tähelepanu, kuna suurostjad on nagu parmud, keda meelitavad arvutiajakirjades ilmuvad mesimagusad tootearvustused. Ta kiusas lakkamatult PC Buyers´ Guide´i toimetajaid, üritades neilt leheruumi välja pressida, ning saatis ajakirja New Yorki toimetusse mitmeid hindamissüsteeme, kuid ühtegi arvustust ei ilmunud. Welchi õnnetuseks oli ajakirja peatoimetajaks osaajaline lendur, kes põhimõtteliselt ei arvustanud soojuskiirguse normidele mittevastavaid

arvuteid, kuna ta kartis, et need võivad tema Cessna alla tuua, kui ta juhtub kogemata üle vale maja lendama.

Arvustamisprotsessi õlitamiseks helistas Welch isiklikult PC Buyers' Guide'i kirjastajale. Ta andis kirjastajale kaks võimalust: nad kas avaldavad A-Pro süsteemi kohta soodsa arvustuse või muidu viib ta A-Pro reklaamiarve (mille suuruseks oli 10 000 dollarit kuus) teisel pool tänavat paikneva konkurendi juurde. Kirjastaja lõi vedelaks ning rääkis peatoimetajale augu pähe. Peatoimetaja mõjutas omakorda arvustustetoimetajat, kes tõstis lõpuks oma käed allaandmise märgiks üles ning tellis vastumeelselt A-Pro "Kõrvetava 386" kohta käiva arvustuse.

A-Pro esimene ajakirjaarvustus sisaldas leiget hinnangut kompanii kõige uuema mudeli (40-MHz 386) kohta ning kritiseeris selle komponentide valikut, dokumentatsiooni puudumist, mittevastavaid tugiliine ja teisejärgulist suutlikkust. Kuid kuna artiklis ei mainitud poole sõnagagi soojuskiirguse tõendi puudumist ega asjaolu, et arvuti põles poole testimise pealt lihtsalt sisse, siis paisus A-Pro tellimuste arv üha suuremaks. Welchi õhutusel kiitis Vollman reklaamieelarve suurendamise heaks, ning Hedge-Downsi kolm kõige populaarsemat ajakirja - PC Buyers'Guide, PC Byte ja Desktop Computing World - hakkasid avaldama uut, kuueleheküljelist ja neljavärvilist luksusreklaamide seeriat. Alguses kasutati seal A-Pro populaarset "Väärtuste värava" motiivi, kuid hiljem hakati viitama ka teistele spordialadele, nagu jäähokile ("A-Pro arvuti mõjub nagu tõeline jõuvõte!"), pesapallile ("386 Grand Slam") ja isegi autovõidusõidule ("A-Pro on kiirem kui Vormel-1").

Ohu märgid

Hoolimata sellest, et A-Pro äri õitses, nägi Welch selgeid ohumärke. A-Pro kunagine priske 15 - protsendiline marginaal oli kukkunud alguses 12 protsendi peale ja siis juba vägagi madala 9 protsendi peale, kuna defektiga arvutite tagastamine, tohutult kasvanud reklaamiarve ja tehnoabi teenuse sisseostmisega seotud kulutused nõudsid oma osa. 1994. aasta

alguses tugevnes konkurents kataloogikaubanduses tohutu kiirusega ning esimene suurem pankrotilaine oli juba tööstusharust üle käinud, sundides käputäit müüjaid Mehhikosse põgenema, võlausaldajad ja vihased kliendid kannul.

Welch teadis, et posti teel tellitavate kloonarvutite ehitamine ei suuda teda enam palju rikkamaks muuta. Seetõttu üritas ta Vollmanile selgeks teha, et kui A-Pro tahab teha järgmist suurt arenguhüpet, siis peab ta otsima lisakapitali. Welch jälgis kadedusega Dole Computersi ja Gatewood 2000 edu: mõlemad kompaniid olid suutnud kataloogikaubanduse häbimärgist lahti saada, investeerides moodsatesse tehnoloogiatesse ja kallitesse (kuigi mõnikord mitte just eriti ülimposlikesse) tugiinfrastruktuuridesse. Welch järeldas, et varem või hiljem peab A-Pro mitmekesistama oma toodete nimekirja, rünnates kas äriettevõtete turgu või tavatarbijate turgu, kus marginaalid olid üldiselt paremad kui "paarisendisel" klooniturul.

Kuid Vollmani meelest polnud A-Prole kapitalisüsti vaja ning Welch hakkas uskuma, et Vollman on nagu raipesööjast leopard, kes ei suuda kunagi oma harjumusi muuta. Seepärast otsustas Welch puhkuseleminekut ettekäändeks tuues 1995. aasta alguses Californiasse sõita. Ta teadis, et sealt leiab ta kindlasti A-Pro jaoks kerget raha või võib-olla isegi mõne teise kataloogiettevõtte, mida ta saaks omapäi juhtima hakata.

Rahajaht

Welch teadis, et kui ta tahab raha leida, siis on tal kõige mõttekam mõni riskikapitalist üles otsida. Kui ta aga San Franciscos lennukist maha astus, siis polnud ta kindel, kust neid leida võiks. Ta sulges ennast hotellituppa, viimistles oma äriplaani, luges Fibre Magazine'i, San Jose Mercuriali ning mõned muud tehnikaväljaanded kaanest kaaneni läbi ja hakkas tegevusplaani sepitsema.

Üks Fibre'i artikkel äratas Welchis erilist huvi. Artiklis mainiti asjaolu, et kõik Silicon Valley riskikapitalistid näisid sageli külastavat ühte Woodside´i restorani, mille nimi oli La

Merdaise. Seal näkitsesid nad ratatouille'sid, moosisid oma kliente, suitsetasid häirimatult oma sigareid ja tegid tohutuid arveid. Sellise kasuliku infoga varustatud Welch ostis otseko he binokli, üüris endale auto ja hoidis kahe päeva jooksul sel lel paigal teraselt silma peal.

Welch oli küll kogenematu, kuid ta sai instinktiivselt aru, et kui tema äriplaan ei ole sama hullumeelselt energiline kui mõne Hollywoodi kassafilmi käsikiri, siis ei hakka ükski ene sest lugupidav riskikapitalist sellega isegi oma nina pühkima. Need kaks asja erinesid ainult selle poolest, et rohkete auto kihutamiste, paljude nappides riietes naiste ja sümpaatse kelmiga võitleva ennastsalgava kangelase asemel vajas Welch publikule meeldimiseks plahvatuslikku kapitalikasvu tõota vat muinasjuttu.

Ning nõnda tegi Welch sellise liigutuse, mille üle suur Charles A. Ponzi oleks uhkust tundnud - ta "parandas" A-Pro oodatavaid kasvunumbreid, nõnda et firma tuludekõver meenutas pigem hokikeppi. Sellise kasvu saavutamiseks soovitas ta käiku lasta uue arvutitoodete kategooria, mis pidi lennutama kompanii selle traditsioonilisest madalast klooninišist otseteed rikka tarbijateturu tippu.

Welchi esimese sellelaadse toote nimi oli Genius Box — "Genius Box" — see oli kaasaskantav traadita terminaal, mis suutis raadiolainete abil internetiga ühendust võtta. Erinevalt Nibble'i läbikukkunud Issac-seadmest ei kasutaks see toretsevat pliiatsi-põhist andmesisestust, vaid väikest, kuid funktsionaalset klaviatuuri, mida saaks mobiiltelefoni sõrmistiku kombel kokku murda. Genius Boxiga saaks saata ja vastu võtta e-kirju, lühisõnumeid ja teisi väikeseid teksti juppe ning seade oleks suunatud tavatarbijatele - nendele 65 protsendile ameeriklastele, kellel arvuteid ei olnud, kuna nad ei pidanud neid beeže kaste oma elu hädavalikuks osaks, kuid kes ihkasid olla "pidevas ühenduses" võrgu elektrooniliso Paabeli torniga, mis mõjutas otseselt nende elu: aktsiakurs side, horoskoopide, odavate lennukipiletite ja võib-olla isegi oma marihuaanadiilerite poolt saadetud sõnumitega.

Oma esimese Californias veedetud nädala reedesel päeval kogus Welch lõpuks küllalt julgust, et La Merdaise'i uksest sisse astuda. Ta oli A-Pro finantsprojektsioonid ja Genius Boxi

kirjelduse hoolikalt oma pintsakutaskusse pistnud. Welch võt tis einelaua juures koha sisse ja haaras esimesel laua juurde satunud riskikapitalistil nööbist kinni, kuid mees peletas ta jõhkralt eemale. "Tõmba uttu," ütles RK Welchile sigarisuitsu näkku puhudes. "Ma räägin ainult nende inimestega, keda mu kliendid mulle isiklikult soovitavad."

Welch üritas einelaua juures oma kohta hoida, aga kui oma saiataldrikut täitma tulnud järgmine RK kuulis, et Welch töötab A-Pro-s, siis oli ta sedavõrd solvunud, et kaebas restorani juhatajale. Juhataja käskis kahel tugeval turvame hel Welch restoranist välja lohistada, mispeale mehed ta toorelt parkimisplatsile viskasid.

"Ma kaeban teid kohtusse," karjus Welch jõhkarditele. "Kas te teate, kes ma olen?"

"Jah?" ütles üks väljaviskajatest. "Sa oled see idioot, kes müüs meie sõbrale 486/50. See põletas praktiliselt kogu tema kontori maha!"

Härra kümnekordne

Welch oli ikka veel kükakil ja üritas ennast tolmust puh taks raputada, kui ta märkas oma pea kohal laia varju.

"Sina oled teine mees, keda ma olen näinud sellest restoranist välja lendamas," ütles mees ja ulatas Welchile käe, et aidata tal püsti tõusta.

"Kes esimene oli?" küsis Welch pärast seda, kui ta oli jalad alla saanud.

"Royster G. Pfeiffer," sõnas mees. "Kuid sellest on juba peaaegu 20 aastat möödas... Mis su nimi on, noormees?"

"Wally Welch."

Mees naeratas ja surus tugevasti Welchi kätt. "Elias Frauhaufer. Kuid siinkandis kutsutakse mind "Härra Kümnekordseks", kuna minu investeeringutel on üks vastik komme: nad kipuvad väga kiiresti - minimaalselt 10 kuu jook sul - ennast vähemalt kümnekordselt ära tasuma. Millega sa tegeled?"

"Piire ületava arvutileviga," ütles Welch.

"See kõlab paljutõotavalt," lausus Frauhauher kergelt

naeru kihistades ja andis talle oma visiitkaardi.

Welch jalutas umbusklikult minema. Ta oli suutnud RK-ga kohtumise kokku leppida. Kuid kas Frauhaufer oli ka tegelikult see, kes ta väitis end olevat? Oma tugeva kehahituse, pronkspruuni päevituse ja hoolikalt hoitud hobusesabasoengaga Frauhaufer meenutas pigem hästi säilinud rannavurlet kui meest, kelle käsutuses on miljonid dollarid. Welch tormas oma hotellituppa tagasi, et vaadata, mida Fibre Magazine selle selli kohta ütleb. Oma suureks hämmastuseks nägi ta seda, et Frauhaufer LLP-d peeti üheks Valley paremaks riskikapitalifirmaks, mis oli tõstnud sellised kompaniid nagu Yoohah, Aggro Software ja Cyber-America ennenägematutesse kõrgustesse. Kuid kas parkimisplatsil kohatud sell oli ikka tõepoolest sama mees? Või lihtsalt mõni salakaval petis?

Nädala pärast sai Welch teada, kes Frauhaufer tegelikult oli. Nad sõid Frauhauferi uhkes, San Francisco California Streetil asuvas kontoris koos lõunat. Samal ajal kui Welch närviliselt kandikule asetatud prantssaia näppis, rääkisid nad paljudest asjadest. Frauhaufer oli terava mõistusega mees, kelle investeerimishuvid hõlmasid nii Lõuna-Aafrika teemandikaevandusi kui ka Hollywoodi filmikäsikirju. Ta oli olnud üks Nibble Computersi asutajaliikmeid ja see kompanii oli ta rikkaks teinud, kuid 1987. aastal oli ta oma osaluse ära müünud, et oma äritegevust "mitmekesistada ja kasvatada".

Welchi viimasedki Frauhauferi võimeid puudutavad kahtlused hajusid siis, kui Frauhaufer hakkas Welchi strateegiat analüüsima. Oma finantsžargooni, tehnoloogiliste lööksõnade ja zen-budistliku argooga ülekülvatud kõnes kinnitas Frauhaufer seda, et Welchi plaan muuta A-Pro "konvergentseks kompaniiks" oli igati mõistlik, kuid ta soovitas häbenematult "praeguse juhtimissüsteemi otsekohe ümber korraldada", kuna ta uskus, et "sellel pole küllaldaselt lairibavõimsust, et saavutada oma täielikku väärtuspotentsiaali". Kui Welch temalt küsis, et mida peaksid nad Vollmanist lahtisaamiseks täpselt ette võtma, siis nõjatus Frauhaufer oma kõrge seljatoega nahkses pöördtoolis tahapoole, jõllitas mõtlikult seinal rippuvat jaapani siidkangast ja vastas unelevalt: "Keiretsu: Kõige tähtsam on praegune hetk."

Welch teadis, et tal pole mõtet sellelt budistlikult kapitalistilt küsida, mida ta nende sõnadega öelda tahtis, ent kui ta järgmisel nädalal mahuka lepinguga Illinoisi tagasi pöördus, oli asi juba rohkem kui selge. Vollmanile esitati ultimaatum: ta kas võtab 10 miljoni dollari suuruse tšeki ning annab A-Pro Welchile ja Frauhaufer LLP-le üle, või muidu astub Welch tagasi ja järgneb vaenulik ülevõtmine, mis tähendab ka kompanii finantsasjade täielikku revideerimist.

Kuna Vollmanit ähvardas valulik võimalus, et tema must pesu tiritakse kogu maailma silmade ette, siis andis ta viivitamatult alla ja needis seda päeva, mil ta oli Welchi tööle palganud. Vähem kui kahe nädala pärast kirjutati lepingule alla ning Welch lahkus oma endise tööandja juurest ilma vähimagi süütundeta. Welch arutles, et lõppude lõpuks saab Vollman 10 miljonit dollarit kompanii eest, mis polnud Welchi tööleasumise hetkel isegi 10 dollarit väärt. Päris tulemuslik investeering, või kuidas?

California

Järgmise kümne kuu jooksul pendeldas Welch Laurel Pondi ja üüritud kontoriruumide vahel, mis asusid ühes San Jose šikis, "samurai kohtub kosmoseajastuga"-stiilis büroorajoonis. Loomulikult oli San Joses viibimine kõigest suitsukate, kuid see oli vajalik, et meelitada San Francisco üha mõjukamaks muutuvat futuristlikku ajakirjandust, sealhulgas ka Fibre Magazine'i, mis kirjutas Welchist oma 1997. aasta jaanuarinumbris, mis oli pühendatud "Konvergentsele Majandusele".

Fibre avaldas Welchist pildi, mis kujutas teda uhkelt seismas oma büroorajooni miniatuurses jaapani kiviaias ja neoonsinist kuubikut taeva poole sirutamas. See oli suurepärane ülesvõte, tõeline PR-meistriteos, kuid seda saatnud ülevoolav artikkel ei maininud kordagi, et toodet polnud tegelikult olemas. Kuubik oli kõigest kavandatud prototüüp. See oli tühi karp, mida täitis vaid kahe kokkupandud käe vahel liikunud tühi õhk - nagu yin ilma yangita.

Welchi sagedastele röökivatele telefonikõnedele vaatamata

oli A-Pro Illinoisi tootmisüksus komponentide kohale toimetamisega umbes viis kuud hiljaks jäänud. Welchi algsete plaanide kohaselt pidi seadmel olema 8 MB muutmälu, värviline vedelkristallmonitor, mikrofon ja jadaliides. Kuid selleks, et seadme hind ei ületaks eesmärgiks seatud 99 dollarit, tuli neid plaane märgatavalt tagasihoidlikumaks muuta. Seadme lõppvariandil puudus mikrofon ning sel oli vaid 2 MB muutmälu ja kõigest üks IR-liides, mis pidi lävima lähedalasuva arvuti külge ühendatud saatjaga. Welch tegi kõvasti kisa ja ähvardas oma inseneridele kinga anda, kuid sellest polnud suuremat abi. Isegi jumalike võimetega Frauhaufer ei suutnud korea muutmälu ega jaapani vedelkristallekraanide hinda kuidagimoodi madalamaks nõiduda.

Kuud möödusid ning Welchi kõrvatagune nahk oli punane ja ville täis, kuna ta rippus pidevalt oma mobiiltelefoni otsas. Tänu Fibre'is ilmunud artiklile oli ta nüüd küllalt kuulus, et hakata kohalikke naisi ligi tõmbama. California naised lausa langesid tehnoloogiatüüpide jalge ette: täpselt samamoodi, nagu naised mujal USAs - eriti just Welchi kodukandis - igasuguseid kuulsusi ja musklis tuletõrjujaid nähes põlvedest nõrgaks läksid. Welchil polnud naiste juures kunagi edu olnud ning ta oli vägagi üllatunud, kui teda sageli SoMa pööningu-ruumidesse kutsuti, kusjuures ta ei teadnud isegi oma potentsiaalse partneri eesnime, perekonnanimest rääkimata.

Kuigi mõned neist "investeerimispositsioonidest" tootsid ka küllaldasel määral "likviidsust", ei suutnud Welsh enamikel juhtudel oma armuasjadega ühele poole saada, kuna teda segasid pidevalt plärisev mobiiltelefon ning lihtlabane väsimus. Genius Boxi parameetrite kahanemise tõttu tundis ka Welch ennast kuidagi väiksemana, ning ta loobus peagi oma öistest retkedest San Francisco uue meedia lihapottide juurde, pidades seda "viletsalt investeeritud ajaks".

Frauhaufer jälgis oma kaugest San Francisco pilvelõhkujast A-Pro edusamme ning Welch sai aru, et riskikapitalist hakkas kannatamatuks muutuma. Peaaegu 10 kuud oli mööda läinud ja tootest polnud veel lõhnagi. Kuid mis veelgi hullem - iga Genius Boxi kahandatud parameeter vähendas ka seadme võimalikku turuosa ja summutas selle "plahvatuslikku kasvupotentsiaali".

Veebruaris šokeeris Frauhaufer Welchi tähitud kirjaga, milles seisis, et ta on loobunud nende kokkulepitud plaanist A-Pro börsile viia ning et ta on otsustanud A-Pro 50 miljoni dollari eest kolmandale isikule maha müüa. Frauhaufer oli lootnud küll IPO käigus tunduvalt rohkem raha teenida, kuid 50 miljonist piisas, et katta A-Pro-sse uputatud 20 miljonit, Vollmanile makstud 10 miljonit ja tema enda poolt investeeritud aega.

Raevunud Welch helistas Frauhauferile ning nõudis, et too oma kannapööret selgitaks, kuid Frauhauher vastas: "Keiretsu: Kõige tähtsam on praegune hetk."

Welchi jaoks oli see suur tagasilöök, kuid niikaua, kui Genius Box on ikka veel tehingu tähtsaim osa ning tema on ikka veel juhatuse esimees, kavatses ta oma uute peremeeste tujudele alistuda ja võetud kurssi hoida.

Hyperdynasty

Frauhauferi A-Pro osaluse ostjaks polnud ei keegi muu kui HyperDynasty, Pacific Rimi komponentide tarnijate konsortsium, mille salapärane juhatuse esimees Johnny Hu üritas tulusale USA turule pääseda. Welchi uued peremehed tegid kohe selgeks, et A-Pro oli lihtsalt esimene samm nende teekonnal palju suurema eesmärgi poole, milleks oli ülemaailmse arvutituru totaalne domineerimine.

Märtsikuus peetud koosolekul sai Welch lõpuks Johnny Huga tuttavaks. Hu oli suurt kasvu mees, kelle "300 aasta plaan" oli ta kogu Vaikse ookeani piirkonnas kuulsaks teinud kui kaugelenägeva visionääri ja impeeriumiehitaja. Tema senised USA varadeostud olid väga hoolikalt valitud: nende hulgas olid mitmed raadiosagedused, mis ta oli tänu oma Washingtoni "sõprade" sekkumisele odavalt kätte saanud, ning 50-protsendiline osa BDSist, süsteemiintegratsiooniga tegelevast Texase kompaniist. Hu naljatas, et BDS oli omandanud legendaarse kuulsuse, kuna ta tegi Ameerika rikkaimate kompaniide IT-osakondades "keerulisi sularahaamputeerimisi".

Kuigi Hu inglise keele oskus oli üllatavalt hea, katkestas ta

Welchi jutuajamise jooksul päris mitmel korral, et anda hiina keeles juhtnööre oma vaiksetele, Ray-Bani päikeseprille kandvatele vennapoegadele, kes moodustasid HyperDynasty ülejäänud tippjuhtkonna. Pärast paari sissejuhatavat märkust andis Welch neile ülevaate Genius Boxi tootmisolukorrast - esimesed seadmed pidid septembriks valmis saama, kuid enne nende väljalaskmist tuli lahendada veel palju probleeme. Suurim neist oli Aggro Software, kes oli juba teatanud, et kui Welch ei pane Genius Boxide sisse Aggro kaasaskantavat PANE Lite'i operatsioonisüsteemi, maksteb iga seadme pealt 30 dollarit, siis hakkab ta A-Pro-le antud PANE 95 operatsioonisüsteemi litsentsi "uuesti üle vaatama".

"Ära sa Aggro pärast muretse," ütles Hu. "Pfeiffer on kõigest pabertiiger."

Welch teatas Hule ka seda, et ta jahib ikka veel ahvatlevat sisu, mis peaks ostjaid Genius Boxi juurde meelitama. Ta oli otsinud sobivaid infotükikesi, mida võiks Genius Boxist läbi lasta, kuid ta oli leidnud vaid kolmandajärgulisi tegijaid: tenniseuudiste väljaande, toiduretseptide väljaande ja Veneman valuutaaruande. Ta pidi leidma oma seadme jaoks seksikamaid ja tuntumate kaubamärkidega kanaleid, või muidu hakkab avalikkus arvama, et Genius Boxi ajutegevus on lakanud. Sel hetkel lootis ta saada oma partneriks Edler-Watsonit, mis otsis meeleheitlikult viisi, kuidas oma kahjumis vaevlevat Challengeri saiti uuesti kasumisse viia. Ta üritas panna neid uskuma, et kui miljon Genius Boxi maha müüakse, siis võivad nad saada osa tellimustuludest, mis võivad 19,-95 dollarilise "lisaväärtusega kiirsõnumitekanali" näol tuua meediakonglomeraadile igal kuul sisse miljoneid dollareid.

Hu oli Welchi Genius Boxi puudutavate agressiivsete plaanidega vägagi rahul, kuna need võisid tema pikaajalisest maailmakoloniseerimise plaanist 200 aastat maha lõigata. Talle ei meeldinud aga Genius Boxi nimi (hiina keelde ümberpanduna kõlas see nagu "targa mehe surnukirst") ning ta pakkus, et uueks nimeks võiks olla "WebMan" - see oli ettepanek, mida Welch pidas hiilgavaks ja ettenägelikuks.

Kuna Hu teadis, et Welch oskab suurepäraselt odavat tootmistegevust juhtida, siis ei hakanud ta omalt poolt mingeid

märkimisväärseid muutusi peale suruma, kui mitte arvestada tema nõudmist panna oma vennapojad A-Pro tootmisliini juhtima. Welch oli rõõmuga nõus, kuna ta teadis, et kui Hud on Laurel Parkis, siis saab ta paremini keskenduda sellele, et teha WebMani heaks sama, mida ta juba "Väärtuste värava" kampaaniaga teinud oli - nimelt "panna turg sumisema". Hu kiitis selle sammu igati heaks, kuna Welchi eelmine ettevõtmine oli olnud Hongkongis tohutult menukas: tuhanded kohalikud arvutinohikud olid maksnud 20 dollarit selle eest, et lasta ennast pildistada koos Ameerika modellidega, kes olid spetsiaalselt selle sündmuse puhuks lennukiga kohale toodud.

Oktoobri alguseks oli 500 WebMani tootenäidist sisse pakitud ja San Jose kaubalattu paigutatud. Nendest 100 eksemplari tõsteti kõrvale ja saadeti viivitamatult kiirpostiga arvutiajakirjade toimetajatele üle kogu Ameerika. Iga asi oli õigel kohal: Hu raadiosagedus oli aktiviseeritud, Edler-Watson tootis iga päev uut sisu, ning Welch oli kogunud rohkem kui kahesajast netiorjast koosneva armee, kus oli liikmeid igast kastist prügikollidest taksojuhtideni. See armee ootas innukalt hetke, mil ta saab hakata kasvavat nõudlust rahuldama.

Welchi ajakirjandusliku pommirünnaku tulemused ei lasknud ennast kaua oodata: arvutiajakirjades ilmus tohutul hulgal vaimustunud artikleid, kus toodet nimetati "traadita arvutilevi järgmiseks suureks arenguhüppeks" ja kuulutati, et "seda, mida Walkman tegi 80ndatel aastatel, teeb Webman 90ndatel!" Loomulikult leidus ka paar virisejat, kes torisesid, et WebMan on tegelikult ühesuunaline seade, millest on vähem kasu kui AM raadiost. Teised märkisid õelalt, et WebMan ei suuda üldse internetis surfata - see oli kõigest uhke piipar, millel oli odav ekraan ja peaaegu kasutamiskõlbmatu klaviatuur, mille klahvid kippusid kinni kiiluma.

Kuid see viriseja, kes WebMani kõige rohkem vihkas, polnud mitte keegi muu kui Royster G. Pfeiffer. Pfeiffer taipas, et miljoni WebMani potentsiaalne müük tähendab talle vähemalt 30 miljoni dollari suurust kahju tarkvaramaksude näol, mida ta oleks võinud koguda siis, kui seadmetes oleks jooksnud PANE Lite. 30 miljonit dollarit oli tegelikult peenraha, kuid Pfeiffer ei tahtnud näha mitte mingeid paradigmamuutusi, mis oleksid ohustanud tema töölauakeskset mudelit, mis pani

kogu maailma arvutikasutajate randmed valutama, muutes nende elu tõeliseks põrguks.

Tavalises olukorras oleks Pfeiffer lihtsalt A-Pro loa ära võtnud ning firma poleks saanud enam PANE 95-t koos oma kloonikastidega levitada. Kuna aga Pfeifferi firmat süüdistati parajasti arvutimüüjate ahistamises ning Föderaalne Ärikomisjon oli algatanud vastavasisulise juurdluse, siis ei saanud ta seda võimalust kasutada. Seetõttu kutsus ta novembri keskel oma parimad asemikud kokku ja koos haudusid nad välja sellise tegevusplaani, mis pidi Welchi niimoodi pihuks ja põrmuks lööma, et föderaalametnikud sellest haisu ninna ei saaks.

Viimane miil

Kuid luksusreklaamidest, planeeritud IPO-st, kaenla alla pistetud Inno auhinnast ja kiitvate artiklite tulvast ei piisanud, et peatada kahte FBI agenti, kes olid Welchi tema kontori maa-aluses garaažis nurka surunud.

"Härra Welch, te olete arreteeritud," kordas üks agentidest kahvatule ja segaduses mehele, kes oli just saanud ootamatu sünnipäevakingi.

"Milles - milles mind süüdistatakse?" kogeles ta.

"Tarkvarapiraatluses," vastas hallis ülikonnas agent ja luges talle tema õigused ette. Nad viisid ta ära ning Welch veetis järgmised 24 tundi vangikongis, kuni tema advokaat suutis ta pärast 50 000 dollari suuruse kautsjoni maksmist vabadusse aidata.

Pärastpoole esitatud kohtudokumentides väitis Welch, et tal polnud aimugi sellest, et kui Johnny Hu oli tal soovitanud "mitte Aggro pärast muretseda", siis tegi ta seda sellepärast, et Hu vennapoegadele oli antud käsk importida tuhandeid PANE 95 võltskoopiad ning toppida need iga arvuti sisse, mida A-Pro teele saatis. Welchi advokaat kasutas oma kaitsekõnes kõikvõimalikke ettekäändeid, kuid kohtunik oli karm ning uskus, et juhatuse esimehe "kohustus teada" on tähtsam kui ükski teine faktor — sealhulgas ka tähtsam kui see, et kaebalune ei osanud hiina keelt ja oli täielikult hõivatud "piire ületava arvutiseadme" väljatöötamisega.

Risttee

Päev enne seda, kui Johnny Hu, Welchi ja Hu vennapoegade kohtuotsus pidi välja kuulutatama, nägi Welch oma elu hirmsaimat õudusunenägu. Ta oli jälle oma Colorado erakoolis ning teda ümbritsesid kurjad, jõhkrad teismelised, kes peksid ta läbi, sidusid ta kinni ja sundisid teda oma elu eest nuttes armu paluma. Ta ärkas kell 4 öösel - tema süda puperdas ja ta oli täiesti kindel, et ta peab vangi minema. Ta võttis oma passi, oma rahakoti, oma autovõtmed ja oma WebMani ning hüppas oma BMW-sse.

Ta sõitis kogu päeva lõunasse ja suundus seejärel lääne poole, sõites läbi Arizona ja New Mexico. Järgmise päeva varahommikul jõudis ta Mehhiko piiri lähedusse. Welch teadis, et piirivalvurid oskavad teda oodata - kuna selleks ajaks oli temast saanud tagaotsitav - ning seetõttu sõitis ta veelgi sügavamale kõnnumaa sisemusse, kuni ta leidis tolmuse teeraja, mis talle aastate eest aset leidnud Mesa Prepi põgenemiskatse ajast tuttav oli. Ta magas oma autos kuni videvikuni ja asus siis jalgsi lõuna poole teele. Ta ületas Nogalese lähedal piiri ja sammus edasi. Öövaikuses kuulis ta bordellist kostvaid lõbusaid ja purjus hääli, kuid ta jätkas liikumist.

Welch sammus kõrbesügavusse ja nägi nägemusi. Eeterlikud raisakotkad lendasid ümber taevalaotuses laiuva suure ja nähtamatu portaali, Pfeifferi moodi sisalikud napsasid lendlevaid kiile ning virvendavas kauguses tantsisid lapsed, kes lehvitasid ja naersid lõunasse suunduva mudase gringo üle. Tolmuse ja näljasena peatus ta teele jäänud plonnhütis, kus talle pakuti süüa ja juua. Majas ei olnud arvutit - õigupoolest polnud seal telefoniliinigi ja energiat saadi lähedalasuval oapõllul seisvast tuulegeneraatorist.

Welch mõtles tube süües selle primitiivse ümbruskonna peale ning küsis endalt, kas ta pole mitte lõpuks leidnud selle tõotatud maa, mida ta kogu oma elu jooksul otsinud oli - piiritu tulupotentsiaaliga maailma, kus ainsateks kiskjateks, kes

põõsastega kaetud mägede vahel ringkäike tegid, olid tõelised metsloomad: metskassid, lõgismaod ja skorpionid. Isegi Royster G. Pfeiffer oli siinkandis tundmatu suurus - lihtsalt üks ülbe gringo, kes ei avaldanud inimeste meelelaadile mitte mingisugust hüpnootilist mõju. See oli uus maailm - värske, rikkumata, ning sedavõrd vaba, et ta võis tõsta iga mehe just sellistesse kõrgustesse, nagu tema hing ihaldab.

"Mundo Computers," ütles Welch äkitselt valjul häälel. "ÜKSIK HOBUNE VÄÄRTUSTE RAJAL!"

Ning üllatunud Mehhiko perekond vaatas seda metsikute, tontlike silmadega imelikku meest, kes vehkis oma hõõguva pihuseadmega, ning nad otsustasid, et päike on tema ajud ära küpsetanud.

Epiloog

HyperDynasty IPO registratsioon taandati vaid paar päeva pärast Welchi süüdimõistmist, mis oli iga arvutiajakirja esiküljeuudis. A-Pro Computers läks paar nädalat hiljem pankrotti, jättes Hedge-Downsile kaela 360 000 dollari suuruse võla maksmata reklaami eest - seda raha ei näinud meediafirma enam iialgi. Johnny Hu ja tema vennapojad mõisteti viieks aastaks vangi, kuid nende karistust vähendati pärast seda, kui üks Washingtoni "sõber" nende kaitseks vahele astus.

WebMan ei jõudnud mitte kunagi turule ning 5000 müümata seadet visati väljaspool San Jose'd asuvasse lahtisesse hauda. Soojuskiirguse eest vastutavat ametkonda jääb saatma igavene au, kuna ta ei andnud WebManile vastavat tunnistust ega lubanud seadet USAs müüa. Selle ametkonna insenerid suutsid täiesti veenvalt tõestada, et kui WebMani kasutati saja meetri raadiuses lennuki kokpitist, siis võis seadme lärmakas ja kaitsmata protsessor sundida lennukeid üsna kergesti vales lennujaamas maanduma.

Mundo Computers alustas oma tegevust 1998. aasta keskel, kasutades neid rahasid, mida Welch oli oma Šveitsi arve pealt välja võtnud. Enamik tema populaarse Value Line'i arvutite komponentidest tuli otseteed valveta laadimisdokkidelt ja kindlustamata konteineritest, mida kaubarongidega läbi

Nogalese veeti. Paljud inimesed usuvad ikkagi, et Mundo arvutid on viletsalt ehitatud, nende tehnoabi on peaaegu olematu ning nad kasutavad tihtilugu küsitaval moel hangitud tarkvara, kuid kõik on nõus väitega, et tervel läänepoolkeral ei suuda mitte keegi selle kompanii superodavate hindadega võistelda.

Welch, kes on ikka veel põgenik, elab praegu ühes kauges rantšos ja hoidub avalikkuse tähelepanu alla sattumast, et mitte lasta ennast riigist välja saata. Kuid mõnikord ilmub tema laialt naeratav nägu ikkagi Mundo Computersi läikivatel reklaamidel. Welchi viimase, suure sombreero ja kuldhambaga inkarnatsiooni nimi on "El Bandito de Väärtus".

ALAMTASE -1.0

MUTTINIMESED

[illegible] ELU INTERNETI NURGATAGUSTES

Viirusraport: viirusekontroll on leidnud teie kõvakettalt muttinimesi

See raamat on siiamaani jutustanud inimestest, kes kasutavad võrku selleks, et endale elatist teenida. Seetõttu oleme me Steve'iga pingutanud põhiliselt selle nimel, et kirjeldada teile nende "interneti-professionaalide" tööelu. Kuid on olemas ka üks suur ja tähtis inimgrupp, kes veebitööliste kastisüsteemi ei kuulu, ning kui me ühtegi selle raamatu peatükki neile ei pühendaks, siis osutaksime oma lugejaile karuteene.

Erinevalt veebitöölistest kasutavad muttinimesed võrku peamiselt isiklikel, poliitilistel ja töösse mittepuutuvatel põhjustel. Praegusel ajal elutseb võrgus miljoneid usinaid mutte, kes erinevad passiivsetest *online*-tarbijatest selle poolest, et nad toodavad sisu, palju sisu. Õigupoolest on seda niivõrd palju, et nende võõrustamiseks on loodud hiiglaslik online-infrastruktuur, mille abil saavad nad oma virtuaalseid kõnetoole hõlpsasti püsti panna, teisendada ja reklaamida. Mutid erinevad veebitöölistest ka selle poolest, et nende hoolsa sisuehitamise peamisteks ajenditeks ei ole mitte tööalaste saavutuste sireenihüüd ega ka e-ahnus, vaid üldinimlik vajadus avaldada oma arvamust just selles paigas, mida nad enda koduks peavad.

Muttinimesed ei saa oma töö eest palka, neid ei osata väärilselt hinnata ning tihtipeale ei tunne neid keegi peale nende endi väikese sõpraderingi. Sellest hoolimata on just muttinimesed need, kes on loonud võrgule omase anarhilise, pööraselt kirju ja kultusliku sisumustri. Kuna neid ei piira ei sündsuse, hea maitse ega ka korrektse veebidisaini kitsarinnalised normid, siis on nende võrguponnistused sageli tohutult amatöörlikud, inetud ja unustusele määratud. Mõnikord aga loovad nad oma mutisilmse perspektiivi ja maalähedase suhtumise abiga tõeliselt edumeelset ja novaatorlikku veebisisu, mis on valgusaastate kaugusel sellest lahjast ja ühenäolisest toodangust, mida "professionaalsed" internetifirmad (tihtipeale kalli raha eest) käiku lasevad.

Kuid lugege alljärgnevat lugu ja iseloomustust ning otsustage ise.

- 1.1 Kes / mis nad on?

Kui me alustasime Steve'iga oma rännakut, mille eesmärgiks oli heita valgust kõikidele interneti telgitagustes elutsevatele inimolenditele, siis lähtusime me tavalisest eksiarvamusest, et muttide näol on tegemist kastiga, mis koosneb ainuüksi häkkeritest, seksuaalmaniakkidest, revolutsionääridest ning teistest samasugustest veidrikest, kes on tulnud elektrosfääri selleks, et ajada mingit iseendale olulist asja - olgu see asi siis religioosne, poliitiline, seksuaalne või tehnoloogiline (näiteks: "AINULT Amiga-inimestele!").

Kui me aga sukeldusime üha sügavamale interneti pimedasse südamesse, siis saime aru, et mõnes mõttes on asjad veelgi hullemad, kui me arvasime, ent samal ajal avastasime ka palju lohutavat. Me taipasime, et see kast ei hõlma sugugi vaid ühte teatud eesõigusteta inimrühma, mis tegeleb kahtlaste ja mõnel puhul ka kriminaalsete ettevõtmistega - sellesse kasti võib kuuluda pea iga inimene, kellel on oma AOLi internetiühendus. Muttinimesteks võisid osutuda nii arstid, advokaadid, bussijuhid, lihunikud, börsimaaklerid kui ka ükskõik millise muu elukutse esindajad - tingimusel, et neil on üksainus omadus, mis eristab neid ülejäänud võrgurahvast.

"Ja milline see omadus siis on?" küsite teie.

Selleks omaduseks on soov põgeneda, jätta "reaalse maailma" nõudmised seljataha ning tegeleda mõne spetsiifilise huvialaga või otsida sellist kokkukuuluvustunnet, mida nende "normaalne" elu neile pakkuda ei suuda. Selle põgenemissoovi praktiline väljund võib olla kas täiesti süütu või täiesti paheline - üks inimene võib igal õhtul tundide viisi kudumisele pühendatud foorumil istuda, samal kui teine inimene kasutab võrku selleks, et pommivalmistamise retseptidega äri teha.

Massiteabevahendid üritavad meid uskuma panna, et iga inimene, kellel on isiklik koduleheküIg ja kes veedab võrgus rohkem kui viis minutit päevas, on hullumajast vaid kahe hiireklõpsu kaugusel. Tõde on aga palju proosalisem. Loomulikult vudib võrgus ringi ka hullunud ja marutõbiseid mutte. Kuid enamik mutte on küllaltki sõbralikud ja vaat et

armastusväärsedki. Pagan võtaks, tuleb välja, et ka meie Steve'iga oleme tegelikult mutid. Ning kui teie juba sellist raamatut loete, siis on vägagi tõenäoline, et ka teie olete tegelikult mutt.

Järgnevalt pakume me teile lugemiseks nimekirja nendest tavalistest tunnusjoontest, mis meie arvates ühele "tüüpilisele" mutile omased on. Siinkohal tuleb märkida, et me ei nõustu nende e-moraalse enamuse isehakanud liikmetega, kes üritavad kõiki mutte tsenseerida ja hävitada. Steve ja mina arvame, et neil tuleks lubada vabalt ringi uidata, hoolimata sellest, et nende vaated on kohati äärmuslikud ja vastumeelsed. Põhiseaduses on öeldud, et niikaua, kuni nad kellegi teise õigusi ei riku, on neil täielik õigus väljendada end just nii, nagu nad ise tahavad. Peale selle kaoks koos nendega viimanegi võrgu metsikutest joontest ning jagu saadaks vaid haiguse tagajärjest, mitte aga selle tegelikust põhjusest. Internet ei koosne mitte juhtmetest, serveritest ega mikroprotsessoritest, vaid inimestest.

Toppige see oma e-kaubanduse piipu ja suitsetage, kui oskate!

- 1.2 Üldiseloomustus

Kust neid leida võib? Muttinimesed kogunevad hämarates jutukanalites, piiratud juurdepääsuga uudisgruppides, erilistele huvialadele pühendatud teadetahvlites, elektroonilistes pornokaubamajades, hüljatud veebisaitides - kohtades, mis asuvad tavalistest inimhulkadest võimalikult suures kauguses.

Keskmine vanus: Varieeruv. Muttinimeste populatsioon on sedavõrd suur ja kirju, et nende hulgast võib leida nii keskealisi poolmilitaarsete rühmade liikmeid kui ka puberteedieas häkkereid.

Huvialad: Samuti varieeruvad. Mutid on oma olemuselt küllaltki eklektilised inimesed, kes kipuvad langema peaaegu ekstaatilisse seisundisse, diskuteerides kõige veidramate teemade üle - nagu näiteks kasside vegetaarlus, Vietnami

sõja aegsed maisihelbekarbid, Klingoni grammatika ning loomulikult ka igat sorti vandenõuteooriad ning ebausk (näiteks: nii Lincoln kui ka Kennedy mõrvati tulnukasõbralike vabamüürlaste poolt, kes tahtsid omaenda käsilasi - Ulysses S. Granti ja Richard Nixonit - ametisse panna).

Kuulsad/kurikuulsad mutid: Seeriahäkker Kevin Mitnick; "Taevaväravate" sekti liikmed; Melissa-viiruse looja David Smith; Matt Drudge - hüperlingitud, kollasest ajakirjanikust terrorist, kellest on nüüdseks saanud suur meediakangelane.

Mis muttinimesi närvi ajab? Inimesed, kes tungivad nende "territooriumile", et nende huvialade üle nalja visata. ("Ah iMac? See on suurepärane masin - selle pihta on eriti hea märki lasta.")

Võrguvälised lemmiktegevused: Ee... kas te ei võiks seda küsimust korrata?

Lemmikvärv: Must. (Kas on üldse mõtet seda eraldi mainida?)

Protsentuaalne osa netiorjade populatsioonist: 30 protsenti (ja suureneb üha). Kui arvestada maailma tabanud interneti-palavikku, siis on muttinimeste näol tegemist kõige kiiremini kasvava netiorjade grupiga.

Keskmine võrgus veedetud tundide arv nädalas: 962,3 (kui mitte arvestada WCs istumise ajal e-kirjadele vastamist).

Karjääriredelil tõusmise/langemise võimalus: Sel ei ole mingit tähtsust. Nad ei üritagi kuhugi jõuda, kuna enda arvates on nad juba oma eesmärgi saavutanud. Muttinimesi huvitab vaid üks asi: olla valmis siis, kui saabub Suur Sündmus - olgu selleks siis Linuxi revolutsioon, odav aktsia, millest saab järgmine Microsoft, või maailmalõppu tähistav titaanide heitlus, kus vastamisi on Elvis ja Michael J. Fox (Anti-Elvis).

- 1.3 Outise lugu

Kui 11-aastasest Outisest sai Massachusettsi ajaloo noorim Apple IIe tehnik, siis ei osanud ta aimatagi, et ta oli sellega astunud oma esimese suure sammu muttide vennaskonna suunas - see oli omamoodi initsiatsioonirituaal, mis oleks kulgenud täiesti valutult, kui vaid need neetud natsid poleks ennast vahele seganud.

"Kas sa lähed tööle või ei lähe?"

"Jah, mamps, juba lähen. Ma pean ainult enne ühe asja ära lõpetama."

Outis kükitas köögipõrandal ja sorteeris asju, mis peale tema isa surma neile vaeste varjupaigast saadetud oli. Kahes pappkastis olid paberid, kellaga raadio ning terve hunnik Reader's Digesti vanu numbreid. Üks suurem kast oli aga täidetud kantud ja kulunud riietega - seal olid armetud linased riidest särgid ning kottis khakivärvilised püksid, mis näisid pärinevat mõnest teisest ajastust.

Ühe kasti põhjas oli kolletanud registreerimiskaart, mille tema isa oli küll ära täitnud, kuid jätnud posti panemata - see oli TRS-80-tüüpi personaalarvuti garantiitunnistus. Paps oli ostnud talle selle arvuti 1980. aastate alguses - kingitusena tema kuuendaks sünnipäevaks. Outis ei teadnud, miks isa polnud kaarti Tandyle ära saatnud, ent ta mäletas seda masinat hästi - sel olid suured, 8-tollised disketid, CP/M, BASIC, ning algeline DOSi versioon. Kuid tema ema korraldas rahahankimiseks igal aastal nende õues odava väljamüügi, ning Outis oli arvutist juba aastaid tagasi lahti saanud. Nüüd aga tundis ta lühikese hetke jooksul selle pärast sügavat kahetsust. See vana ja kohmakas masin oli arvatavasti ainuke kasulik asi, mille tema isa talle kunagi andnud oli, ent see oli odavalt müüki läinud - kõigest 65 dollari eest, koos kastitäie tarkvara ja kõigi sinna juurde kuuluvate dokumentidega.

Outis kõigutas ennast tasakesi edasi ja tagasi, mõeldes heldimusega masina väikesele beežile ekraanile. Ta oli äärepealt nutma puhkemas, kuid äkitselt kuulis ta seda, kuidas

keegi jalgu trampides trepist alla tuli. Hetk hiljem tormas tema tuppa ema.

"Ma ju ütlesin sulle, et sa pead hakkama tööle minema!" hüüdis ta. "Ära sunni mind seda kordama!"

"Ma hakkan paari minuti pärast astuma," ütles Outis põrandale vaadates.

Outise ema oli lühike, umbes 45-aastane punase peaga naine, kes kippus äkitselt vägivaldseks muutuma ja lausa uskumatuid jõunumbreid demonstreerima. Kuigi Outis oli temast peaaegu kaks korda pikem, elas ta ikkagi pidevas hirmus. Outis kasvuaastatel kannatas tema ema tõsise alkoholiprobleemi all, mis avaldus maanilises käitumises - ta suutis oma majas leiduvad asjad peaaegu ülehelikiirusega lendama panna. Outise parema silmakulmu kohal ilutses kaarekujuline arm, mille oli jätnud üks alustass, millega ema teda visanud oli. Outis kaldus arvama, et mõni senileidmata kodune šrapnellikild võis olla ka tema isa pikaajalise haiguse otseseks põhjuseks, mis ta lõpuks oodatust varem hauda viis.

Outise ema oli umbes viie aasta eest joomise maha jätnud, kuid hoolimata tema taasleitud kainusest ja väidetest, et ta on "leidnud Jeesuse", oli ta ikkagi otsekui dünamiiditünn, mis võib iga hetk plahvatada. Outis vihkas teda kõigi nende asjade pärast, ent ta polnud sugugi rumal. Ema silma all olles kohtles ta teda äärmiselt lugupidavalt, laskmata samal ajal oma tõelistel tunnetel pinnale tõusta.

"Napakas usklik vanamoor," pomises Outis kaste kõrvale lükates ja oma istekohalt üles hüpates. Ta käis kiiresti duši alt läbi ning kiirustas Motor Chefi pärastlõunasesse vahetusse. Motor Chef oli kohalik hamburgeriputka, mis kuulus suurde rahvusvahelisse ühenäoliste sööklate ketti, mis ulatus Californiast kuni Massachusettsis asuva väikese ja masendava Pittsfieldi linnakeseni, kus Outis ja tema ema siis elasid.

Koolist välja

Outis töötas pärastlõunases vahetuses vana harjumuse tõttu. Vahetuse aeg oli sätitud niimoodi, et keskkooliõpilased

jõuaksid koju piisavalt vara, et oma koolitööd ära teha, kuid tegelikult ei pidanud Outis enam selliste asjade pärast muretsema. Ta oli juba koolist välja visatud - või kui täpsem olla, siis oli ta ületanud maksimaalse puudumiste arvu ning selle asemel, et lõpuklassi kordama jääda, oli ta lihtsalt otsustanud mitte enam kooli tagasi minna.

Arvutid ja hilisõhtused teadetetahvlid olid küll muutunud Outise jaoks kinnisideeks, ent mitte see ei olnud talle saatuslikuks saanud. Ta oli sunnitud rajalt kõrvale astuma valuliku trauma tõttu, mida nimetati "väändeks" ning mille ta oli saanud siis, kui ta jooksis nagu lollakas ühest ostukeskuse otsast teise, jagades lendlehti, mis reklaamisid Motor Chefi viimast hamburgerit, mille nimeks oli "Tugev peotäis". Neile inimestele, kellel vastavad meditsiinilised kogemused puuduvad, tuleb selgituseks mainida, et vääne on äärmiselt valulik trauma, mille puhul üks munanditest läheb paigast ära ja jääb rippuma. Igal juhul "väänas" Outis ennast korralikult välja, ning kui ta arsti prognoosi kuulis, siis tundus talle, et varsti kannatab ta juba "topeltväände" all.

"Umbes nädal aega voodipuhkust ning asjad on jälle kombes."

"Ma ei saa niivõrd kauaks voodisse jääda," ütles Outis närviliselt. "Ma kaotan oma töö - mind visatakse koolist välja!"

"Ma annan sulle tõendi," vastas doktor.

Plaan oli hea, kuid proua Scully - Outise emakeeleõpetaja - oli juba täiesti veendunud, et Outis on lihtsalt simulant. Isegi arstitõendist ei olnud abi, sest õpetajal polnud mõtteski lasta tal niisama lihtsalt minema pääseda. Ta polnud mingisugusest "väändest" midagi kuulnud ning ta ei kavatsenudki hakata haiguse tõestamiseks isiklikult Outise kubet uurima. Tema jaoks oli Outise vabandus üksnes viimane lüli selles pikas põhjuseta puudumiste reas, mille abil Outis teda sügissemestri esimesest päevast alates petnud oli. Proua Scullyl sai sellest lollitamisest villand ning ta otsustas pahatujulisele ja vaidlushimulisele noorukile õppetunni anda, visates ta koolist välja.

Mõned inimesed oleksid selle paberitüki pärast oma karistuse ära kannatanud ja kooli tagasi läinud, kuid Outis oleks

parema meelega oma pea praeahju pistnud, kui raisanud veel kas või ühtegi sekundit oma elust hariduse jätkamise peale.

Ema suhtus tema väljaviskamisse üllatavalt rahulikult. "Sa oled hakanud viimasel ajal hommikuti sisse magama," märkis ta ühel õhtupoolikul, kui nad parajasti lõunalauas istusid.

"Küllap vist," vastas Outis.

"Sind on välja visatud, eks ole?"

"Mm-mh," ütles ta arglikult.

Ta oli peaaegu kindel, et kohe hakkab üks kahvel tema pea poole lendama. Kuid ema koristas laua ära ega maininud seda asja enam iialgi. Ilmselt ei läinud Outise tegemised enam emale korda - niikaua, kui ta emal jalus ei tolgendanud ja usuteemadel sõna ei võtnud, võis ta teha, mida iganes soovis.

Outis tuli emale selles osas rõõmuga vastu.

Üksik hunt

Outis otsustas pikemat teed mööda tööle minna. Kastides tuhnimine oli äratanud temas mitmeid mälestusi - ta möödus oma vanast koolimajast, meenutades vast kõige õnnelikumat aega oma elus. Algkoolis oli tema parimaks ja ühtlasi ka ainsaks sõbraks härra Bannerman, kooli direktor. Härra Bannerman oli suurt kasvu mees, kes kandis pruuni habet ja alati kortsus tviidpintsakut. Kolleegid pidasid teda ekstsentrikuks ega võtnud teda eriti tõsiselt, kuid oma õiglase ja loomulähedase käitumisega oli ta võitnud õpilaste poolehoiu. Vabal ajal oli Bannerman ka suur arvutihuviline, kes veetis lugematuid tunde oma koduse masina taga ning hoolitses ka selle eest, et kooli arvutiklass oli varustatud kõige uuema tehnoloogiaga.

Härra Bannermani tehnoloogilise edumeelsuse varjukülgeks oli aga see, et tema eelarve oli pidevalt miinustes. Kuna ta arvas, et lapsed ei peaks mõne üksiku arvuti pärast kaklema, siis ostis ta neid päris suurel hulgal, ning nad kippusid alatasa üles ütlema. Piirkonna kooliadministraator näris Bannermani kallal eelarve ületamise pärast ning teatas, et ta ei kavatse eraldada pennigi selle jaoks, et kool saaks palgata

ühe tehniku, kes arvutiklassi kuhjunud katkised masinad uuesti ära parandaks. Seetõttu oli Bannerman üsnagi hämmeldunud ja meeleheitel, kui ta juhuslikult Outise otsa komistas. Outis kükitas üksinda ühes koolihoovi nurgas ning joonistas äravisatud kriiditükiga asfaldile abstraktseid sümboleid. Bannerman teadis, et Outisel on arvutitest päris hea ettekujutus, ning seepärast tegi ta poisile küllaltki veidrana tundunud ettepaneku.

"Noormees, kas sa tahaksid saada Massachusettsi noorimaks Apple IIe tehnikuks?"

"Apple II on täielik jama," märkis Outis süngelt, pilku tõstmata.

"Aga sa pole uut GSi veel näinud," vastas Bannerman. "Ma just sain ühe sellise - see on mul üleval laboris. Heli, värvigraafika - kogu kupatus."

"Kas ma võiksin seda vaadata?" küsis Outis lõpuks üles vaadates.

"See on juba mehejutt! Tule pärast tunde minu kabinetti."

Alguses edenesid asjad küllaltki aeglaselt, sest Outis oli ju kõigest 11 aastat vana. Kuid ta sai asjale kiiresti pihta ning peagi jäi ta iga päev pärast tunde koolimajja, et masinate kallal tööd teha. Härra Bannerman oli talle abi eest väga tänulik ja näitas oma innuka õpilase vastu üles piiritut kannatlikkust.

"Tasakesi, tasakesi," õpetas Bannerman, kui poiss üritas ühe IIe kuvariümbrist lahti kangutada, et tugevasti paigastnihkunud displeiparameetreid uuesti korda sättida. "Need monitorid on väga ägeda loomuga. Vaata, et sa elektrilööki ei saa."

Nad moodustasid kummalise, kuid eduka meeskonna. IIed olid peagi parandatud ning töötasid veel kaua pärast seda, kui nad oleksid pidanud laste poolt tekitanud vigastuste tõttu kokku varisema. Arvutite sisemust uurides leidis Outis sealt tihtipeale nätsutükke, igakujuliselt väänatud kirjaklambreid ja katkirebitud pesapallikaarte, mis ummistasid masinate 5½-tolliseid disketiseadmeid. Sageli võitles ta ka arvutiklahvidega, mis olid väikeste rusikate poolt antud hoopide tõttu kinni kiilunud.

Outis töötas koos härra Bannermaniga kuuenda klassi

algusest kuni kaheksanda klassi lõpuni. Selle aja jooksul sai ta väärtuslikke arvutialaseid teadmisi, ning mis veelgi tähtsam, ta leidis inimese, kes temast hoolis — nii-öelda asendusisa. See, et härra Bannerman, lastetu poissmees, Outist samamoodi austas ja armastas, oli selge igaühele, kes oli neid kas üheskoos näinud või kuulnud sellest, mida Bannerman noormehele lõpetamise puhul kinkinud oli.

"Mis see on?" küsis Outis, osutades suurele kingipakile, mis lebas otse keset arvutiklassi põrandat.

"See on minu tänuavaldus - tee see nüüd lahti!"

Outis ei suutnud oma silmi uskuda: pakis oli ülesvuntsitud II, koos 80-sümbolilise graafilise kuvari, RAMi lisamälukaardi, termilise printeri ja 300-bit/s välise modemiga.

"Noh, kuidas see sulle meeldib?"

Outis ei suutnud midagi öelda - ta üritas end kõrvale pöörata, et varjata silmadesse tikkuvaid rõõmupisaraid.

Liiklusõnnetuste projekt

Outis puges koos uue mänguasjaga oma tillukesse ärklituppa ning mängis sellega kogu suve. Kuna arvuti oli talle juba läbinisti tuttav, siis otsustas ta oma modemit proovida. Ta tahtis teada saada, mis põhjusel kõik muudkui neist teadetetahvlitest jahuvad - BoardWorld ja teised arvutiajakirjad rääkisid neist sellisel toonil, nagu oleks tegemist tõelise nohikute paradiisiga.

Kuid Outise ja tema elektroonilise paradiisi vahel seisis veel üks määramatu jõud: nimelt Outise ema. Ta jälgis telefoniarvet nagu saagihimuline pistrik, ning kui arve oli suurem kui 40 dollarit, siis tabas teda ohjeldamatu raevuhoog. Ükskord vihastas ta niivõrd kõvasti, et tõmbas juhtme seinast välja ega lasknud seda terve kuu aja jooksul ära parandada - see oli tema kättemaks selle eest, et telefoniarve oli 50 senti lubatust suurem.

Outisel polnud mingit tahtmist tema viha alla sattuda. Seetõttu oli ta ettevaatlik ning piirdus oma *online*-uurimisretkedel vaid käputäie kohalike, Pittsfieldi teadetetahvlitega. Kahjuks olid need tahvlid sama igavad nagu linn ise - seal oli

vaid kimp nürimeelseid tekstifaile, mis rääkisid raadioamatöörlusest, võimsatest veoautodest, Agent Orange'ist ning sellest, kuidas Dukakise liberaalid Ameerikat hävitavad. Kogu see värk jättis Outise täiesti külmaks. Tal polnud mingit mõtet internetti ronida, et sellist jama kuulata; samahästi oleks ta võinud ka Pittsfieldi ainukest ajalehte lugeda.

Oma esimese keskkooliaasta alguses astus Outis ühel pärastlõunal arvutiklassist läbi, et härra Bannermanile tere öelda. Bannerman torkas talle aga otsekohe ühe lendlehe nina alla. "Poiss, siin on midagi sinu jaoks. See sobib sulle nagu rusikas silmaauku."

Härra Bannermanil oli õigus - nagu harilikult ikka. Lendleht rääkis mingisugusest "Liiklusõnnetuste projektist" ning ainuüksi pealkirjast piisas, et Outises haiglast uudishimu äratada. Ta luges edasi ning sai teada, et tegemist on poolametliku programmiga, mille eesmärgiks oli õhutada Massachusettsi maakoolide lapsi arvutit kasutama. Lapsed pidid kõigepealt üles märkima kõik autoõnnetused, mis lõppesid siilide, oravate, metssigade või teiste õnnetute metsloomade surmaga. Seejärel pidid nad sisestama selle info kesksesse andmebaasi, analüüsima tulemusi ning kandma need arvutiklassis suurele kaardile. Projekti juhiks oli üks härra Bannermani sõber, pensionile läinud kooliadministraator, keda tunti vaid "Doktor Plärtsu" nime all. Liiklusõnnetuste andmebaasis olevat infot võiks tulevikus jagada näiteks maanteeametile, et see saaks oma hoiatusmärgid õigesse kohta üles panna. Võib-olla kasutatakse seda isegi "kilpkonnatunnelite" või "karusildade" tasuvusuuringutes.

Outis ei armastanud eriti metsaelanikke - isegi nahkhiiri mitte - , kuid ta hakkas suurima heameelega oma klassi "liiklusõnnetuste koordinaatoriks" ning aitas igale kooli teadetetahvlile vastavaid värbamiskuulutusi üles panna. Ta sai oma antisotsiaalsest loomusest võitu ning veenis käputäit õpilasi projektis osalema. Iga nädala lõpul kandis Outis loomade surmateated tabelisse ja saatis need Doktor Plärtsule edasi. Hoolimata sellest, et projekt umbes kuue kuu pärast hingusele läks - kahjuks pidi Doktor Plärts mingitel saladuslikel isiklikel põhjustel ametist loobuma - õppis Outis veelgi paremini

arvutit kasutama. Ja mis veelgi parem - oma teise keskkooli aasta lõpul sai Outis härra Bannermanilt tänutäheks välk kiire 2400-bit/s modemi. Sel õhtul saatis Outis oma 300-bit/s modemi erru ning kopeeris surnud loomade andmebaasi terve vele virnale diskettidele - juhuks, kui ühel päeval peaks "Liiklusõnnetus II" aktuaalseks muutuma.

Särav lõpmatus

Mainitud modem osutus härra Bannermani viimaseks kingituseks. Oma kolmanda keskkooliaasta alguses astus Outis arvutiklassist läbi, et vaadata, kuidas tal läheb, kuid talle öeldi, et härra Bannerman on lahkunud - ta oli saanud direktorikoha ühes prestiižikas California koolis.

"Kas ta oma aadressi ei jätnud?"

"Ei," vastas tüdinud olemisega sekretär.

"Kooli nime peaksite te ju ikkagi teadma?"

"Ei, mina sellist informatsiooni ei valda."

Outis tormas büroost välja. Kuna "Liiklusõnnetus" oli surnud ja härra Bannerman oli kadunud nagu vits vette, siis vajus Outis sügavasse masendusse. Ta kõmpis piki Pittsfieldi äärelinna roostes raudteerööpaid ning ootas, et mõni rong nähtavale ilmuks. Kui nii juhtski, siis jälgis ta mööduva rongi rattaid - neid tuhandeid pöörlevaid giljotiine, mis lõikusid surnud, lootusetut eksistentsi. Outis teadis, et enesetapp on luuserite lõbu - odav väljapääs. Kuid ometi mõtles ta sellele - selles oli midagi lohutavat, peaaegu et õilist.

Ta ihkas hüpata üha sügavamale *online*-maailma, kuid ta sai sellest tahtmisest võitu ning mängis igal õhtul tundide viisi neid rollimänge, mida kohalikud tahvlid talle pakkusid. Ta mängis Abyss of the Red Dragon'it, Alien Assassins'it ja The Dreadful Claw'd, kuid natukese aja pärast hakkas fantaasiamängude ühetaolisus talle ajudele käima - nende teeseldud väljakutsed ja rollimänguharjutused olid kõigest kurjuse karikeeritud simulatsioon, maailma tegelike valupunktide hale pinnavirvendus.

Oma kolmanda keskkooliaasta keskel oli ta kohalikele

tahvlitele juba peaaegu käega löönud. Tema mõtted hakkasid uuesti rongirataste poole liikuma, kui äkitselt ilmus 413. piirkonnakoodi alla uus tahvel, mille nimeks oli "Särav lõpmatus". Outise rõõmuks oli see kõige süngem ja sügavamõttelisem asi, mida ta kunagi võrgus kohanud oli. Erinevalt tüüpilistest Pittsfieldi "veoautotahvlitest" sisaldas "Särav lõpmatus" pidevalt paisuvat vabavara-arhiivi, mahukat pornoraamatukogu ning mis kõige tähtsam, ka täiuslikku "fännilehtede" arhiivi: see koosnes põrandaalustest, isetehtud ajakirjadest, millede väljaandjateks olid sellised saladuslikud organisatsioonid nagu Surnud Lehma Sekt, Disinformatsiooniline Arvutivõrk ja Põrandaalune Arvutiarhiiv.

Ühe 17-aastase poisi jaoks oli see küllaltki karm materjal - siin oli tohutul hulgal natsistlikke traktaate, pommivalmistamise instruktsioone, ökoterroristide üleskutseid, telefonisüsteemide rikkumise algtõdesid ning palju muud. Kõige selle loojateks olid nähtamatud inimesed, kes ei suutnud koostada peaaegu ainsatki mõistlikku lauset, loogilise ajalooteooria esitamisest rääkimata. Kuid igal juhul oli palju värskendavam elada selles segaste misantroopide hämaras maailmas, kui olla kõigest üks tähtsusetu isik sellises mõttetus linnas nagu Pittsfield, kus ei juhtunud peaaegu iialgi midagi huvitavat. Outis pidas sellise kirjandusliku allhoovuse olemasolu lausa suurepäraseks ideeks - see andis temasugustele tavalise maailma poolt ignoreeritud ja põlatud luuseritele võimaluse lugeda ja luua midagi tõeliselt ehtsat.

"Särava lõpmatusega" ühinemine tegi ka ühe teise asja Outisele lõplikult selgeks: ta oli küll luuser, aga mitte kirjaoskamatu luuser - tema kuuenda klassi Hawthorne'i-esseed olid enamasti sellest võrgupahnast peajagu üle. Ning sellest ajast alates kandis Outis endaga kaasas väikest, mustast nahast märkmikku, et ta saaks üles kirjutada iga musta mõtte, mis talle kas päeval või öösel pähe turgatas.

Kohtumine motor chefis

Outis astus motor chefi töötajatele mõeldud uksest sisse ning vahetas oma musta värvi tänavariietuse rõõmsa valgete

ja punaste triipudega univormi ning papist mütsikese vastu, mida iga töötaja kandma pidi. Tavaliselt suutis juba töökoha lähedal viibimine tema tuju põhjalikult ära rikkuda, kuid täna laius tema näol naeratus, mis oli tema töökaaslastele tõeliseks šokiks.

"Hei, mis sinuga lahti on?" küsis Steve, 22-aastane juhataja. "Kas sa said lõpuks oma süütusest lahti või mis?"

"Mitte päris."

Isa kastide sorteerimisest tekkinud paha tuju oli üle läinud ning selle asemel tundis Outis rõõmsat ootusärevust. Tänase vahetuse lõppedes kohtub ta viimaks ometi 4Dioxiniga, "Särava lõpmatuse" süsteemioperaatoriga, kellest oli saanud tema *online*-kangelane ja suurim eeskuju. 4Dioxin oli saatnud talle lühikese e-kirja, milles polnud küll kohtumise eesmärki eraldi mainitud, kuid Outis lootis, et nad hakkavad tulevikus koostööd tegema - lõppude lõpuks on kaks heidikut ikkagi võimsamad kui üks.

Kartuleid küpsetava Outise peas liikus mitu mõtet selle kohta, mida tema ja 4Dioxin võiksid üheskoos ette võtta - nad võiksid koostada nimekirja "10 põhjusest, miks inimesed ei peaks Motor Chefis einestama" või mis veelgi parem, nad võiksid kirjutada seletava traktaadi pealkirjaga "Mida tegelikult hamburgerite sisse pannakse". Kuid peagi katkestas tema mõtisklusi teiselt poolt letti kostev vihane hääl.

"See siin on täismõõdus Chef-burger!" karjus üks taevasiniste pükstega vanamees. "Aga mina tellisin Juniori!"

"Oh, palun vabandust, mu härra. Ma toon teile kohe õige tellimuse," vastas Outis rõõmsalt ning kujutles, kuidas vaglad mehe tühjaksuuristatud silmakoobastest välja vingerdavad.

Üks umbes Outise-vanune noormees, kelle rohelised harjasjuuksed seisid püsti nagu elektriseeritud rohi, saabus viis minutit enne kohviku sulgemist ja võttis nurgalauas koha sisse. Outis, kes oli just lõpetamas köögipõranda pesemist, jälgis teda silmanurgast. Külaline asetas suure manillakausta enda ette lauale ning vahtis aknast välja pimedusse. Vanemad einestajad heitsid talle oma hamburgerisuutäite vahepeal põlglikke pilke, ent tundus, et poiss ei märka seda - või kui märkaski, siis polnud tal sellest ei sooja ega külma.

Outis pesi käed puhtaks ning pani kiiresti tänavariided

selga. Ta astus närvitsedes poisi juurde, et ennast tutvustada, hakates juba kartma, et ta tülitab vale inimest.

"4Dioxin?"

Harjasjuustega noormees noogutas pead, misjärel Outis ütles talle oma *online*-valenime, mille ta oli võtnud ühest e-traktaadist, milles väideti, et kaheksanda antikristuse nimeks on "Outis". Tema pärisnimi oli Dylan, kuid selles ei tundunud olevat ühele tõelisele muttpersoonile omast pahatahtlikkust. Igatahes oli kohe näha, et 4Dioxin ei armasta eriti lobiseda, mistõttu asus ta kohe pärast esimeste viisakusfraaside vahetamist asja juurde, nihutades Outise ette manillakausta.

"Sa peaksid sellele pilgu peale heitma."

Kaust sisaldas mõningate kavandite väljatrükke. 4Dioxin oli need kavandid hiljuti nn "ANSI paketina" välja lasknud. ASCII ja ANSI graafika abil said 1990. aastate alguse tahvlioperaatorid kõige hõlpsamini oma tahvlitele erilist välja-nägemist anda ning paketid olid vabalt kättesaadavad. Nende abil kaunistati tahvlite pealehekülge ja anti sellele eriline (ning tavaliselt sünge) ilme. ANSI-inimesed moodustasid kitsa ja äärmiselt segase ringkonna, mis koosnes paarist tõeliselt andekast teismelisest kunstnikust ning tervest karjast imitaatoritest, kes meistrite töid natuke ümber tegid ning need siis oma nime all välja lasid.

4Dioxin märkas Outise näole ilmunud elevust ning arvas: "Jää on liikuma hakanud - kogu see tahvlite värk on plahvatuseks valmis."

"Ma tahaksin ühte tõsist fännilehte teha," alustas Outis. "Ja ma tahan, et selle nimi oleks "Kurjad mõtted"." Nende sõnadega ulatas Outis 4Dioxinile oma märkmiku, kuhu oli selleks ajaks kogunenud umbes 100 lehekülje jagu õudusjutte, vabavärsilisi luuletusi, abstraktseid kavandeid ning sadakond epigrammi ja aforismi, mis käsitlesid kõdunemist ja meeleheidet. 4Dioxini silmad jäid peatuma ühele neist, mille pealkirjaks oli lihtsalt "Pittsfield":

> Tänavail põlevad laibad,
> taevas põlevad linnud,
> põrgukoer on valla pääsnud -
> oma kodu kullakallis.

"See on tõeliselt sünge," ütles ta. "Trüki see sisse ja ma panen ta "Säravasse lõpmatusse" üles."

Kurjad mõtted 1.0

Kuu aja jooksul pani Outis "Säravasse lõpmatusse" üles esimesed 20 lehekülge sellest materjalist, mida ta hiljem nimetas "oma kogutud teosteks". Koos sellega avaldas ta ka kaks esimest "Kurjade mõtete" väljaannet. Selle lühikese aja jooksul oli ta õppinud ANSI-graafikaga küllaltki osavalt ümber käima, produtseerides umbes 50 tekstikavandit. Kavandid meenutasid natuke E. A. Poe' loomingut, kuna seal oli palju pilte kaarnatest, aheldatud jalgadest ja välgunooltest.

Käputäis kasutajaid tõmbas oma arvutisse Outise tekste, kuid tema ANSI-paketid olid palju populaarsemad - need olid sünged, nurgelised ja väljapaistvad. "Säravat lõpmatust" külastavaile teismelistele kelmidele avaldas Outise oskus teksti abstraktsesse graafilisse vormi valada sügavat muljet ning 4Dioxin paitas tema egot ootamatute kiidulauludega.

Sellest hoolimata arvas Outis, et kuna tema võimsate ja salapäraste ANSI-kavandite viimistlemine tähendab tundide viisi rasket tööd, siis kuluks veidi rohkem tunnustust marjaks ära. Ühel õhtul Motor Chefis istudes ütles ta sedasama ka 4Dioxinile.

"Tegelikult oleks meil Cyber-America arvet vaja," pakkus Outis.

"Aga seda ilma krediitkaardita ei saa," vaidles 4Dioxin vastu, vihjates asjaolule, et nad mõlemad olid nii noored, et nad ei saanud veel isegi hääletada.

"Saab küll, kui meil õnnestub kelleltki parool välja petta," vastas Outis, ning üritas järgmise nädala jooksul Steve'ilt tema parooli välja meelitada. Steve oli Motor Chefi juhataja, keda hüüti "sülitajaks", kuna tal oli kalduvus "maitsestada" nende klientide hamburgereid, kes teda närvi ajasid.

Steve'i tunnussõna teadasaamine ei olnud eriti raske - tavapärase rõvedate naljade vahetamise asemel hakkas Outis temaga lihtsalt äraarvamismängu mängima. Kui Steve lõpuks

vait jäi, siis oli Outisele selge, et ta on vastuse leidmisele väga lähedale jõudnud. Steve'i parool - AB32 - koosnes tema tüdruku initsiaalidest ja sünnipäevast. Nüüd sai Outis iga kord, kui Steve magas või oma autot parandas, tema arve pealt matti võtta.

Kuid Outis ja 4Dioxin hakkasid juba üsna pea endale hädasid kaela tõmbama. Pärast seda, kui nad olid mitme nädala vältel Cyber-America ulatusliku jututubade labürindiga tutvust teinud, kirjutasid nad programmi, mis korjas igast jututoast pahaaimamatute liikmete nimed kokku ning kallas need siis hiiglaslikku meililisti, mis koosnes peagi juba 3000 nimest. Selleks, et C-A seksinäljase publiku seas kõvasti laineid lüüa, konstrueerisid nad nõndanimetatud "pornopakette", pakitud faile, mis sisaldasid teadetetahvlitelt kogutud porno-graafilist kollaaži koos paari tekstifailiga. Nende esimeses paketis, mille nimeks oli "Godzilla kohtub naismeestega", oli 17 pilti hermafrodiitidest ja 17 pilti kuulsast sisalikust. Sellele järgnes "Pika tilaga sugutäkk ja kolm karu" - samamoodi kokkupandud kollektsioon, mis koosnes pikkade peenistega meeste digitaalsetest ülesvõtetest ning kohalikult loomadele pühendatud tahvlilt korjatud karupiltidest.

Nendesse omal algatusel lähetatud saadetistesse suhtuti vägagi erinevalt. Mõned Cyber-America liikmed olid vapustatud ning röökisid: "VÕTKE MIND SELLE KURAMUSE LISTI PEALT MAHA!" Kuid teised jäid sinna edasi, kuna paarimeeste pakettide perversne satiir oli neile meeldima hakanud.

Järgmiseks sammuks oli suurendada otsustavalt "Kurjade mõtete" mahtu. "Kurjade mõtete" kolm esimest väljaannet ei olnud küll sama populaarsed kui pornopaketid, kuid nende abil sai Outis oma maailmanägemust paremini esile tuua. Selleks, et Cyber-America klientide hulgas veelgi suuremat populaarsust võita, otsustas Outis teha midagi sellist, mis kindlasti poleemikat tekitaks: "Kurjad mõtted" astuks üksinda võitlusse Täiesti Valge Aaria Võrgustikuga, ühega paljudest neonatslikest rühmadest, mis levitasid tärkavas *online*-allmaailmas elektroonilisi vihkamispamflette.

Võitlus natsidega

Selle *online*-natside kamba naeruvääristamiseks otsustas Outis kasutada lihtsat strateegiat: ta tahtis natside manifesti osaliselt "Kurjades mõtetes" ära trükkida ning lisada sellele omaenese kaitsekõne, mis lükkaks punkt-punkti haaval nende väited ümber ning paljastaks nende liikumise patoloogilise iseloomu. Pärast lühikest sissejuhatust, milles ta märkis, et Täiesti Valge Aaria Võrgustik koosneb "kõige haigematest ignorantidest, keda ma iial kohanud olen", tegi Outis punases kirjas väljavõtteid natside manifestist, lisades sinna kõrvale omaenda kommentaare, mis olid trükitud hallis kirjas. Sõnavahetus ei küündinud küll Platoni ja sofistide dialoogi tasemeni, ent see ajas oma asja ära.

> Täiesti Valge Aaria Võrgustiku eesmärgiks on Põhja-Ameerika rassiline, etniline ja moraalne puhastamine. TAVV eelistaks seaduslike vahendite abil võimule tulla, kuid me peame USA ja Kanada praegusi valitsusi illegaalseteks, korrumpeerunuteks ja ebamoraalseteks. Seetõttu on meile Jumala poolt antud õigus kasutada võimuhaaramiseks ka erakorralisi vahendeid.

Outis vastas sellele:

> Kes on andnud teile õiguse otsustada Ameerika rassilise koosluse üle? Millel põhineb teie järeldus, et USA valitsus on ebaseaduslik? Ja veel: miks nimetate te ennast TAVV-iks, kui organisatsiooni nimi on Täiesti Valge Aaria Võrgustik?

Uhke ja keskmisest suurema patriotismitundega saatis Outis "Kurjade mõtete" neljanda väljaande ühel reedesel õhtul oma Cyber-America meililistile, ning tal oli terve nädalalõpu jooksul Ameerika üle hea meel. Kuid esmaspäeva pärastlõunal selgus hirmus uudis: Cyber-America oli Outise ja 4Dioxini eluks ajaks keelu alla pannud.

Outis suutis alles mitu nädalat hiljem aru saada, miks Cyber-America oli nad natside ründamise eest pagendusse saatnud. Ilmselt oli mõni C-A arvet omav aarialane saanud Kurjade Mõtete neljanda numbri, ning lõiganud lihtsalt kõik

Outise kommentaarid välja, pannud TAAVi teksti taas ühtseks manifestiks kokku, võltsinud saatja e-posti aadressi ja mass-postitanud selle tuhandetele pahaaimamatutele liikmetele. Cyber-America moraalivalvurite reageering oli välkkiire, drakooniline ja pöördumatu. Outis helistas korduvalt C-A tugi-isikutele ja üritas veenda neid oma kohtuotsust muutma, kuid asjatult.

"Põrgusse kõik," ütles Outis ning vajus sügavasse masendusse, mis ei lubanud tal tervelt kolme kuu jooksul arvuti taha istuda. Kõige hullem oli aga see, et Cyber-America saatis talle pidevalt tasuta diskette koos ahvatlevate reklaamidega, mis pakkusid "50 tundi tasuta internetiaega". Need kuulutused otsekui irvitasid Outise üle ning sundisid teda endalt küsima, kas natsid mitte juba praegu võimul ei ole.

Väike kena võrgukohakene

Kui 4Dioxin poleks vahele seganud, siis oleks Outis võib-olla isegi oma enesetapualase lemmikstrateegia ellu viinud: ta mõtles ennast oma koduõuel põlema panna, kasutades põletus-ainena bensiiniga immutatud Cyber-America diskette.

"Kuule, mees, lõpeta see pull ära," ütles 4Dioxin. "Mees, ära lase neil võita - linnas on üks uus teenusepakkuja. Selle nimi on MountainNet ja see lubab sul ilma mingite piiranguteta võrgus surfata. Ja mis kõige parem - seal võib ka sularahaga maksta!"

Juba paari nädala pärast ilmus võrku "Kurjade mõtete" veebisaidi esimene inkarnatsioon, kuid nagu taoliste ebamääraste kirjanduslike projektide puhul tavaks, ei külastatud ka seda saiti just eriti tihti. Seetõttu otsustasid Outis ja 4Dioxin reklaamile suuremat rõhku panna. Nad läksid ise teiste veebi-saitide juurde, mis andsid välja süngeid, eksistentsiaalseid e-fännilehti ning saatsid nende webmasteritele e-kirju, milles kutsusid neid "endale külla tulema". Selline üks-ühe-vastu reklaamimine nõudis palju rohkem aega kui Cyber-America "spammimine", kuid tavaliselt tõi see iga päev vähemalt paar külastust juurde. Sellise kasvutempo juures külastaks kurjad-

moetted.com'i 2050. aastal juba tervelt 10 000 inimest nädalas.

"Me vajame reklaamitrikki, või midagi taolist," kaebas Outis.

"Mis oleks, kui me ohverdaks reaalajas ühe lehma," pakkus 4Dioxin.

"Ei, hoopis lamba - me tapame reaalajas ühe lamba," vastas Outis.

"Mis oleks, kui me näitaksime lihtsalt pilti lambast, kes on juba surnud?"

"Käib kah," sõnas Outis.

Nõnda sündiski "surnud lamba filmi" idee. Tegelikult näidati "Kurjades mõtetes" küll filmi magavast lambast, kuid pilt oli sedavõrd hüplev ja ähmane, et lamba hingamist suutsid märgata vaid kõige nutikamad vaatajad. Selle interaktiivse loomapiinamise uue eksperimendi reklaamimiseks kordas Outis oma varasemat tegevust: ta saatis e-lehtede webmasteritele e- kirju, kutsudes neid "surnud lammast vaatama". Ning tõepoolest - "Kurjade mõtete" ukse taha tekkis väike liiklusummik ning esimest korda külastati saiti rohkem kui tuhat korda nädalas. Kuid mõned e-lehtede kirjastajad saatsid MountainNetile pahaseid e-kirju, milles nad kaebasid Outise spammimise peale, ning järgmisel päeval sai ta vihase telefonikõne. Telefoni otsas oli Cobb, MountainNeti president ja ainuke töötaja.

"Ma ei tea, mida kuradit sa seal teed, aga ma tahan, et sa selle ära lõpetaksid!" karjus Cobb. "Ja mida see surnud lamba värk veel endast kujutab? Ma töötasin varem New York Citys detektiivina ning ma kolisin siia , et sellest igavesest jamast ja advokaatidest lahti saada. Kas sa tahad, et mu firma kinni pandaks?"

"Ta magab," vastas Outis rahulikult.

"Okei, magav lammas. Aga see on ka kõik - ei mingit pornot, mitte mingisuguseid kahtlaseid asju, said aru?"

"See on kõigest reklaamitrikk. Ma palun spammimise pärast vabandust - me oleme edaspidi ettevaatlikumad."

"See on lausa suurepärane!" ütles 4Dioxin, uurides särava naeratusega "Kurjade mõtete" viimaseid külastusaruandeid. Oli hiline õhtupoolik, Outis oli just oma vahetuse lõpetanud ning nad istusid kahekesi hamburgerit järades Motor Chefis.

"Aga meil on järge vaja."

Ning nõnda see juhtuski - "Kurjadest mõtetest" sai 1997. aasta maikuu lõpus "Liiklusõnnetus II" alaline elupaik. "Liiklusõnnetus II" kujutas endast USA kirdeosa surnud loomade täpset andmebaasi. Põhiosa sellest oli pärit disketidelt, millele Outis oli kopeerinud Doktor Plärtsu legendaarse teadetetahvli, kuid kasutajate abiga paisus andmebaas kiiresti 350 000 sissekandeni, mida igal nädalal uuendati. "Liiklusõnnetus II" oli rakendus, mis tegi Outise ja 4Dioxini võrgus tõeliselt kuulsaks. Kuigi see projekt ei hakka Outisele iialgi midagi sisse tooma ega tõsta teda ka ametiredelil Motor Chefi klienditeenindajast ülespoole, tekitas see temas ometi tunde, et ta on midagi väärt - ning seetõttu ei mõtle ta enam kunagi enesetapule.

Epiloog

Pärast veel ühte köögiorjuses veedetud aastat leidis Outis lõpuks ometi sellise töökoha, kus ta saab oma arvutioskusi paremini ära kasutada: temast sai MountainNeti süsteemiadministraator. Ta teenib umbes 20 000 dollarit aastas, kusjuures ta võib ka piiramatult internetti kasutada ega pea kurjadmõtted.com'i serveriruumi eest midagi maksma. Outis ei hakanud enam kunagi oma viimast kooliaastat kordama ning ta ei kavatse kolledžisse astuda. Kurjadmõtted.com endiselt Outise teenistuses - see on otsekui sünge ja kurjakuulutav värav, mille kaudu pääseb tema muutlikku sisemaailma. "Liiklusõnnetus II" ja "surnud lamba film" on aga maha võetud, kuna Outis arvab, et need on ära leierdatud. Kuigi ta elab ikka veel emaga koos, näeb ta teda äärmiselt harva, kuna suurema osa oma ajast veedab ta internetifirmas - ta uuendab oma saiti, nokitseb serveri kallal ja vastab klientide e-kirjadele. Nagu enamik muttinimesi, nii on ka Outis kõige õnnelikum siis, kui ta oma arvutit klõbistab - tundes end kõige kodusemalt selles maailmas, mida ta võib õigusega enda omaks nimetada.

JÄRELSÕNA

BEETAVERSIOON POLE VEEL VALMIS

Siinkohal peaksime me Steve'iga kogu selle neetud raamatu paari särava ja sisuka kommentaariga kokku võtma. Võib-olla te pettute, ent sellest hoolimata oleme me sunnitud parafraseerima Joe Pesci tegelaskuju filmist "JFK": "See on müsteerium, mida ümbritseb mõistatus - kusjuures mõistatus on omakorda saladusega ümbritsetud!"

Okei, võib-olla pole asi siiski sedavõrd hull, kuid Kuldkoodi pole teil mõtet oodata. Kuna selle tööstusharu ajalugu on alles kujunemisjärgus, siis võime me teile pakkuda vaid kiirustades kokku pandud alfaversiooni, milles on sedavõrd palju vigu, et see ajaks isegi kõige ebaausamal koodipetisel südame pahaks. Kuna aga jutt käib internetist - kus inimestele "tõelise" asja pähe pidevalt viletsat ja "poolküpset" tarkvara kaela määritakse -, siis on vägagi tõenäoline, et meie tootest saab tõeline hitt.

Niisiis, mida tähtsat võiksime me netiorjuse olemuse kohta öelda? Ainult seda: tehnoloogia on muutunud, inimloomus mitte. Ükskõik, kas tegemist on 1849. aasta kullapalaviku või 1999. aasta veebipalavikuga - inimesed on ikka samasugused. Pahatihti on nad armetud, vastikud ja isekad olendid, keda tõukavad tagant edevus ja ahnus. Elus edasijõudmise nimel on nad kõigeks valmis - nad istuvad oma ligimesele pähe, tallavad nõrgad jalgade alla ning hävitavad lõppkokkuvõttes ka iseenda elu.

Väga mugav on netiorjuse süükoormat rumalate, valgekraeliste uue meedia tippjuhtide kaela veeretada. Ent tegelikult on ka netiorjad ise osaliselt vastutavad nende põrgulike olukordade eest, kuhu nad ennast pannud on. Paljud netiorjad võtavad iga pakutava töökoha otsekohe vastu, ilma et nad oleksid eelnevalt uurinud firmade põhilisi näitajaid. Nad ei esita endale küsimusi, kas see tehnoloogia on tõepoolest nõnda hea, nagu kuulujutud räägivad? Mida nende inimeste kohta kuluaarides räägitakse? Kas nende kaadrivoolavuse näitaja on kõrge? Ega riskikapital ometi lõppema ei hakka? Kas firma juhatuse esimees on nagu kapten Ahabi veebiekvivalent, kes on oma hullumeelse e-vaalajahi nimel valmis ohverdama kogu oma meeskonna?

Mõnel investoril, kes ülalnimetatud üksikasjadest ei hoolinud, pole enam särkigi selga panna. Kuid netiorjade kao-

tused on palju suuremad - lõppkokkuvõttes on nende CVd auklikud nagu Šveitsi juust ning nende elukvaliteet läheneb absoluutsele nullpunktile. Kui te olete sellel alal töötanud, siis te teate, mida see tähendab: olematut seltskonnaelu, viletsat toitu, füüsilise koormuse puudumist, ahelsuitsetamist, pidevat stressiseisundit ning viimase, kuid mitte tähtsusetu asjaoluna, hemorroide. Kui te lubate Steve'l ja minul selle pooliku "lõppsõna" raamides ühe ennustuse teha, siis kõlaks see niimoodi: kui veebitöölised hoogu maha ei võta ning usuvad jätkuvalt muinasjutte 22-aastasest koodigeeniusest, kes suudab pitsa ja limonaadi najal 36 tundi järjest tööd rabada, siis on meil paari aasta pärast tohutul hulgal haigeid inimesi, ning mis kõige hullem - neil pole isegi tervisekindlustust!

Hea uudis on see, et kui netiorjade karjääri tehtavad "investeeringud" on tõesti oma hinda väärt, ja kui nad sõlmivad lepingu suhteliselt stabiilsete firmadega, mis põhimõtteliselt austavad oma töötajaid, ning kui neil on oma investeeringu tootlikkuse suhtes realistlikud ootused, siis võib neil tulevikus väga hästi minna. Nad õpivad üha paremini oma tööriistu kasutama, pidevalt kasvav tööstusharu tagab neile hea palga ning nad tegutsevad netiäris veel kaua pärast seda, kui kõik ülejäänud on uueks Bill Gatesiks saada üritades läbi põlenud. Ning erinevalt traditsionaalsest kastisüsteemist võimaldab uue meedia kastisüsteem päris suurt mobiil-sust. Sellest kutist, kes 1996. aastal teie laua all roomas ja printeripesa parandas, võib saada kõrgelt hinnatud konsultant - seda muidugi juhul, kui ta oskab oma kaardid õigesti välja mängida ega lase "internetiajal" end varakult hauda viia.

Steve'i ja minu jaoks on rong juba läinud - me oleme kolmekümnendates ja neljakümnendates aastates vanamehed, kes on sõjas ära käinud ja tulnud sealt tagasi vadistavate hulludena, kelle juttu te nendelt lehekülgedelt ja netiorjade veebisaidi (*www.netslaves.com*) hüplevate hüperlinkide vahelt lugenud olete. Loodetavasti on meil õnnestunud vähemalt mõnigi teist oma võrku püüda enne, kui te oma põhiväljaõppe läbinud olete. Võib-olla on see asjatu lootus, kuid see annab meile jätkamiseks jõudu.

Me valetaksime teile, kui me väidaksime, et me ei taht-

nudki seda, et meie raamatut võetaks kui pooleldi ajaloolist, pooleldi antropoloogilist "uurimust" ühest kindlast ajahetkest ning nendest inimestest ja kultuurilistest väärtustest, millest see ajahetk koosneb. Loodetavasti oleme me oma eesmärgi saavutanud - vastasel juhul lõpetab see raamat oma maise teekonna kas prügikastis või odavas väljamüügis. Võib-olla ta hoopis reinkarneeritakse ja ta tuleb siia ilma tagasi selle jublakana, mis teie magamistoa akent lahti hoiab. Kui aga kasutada metafoori sellestsamast tööstusharust, millest me kirjutanud oleme, siis võib-olla muutub see raamat hoopis kummaliseks "kunstiväärtuseks", millest on samapalju tolku kui 5½-tollisest disketist, mille te oma kapipõhjast välja kaevasite.

Me valetaksime teile ka siis, kui väidaksime, et seda raamatut kirjutades pidasime me silmas üksnes õilsaid eesmärke. Kaugel sellest! Steve ja mina oleme kaks vihast, kurja ja verejanulist sitapead. Meie endi nimel, meie tehnoloogiaäris töötavate õnnetute sõprade nimel, inimeste nimel, kellega me vestlesime ja kes kirjutasid meile isegi Uus-Meremaalt, ning pagana päralt, kogu maailma netiorjade nimel - me tahame oma sõnade abil kõikidele praegustele ja tulevastele röövelparunitele, kes on meile käkki keeranud, veidike "lõuamuusikat mängida" (Spillane'i terminoloogiat kasutades). Te veel kuulete meist, sitapead!

See tähendab sõda.

AS "Ühiselu"